

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Regeringen beslutade vid regeringssammanträde den 12 maj 2022 att uppdra åt en särskild utredare att lämna förslag till de författningsändringar som krävs i svensk rätt för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv på miniminivå. I uppdraget ingår även att se över vapenlagstiftningen och ta ställning till vilka ändringar som bör göras i regelverket utifrån de tillkännagivanden från riksdagen som finns på vapenområdet. Den del av uppdraget som avser genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till vapendirektivet ska redovisas i ett delbetänkande.

Tidigare lagmannen och rikspolischefen Stefan Strömberg förordnades att vara särskild utredare den 12 maj 2022. Han entledigades den 18 juli 2022. Ordföranden i Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden Gunnel Lindberg förordnades samma dag att vara särskild utredare.

Utredningen har antagit namnet 2022 års vapenutredning.

Den 3 juni 2022 förordnades rättssakkunniga i Justitiedepartementet Jaennice Fährlin till sakkunnig i utredningen. Till experter i utredningen utsågs samma dag handläggaren vid Naturvårdsverket Emil Ekström, verksjuristen vid Tullverket Karin Engstrand, verksjuristen vid Inspektionen för strategiska produkter Simret Goitom, kammaråklagaren Fredrik Jönsson, hovrättsrådet Fredrik Landgren, rådmannen Kristina H Samuelsson, handläggaren vid Polismyndigheten Henrik Stolt och juristen vid Polismyndigheten Cassandra Utas Stokic.

Den 3 juni 2022 förordnades en parlamentariskt sammansatt referensgrupp att biträda utredningen bestående av riksdagsledamöterna Tobias Andersson, Sten Bergheden, Maria Ferm, Ingemar Kihlström, Birger Lahti, Lina Nordquist och Anna Wallentheim och

ordföranden i kommunfullmäktige i Östersund Hanna Wagenius. Anna Wallentheim entledigades den 16 juni 2022. Samma dag förordnades riksdagsledamoten Petter Löberg att ingå i gruppen.

Den 16 maj 2022 anställdes rättssakkunnige Robert Tischner som sekreterare i utredningen. Numera utnämnde rådmannen Jonatan Wahlberg anställdes som sekreterare den 1 juli 2022.

Vi överlämnar härmed delbetänkandet *EU:s vapendirektiv – genomförande av 2017 års ändringsdirektiv på miniminivå* (SOU 2022:62). De återstående frågor som omfattas av uppdraget kommer utredningen att behandla i slutbetänkandet, som ska redovisas senast den 10 november 2023.

Stockholm i november 2022

Gunnel Lindberg

/Jonatan Wahlberg

Robert Tischner

Innehåll

Sammanfattning	11
1 Författningsförslag	19
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel.....	19
1.2 Förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)	22
1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	46
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor	48
1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1303) om krigsmateriel	50
1.6 Förslag till förordning om ändring i vapenförordningen (1996:70)	51
2 Utredningens uppdrag och arbete	75
2.1 Utredningens uppdrag.....	75
2.2 Hur utredningsarbetet har bedrivits	76
2.3 Det fortsatta utredningsarbetet	77
3 Bakgrund	79
3.1 Den aktuella EU-lagstiftningen	79
3.1.1 EU:s grundläggande lagstiftning om vapen	79
3.1.2 Kompletterande EU-lagstiftning.....	80

3.2	Kort om det konsoliderade vapendirektivet	80
3.3	Kort om ändringsdirektivet	81
3.4	Tidigare genomförandeförsök	81
3.5	Överträdelseärenden	82
3.5.1	Ändringsdirektivet	82
3.5.2	Ärenden som hör samman med ändringsdirektivet	84
3.6	Betänkandets disposition	84
3.7	Hur utredningen hänvisar till artiklar	85
4	Nordisk utblick.....	87
4.1	Inledning	87
4.2	Finland	87
4.2.1	Förbjudna vapen.....	87
4.2.2	Vapenmagasin.....	88
4.2.3	Märkning	89
4.2.4	Vapenmäklare	90
4.2.5	Övriga frågor.....	91
4.3	Danmark.....	92
4.3.1	Förbjudna vapen.....	92
4.3.2	Vapenmagasin.....	93
4.3.3	Märkning	94
4.3.4	Vapenmäklare	94
4.3.5	Övriga frågor.....	95
5	Bestämmelser som inte kräver författningsändringar	97
5.1	Många delar av ändringsdirektivet har bedömts inte kräva författningsändringar	97
5.2	Inga nya eller ändrade regler om larm-, signal- eller salutvapen och akustiska vapen	98
5.3	Inga nya eller ändrade regler om bosättningsland	100
5.4	Museer och samlare omfattas redan av vapenlagstiftningen.....	101

5.5	Det finns tillräckliga regler om underårigas innehav av skjutvapen.....	102
5.6	Inga nya eller ändrade regler för övervakning av meddelade tillstånd	105
5.7	Inga nya eller ändrade regler om övervakning och förvaring av skjutvapen och ammunition	105
5.8	Inga nya eller ändrade regler om kontroll av distanshandel.....	107
5.9	Inga nya eller ändrade regler om regelbunden omprövning av vapentillstånd	108
5.10	Inga nya eller ändrade regler om deaktiverade vapen	110
5.11	Inga nya eller ändrade regler om transitering av vapen	113
6	Utgångspunkter för genomförandet.....	117
6.1	Ändringsdirektivet kräver begränsade ändringar	117
6.1.1	Lagstiftningen uppfyller redan de flesta av kraven	117
6.1.2	Komplex lagstiftning kräver ändå många ändringar	118
6.2	Genomförande på miniminivå.....	118
6.3	Strukturen i den nuvarande regleringen behålls.....	119
6.4	Regleringen måste hänga ihop.....	119
7	Frågor som rör skjutvapen	121
7.1	Begreppet väsentlig del.....	121
7.2	Åtgärder för att motverka förbjudna vapen	124
7.2.1	Den nuvarande regleringen	124
7.2.2	Ändringsdirektivet	126
7.2.3	Tidigare överväganden.....	130
7.2.4	Inget behov av författningsändringar i de flesta situationer	130
7.2.5	Tillstånd att inneha vissa vapen	139

7.3	Märkning av skjutvapen	140
7.3.1	Den nuvarande regleringen.....	140
7.3.2	Ändringsdirektivet	141
7.3.3	Genomförandedirektivet	143
7.3.4	Märkning vid tillverkning.....	143
7.3.5	Märkning vid införsel.....	148
7.3.6	Märkning vid överlåtelse från staten.....	150
7.3.7	Märkning av historiska skjutvapen	151
8	Frågor som rör vapenmagasin	161
8.1	Det är nödvändigt att reglera vapenmagasin.....	161
8.1.1	Den nuvarande regleringen.....	161
8.1.2	Ändringsdirektivet	161
8.1.3	Det krävs en reglering av vissa vapenmagasin	162
8.1.4	Vilka vapenmagasin bör regleringen omfatta?	163
8.1.5	Tre alternativa sätt att reglera vapenmagasin – användning, förvärv och innehav	168
8.2	En användningsreglering – regler om förbud mot användning av vissa särskilt farliga skjutvapen	169
8.2.1	Utgångspunkter för en användningsreglering.....	169
8.2.2	Ett utkast till en lag om förbud mot vissa särskilt farliga skjutvapen	173
8.2.3	En användningsreglering skulle vara mycket svårtillämpad.....	180
8.3	En förvärvsreglering – regler om tillstånd till förvärv av vissa vapenmagasin	181
8.4	En innehavsreglering – regler om tillstånd till innehav av vissa vapenmagasin.....	186
8.4.1	Inledning.....	186
8.4.2	En tillståndsreglering med begränsade effekter för vapenägare	187
8.4.3	Kriminalisering av olovligt innehav m.m.	194
8.4.4	Överlåtelse och lån.....	198
8.4.5	Inga nya regler om förvaring och transport	199
8.4.6	Inga nya regler om införsel.....	201
8.4.7	Inlösen, dödsbon och konkursbon	203
8.4.8	Statens innehav av vapenmagasin	205

8.4.9	Möjligheten att flyga med skjutvapen	205
9	Vapenmäklare	209
9.1	Dagens lagstiftning täcker inte vapenmäklare.....	209
9.2	Tillståndsplikt för vapenmäklare.....	215
9.3	Föreståndare och ersättare	217
9.4	Viss vapenmäklarverksamhet enligt vapenlagen undantas från krigsmateriellagstiftningen	219
9.5	Kriminalisering.....	222
10	Registerfrågor och informationsutbyte.....	225
10.1	Utökade krav på registrering av vapenhandlare och vapenmäklare	225
10.1.1	Ändringsdirektivet	225
10.1.2	Det behövs nya regler om registrering av vapenmäklare	225
10.1.3	Reglerna om undantag från sekretess i vapenregister behöver kompletteras.....	226
10.1.4	Det behövs nya regler om registrering av viss vapenhandel.....	227
10.1.5	Ingen sekretessreglering för registren.....	232
10.1.6	De nya registerbestämmelsernas förhållande till annan personuppgiftsreglering.....	235
10.2	Vapenregister.....	241
10.2.1	Vapenregistren ska innehålla uppgifter om märkning	241
10.2.2	En kompletterande bestämmelse om vad vapenregistret ska innehålla	243
10.2.3	Bör tillstånd till att inneha vapenmagasin registreras?	245
10.2.4	Samkörning av vapenregister	246
10.2.5	Bevarande av och tillgång till uppgifter i vapenregister	246
10.3	En skyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare att föra förteckningar	252

10.4	Vapenhandlare och vapenmäklare ska anmäla transaktioner	256
10.5	Informationsutbyte	261
10.5.1	Den nuvarande regleringen.....	261
10.5.2	Ändringsdirektivet och delegerade akter.....	264
10.5.3	Det behövs en ny reglering.....	266
10.5.4	Polismyndigheten ska informera om avslag på ansökningar om vapentillstånd.....	268
11	Övriga frågor	273
11.1	Underrättelse om misstänkta transaktioner	273
11.2	Ändringar i direktivets bilaga I.....	280
11.3	Bemyndiganden kopplade till förslagen.....	283
11.4	Anpassning av några bestämmelser	287
12	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	289
12.1	Ikraftträdande.....	289
12.2	Övergångsbestämmelser	289
13	Konsekvenser	295
13.1	Konsekvenser för Polismyndigheten och andra statliga myndigheter.....	295
13.2	Konsekvenser för kommunerna	299
13.3	Konsekvenser för näringsidkare, sammanslutningar och enskilda vapeninnehavare	300
13.4	Konsekvenser för det brottsförebyggande arbetet och för den personliga integriteten	303
14	Författningskommentar	305
14.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel	305
14.2	Förslaget till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)	308

14.3	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen.....	332
14.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor	333
Bilaga 1	Kommittédirektiv 2022:40	
Bilaga 2	2017 års ändringsdirektiv	
Bilaga 3	Rättelseblad 1 till ändringsdirektivet	
Bilaga 4	Rättelseblad 2 till ändringsdirektivet	
Bilaga 5	2021 års konsoliderade vapendirektiv	

Sammanfattning

Uppdraget

Utredningens uppdrag består av två delar. Den som nu redovisas handlar om förslag till de författningsändringar som krävs i svensk rätt för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (2017 års ändringsdirektiv). I den delen av uppdraget ingår även att ta ställning till om det behövs några författningsändringar för att kunna tillämpa en delegerad förordning om de närmare formerna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg om avslag på ansökningar om tillstånd att förvärva eller inneha vissa skjutvapen. Utredningen ska även överväga hur kommissionens direktiv (EU) 2019/68 om fastställande av tekniska specifikationer för märkning av skjutvapen och deras väsentliga delar enligt rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen ska genomföras i svensk rätt och lämna nödvändiga författningsförslag.

I direktiven framhålls att en utgångspunkt för uppdraget ska vara att genomföra ändringsdirektivet på absolut miniminivå. Där anges också att det även ska beaktas att direktivet ger utrymme för medlemsstaterna att i nationell rätt fastställa märkningskrav för vapen och vapendelar av särskilt stort historiskt värde.

Ändringsdirektivet

Ändringsdirektivet innehåller bl.a. nya definitioner, nya krav på märkning av skjutvapen och väsentliga delar till sådana vapen, reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet, krav på register, strängare krav för att ge tillstånd till innehav av vissa skjutvapen och reglering av förvärv och innehav av vissa stora vapenmagasin.

I många avseenden krävs inga författningsändringar

Vapendirektivet sätter en minimistandard för den lagstiftning som ska finnas, men hindrar inte att medlemsstaterna har en mer långtgående reglering. Den svenska vapenlagstiftningen håller en mycket hög skyddsnivå och därigenom uppfyller Sverige redan till stora delar de krav som ställs i ändringsdirektivet. Därför krävs det inga nya eller ändrade regler om bl.a.

- larm-, signal- eller salutvapen,
- underårigas innehav av skjutvapen,
- övervakning av meddelade tillstånd och förvaring av skjutvapen och ammunition,
- distanshandel,
- deaktiverade vapen, och
- transitering av vapen.

Eftersom den svenska vapenlagstiftningen redan är mycket restriktiv får de flesta av de ändringar som föreslås i praktiken mycket begränsad effekt för personer som legalt innehar skjutvapen.

Utredningens överväganden och förslag

Utgångspunkter för genomförandet

Eftersom vapenlagstiftningen är så komplex krävs det trots allt ändringar i förhållandevis många bestämmelser, men en av utgångspunkterna för utredningens arbete har varit att genomföra nödvändiga förändringar på absolut miniminivå. En annan har varit att noga överväga om Sverige bör utnyttja möjligheter till undantag från vissa bestämmelser i ändringsdirektivet. Ett genomförande på miniminivå bör dock inte hindra att bestämmelser som är förmånliga för enskilda införs.

En annan viktig utgångspunkt är – mot bakgrund av den korta utredningstiden – att behålla den nuvarande strukturen i vapenlagstiftningen. Vidare måste regelverket hänga ihop. Det får inte finnas utrymme för t.ex. den organiserade brottsligheten att missbruka

regelverket. Vidare måste myndigheterna ha rättsliga förutsättningar för att utföra sina arbetsuppgifter, exempelvis författningsstöd för det informationsutbyte som ändringsdirektivet kräver.

Frågor som rör skjutvapen

Tillstånd till att inneha skjutvapen som omfattas av ändringsdirektivets kategori A och som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde ska endast få meddelas om vapnet deaktiverats enligt föreskrifterna i en särskild EU-förordning.

Kraven på märkning av skjutvapen och vapendelar vid tillverkning utökas genom att en sådan märkning om möjligt även ska omfatta uppgift om modell. Vid tillverkning av vapendelar som är för små för att kunna märkas på vanligt sätt ska de åtminstone märkas med ett serienummer eller liknande.

När skjutvapen eller vapendelar förs in till Sverige från tredjeland ska de märkas på samma sätt som vid tillverkning. Det ska dock inte gälla skjutvapen som förs in för statens räkning.

När skjutvapen eller vapendelar överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska de förses med samma märkning som vid tillverkning. Vapendelar ska, i likhet med det som redan gäller för skjutvapen, även ha en unik märkning där det framgår att de har överlåtits av en svensk myndighet.

Den möjlighet som finns att införa nationell reglering för märkning av skjutvapen av särskilt stort historiskt värde ska utnyttjas. Om det finns särskilda skäl får Polismyndigheten medge undantag från skyldigheten att märka skjutvapen eller vapendelar som är av särskilt stort historiskt värde. Vid bedömningen av om undantag från märkningskravet bör medges har bl.a. faktorer som vapnets ålder, förekomsten av motsvarande vapen och vapnets skick betydelse, liksom vapnets proveniens.

De utvidgade märkningskraven ska tillämpas vid tillverkning, införsel och överlåtelse från staten till annan för permanent civilt bruk som äger rum efter att de nya reglerna trätt i kraft. Det innebär bl.a. att den som har en befintlig samling av skjutvapen av historiskt ursprung, där vapnen är märkta enligt nuvarande regler, inte behöver se till att de märks ytterligare. Han eller hon behöver därmed inte

heller ansöka om undantag från märkningsreglerna för att undgå krav på ytterligare märkning av föremålen.

Frågor som rör vapenmagasin

Utredningen konstaterar inledningsvis att även ett genomförande av ändringsdirektivet på miniminivå kräver en reglering av vissa vapenmagasin. Tre alternativa sätt att reglera vapenmagasin presenteras; användningsreglering, förvävsreglering och innehavsreglering. Utredningen konstaterar att de två förstnämnda lösningarna har allvarliga nackdelar och att en innehavsreglering är lämpligast.

Regleringen begränsas till att gälla enbart vissa löstagbara vapenmagasin till halvautomatiska skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen. Det ska krävas tillstånd att inneha sådana löstagbara vapenmagasin om magasinet kan innehålla fler än 20 patroner, eller fler än 10 patroner om magasinet är möjligt att sätta in i ett skjutvapen vars pipas längd överstiger 30 cm eller totala längd överstiger 60 cm.

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett vapen för skjutning eller för ändamålet samling får emellertid utan särskilt tillstånd inneha löstagbara vapenmagasin som passar till vapnet. Ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen ger också rätt att inneha sådana löstagbara vapenmagasin som regleras i vapenlagen (1996:67). Den som har tillstånd att låna skjutvapen får likaså utan särskilt tillstånd rätt att inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Den som överlåter ett skjutvapen, men som har kvar sådana vapenmagasin som det utan vapeninnehav krävs tillstånd att inneha, får fortsätta att inneha vapenmagasinen utan krav på särskilt tillstånd under tre månader efter överlåtelsen av vapnet. Den som under den tiden antingen ansöker om tillstånd att inneha ett nytt vapen för skjutning eller samling som vapenmagasinen passar till, eller ansöker om särskilt tillstånd att inneha magasinen, får fortsätta att inneha dem tills tillståndsfrågan har avgjorts slutligt.

Den som när lagändringarna träder i kraft har sådana löstagbara vapenmagasin som utan vapeninnehav kräver tillstånd får utan särskilt tillstånd inneha dem i ytterligare fyra månader eller, om ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinen, eller ett skjutvapen som

magasinen passar till, görs innan den tiden löpt ut. Vapenmagasinen får då behållas till dess att ansökan har prövats slutligt.

Vapenlagen ska inte gälla för sådana vapenmagasin som innehas av staten.

Sådana vapenmagasin som det krävs tillstånd att inneha och som tillhör ett dödsbo eller konkursbo ska omfattas av samma regler som gäller för skjutvapen.

Det ska vara straffbart att – utan att ha rätt till det – inneha sådana stora löstagbara vapenmagasin som omfattas av vapenlagen. Den som frivilligt lämnar in ett sådant vapenmagasin som innehas olovligt till Polismyndigheten ska endast åtalas om det är motiverat från allmän synpunkt.

Vapenmagasin som regleras i vapenlagen får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till någon som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Om sådana vapenmagasin överlåts genom ombud ska ombudet ha eget vapentillstånd. Att överträda regleringen ska vara straffbart.

Ett särskilt meddelat tillstånd att, utan vapeninnehav, inneha ett eller flera vapenmagasin ska kunna återkallas under samma förutsättningar som gäller för tillstånd att inneha ammunition. Vapenmagasin ska också kunna omhändertaras och förverkas under samma förutsättningar som gäller för ammunition.

Sådana löstagbara vapenmagasin som omfattas av vapenlagen ska kunna lösas in av staten under samma förutsättningar som gäller för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Vapenmäklare

Varken vapenlagen eller lagen (1992:1300) om krigsmateriel täcker till fullo kraven i ändringsdirektivet på reglering av vapenmäklare, som är en ny yrkeskategori. Ändringsdirektivet kräver reglering av sådan verksamhet.

Det ska krävas tillstånd enligt vapenlagen att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. att bedriva vapenmäklarverksamhet, på samma sätt som gäller för handel med skjutvapen. En juridisk person som har tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet ska utse en föreståndare och får utse en ersättare för honom eller henne. Föreståndare och ersättare ska godkännas av Polismyndighe-

ten. Samma regler ska gälla för återkallelse av tillstånd till vapenmäklarverksamhet som för tillstånd till vapenhandel.

Sådan vapenmäklarverksamhet som kräver tillstånd enligt vapenlagen undantas från tillstånd till tillhandahållande enligt lagen om krigsmateriel.

Att bedriva vapenmäklarverksamhet utan tillstånd straffbeläggs på samma sätt som att bedriva vapenhandel med skjutvapen utan tillstånd.

Vapenmäklare ska kontrollera att den som vill köpa t.ex. skjutvapen och ammunition har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Yrkesmässig förmedling av sådan egendom till någon som saknar rätt att inneha den straffbeläggs.

Registerfrågor och informationsutbyte

Polismyndigheten ska föra register över dem som har meddelats tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet. Sekretess ska inte gälla för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har sådant tillstånd eller för uppgift om vilka typer av vapen som omfattas av tillståndet.

Inspektionen för strategiska produkter, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och kommuner ska föra register över vissa beslutade tillstånd till att hantera ammunition. Skyldigheten att föra register och registrens ändamål regleras i lagen om krigsmateriel respektive lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Vapenregister ska, utöver det som registreras i dag, även innehålla uppgifter om märkning av skjutvapen och vapendelar. I vapenförordningen preciseras vilka uppgifter som vapenregister ska innehålla.

Polismyndigheten får samköra vapenregister om det behövs för kontroll av vapenmäklare.

Personuppgifter om den som fått tillstånd att inneha skjutvapen ska bevaras lika länge som uppgifter om vapnet. Kravet på att under viss tid bevara uppgifter om den som fått tillstånd att bedriva vapenhandel tas bort.

Bevarandetiden för uppgifter i Polismyndighetens vapenregister utökas från 20 år till 30 år från det att skjutvapnet eller vapendelen skrotades. Om egendomen förts ut ur landet permanent får den i

stället avföras ur registren 30 år efter utförelsen. När 30 år har gått ska personuppgifterna raderas.

Vapenmäklare ska på samma sätt som vapenhandlare föra förteckningar över de transaktioner avseende skjutvapen som vapenmäklaren förmedlar, förhandlar eller arrangerar. När verksamheten upphör ska både vapenmäklare och vapenhandlare överlämna sina förteckningar till Polismyndigheten.

Vapenhandlare och vapenmäklare ska vidare löpande anmäla transaktioner och överföringar enligt vapenlagen med skjutvapen till Polismyndigheten.

Polismyndigheten ska informera behöriga myndigheter i andra medlemsstater i EU om avslag på ansökningar om tillstånd att inneha skjutvapen och ammunition, om avslaget grundar sig på säkerhetsskäl eller sökandens bristande pålitlighet. Detsamma gäller om tillstånd att inneha skjutvapen återkallas av säkerhetsskäl eller på grund av innehavarens bristande pålitlighet.

Övriga frågor

En vapenhandlare eller vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten om varje förvärv eller försök till förvärv av ammunition som han eller hon anser ha varit tveklaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

Bilagan till vapenförordningen (1996:70) ska ändras så att den överensstämmer med bilaga I till vapendirektivet i dess genom ändringsdirektivet ändrade lydelse.

Vissa bemyndiganden i vapenlagen utvidgas för att stämma överens med förslagen till ändringar.

Ikraftträdande

Förslagen bör av hänsyn till att genomförandet av ändringsdirektivet är försenat och att Sverige har stämts inför EU-domstolen träda i kraft så snart som möjligt. Utredningen bedömer att ett ikraftträdande den 1 juli 2023 är realistiskt.

Övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår en övergångsbestämmelse, som innebär att kravet på deaktivering för tillstånd att inneha vapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde inte ska gälla vid förnyelse av tidsbegränsade tillstånd som avser vissa halvautomatiska vapen som klassificeras som s.k. förbjudna skjutvapen enligt vapendirektivet om tillståndet att inneha vapnet har registrerats i vapenregistret före den 13 juni 2017.

Vidare föreslås att den som vid ikraftträdandet innehar vapenmagasin, som omfattas av vapenlagens reglering, utan särskilt tillstånd får fortsätta att inneha vapenmagasinen till utgången av oktober 2023. Om han eller hon dessförinnan har ansökt om tillstånd att inneha vapenmagasinen, eller att inneha ett vapen som de passar till, får vapenmagasinen innehas utan tillstånd till dess att ansökan om tillstånd har prövats slutligt.

Den som yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition som det krävs tillstånd för enligt den nya regleringen föreslås få fortsätta att bedriva sådan verksamhet utan särskilt tillstånd till utgången av oktober 2023 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts dessförinnan, till dess att ansökan om tillstånd har prövats slutligt.

Övriga förslag kräver inga övergångsbestämmelser.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1992:1300) om krigsmateriel²

dels att 4 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 18 § ska lyda ”Tillsyn, registrering och uppgifts- och underrättelseskyldighet”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 18 a–c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §³

Verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av sådan materiel samt verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet får inte bedrivas här i landet utan tillstånd.

Svenska myndigheter, svenska företag samt den som är bosatt eller stadigvarande vistas här får inte heller utom landet bedriva sådan verksamhet utan tillstånd.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om sådan handel med skjutvapen som

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om sådan handel med skjutvapen *eller*

¹ Jfr rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

² Lagen omtryckt 1997:689.

³ Senaste lydelse 2018:135.

regleras genom föreskrifterna i vapenlagen (1996:67) eller sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras genom föreskrifterna i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition som regleras i vapenlagen (1996:67) eller sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

18 a §

Inspektionen för strategiska produkter ska med hjälp av automatiserad behandling föra ett register över dels personer och organisationer som har meddelats ett tillstånd enligt 3 § att tillverka sport- eller jaktvapen eller ammunition till sådana vapen, dels fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har meddelats ett sådant tillstånd.

18 b §

Registret enligt 18 a § ska ha till ändamål att

1. underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag, och

2. ge information om sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott med anknytning till krigsmateriel.

18 c §

Bestämmelserna i 18 a och 18 b §§ kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Vid behandling av personuppgifter enligt 18 a och 18 b §§ gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte något annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.2 Förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om vapenlagen (1996:67)

dels att 1 kap. 1 och 8 §§, 1 a kap. 7 och 10 §§, 2 kap 1, 5 a, 8–10 b och 10 d §§, 2 a kap. 2, 4, 5 och 7 §§, 3 kap. 10 §, 6 kap. 2–4 §§, 7 kap. 1–4 §§, 8 kap. 1–3 §§, 9 kap. 1–2, 5 och 7 §§, 10 kap. 2 § och 11 kap. 1–3 §§ och rubrikerna före 2 kap. 10 §, 6 kap. 4 §, 7 kap. och 8 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fem nya paragrafer, 1 kap. 7 a §, 2 kap. 5 b, 8 a och 10 e §§ och 2 a kap. 8 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag gäller skjutvapen, vissa föremål som i lagen jämföras med skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Denna lag gäller skjutvapen, vissa föremål som i lagen jämföras med skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin.

7 a §

Med vapenmagasin avses i denna lag löstagbara magasin för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning och för helautomatiska skjutvapen, under förutsättning att magasinet kan innehålla

– fler än 20 patroner, eller

– fler än 10 patroner, om magasinet är möjligt att sätta in i ett halvautomatiskt skjutvapen med

¹ Jfr rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

² Senaste lydelse 2022:132.

centralantändning eller ett hel-automatiskt skjutvapen, vars pipas längd överstiger 30 cm eller totala längd överstiger 60 cm.

8 §³

I fråga om skjutvapen som innehas av staten gäller endast 1 a kap. 6–11 §§ och 2 a kap. 5 §. Lagen gäller inte ammunition eller ljuddämpare som innehas av staten.

I fråga om skjutvapen och ammunition som tillverkas för staten gäller endast 2 a kap. 1–4 och 6 §§.

1 a kap.

7 §⁴

Polismyndigheten ska med hjälp av automatiserad behandling föra separata register över

1. personer och organisationer som enligt denna lag har meddelats tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare eller tillstånd att låna skjutvapen samt personer som tillhör hemvärnets personal och som av Försvarmakten har tilldelats skjutvapen för förvaring i bostaden (vapeninnehavarregistret),

2. de skjutvapen för vilka tillstånd till innehav har meddelats enligt denna lag samt skjutvapen som upphittats eller anmälts stulna eller försvunna (vapenregistret),

3. personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt denna lag att driva handel med skjutvapen, fysiska personer som har ett betydande inflytande över en *sådan* juridisk person som har tillstånd att driva handel *med skjutvapen*, personer som har godkänts att som förestandare eller ersättare svara för

3. personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt denna lag att driva handel med skjutvapen *eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition*, fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har tillstånd att driva *sådan* handel *eller förmedling*, personer som har god-

³ Senaste lydelse 2022:132.

⁴ Senaste lydelse 2022:132.

sådan verksamhet samt personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt denna lag att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation (vapenhandlarregistret), och

känts att som föreståndare eller ersättare svara för sådan verksamhet samt personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt denna lag att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation (vapenhandlarregistret och vapenmäklarregistret), och

4. sammanslutningar som har auktoriserats enligt denna lag (registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller mål-skytte).

Av vapeninnehavarregistret får det inte framgå vilka vapen som Försvarsmakten har tilldelat någon som tillhör hemvärnets personal. Registret får inte användas för att göra automatiserade sammanställningar över personer som tillhör hemvärnets personal.

10 §⁵

Uppgifter om skjutvapen och sådana vapendelar som avses i 2 a kap. ska bevaras i vapenregister i 20 år. Detsamma gäller uppgifter om namn, adress och organisations- eller personnummer avseende den som har meddelats tillstånd att inneha skjutvapen eller tillstånd att driva handel med skjutvapen.

Uppgifter om sådana skjutvapen och vapendelar som avses i 2 a kap. ska bevaras i vapenregister i 30 år efter det att skjutvapnet eller vapendelen skrotats. Detsamma gäller uppgifter om namn, adress och organisations- eller personnummer avseende den som har meddelats tillstånd att inneha sådana skjutvapen eller vapendelar.

Uppgifter om sådana skjutvapen eller vapendelar som har överförs till en mottagare i utlandet ska bevaras i vapenregister 30 år efter utförseln, om vapnet eller vapendelen inte dessförinnan har återinförts.

När perioden om 30 år i första och andra styckena har löpt ut ska

⁵ Senaste lydelse 2019:430.

personuppgifter i vapenregister raderas.

2 kap.

1 §⁶

Tillstånd krävs för att

a) inneha skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare,

b) driva handel med skjutvapen,

c) yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn, eller

d) föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige.

a) inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin.*

c) *yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition,*

d) yrkesmässigt ta emot skjutvapen för reparation eller översyn, eller

e) föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige.

Tillstånd krävs inte för den som har fyllt arton år om vapnet har en begränsad effekt i förhållande till andra jämförliga skjutvapen (effektbegränsade vapen) och vapnet är

1. ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen eller ett vapen med ett annat liknande utskjutningsmedel och är avsett för målskjutning, eller

2. ett harpunvapen.

Tillstånd krävs inte heller om innehavaren har lånat vapnet enligt bestämmelserna i 3 kap. 1 a eller 7 §.

Tillstånd krävs inte heller för verksamhet som omfattas av tillstånd enligt 3 eller 4 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

5 a §⁷

Tillstånd att inneha skjutvapen, som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde, för andra ändamål än skjutning, *får* meddelas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart. Trots detta får tillstånd

Med de undantag som följer av 5 b §, får tillstånd att inneha skjutvapen, som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde, för andra ändamål än skjutning, meddelas endast om vapnet görs varaktigt

⁶ Senaste lydelse 2022:132.

⁷ Senaste lydelse 2000:147.

meddelas om det finns särskilda skäl för att vapnet *skall* få behållas i brukbart skick.

obrukbart. Trots detta får tillstånd meddelas om det finns särskilda skäl för att vapnet *ska* få behållas i brukbart skick.

5 b §

När det är särskilt föreskrivet, får tillstånd att inneha skjutvapen, som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde, för andra ändamål än skjutning, endast meddelas om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser.

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning får även utan särskilt

8 §⁸

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning får utan särskilt tillstånd inneha

1. ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, och

2. ljuddämpare som passar till vapnet.

⁸ Senaste lydelse 2022:132.

tillstånd inneha ljuddämpare som passar till vapnet.

Tillstånd att i andra fall inneha ammunition *och* ljuddämpare får meddelas enskilda personer samt sådana sammanslutningar och huvudmän för museer som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, om det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas.

Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning eller ett vapen som huvudsakligen har samlarvärde får även utan särskilt tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Tillstånd att i andra fall inneha ammunition, ljuddämpare *och* vapenmagasin får meddelas enskilda personer samt sådana sammanslutningar och huvudmän för museer som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, om det skäligen kan antas att egendomen inte kommer att missbrukas.

8 a §

Den som innehar vapenmagasin utan särskilt tillstånd enligt 8 § andra stycket och som överlåter skjutvapnet som vapenmagasinen passar till, får utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinen under tre månader räknat från dagen då överlåtaren lämnar ut vapnet till förvärvaren. Om innehavaren inom samma tid har gett in en ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinen eller ett nytt sådant vapen som avses i 8 § andra stycket och som vapenmagasinen passar till, får han eller hon utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinen, till dess ansökan har prövats slutligt.

9 §⁹

Skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare får överlåtas endast till den som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Om ammunition *eller* ljuddämpare överläts genom ett ombud ska ombudet ha eget vapentillstånd.

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* får överlåtas *eller yrkesmässigt förmedlas* endast till den som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Om ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* överläts genom ett ombud ska ombudet ha eget vapentillstånd.

Tillstånd till handel med skjutvapen

Tillstånd till handel *eller yrkesmässig förmedling*

10 §¹⁰

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får endast meddelas den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att driva sådan verksamhet. Tillstånd får meddelas endast för handel som ska bedrivas yrkesmässigt.

Tillstånd att driva handel med skjutvapen *eller att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition* får endast meddelas den som med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter är lämplig att driva sådan verksamhet. Tillstånd får meddelas endast för handel som ska bedrivas yrkesmässigt.

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt första stycket, utom när det gäller kravet på kunskap, dessutom avse de fysiska personer som har ett betydande inflytande över den juridiska personen.

Om det sker en förändring av vem som har ett betydande inflytande över en juridisk person, ska tillståndshavaren snarast möjligt anmäla förändringen till Polismyndigheten.

10 a §¹¹

En juridisk person med tillstånd att driva handel med skjut-

En juridisk person med tillstånd att driva handel med skjut-

⁹ Senaste lydelse 2022:132.

¹⁰ Senaste lydelse 2014:591.

¹¹ Senaste lydelse 2014:591.

vapen ska ha en föreståndare som ansvarar för verksamheten. *vapen eller tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition ska ha en föreståndare som ansvarar för verksamheten.*

Föreståndaren ska ha godkänts av Polismyndigheten.

10 b §¹²

Om den som har tillstånd att driva handel med skjutvapen eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren för sådan verksamhet är förhindrad att ansvara för verksamheten ska han eller hon sätta en ersättare i sitt ställe.

Om föreståndaren för en juridisk person som har tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition är förhindrad att ansvara för verksamheten får han eller hon sätta en ersättare i sitt ställe.

Ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten.

10 d §¹³

I ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ska det anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen tillståndet avser. Tillståndet ger rätt att inneha de skjutvapen som anges där. Tillståndet får förenas med villkor om hur skjutvapnen ska förvaras.

Tillståndet ger dock inte rätt att inneha andra helautomatiska skjutvapen än sådana som har tagits in för en viss köpare.

Ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ger rätt att inneha vapenmagasin.

10 e §

En vapenhandlare eller yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition ska underrätta Polismyndigheten om varje för-

¹² Senaste lydelse 2014:591.

¹³ Senaste lydelse 2012:306.

värv eller försök till förvärv av ammunition som han eller hon anser ha varit tvivelaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

2 a kap.

2 §¹⁴

Den som tillverkar ett skjutvapen som är avsett att skjuta ut hagel, kulor eller andra projektiler med hjälp av ett antändbart drivämne, ska förse vapnet med en unik märkning som omfattar tillverkarens namn, landet eller platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår, om tillverkningsåret inte framgår av serienumret. Detta gäller inte den som tillverkar ett skjutvapen av vapendelar som redan är märkta på föreskrivet sätt.

Märkningen ska vara placerad på skjutvapnets

1. slutstycke eller trumma,
2. eldrör eller pipa, och
3. stomme, låda och mantel.

Märkning enligt första stycket ska om möjligt även innefatta uppgift om modell.

Kravet på märkning gäller inte om en vapendel är för liten för att kunna märkas på föreskrivet sätt. Vapendelen ska då märkas med åtminstone ett serienummer eller liknande.

4 §¹⁵

Den som tillverkar någon av de vapendelar som anges i 2 § andra stycket ska förse vapendelen med en *unik* märkning av det slag som föreskrivs i 2 § *första stycket*. Detta gäller dock inte om tillverkaren ska infoga vapende-

Den som tillverkar någon av de vapendelar som anges i 2 § andra stycket ska förse vapendelen med en märkning av det slag som föreskrivs i 2 §. Detta gäller dock inte om tillverkaren ska in-

¹⁴ Senaste lydelse 2011:467.

¹⁵ Senaste lydelse 2011:467.

len i ett vapen som ska märkas vid tillverkningen.

foga vapendelen i ett vapen som ska märkas vid tillverkningen.

5 §¹⁶

När ett sådant vapen som anges i 2 eller 3 § överläts från staten till annan för permanent civilt bruk ska den myndighet som överläter vapnet se till att det har en unik märkning varav framgår att överlåtelsen har skett från en svensk myndighet.

När vapen eller vapendelar som anges i 2 och 3 §§ överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska den myndighet som överläter föremålet se till att det är märkt på det sätt som anges i 2 §. Föremålet ska också ha en märkning av vilken det framgår att en svensk myndighet har överlåtit det.

Första stycket gäller inte vapen som staten har löst in enligt 7 kap.

7 §¹⁷

Den som för in vapen eller vapendelar som anges i 2 och 3 §§ till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen ska senast inom en månad efter införseln se till att föremålet har en unik märkning med identifikationsnummer eller annan uppgift som gör det möjligt att identifiera det. Märkningen ska också visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln.

Den som för in vapen eller vapendelar som anges i 2 och 3 §§ till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen ska senast inom en månad efter införseln se till att föremålet är märkt på det sätt som anges i 2 §. Märkningen ska också visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln.

Första stycket gäller inte den som tillfälligt, under högst tre månader från dagen för införseln, för in vapen eller vapendelar till Sverige för

1. användning vid jakt eller tävlingsskytte,
2. reparation, översyn, service eller värdering,
3. utställning eller mäsas,
4. resa genom landet, eller

¹⁶ Senaste lydelse 2011:467.

¹⁷ Senaste lydelse 2015:335.

5. användning av företrädare för en annan stats myndighet vid tillfällig tjänstgöring i landet.

8 §

Om det finns särskilda skäl får Polismyndigheten på ansökan medge undantag från skyldigheten enligt 7 § att märka ett skjutvapen eller en vapendel, förutsatt att föremålet är av särskilt stort historiskt värde.

Kommer ansökan in till Polismyndigheten inom en månad efter införelsen gäller inte skyldigheten att märka föremålet enligt 7 § första stycket.

Om Polismyndigheten avslutar ärendet på annat sätt än genom att bifalla ansökan ska myndigheten ange i beslutet inom vilken tid föremålet senast ska vara märkt.

3 kap.

10 §¹⁸

Den som har tillstånd att låna skjutvapen får under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån även inneha ammunition och ljuddämpare till vapnet utan särskilt tillstånd.

Den som har tillstånd att låna skjutvapen får under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån även inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin till vapnet utan särskilt tillstånd.

6 kap.

2 §¹⁹

Ett tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare ska återkallas av Polismyndigheten om

Ett tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska återkallas av Polismyndigheten om

¹⁸ Senaste lydelse 2022:132.

¹⁹ Senaste lydelse 2022:132.

- a) förutsättningarna för tillståndet inte längre finns,
- b) tillståndshavaren har missbrukat den egendom som tillståndet gäller, eller
- c) det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

3 §²⁰

Ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) tillståndshavaren inte längre driver yrkesmässig handel,

b) förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller

c) det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

Tillståndet får också återkallas om tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen.

Första och andra styckena gäller på motsvarande sätt i fråga om tillstånd att ta emot skjutvapen för reparation eller översyn.

Omhändertagande av vapen, ammunition, ljuddämpare och tillståndsbevis²¹

Lydelse enligt SOU 2022:48

Polismyndigheten ska besluta att ett vapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare och tillståndsbevis ska tas om hand om

- a) det finns risk att vapnet missbrukas, eller

Ett tillstånd att driva handel med skjutvapen *eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition* ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) tillståndshavaren inte längre driver verksamheten yrkesmässigt,

Omhändertagande av vapen, ammunition, vapentillbehör och tillståndsbevis

Föreslagen lydelse

4 §²²

Polismyndigheten ska besluta att ett vapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare, *vapenmagasin* och tillståndsbevis ska tas om hand om

²⁰ Senaste lydelse 2014:591.

²¹ Senaste lydelse av rubriken 2022:132.

²² Senaste lydelse 2022:132.

b) det är sannolikt att tillståndet att inneha vapnet kommer att återkallas och särskilda omständigheter inte talar emot ett omhändertagande.

Om risken för missbruk är överhängande, får egendomen tas om hand även utan ett sådant beslut. En sådan åtgärd får vidtas av polismän, jakttillsynsmän som länsstyrelsen förordnat, kustbevakningstjänstemän, tulltjänstemän eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen. Åtgärden ska skyndsamt anmälas till Polismyndigheten, som omedelbart ska pröva om omhändertagandet ska bestå.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. Inlösen av vapen, ammunition och ljuddämpare²³

7 kap. Inlösen av vapen, ammunition och vapentillbehör

1 §²⁴

Skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska lösas in av staten om

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin ska lösas in av staten om

a) tillståndet att inneha egendomen har återkallats utan att den samtidigt har förklarats förverkad eller tagits i beslag,

b) innehavaren har avlidit,

c) ansökan har avslagits i fråga om tillstånd att inneha vapen, ammunition eller ljuddämpare som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning, eller

c) ansökan har avslagits i fråga om tillstånd att inneha vapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning, eller

d) en domstol har beslutat att vapen, ammunition eller ljuddämpare, som någon innehar utan att ha rätt till det, inte ska förverkas eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att inte föra talan om förverkande.

d) en domstol har beslutat att vapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, som någon innehar utan att ha rätt till det, inte ska förverkas eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att inte föra talan om förverkande.

²³ Senaste lydelse av rubriken 2022:132.

²⁴ Senaste lydelse 2022:132.

2 §²⁵

Skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare ska inte lösas in om egendomen lämnas för skrotning eller överläts till någon som har rätt att inneha den och om detta görs inom

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* ska inte lösas in om egendomen lämnas för skrotning eller överläts till någon som har rätt att inneha den och om detta görs inom

a) ett år från det att innehavaren avled, eller

b) tre månader från det att tillståndet att inneha egendomen återkallades, ansökan om innehav avslogs, beslut i förverkandefrågan meddelades av en domstol eller en åklagare eller beslaget hävdades.

Vapnen, ammunitionen *eller* ljuddämparna ska inte heller lösas in om ansökan om tillstånd att inneha egendomen görs inom samma tid. Om ansökan avslås ska egendomen lösas in, om den inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överläts till någon som har rätt att inneha den.

Vapnen, ammunitionen, ljuddämparna *eller vapenmagasinen* ska inte heller lösas in om ansökan om tillstånd att inneha egendomen görs inom samma tid. Om ansökan avslås ska egendomen lösas in, om den inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överläts till någon som har rätt att inneha den.

Polismyndigheten får medge förlängning av tidsfristerna, varje gång med högst sex månader.

3 §²⁶

En innehavare av skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare som ska lösas in är skyldig att enligt Polismyndighetens beslut lämna över egendomen till myndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns ett tillståndsbevis eller någon annan motsvarande hand-

En innehavare av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* som ska lösas in är skyldig att enligt Polismyndighetens beslut lämna över egendomen till myndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns ett tillståndsbevis eller någon annan motsvarande handling, ska även

²⁵ Senaste lydelse 2022:132.

²⁶ Senaste lydelse 2022:132.

ling, ska även den lämnas över till Polismyndigheten.

den lämnas över till Polismyndigheten.

4 §²⁷

För vapen, ammunition *eller* ljuddämpare som löses in ska en ersättning betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet.

För vapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* som löses in ska en ersättning betalas med ett belopp som motsvarar marknadsvärdet.

8 kap. Vapen, ammunition och ljuddämpare i dödsbon och konkursbon²⁸

8 kap. Vapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon

1 §²⁹

Skjutvapen, ammunition *och* ljuddämpare som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får utan särskilt tillstånd innehas av den som har tagit hand om boet till dess

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får utan särskilt tillstånd innehas av den som har tagit hand om boet till dess

- a) egendomen har överlåtits till någon som är berättigad att inneha den,
- b) egendomen ska överlämnas enligt 2 § eller, i fråga om dödsbon, 7 kap. 3 §, eller
- c) i fråga om konkursbon, konkursen har avslutats.

2 §³⁰

Om skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får Polismyndigheten besluta att egendomen tills vidare ska förvaras av myndigheten eller någon annan som myndigheten an-

Om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, får Polismyndigheten besluta att egendomen tills vidare ska förvaras av myndigheten eller någon annan som

²⁷ Senaste lydelse 2022:132.

²⁸ Senaste lydelse av rubriken 2022:132.

²⁹ Senaste lydelse 2022:132.

³⁰ Senaste lydelse 2022:132.

visar, när det finns särskild anledning till det. Den som har hand om boet är *i så fall* skyldig att efter Polismyndighetens beslut lämna över egendomen till den som ska förvara *egendomen*.

myndigheten anvisar, när det finns särskild anledning till det. Den som har hand om boet är skyldig att efter Polismyndighetens beslut lämna över egendomen till den som ska förvara *den*.

3 §³¹

Bestämmelser om inlösen av vapen, ammunition *och* ljuddämpare i dödsbon finns i 7 kap.

Bestämmelser om inlösen av vapen, ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* i dödsbon finns i 7 kap.

9 kap.

1 §³²

Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för vapenbrott till fängelse i högst tre år.

Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter, *yrkesmässigt förmedlar* eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för vapenbrott till fängelse i högst tre år.

Om gärningen har begåtts av oaktsamhet eller om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

1 a §³³

Om brott som avses i 1 § första stycket är grovt, döms för grovt vapenbrott till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,

2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

³¹ Senaste lydelse 2022:132.

³² Senaste lydelse 2017:1139.

³³ Senaste lydelse 2020:900.

3. innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett flera vapen,

4. vapnet har innehafts i en sådan miljö att det typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller

5. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för synnerligen grovt vapenbrott till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

3. innehavet, överlåtelsen, *förmedlingen* eller utlåningen har avsett flera vapen,

Om brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för synnerligen grovt vapenbrott till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen, *förmedlingen* eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Vid bedömningen enligt första och andra styckena ska ett enhandsvapen anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

1 b §³⁴

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen bryter mot bestämmelserna om märkning i 2 a kap. 2–4 eller 7 §. Detsamma gäller den som uppsåtligen förfalskar eller utan lov utplånar, avlägsnar eller ändrar sådan märkning.

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen bryter mot bestämmelserna om märkning i 2 a kap. 2 § *första, andra och fjärde styckena*, 3, 4, 7 eller 8 §. Detsamma gäller den som uppsåtligen förfalskar eller utan lov utplånar, avlägsnar eller ändrar sådan märkning.

Till ansvar för brott mot bestämmelserna om märkning i 2 a kap. 7 § döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 1 a §.

³⁴ Senaste lydelse 2014:894.

2 §³⁵

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

a) missbrukar rätten att inneha ett skjutvapen genom att använda det för något annat ändamål än det som han eller hon är berättigad till,

b) bryter mot bestämmelserna om överlämnande till förvaring hos någon annan i 5 kap. 3 § första stycket eller om transport i 5 kap. 4 § eller mot villkor i fråga om förvaring av vapen som meddelats med stöd av denna lag,

c) bryter mot bestämmelserna om förvaring i 5 kap. 1–3 §§ i fråga om skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som innehas av sammanslutningar, huvudmän för museer eller auktoriserade bevakningsföretag eller i fråga om skjutvapen som innehas av vapenhandlare,

d) innehar ammunition *eller* ljuddämpare utan att ha rätt till det,

d) innehar ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* utan att ha rätt till det,

e) överlåter ammunition *eller* ljuddämpare till någon som inte har rätt att inneha egendomen,

e) överlåter *eller yrkesmässigt förmedlar* ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* till någon som inte har rätt att inneha egendomen,

f) driver handel med skjutvapen utan tillstånd,

f) driver handel med skjutvapen *eller yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition* utan tillstånd,

g) medför skjutvapen i strid med bestämmelserna i 5 kap. 6 §,

h) bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 1 § d genom att olovligen överföra vapen eller ammunition till ett annat land, eller

i) förvarar skjutvapen eller ljuddämpare åt någon annan utan att ett föreskrivet tillstånd till förvaringen finns, eller bryter mot bestämmelserna om användning vid förvaring i 5 kap. 3 § andra stycket.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ammunition *eller* ljuddämpare

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av ammunition, ljuddämpare *eller*

³⁵ Senaste lydelse 2022:132.

eller överträdelse av bestämmelserna i 5 kap. 6 §.

vapenmagasin eller överträdelse av bestämmelserna i 5 kap. 6 §.

Till ansvar för otillåten förvaring av skjutvapen åt någon annan döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt 1 eller 1 a §.

5 §³⁶

Ett vapen som har varit föremål för brott som avses i 1 §, 1 a §, 1 b § eller 2 § första stycket a ska förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller ammunition *och* ljuddämpare som har varit föremål för brott som avses i 2 § första stycket d eller e. I stället för att förklara egendomen förverkad kan dess värde förklaras förverkat. Om ett vapen förklaras förverkat får även ammunition *och* ljuddämpare som hör till vapnet förklaras förverkade.

Ett vapen som har varit föremål för brott som avses i 1 §, 1 a §, 1 b § eller 2 § första stycket a ska förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* som har varit föremål för brott som avses i 2 § första stycket d eller e. I stället för att förklara egendomen förverkad kan dess värde förklaras förverkat. Om ett vapen förklaras förverkat får även ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* som hör till vapnet förklaras förverkade.

Det som föreskrivs i första stycket om ett vapen ska också gälla en vapendel.

Utbyte av brott enligt denna lag ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

7 §³⁷

Om någon frivilligt lämnar in skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare till Polismyndigheten, får åtal för olovligt innehav av egendomen väckas mot honom eller henne av åklagaren endast om det är motiverat från allmän synpunkt.

Om någon frivilligt lämnar in skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* till Polismyndigheten, får åtal för olovligt innehav av egendomen väckas mot honom eller henne av åklagaren endast om det är motiverat från allmän synpunkt.

³⁶ Senaste lydelse 2022:132.

³⁷ Senaste lydelse 2022:132.

10 kap.**2 §³⁸**

Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Polismyndighetens beslut om återkallelse av handelstillstånd eller återkallelse av auktorisation ska dock gälla omedelbart *endast i de fall det har förordnats i beslutet. Ett sådant förordnande får meddelas* om det finns särskilda skäl.

Polismyndighetens beslut om återkallelse av handelstillstånd, *återkallelse av tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition* eller återkallelse av auktorisation ska dock gälla omedelbart *om Polismyndigheten anger det i beslutet. Polismyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart* om det finns särskilda skäl *för det.*

11 kap.**1 §³⁹**

Regeringen får meddela föreskrifter om

a) att denna lag eller vissa föreskrifter i lagen ska tillämpas även i fråga om andra föremål än sådana som anges i 1 kap. 2 och 3 §§, om föremålen är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet,

b) att anslagsenergin eller utgångshastigheten hos en projektil från ett skjutvapen ska understiga ett visst värde eller att vapnet ska vara konstruerat på ett visst sätt för att vapnet ska anses vara effektbegränsat enligt 2 kap. 1 §,

c) att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla innehav av skjutvapen *eller* ljuddämpare som lämnats över från staten till

– statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten *eller* Säkerhetspolisen,

c) att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla innehav av skjutvapen, ljuddämpare *eller vapenmagasin* som lämnats över från staten till

– statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten, Säkerhets-

³⁸ Senaste lydelse 2014:895.

³⁹ Senaste lydelse 2022:1062.

polisen, *Tullverket eller Kustbevakningen*,

- den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel, eller
- frivilliga försvarsorganisationer,

d) att tillstånd ska krävas för överföring av skjutvapen eller ammunition från Sverige till ett annat land,

e) att den som avser att föra ut ett skjutvapen från Sverige eller lånar ut ett skjutvapen till någon som är fast bosatt i ett annat land och inte ska använda vapnet endast i Sverige, ska anmäla detta till Polismyndigheten,

f) att denna lag inte ska gälla i fråga om skjutvapen, ammunition *och* ljuddämpare som en företrädare för en annan stats myndighet eller för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige,

f) att denna lag inte ska gälla i fråga om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* som en företrädare för en annan stats myndighet eller för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige,

g) storleken på de avgifter som får tas ut enligt 2 kap. 19 §, och

h) att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av skjutvapen som lämnats över från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten *eller* Säkerhetspolisen, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen.

h) att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av skjutvapen som lämnats över från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, *Tullverket eller Kustbevakningen*, eller ammunition eller ljuddämpare till sådana vapen,

i) att tillstånd att inneha vissa vapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde för andra ändamål än skjutning, får meddelas endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeför-

ordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

2 §⁴⁰

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

a) undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen,

b) krav på skjutskicklighet, utbildning, ålder och de förutsättningar i övrigt som ska vara uppfyllda för tillstånd att inneha eller låna skjutvapen,

c) krav på kunskap för att få tillstånd att driva handel med skjutvapen och vad som i övrigt ska gälla vid sådan *handel*,

c) krav på kunskap för att få tillstånd att driva handel med skjutvapen *eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition* och vad som i övrigt ska gälla vid sådan *verksamhet*,

d) vad som ska iakttas utöver bestämmelserna i 4 kap. vid ändring och reparation av skjutvapen,

e) krav på vapenhandlares, museers och sammanslutningars förvaring av andra vapen än effektbegränsade vapen och på sammanslutningars förvaring av ammunition eller ljuddämpare,

f) de förutsättningar i övrigt som ska vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag,

g) utfärdande av europeiska skjutvapenpass till dem som har tillstånd att inneha skjutvapen i Sverige,

h) förutsättningar för och förfaringssätt vid medgivande av att personer bosatta i Sverige ska få tillstånd att förvärva skjutvapen i ett annat land,

i) krav på att den som förvärvat ett skjutvapen i Sverige och som är bosatt i ett främmande land ska underrätta den staten om förvärvet,

⁴⁰ Senaste lydelse 2022:132.

- j) kraven för auktorisation enligt 2 kap. 17 §, och
 k) vad som ska iakttas utöver bestämmelserna i 5 kap. i fråga om transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.
- j) *krav på vapenhandlare och yrkesmässiga förmedlare att föra förteckningar,*
 k) kraven för auktorisation enligt 2 kap. 17 §, och
 l) vad som ska iakttas utöver bestämmelserna i 5 kap. i fråga om transport av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

3 §⁴¹

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarmakten får i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition *och* ljuddämpare som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarmakten får i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

2. Den som innehar vapenmagasin som det krävs tillstånd för enligt 2 kap. 1 § i den nya lydelsen får inneha vapenmagasinen utan sådant tillstånd till utgången av oktober 2023.

Om innehavaren före utgången av oktober 2023 har gett in en ansökan om tillstånd att inneha vapenmagasinen får han eller hon inneha dem utan tillstånd till dess ansökan om tillstånd prövats slutligt. Detsamma gäller om innehavaren före utgången av oktober 2023 har gett in en ansökan om att inneha ett vapen för skjutning, eller ett vapen som huvudsakligen har samlarvärde, som vapenmagasinen passar till.

3. Den som yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition som det krävs tillstånd för enligt 2 kap. 1 § i den nya lydelsen får

⁴¹ Senaste lydelse 2022:132.

bedriva sådan verksamhet utan särskilt tillstånd till utgången av oktober 2023 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts dessförinnan, till dess ansökan om tillstånd prövats slutligt.

4. Bestämmelsen i 2 kap. 5 b § tillämpas inte vid förnyelse av tidsbegränsade tillstånd som avser sådana vapen som anges i kategori A, punkterna 6–8 i bilaga I del II till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555 av den 24 mars 2021 om kontroll av förvärv och innehav av vapen (kodifiering), och som har registrerats i vapenregistret före den 13 juni 2017.

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

16 §¹

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (1996:67), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition eller ljuddämpare kommer till brottslig användning.

Sekretess gäller, under motsvarande förutsättning som anges i första stycket, hos

1. Kammarkollegiet och Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jaktkortsregistret, och

2. Naturvårdsverket för uppgift som hänför sig till jägarexamensregistret.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att *bedriva* handel med skjutvapen eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation eller för uppgifter i registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte. Sekretess gäller inte heller för uppgift i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att *bedriva* handel med skjutvapen eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

Sekretessen enligt första stycket gäller inte för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att *driva* handel med skjutvapen, *yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition* eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation eller för uppgifter i registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte. Sekretess gäller inte heller för uppgift i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att *driva* handel med skjutvapen, *yrkes-*

¹ Senaste lydelse 2022:610.

mässigt förmedla skjutvapen eller ammunition eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

dels att rubriken närmast före 21 § ska lyda ”Tillsyn och registrering”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 21 a–c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 a §

Den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt 16 § att hantera ammunition ska med hjälp av automatiserad behandling föra ett register över personer och organisationer som har meddelats ett sådant tillstånd. Registret ska även innehålla uppgift om fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har meddelats ett sådant tillstånd samt om personer som har godkänts som föreståndare för verksamheten.

21 b §

Ett register enligt 21 a § ska ha till ändamål att

1. underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag, och

¹ Jfr rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

2. ge information om sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott med anknytning till ammunition.

21 c §

Bestämmelserna i 21 a och 21 b §§ kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Vid behandling av personuppgifter enligt 21 a och 21 b §§ gäller lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen, om inte något annat följer av denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2023.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:1303) om krigsmateriel

Härigenom föreskrivs att 4 § förordningen (1992:1303) om krigsmateriel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vad som sägs i 4 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel om krav på tillstånd gäller inte handel med handeldvapen eller delar till sådana vapen. Tillstånd för sådan handel regleras genom bestämmelser i vapenlagen (1996:67).

Föreslagen lydelse

4 §¹

Bestämmelserna i 4 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel om krav på tillstånd gäller inte handel med handeldvapen eller delar till sådana vapen. Bestämmelserna gäller inte heller för yrkesmässig förmedling av sådan egendom eller av ammunition. Tillstånd för sådan handel eller förmedling regleras i vapenlagen (1996:67).

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2023.

¹ Senaste lydelse 2006:510.

1.6 Förslag till förordning om ändring i vapenförordningen (1996:70)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om vapenförordningen (1996:70)

dels att nuvarande 1 a kap. 1 § ska betecknas 1 a kap 1 a §,

dels att den nya 1 a kap. 1 a §, 2 kap. 2, 6, 8, 9 och 11 §§, 3 kap. 1 och 7 §§, 4 kap. 4–7 §§, 5 kap. 2, 7 och 10 §§, 8 kap. 2 §, 10 kap. 1 och 2 §§, 11 kap. 1 § och 16 kap. 1 §, rubrikerna till 3 kap., 10 kap. och 11 kap. och bilagan ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 5 kap. ska lyda ”Handel med skjutvapen och yrkesmässig förmedling av skjutvapen och ammunition”,

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 1 a kap. 1 §, 2 kap. 16 och 17 §§, och 5 kap. 1 a, 6 a, 8 a, 9 a, 13 och 14 §§ och närmast före 5 kap. 13 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a kap.

1 §

Det vapenregister som anges i 1 a kap. 7 § vapenlagen ska, utöver det som anges där, innehålla uppgifter om följande:

- 1. skjutvapnets vapentyp, tillverkningsnummer, fabrikat, modell, kaliber och märkning, och*
- 2. deaktivering och skrotning.*

Tillståndspliktiga vapendelar ska registreras på motsvarande sätt. Registret ska också om möjligt innehålla de uppgifter som anges i första stycket om skjutvapen som har hittats eller anmälts stulna eller försvunna.

¹ Jfr rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

1 a §²

Polismyndigheten får samköra vapenregister om det i ett enskilt fall behövs för kontroll av vapenhandlare.

Polismyndigheten får samköra vapenregister om det i ett enskilt fall behövs för kontroll av *en vapenhandlare eller en yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition.*

Myndigheten får också samköra vapenregister om det behövs för att i ett enskilt fall utreda brott med anknytning till vapen om det för brottet är föreskrivet fängelse i två år eller däröver. Samkörning får även göras för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, om brottsligheten har anknytning till vapen och innefattar brott för vilket är föreskrivet fängelse i två år eller däröver.

2 kap.

2 §³

Krav på tillstånd enligt 2 kap. 1 § första stycket vapenlagen (1996:67) gäller inte innehav av skjutvapen som har överlämnats från staten till

1. statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten eller polisen, om de är skyldiga att inneha vapnet för tjänsten, eller

1. statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten polisen, *Tullverket eller Kustbevakningen*, om de är skyldiga att inneha vapnet för tjänsten, eller

2. organisationer som anges i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet och deras läns- och lokalavdelningar.

Tillstånd för innehav av start- eller signalvapen krävs inte för

a) Sveriges Riksidrottsförbund och förbund och föreningar som är anslutna till Riksidrottsförbundet,

b) Svenska Brukshundklubben och Svenska Kennelklubben och klubbar som är anslutna till dessa organisationer, och

c) flygplatsoperatör som driver flygplats där personal utövar flygtrafikledningstjänst.

² Senaste lydelse av tidigare 1 a kap. 1 § 2014:1149.

³ Senaste lydelse 2020:85.

6 §⁴

Ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen görs skriftligen. Ansökan ska innehålla uppgift om sökandens namn, person- eller organisationsnummer och hemvist eller säte samt om vapnets typ, fabrikat, modell och kaliber. En ansökan från en sammanslutning för jakt- eller målskytte ska också innehålla uppgift om den plats där vapnet ska förvaras, förvaringsutrymmets beskaffenhet och vem som är ansvarig för förvaringen samt till vilken auktoriserad sammanslutning som sammanslutningen är ansluten.

Avser ansökan ett visst bestämt vapen, ska dessutom överlåtarens eller upplåtarens namn, person- eller organisationsnummer och hemvist *och* vapnets tillverkningsnummer anges i ansökan. Avser ansökan ett vapen som saknar uppgift om tillverkningsnummer ska annan uppgift som tillåter identifiering anges. Vid förvärv av vapen från någon annan än en vapenhandlare, ska överlåtarens tillståndsbevis för vapnet bifogas, om beviset finns i behåll.

Avser ansökan ett visst bestämt vapen, ska dessutom överlåtarens eller upplåtarens namn, person- eller organisationsnummer och hemvist, vapnets tillverkningsnummer *och, i förekommande fall, vapnets märkning* anges i ansökan. Avser ansökan ett vapen som saknar uppgift om tillverkningsnummer ska annan uppgift som tillåter identifiering anges. Vid förvärv av vapen från någon annan än en vapenhandlare, ska överlåtarens tillståndsbevis för vapnet bifogas, om beviset finns i behåll.

I ansökan ska det antal och slag av skjutvapen som sökanden redan innehar anges. Ansökan ska också innehålla uppgift om ändamålet med innehavet och vilka omständigheter sökanden åberopar till stöd för sin ansökan.

8 §⁵

Den som samlar skjutvapen får ges tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare till sådana vapen som han eller hon har tillstånd att inneha. Huvudmän för museer som avses i

Den som samlar skjutvapen får ges tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare till sådana vapen som han eller hon har tillstånd att inneha. Huvudmän för museer som avses i

⁴ Senaste lydelse 2014:1361.

⁵ Senaste lydelse 2022:455.

2 kap. 3 § 3 vapenlagen (1996:67) och den som samlar ammunition *eller* ljuddämpare får ges tillstånd att inneha sådan egendom även till andra vapen. Tillstånd att inneha sådan egendom i andra fall får ges, om det finns särskilda skäl.

2 kap. 3 § 3 vapenlagen (1996:67) och den som samlar ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* får ges tillstånd att inneha sådan egendom även till andra vapen. Tillstånd att inneha sådan egendom i andra fall får ges, om det finns särskilda skäl.

9 §⁶

Ansökan om tillstånd att inneha ammunition *eller* ljuddämpare görs skriftligen. Ansökan ska innehålla uppgift om sökandens namn, person- eller organisationsnummer, hemvist eller säte och om det slag och den mängd egendom som sökanden vill ha tillstånd att inneha. Ansökan ska även innehålla uppgift om ändamålet med innehavet och de omständigheter sökanden åberopar till stöd för sin ansökan.

Ansökan om tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* görs skriftligen. Ansökan ska innehålla uppgift om sökandens namn, person- eller organisationsnummer, hemvist eller säte och om det slag och den mängd egendom som sökanden vill ha tillstånd att inneha. Ansökan ska även innehålla uppgift om ändamålet med innehavet och de omständigheter sökanden åberopar till stöd för sin ansökan.

11 §⁷

Tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare får inte meddelas den som är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken utan att förmyndaren eller förvaltaren har samtyckt till innehavet.

Tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* får inte meddelas den som är underårig eller har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken utan att förmyndaren eller förvaltaren har samtyckt till innehavet.

⁶ Senaste lydelse 2022:455.

⁷ Senaste lydelse 2022:455.

16 §

Polismyndigheten ska underätta behöriga myndigheter inom Europeiska unionen om avslag på ansökningar om tillstånd att inneha sådana vapen och sådan ammunition som avses i kategori A och B i bilagan till denna förordning, om avslaget grundas på säkerhetsskäl eller sökandens bristande pålitlighet. Detsamma gäller beslut om återkallelse av sådana tillstånd, om återkallelsen grundas på säkerhetsskäl eller tillståndshavarens bristande pålitlighet.

Närmare bestämmelser om utbyte av information finns i kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1423 av den 21 maj 2021 om fastställande i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555 av de närmare formerna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg om avslag på ansökningar om tillstånd att förvärva eller inneha vissa skjutvapen.

När Polismyndigheten lämnar information enligt första stycket ska myndigheten, utöver de uppgifter som framgår av kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1423, lämna uppgift om sökandens namn.

17 §

Tillstånd att inneha skjutvapen i kategori A i bilagan till denna förordning som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde, för andra ändamål än skjutning, får meddelas endast om vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

3 kap. Bevis om tillstånd till innehav av skjutvapen, ammunition och *ljuddämpare*⁸

3 kap. Bevis om tillstånd till innehav av skjutvapen, ammunition och *vapentillbehör*

1 §⁹

Polismyndigheten ska utfärda bevis över tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare och, om tillståndet avser innehav av vapen, en dubblett av beviset.

Polismyndigheten ska utfärda bevis över tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* och, om tillståndet avser innehav av vapen, en dubblett av beviset.

Om tillståndet avser en person som är bosatt i en annan stat inom Europeiska unionen ska Polismyndigheten vidarebefordra de uppgifter som krävs för att kunna identifiera vapnet och förvärvaren till den staten. Detta gäller dock endast skjutvapen som hör till kategori C i bilagan till denna förordning och ammunition som är avsedd för sådana vapen.

⁸ Senaste lydelse av rubriken 2022:455.

⁹ Senaste lydelse 2022:455.

7 §¹⁰

Bevis om tillstånd att inneha ammunition *och* ljuddämpare ska innehålla de uppgifter om tillståndshavaren som anges i 2 kap. 9 § och uppgift om för vilket ändamål egendomen får innehas. I beviset ska det slag och den mängd egendom som tillståndet avser anges.

Bevis om tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* ska innehålla de uppgifter om tillståndshavaren som anges i 2 kap. 9 § och uppgift om för vilket ändamål egendomen får innehas. I beviset ska det slag och den mängd egendom som tillståndet avser anges.

4 kap.

4 §¹¹

Företrädare för en annan stats myndighet som tillfälligt tjänstgör i Sverige enligt lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete eller lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete undantas enligt 11 kap. 1 § f vapenlagen (1996:67) från lagens bestämmelser om skjutvapen, ammunition *och* ljuddämpare. Detsamma gäller företrädare för polisen i Danmark som befinner sig i Sverige enligt överenskommelsen av den 11 maj 2020 mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Danmarks regering i syfte att möjliggöra danska gränskontroller på tåg över Öresund.

Företrädare för en annan stats myndighet som tillfälligt tjänstgör i Sverige enligt lagen (2000:1219) om internationellt tullsamarbete eller lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete undantas enligt 11 kap. 1 § f vapenlagen (1996:67) från lagens bestämmelser om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin*. Detsamma gäller företrädare för polisen i Danmark som befinner sig i Sverige enligt överenskommelsen av den 11 maj 2020 mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Danmarks regering i syfte att möjliggöra danska gränskontroller på tåg över Öresund.

Första stycket gäller också den som tillfälligt tjänstgör i Sverige enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevak-

¹⁰ Senaste lydelse 2022:455.

¹¹ Senaste lydelse 2022:1063.

ningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624.

5 §¹²

Företrädare för polisen i Danmark, Finland, Island och Norge som i tjänsten reser genom Sverige från ett nordiskt land till en annan del av det landet eller till ett annat nordiskt land och medför skjutvapen, ammunition *eller* ljuddämpare för tjänsteändamål undantas enligt 11 kap. 1 § f vapenlagen (1996:67) från lagens bestämmelser om skjutvapen, ammunition *och* ljuddämpare.

Företrädare för polisen i Danmark, Finland, Island och Norge som i tjänsten reser genom Sverige från ett nordiskt land till en annan del av det landet eller till ett annat nordiskt land och medför skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* för tjänsteändamål undantas enligt 11 kap. 1 § f vapenlagen (1996:67) från lagens bestämmelser om skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin*.

Polismyndigheten får meddela föreskrifter om förvaring av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare vid transitering enligt första stycket.

6 §¹³

Krav på tillstånd enligt 2 kap. 1 § första stycket vapenlagen (1996:67) gäller inte införsel av skjutvapen som har överlämnats från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten *eller polisen*, om de är skyldiga att inneha vapnet för tjänsten. Kravet på tillstånd gäller inte heller ammunition eller ljuddämpare till vapnen.

Krav på tillstånd enligt 2 kap. 1 § första stycket vapenlagen (1996:67) gäller inte införsel av skjutvapen som har överlämnats från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, *Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Tullverket eller Kustbevakningen*, om de är skyldiga att inneha vapnet för tjänsten. Kravet på tillstånd gäller inte heller ammunition eller ljuddämpare till vapnen.

¹² Senaste lydelse 2022:455.

¹³ Senaste lydelse 2022:455.

7 §¹⁴

Försvarsmakten får i enskilda fall besluta att vapenlagen (1996:67) inte ska gälla skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Försvarsmakten får i enskilda fall besluta att vapenlagen (1996:67) inte ska gälla skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

5 kap.

1 a §

Ansökan om tillstånd till yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition görs skriftligen. Ansökan ska innehålla de uppgifter som anges i 1 § första stycket, med undantag för uppgift om lagerhållningens storlek och uppgift om lokalerna där verksamheten ska bedrivas.

Om tillstånd beviljas ska bevis om detta utfärdas. I beviset ska anges vilka typer av skjutvapen och ammunition som tillståndet avser.

2 §¹⁵

Polismyndigheten får meddela närmare föreskrifter om krav på kunskap för tillstånd att driva handel med skjutvapen.

Polismyndigheten får meddela närmare föreskrifter om krav på kunskap för tillstånd att driva handel med skjutvapen eller tillstånd till yrkesmässig för-

¹⁴ Senaste lydelse 2022:455.

¹⁵ Senaste lydelse 2014:1149.

medling av skjutvapen eller ammunition.

6 a §

En yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition ska föra en förteckning över de transaktioner och överföringar avseende skjutvapen som förmedlaren har medverkat till (transaktionsförteckning).

7 §¹⁶

Polismyndigheten får meddela föreskrifter om

1. innehållet i en rekvisition,
2. vilka uppgifter som ska införas i en inköpsförteckning och försäljningsförteckning,
3. hur förteckningarna ska föras och vilka handlingar som ska bifogas sådana förteckningar, och
4. innehållet i en anmälan som avses i 5 § andra stycket.

8 a §

Polismyndigheten ska minst en gång årligen låta granska en transaktionsförteckning med bilagor.

9 a §

En yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition är skyldig att hålla sin transaktionsförteckning med bilagor tillgänglig för Polismyndigheten. Förmedlaren ska också lämna begärda upplysningar om genomförda transaktioner eller överföringar avseende skjutvapen och om andra

¹⁶ Senaste lydelse 2014:1149.

förhållanden som är av betydelse för Polismyndighetens tillsyn.

10 §¹⁷

Inköpsförteckning och försäljningsförteckning och bilagor till dessa ska bevaras under tio år från den dag sista anteckningen gjordes. Om rörelsen läggs ner, ska förteckningarna och bilagorna överlämnas till Polismyndigheten.

Inköpsförteckning och försäljningsförteckning och bilagor till dessa ska bevaras under tio år från den dag sista anteckningen gjordes. *Detsamma gäller transaktionsförteckningar och bilagor till dessa.* Om rörelsen läggs ner, ska förteckningarna och bilagorna överlämnas till Polismyndigheten.

Anmälan om transaktioner med skjutvapen

13 §

En vapenhandlare ska löpande anmäla gjorda förvärv och försäljningar av skjutvapen till Polismyndigheten.

En yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition ska löpande anmäla till Polismyndigheten de transaktioner och överföringar avseende skjutvapen som förmedlaren har medverkat till.

Anmälningarna ska göras elektroniskt utan dröjsmål.

14 §

Polismyndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur en anmälan enligt 13 § ska göras och vilka uppgifter den ska innehålla.

¹⁷ Senaste lydelse 2014:1149.

8 kap.**2 §¹⁸**

Den som tar emot skjutvapen för reparation eller översyn är skyldig att föra anteckningar i en särskild reparationsförteckning över mottagna vapen.

Polismyndigheten får meddela föreskrifter om vilka uppgifter förteckningen ska innehålla och hur förteckningen ska föras.

Den som har tagit emot skjutvapen för reparation eller översyn är skyldig att hålla förteckningen tillgänglig för en polisman och på begäran lämna upplysningar till honom eller henne om mottagna vapen.

Förteckningen och bilagor till denna ska bevaras under tio år från den dag sista anteckningen gjordes.

Förteckningen och bilagor till denna ska bevaras under tio år från den dag sista anteckningen gjordes. *Om rörelsen läggs ner, ska förteckningen och bilagorna överlämnas till Polismyndigheten.*

10 kap. Inlösen av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare¹⁹**10 kap. Inlösen av skjutvapen, ammunition och vapentillbehör****1 §²⁰**

Länsstyrelsen ska utse en eller flera värderingsmän som ska biträda Polismyndigheten vid värdering av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som ska lösas in. Till värderingsman bör den utses som har god kännedom om egendomens marknadsvärde och vapenhandlares pris vid inköp av begagnade skjutvapen.

Länsstyrelsen ska utse en eller flera värderingsmän som ska biträda Polismyndigheten vid värdering av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin som ska lösas in. Till värderingsman bör den utses som har god kännedom om egendomens marknadsvärde och vapenhandlares pris vid inköp av begagnade skjutvapen.

En värderingsman har rätt till ersättning av allmänna medel för sitt uppdrag.

¹⁸ Senaste lydelse 2014:1149.

¹⁹ Senaste lydelse av rubriken 2022:455.

²⁰ Senaste lydelse 2022:455.

Polismyndigheten bör försöka komma överens med ägaren om till vilket värde egendomen ska lösas in.

2 §²¹

Skjutvapen, ammunition *och* ljuddämpare som har tillfallit staten ska skrotas eller säljas. Innan egendomen skrotas eller säljs ska Nationellt forensiskt centrum vid Polismyndigheten erbjudas att få egendomen. Om egendomen överlämnas till försäljning, ska Statens försvarshistoriska museer först erbjudas att köpa den.

11 kap. Skjutvapen, ammunition och ljuddämpare i dödsbo och konkursbo²²

Skjutvapen, ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin* som har tillfallit staten ska skrotas eller säljas. Innan egendomen skrotas eller säljs ska Nationellt forensiskt centrum vid Polismyndigheten erbjudas att få egendomen. Om egendomen överlämnas till försäljning, ska Statens försvarshistoriska museer först erbjudas att köpa den.

11 kap. Skjutvapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon

1 §²³

Om skjutvapen ingår bland tillgångarna i ett dödsbo, ska den som har vård om boet göra en skriftlig anmälan om det till Polismyndigheten senast tre månader efter dödsfallet.

Om skjutvapen ingår bland tillgångarna i ett konkursbo, ska konkursförvaltaren så snart som möjligt göra en skriftlig anmälan om det till Polismyndigheten.

En anmälan enligt första eller andra stycket ska innehålla uppgift om fabrikat, modell, kaliber och tillverkningsnummer för varje vapen och om art och mängd av tillhörande ammunition *och* ljuddämpare. Är det fråga om vapen som saknar uppgift om tillverkningsnummer ska

En anmälan enligt första eller andra stycket ska innehålla uppgift om fabrikat, modell, kaliber och tillverkningsnummer för varje vapen och om art och mängd av tillhörande ammunition, ljuddämpare *och vapenmagasin*. Är det fråga om vapen som saknar uppgift om tillverk-

²¹ Senaste lydelse 2022:455.

²² Senaste lydelse av rubriken 2022:455.

²³ Senaste lydelse 2022:455.

någon annan uppgift som möjliggör identifiering lämnas. Anmälan ska också innehålla uppgift om vem som har hand om vapnet för boets räkning och om hur det förvaras.

någon annan uppgift som möjliggör identifiering lämnas. Anmälan ska också innehålla uppgift om vem som har hand om vapnet för boets räkning och om hur det förvaras.

Första–tredje styckena gäller inte effektbegränsade vapen.

Nuvarande lydelse

16 kap.

1 §²⁴

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt denna förordning i de fall som framgår av andra stycket.

För ansökningsavgiftens storlek m.m. gäller bestämmelserna i 9–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser tillämpas:

Ärendeslag

Avgiftsklass

Tillstånd att inneha skjutvapen (2 kap. 6 §), med den begränsning som anges i 4 §,

– första vapnet för vilket tillstånd söks 2

– varje ytterligare vapen 1

Tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare (2 kap. 9 §) 1

Tillstånd att låna skjutvapen (7 kap. 4 §) 1

Tillstånd att förvara skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare hos någon annan (9 kap. 3 §) 1

²⁴ Senaste lydelse 2022:455.

Tillstånd till införsel av skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare (4 kap. 1 §)	2
Tillstånd till överföring av skjutvapen eller ammunition till ett annat land (6 kap. 1–5 §§)	1
Utfärdande av ett europeiskt skjutvapenpass	2
Förnyande av eller införande av ytterligare skjutvapen i ett europeiskt skjutvapenpass	1
Tillstånd att driva handel med skjutvapen (5 kap. 1 §)	5
Tillstånd att ta emot skjutvapen för reparation eller översyn (8 kap. 1 §)	4
Godkännande av föreståndare för <i>handel med skjutvapen</i> , ersättare för <i>denne</i> eller person som i vapenhandlares ställe ska närvara vid provskjutning (5 kap. 12 §)	2
Auktorisation av sammanslutning för jakt- eller målskytte (2 kap. 1 §)	8

Föreslagen lydelse

1 §

Avgift tas ut för prövning av ansökan enligt denna förordning i de fall som framgår av andra stycket.

För ansökningsavgiftens storlek m.m. gäller bestämmelserna i 9–14 §§ avgiftsförordningen (1992:191), varvid följande avgiftsklasser tillämpas:

ÄrendeslagAvgiftsklass

Tillstånd att inneha skjutvapen (2 kap. 6 §), med den begränsning som anges i 4 §,

– första vapnet för vilket tillstånd söks 2

– varje ytterligare vapen. 1

Tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare *eller vapenmagasin* (2 kap. 9 §). 1

Tillstånd att låna skjutvapen (7 kap. 4 §). 1

Tillstånd att förvara skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare hos någon annan (9 kap. 3 §). 1

Tillstånd till införsel av skjutvapen, ammunition eller, ljuddämpare (4 kap. 1 §). 2

Tillstånd till överföring av skjutvapen eller ammunition till ett annat land (6 kap. 1–5 §§). 1

Utfärdande av ett europeiskt 2
skjutvapenpass.

Förnyande av eller införande av 1
ytterligare skjutvapen i ett euro-
peiskt skjutvapenpass.

Tillstånd att driva handel med 5
skjutvapen (5 kap. 1 §).

*Tillstånd till yrkesmässig förmed- 5
ling av skjutvapen eller ammu-
nition (5 kap. 1 a §).*

Tillstånd att ta emot skjutvapen 4
för reparation eller översyn
(8 kap. 1 §).

Godkännande av föreståndare, 2
godkännande av ersättare för *ho-
nom eller henne* eller *godkännan-
de av* person som i vapenhand-
lares ställe ska närvara vid prov-
skjutning (5 kap. 12 §).

Auktorisation av sammanslut- 8
ning för jakt- eller målskytte
(2 kap. 1 §).

*Undantag från skyldigheten att 2
märka ett skjutvapen eller en
vapendel (2 a kap. 8 § vapenlagen
[1996:67]).*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bilaga²⁵

För tillämpningen av vissa bestämmelser i denna förordning delas skjutvapen och ammunition in i kategorier enligt följande.

Kategori A

1. Explosiva militära missiler och startlavetter.
2. Automatiska skjutvapen.
3. Skjutvapen maskerade som andra föremål.
4. Ammunition med kroppsskyddspenetrerande projektiler, explosions- eller brandprojektiler och projektiler för sådan ammunition.
5. Pistol- och revolverammunition med utvidgande projektiler och projektiler för sådan ammunition, med undantag för de fall då de *skall* användas till sådana vapen avsedda för jakt eller målskjutning som innehas av personer med rätt att bruka dem.
5. Pistol- och revolverammunition med utvidgande projektiler och projektiler för sådan ammunition, med undantag för de fall då de *ska* användas till sådana vapen avsedda för jakt eller målskjutning som innehas av personer med rätt att bruka dem.
6. *Automatiska skjutvapen som omvandlats till halvautomatiska skjutvapen.*
7. *Följande halvautomatiska skjutvapen med centralantändning:*
 - a) *Korta skjutvapen med vilka fler än 21 patroner kan avfyras utan omladdning, om*
 - i) *en laddningsanordning med kapacitet för fler än 20 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller*
 - ii) *en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för fler än 20 patroner sätts in i det,*

²⁵ Senaste lydelse 2016:722.

b) Långa skjutvapen med vilka fler än 11 patroner kan avfyras utan omladdning, om

i) en laddningsanordning med kapacitet för fler än 10 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller

ii) en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för fler än 10 patroner sätts in i det.

8. Halvautomatiska långa skjutvapen, dvs. skjutvapen som ursprungligen är avsedda att avfyras från axeln, vars längd kan minskas till mindre än 60 cm utan att funktionaliteten går förlorad genom en vikbar kolv eller en kolv av teleskopisk typ eller genom en kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg.

9. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.

Kategori B

<i>1. Halvautomatiska eller repeterande korta vapen.</i>	1. Repeterande korta <i>skjutvapen</i> .
<i>2. Korta vapen med enkelskott med centralantändning.</i>	2. Korta <i>skjutvapen</i> med enkelskott med centralantändning.
<i>3. Korta vapen med enkelskott med kantantändning, vars totala längd är mindre än 28 cm.</i>	3. Korta <i>skjutvapen</i> med kantantändning, vars totala längd är mindre än 28 cm.
<i>4. Halvautomatiska långa skjutvapen, vars magasin och patron-</i>	4. Halvautomatiska långa <i>skjutvapen</i> vars <i>laddningsanordning</i>

läge tillsammans kan innehålla *mer än tre skott*.

5. Halvautomatiska långa skjutvapen, vars *magasin* och patronläge tillsammans inte kan innehålla *mer än tre skott* och där *laddningsmekanismen* kan tas bort eller det inte är uteslutet att vapnet med hjälp av vanliga verktyg kan omändras på sådant sätt att *magasin* och patronläge tillsammans kan innehålla *mer än tre skott*.

6. Repeterande och halvautomatiska långa skjutvapen med slätborrade lopp som inte överstiger 60 cm längd.

7. Halvautomatiska skjutvapen för civilt bruk som liknar vapen med automatisk mekanism.

och patronläge tillsammans kan innehålla *fler än tre patroner* då det rör sig om skjutvapen med *kantantändning* och *fler än tre men mindre än tolv patroner* då det rör sig om skjutvapen med *centralantändning*.

5. *Andra halvautomatiska korta skjutvapen än de som är upptagna i kategori A punkt 7 a.*

6. Halvautomatiska långa skjutvapen som är upptagna i kategori A punkt 7 b vars *laddningsanordning* och patronläge tillsammans inte kan innehålla *fler än tre patroner* och där *laddningsanordningen* kan tas bort eller det inte är uteslutet att vapnet med hjälp av vanliga verktyg kan omändras på sådant sätt att *laddningsanordning* och patronläge tillsammans kan innehålla *fler än tre patroner*.

7. Repeterande och halvautomatiska långa skjutvapen med slätborrade lopp som inte överstiger 60 cm längd.

8. *Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.*

9. Halvautomatiska skjutvapen för civilt bruk som liknar vapen med automatisk mekanism *andra än de som är upptagna i kategori A punkt 6, 7 eller 8.*

Kategori C

1. Repeterande långa skjutvapen andra än de som <i>står</i> upptagna i kategori B punkt 6. 2. Långa skjutvapen med räfflade lopp för enkelskott. 3. Halvautomatiska långa skjutvapen som <i>inte omfattas av kategori B punkt 4–7</i>. 4. Korta vapen för enkelskott med inte är mindre än 28 cm.	1. Repeterande långa skjutvapen andra än de som <i>är</i> upptagna i kategori B punkt 7. 3. <i>Andra</i> halvautomatiska långa skjutvapen än de som är upptagna i kategori A eller B. 4. Kantantändning vars totala längd

5. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.

6. Skjutvapen i kategori A eller B eller den här kategorin som har deaktiverats i enlighet med genomförandeförordning (EU) 2015/2403.

7. Enkelskotts långa skjutvapen med slätborrade lopp som släppts ut på marknaden den 14 september 2018 eller senare.

Kategori D

Enkelskotts långa skjutvapen med slätborrade lopp.

Vapendelar

Slutstycket, patronläget och pipan till ett skjutvapen tillhör som separata delar samma kategori

som det skjutvapen de är eller är tänkta att vara monterade på.

Undantag

Ovan angivna kategorier ska inte omfatta föremål som stämmer med beskrivningen i dessa men som

a) har gjorts varaktigt obrukbara genom åtgärder som medför att skjutvapnets slutstycke, patronläge och pipa har gjorts definitivt oanvändbara och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra för någon som helst användning av skjutvapnet,

b) är gjorda för larm, signalering, livräddning, djurslakt eller harpunfiske eller för industriellt eller tekniskt bruk, förutsatt att de bara kan användas i ett sådant syfte, eller

c) betraktas som antika vapen eller reproduktioner av sådana, om dessa inte har inkluderats i de föregående kategorierna.

a) är gjorda för larm, signalering, livräddning, djurslakt eller harpunfiske eller för industriellt eller tekniskt bruk, förutsatt att de bara kan användas i ett sådant syfte, eller

b) betraktas som antika vapen, om dessa inte har inkluderats i de föregående kategorierna.

Definitioner

I denna bilaga avses med

a) Korta vapen: ett skjutvapen med en pipa som inte överstiger 30 cm eller vars totala längd inte överstiger 60 cm.

b) Långa vapen: alla skjutvapen som inte är korta vapen.

c) Automatvapen: ett skjutvapen som laddar om automatiskt varje gång ett skott avfyras och som kan avfyras mer än ett skott med ett tryck på avtryckaren.

d) Halvautomatiskt skjutvapen: ett skjutvapen som laddar om automatiskt varje gång ett skott avfyras och som bara kan avfyras ett skott med ett tryck på avtryckaren.

e) Repeterande skjutvapen: ett skjutvapen som efter att ett skott har avfyrats är avsett att laddas om från ett magasin eller cylinder med hjälp av ett manuellt tillvägagångssätt.

f) Skjutvapen för enkelskott: ett skjutvapen utan magasin som laddas för varje skott genom att man manuellt sätter in ett skott i patronläget eller i ett laddningsutrymme där pipan bryts.

g) Ammunition med kroppsskyddspenetrerande kulor: ammunition för militärt bruk där kulan är försedd med mantel och har en massiv hård kärna.

h) Ammunition med explosiva projektiler: ammunition för militärt bruk där projektilen innehåller en laddning som exploderar när den stöter emot något.

i) Ammunition med brandprojektiler: ammunition för militärt bruk där projektilen innehåller en kemisk blandning som börjar brinna vid kontakt med luften eller vid anslaget.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2023.

2 Utredningens uppdrag och arbete

2.1 Utredningens uppdrag

Utredningens uppdrag består av två delar, vilket framgår av direktiven för uppdraget som bifogas som *bilaga 1*. Den första delen handlar om att lämna förslag till de författningsändringar som krävs i svensk rätt för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (i fortsättningen kallat 2017 års ändringsdirektiv eller ändringsdirektivet). Direktivet bifogas som *bilaga 2*. Två rättelser till direktivet, som har betydelse för den svenska språkversionen av det, bifogas som *bilaga 3* och *bilaga 4*.

I den första delen av uppdraget, som redovisas genom detta betänkande, ingår även att ta ställning till om det behövs några författningsändringar för att kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1423 om fastställande i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555 av de närmare formerna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg om avslag på ansökningar om tillstånd att förvärva eller inneha vissa skjutvapen (i fortsättningen kallad 2021 års förordning om informationsutbyte) ska kunna tillämpas. Utredningen ska även överväga hur kommissionens direktiv (EU) 2019/68 om fastställande av tekniska specifikationer för märkning av skjutvapen och deras väsentliga delar enligt rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (i fortsättningen kallat genomförandedirektivet) ska genomföras i svensk rätt och lämna nödvändiga författningsförslag.

I direktiven för utredningen framhålls att EU:s vapendirektiv är ett minimidirektiv. Det innebär att medlemsstaterna får anta bestämmelser som är strängare än de som finns i direktivet, men regeringen framhåller att en utgångspunkt för uppdraget ska vara att ge-

nomföra ändringsdirektivet på absolut miniminivå. I direktiven anges också att utredaren ska beakta att direktivet ger utrymme för medlemsstaterna att fastställa märkningskrav för skjutvapen och vapendelar av särskilt stort historiskt värde i nationell rätt.

Den andra delen av utredningen består i en generell översyn av vapenlagstiftningen. En utgångspunkt för uppdraget ska vara att skapa ett regelverk för tillståndsgivning och innehav av skjutvapen och vapendelar som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar samtidigt som förekomsten av illegala vapen motverkas på ett effektivt sätt.

2.2 Hur utredningsarbetet har bedrivits

Utredningen har under den första delen av uppdraget hållit fyra möten med utredningens sakkunniga och experter samt två möten med deltagarna i en till utredningen knuten och politiskt sammanfattad referensgrupp.

Utredningen har vidare haft ett särskilt möte med företrädare för Polismyndigheten, delvis avseende frågeställningar hänförliga till den andra delen av uppdraget.

Utredningen har även träffat företrädare för organisationerna Svenska Jägarförbundet, Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet, Svenska Skyttesportförbundet, Svenska Vapensamlarföreningen och Svenska Vapenhistoriska Sällskapet samt företrädare för Statens Försvarshistoriska Museer och Armémuseum.

Utredningen får enligt sina direktiv ta upp och lämna förslag i andra frågor som aktualiseras i samband med uppdraget. Utredningen har uppmärksammat kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/686 om fastställande i enlighet med rådets direktiv 91/477/EEG av de närmare formerna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg om överföring av skjutvapen inom unionen (i fortsättningen kallat 2019 års förordning om informationsutbyte). Som framgår närmare i avsnitt 10.5 har utredningen, i samband med övervägandena rörande 2021 års förordning om informationsutbyte, även övervägt behovet av kompletterande reglering för 2019 års förordning.

2.3 Det fortsatta utredningsarbetet

Utredningen har genom detta betänkande fullgjort den del av uppdraget som gäller de förslag som krävs för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv och anslutna rättsakter. Som nyss nämnts ingår det även i utredningens uppdrag att göra en generell översyn av vapenlagstiftningen och bl.a. lämna förslag på ändringar som bedöms vara nödvändiga för att göra vapenlagstiftningen mer överskådlig och lättillgänglig. Utredningen fortsätter med den delen av uppdraget, som ska redovisas senast den 10 november 2023. Det kan då även bli aktuellt att ta upp några frågor som har anknytning till ändringsdirektivet, men som inte behöver lösas för att genomföra det direktivet på en miniminivå.

3 Bakgrund

3.1 Den aktuella EU-lagstiftningen

3.1.1 EU:s grundläggande lagstiftning om vapen

Bestämmelser om kontroll av förvärv och innehav av vapen finns i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555. Direktivet bifogas som *bilaga 5*. Det direktivet utgör en konsolidering (sammanslagning) av tre tidigare direktiv – det ursprungliga vapendirektivet och två senare direktiv genom vilka det ursprungliga direktivet ändrades och kompletterades. Några materiella regler tillkom inte genom 2021 års direktiv. Innehållet i det direktivet är i sak detsamma som innehållet i de tre tidigare direktiven tillsammans, men vissa bestämmelser har fått nya artikelnummer. Direktivet, som trädde i kraft i april 2021, ersatte de tidigare direktiven och kallas i fortsättningen det konsoliderade vapendirektivet.

Det ursprungliga vapendirektivet – rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (i fortsättningen kallat 1991 års vapendirektiv eller vapendirektivet) antogs i juni 1991 och ändrades vid två tillfällen. Ändringarna gjordes dels genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/51/EG om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (i fortsättningen kallat 2008 års ändringsdirektiv), dels genom 2017 års ändringsdirektiv.

Både 1991 års vapendirektiv och 2008 års ändringsdirektiv har genomförts i svensk rätt. Däremot har 2017 års ändringsdirektiv inte genomförts i sin helhet ännu, även om betydande delar redan motsvaras av svensk lagstiftning. Merparten av ändringsdirektivet skulle ha varit genomfört den 14 september 2018. Två artiklar skulle ha varit genomförda den 14 december 2019.

3.1.2 Kompletterande EU-lagstiftning

Bestämmelserna i 2017 års ändringsdirektiv kompletteras av vissa andra rättsakter. Direktivets bestämmelser om märkning av skjutvapen kompletteras av genomförandedirektivet. Det direktivet skulle ha varit genomfört senast den 17 januari 2020.

Ändringsdirektivets bestämmelser om informationsutbyte kompletteras av två s.k. delegerade förordningar, dels 2019 års förordning om informationsutbyte, dels 2021 års förordning om informationsutbyte. Den förstnämnda förordningen blev tillämplig i alla medlemsstater från och med den 3 september 2019 och den senare förordningen blev tillämplig från och med den 31 januari 2022.

Som en konsekvens av att ändringsdirektivet inte har genomförts har inte heller genomförandedirektivet genomförts. I Sverige tillämpas inte 2021 års förordning om informationsutbyte ännu. Såvitt känt gäller detsamma 2019 års förordning om informationsutbyte.

3.2 Kort om det konsoliderade vapendirektivet

Det konsoliderade vapendirektivet innehåller bestämmelser om förvärv, innehav och kommersiellt utbyte av skjutvapen inom unionen. Direktivet reglerar även överflyttning av skjutvapen inom unionen. Direktivet slår fast en gemensam minimistandard som alla medlemsstater måste hålla i sin nationella vapenlagstiftning.

Som framgår av avsnitt 3.1.1 beslutades det ursprungliga vapendirektivet 1991. Det har därefter ändrats genom dels ett ändringsdirektiv från 2008, dels ett ändringsdirektiv från 2017. Både 1991 års vapendirektiv och 2008 års ändringsdirektiv har, som tidigare har nämnts, genomförts i svensk rätt. Ändringarna har främst inneburit skärpning av kraven för tillstånd till innehav av ammunition, krav på märkning av skjutvapen, vapendelar och förpackningar med ammunition samt ändringar av kraven för att föra in skjutvapen och ammunition till Sverige och för att överföra sådan egendom till annan medlemsstat (En ny vapenlag, prop. 1995/96:52, och Genomförande av FN:s vapenprotokoll, prop. 2010/11:72). Vid genomförandet av 2008 års ändringsdirektiv gjordes även de lagändringar som bedömdes vara nödvändiga för att Sverige skulle kunna tillträda tilläggsprotokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar, komponenter och ammunition till Förenta nationernas

konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s resolution 55/255, i fortsättningen kallat FN:s vapenprotokoll).

3.3 Kort om ändringsdirektivet

Eftersom 2017 års ändringsdirektiv ännu inte är helt genomfört i svensk rätt har utredningen fått i uppdrag att redovisa förslag till ett minimigenomförande av det. Det nu aktuella ändringsdirektivet har till huvudsyfte att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet. I direktivets ingress anges att vissa aspekter av vapendirektivet behöver förbättras ytterligare på ett proportionellt sätt för att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet, samt med tanke på terroristattacker nyligen. Det anges också att kommissionen efterfrågat en översyn av vapendirektivet och en gemensam strategi för deaktivering av skjutvapen i syfte att förhindra att deaktiverade skjutvapen reaktiveras och används i brottsliga sammanhang (skäl 2).

Genom ändringsdirektivet har regleringen i 1991 års vapendirektiv skärpts och utvidgats i en rad avseenden, bl.a. när det gäller märkning av skjutvapen, reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet, registerföring, underårigas möjligheter att förvärva och inneha skjutvapen, övervakning och förvaring av skjutvapen, förbud mot förvärv och innehav av vissa skjutvapen och viss ammunition, omprövning av tillstånd, reglering av vapenmagasin och andra vapendelar, larm- och signalvapen, deaktivering samt utbyte av information mellan medlemsstaterna.

Merparten av ändringsdirektivets artiklar skulle ha varit genomförda i svensk rätt senast den 14 september 2018. De två artiklar, som innehåller nya och skärpta krav på reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet och registerföring, skulle dock ha genomförts senast den 14 december 2019.

3.4 Tidigare genomförandeförsök

Frågan hur ändringsdirektivet ska genomföras i svensk rätt har utretts i promemorian Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv (Ds 2018:1), i fortsättningen kallad Genomförandepromemorian. Regeringen har därefter överlämnat två pro-

positioner till riksdagen med förslag som syftat till att genomföra ändringsdirektivet.

I december 2019 överlämnades propositionen *Reglering av vapenmagasin* (prop. 2019/20:58). Propositionen innehöll endast förslag avseende en reglering av lösttagbara magasin och avsåg således inte ett fullständigt genomförande av ändringsdirektivet. Riksdagen avslög propositionen, bl.a. med hänvisning till att de positiva effekter som förslagen bidrog med för brottsbekämpningen inte övervägde de negativa effekterna som förslagen medförde för legala vapeninnehavare (bet. 2019/20:JuU17 s. 12, rskr. 2019/20:213).

Regeringen överlämnade i oktober 2020 propositionen *Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv* (prop. 2020/21:42) till riksdagen. Propositionen innehöll förslag till ett fullständigt genomförande av ändringsdirektivet. Riksdagen avslög propositionen under hänvisning till att regeringens förslag gick längre än vad ändringsdirektivet kräver, bl.a. vad gäller regleringen av vapenmagasin, och att förslagen riskerade att innebära en ökad byråkrati och ökade kostnader för lagliga vapeninnehavare utan att komma till rätta med den illegala vapenhanteringen (se bet. JuU 2020/21:JuU11 s. 16, rskr. 2020/21:167).

Riksdagen har vid flera tillfällen, bl.a. i samband med att den senare propositionen röstades ner, tillkännagett för regeringen att ett genomförande av ändringsdirektivet inte ska gå längre än vad direktivet kräver i de delar som riskerar att försämra eller i onödan försvåra för laglydiga jägare och sportskyttar (bet. 2019/20:JuU33 punkt 10, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21:JuU11 punkt 2, rskr. 2020/21:167 och bet. 2021/22:JuU28 reservation 1 under punkt 1, rskr. 2021/22:275).

3.5 Överträdelseärenden

3.5.1 Ändringsdirektivet

I november 2018 skickade Europeiska kommissionen (kommissionen) en formell underrättelse med anledning av att Sverige inte hade meddelat att åtgärder vidtagits för att införliva ändringsdirektivet (kommissionens ärende INFR(2018)0389). I juli 2019 utfärdade kommissionen ett s.k. motiverat yttrande i samma ärende, i vilket den gjorde gällande att Sverige har underlåtit att sätta i kraft vissa av

de bestämmelser i direktivet som skulle ha varit genomförda den 14 september 2018. Yttrandet besvarades av regeringen, genom Regeringskansliet, i ett antal yttranden i vilka det bl.a. anmäldes att svensk rätt i många avseenden redan uppfyllde de krav som ställs i ändringsdirektivet (se avsnitt 5.1). Regeringen vidgick dock att ett antal bestämmelser i direktivet återstod att genomföra och redogjorde i yttrandena för de lagstiftningsåtgärder som planerades för att genomföra bestämmelserna i fråga. I februari 2022 beslutade kommissionen att stämma Sverige i EU-domstolen på grund av för sent genomförande av ändringsdirektivet. I det pressmeddelande som kommissionen publicerade i samband med det, anfördes att Sverige inte hade anmält vissa av de nationella åtgärder som krävs för att införliva direktivet, särskilt i fråga om vapenhandlares och vapenmäklares verksamhet, skjutvapen med högkapacitetsmagasin och löstagbara laddningsanordningar, halvautomatiska skjutvapen samt salutvapen och akustiska vapen som lätt kan omvandlas till dödliga skjutvapen.

Den 31 maj 2022 väckte kommissionen talan mot Sverige med yrkande om att EU-domstolen ska fastställa att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt ändringsdirektivet genom att inte anta samtliga bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa vissa särskilt utpekade delar av ändringsdirektivet, nämligen (i) sex nya punkter som har införts i vapendirektivets kategorisering av skjutvapen och vapendelar i direktivets bilaga 1, (ii) artikel 6.3 som innehåller bestämmelser om återkallelse av vissa vapentillstånd vid innehav av större magasin, (iii) artikel 13.1 andra stycket som innehåller bestämmelser om kontroll vid förvärv av större magasin och (iv) artikel 13.2 som bl.a. innehåller bestämmelser om vapenhandlares och vapenmäklares skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner av ammunition till behöriga myndigheter. Kommissionen har också yrkat att Sverige ska förpliktas att betala dels ett standardbelopp om 5 387,90 euro per dag för det fall underlåtenheten att uppfylla dessa delar av direktivet fortgår när dom meddelas, dels ett vite om 48 454,98 euro per dag från dagen för domen till dess att Sverige har uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet (EUT C 394/17).

3.5.2 Ärenden som hör samman med ändringsdirektivet

I maj 2020 inledde kommissionen ytterligare ett överträdelseärende mot Sverige som relaterar till ändringsdirektivet (kommissionens ärende INFR (2020)0255). Ärendet gäller utebliven anmälan av åtgärder för att införliva genomförandedirektivet om tekniska specifikationer för märkning (se avsnitt 7.3). I februari 2022 utfärdade kommissionen ett motiverat yttrande i ärendet som Regeringskansliet besvarade. Kommissionen har, såvitt känt, ännu inte beslutat att stämma Sverige vid EU-domstolen i det ärendet, men ärendet är alltjämt pågående.

Kommissionen har inlett och sedermera avslutat två ytterligare överträdelseärenden mot Sverige gällande vapendirektivet och avslutna rättsakter. I januari 2020 inleddes ett ärende om utebliven anmälan av genomförande av ändringsdirektivet, avseende de delar av direktivet som skulle vara genomförda i november 2019 (INFR (2020)0109). Ärendet skrevs av i november 2021. I maj 2020 inleddes ett ärende om utebliven anmälan av kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2019/69 av den 16 januari 2019 om fastställande av tekniska specifikationer för larm- och signalvapen, som anknyter till ändringsdirektivets nya bestämmelser om larm- och signalvapen (INFR (2020)0256). Efter att regeringen upplyst kommissionen om att sistnämnda direktiv var genomfört i svensk rätt genom befintliga bestämmelser i vapenlagstiftningen och anmält det i kommissionens genomförandedatabas, skrevs ärendet av i februari 2022.

3.6 Betänkandets disposition

Kapitel 1 innehåller författningsförslagen. I kapitel 2 redovisas utredningens uppdrag och hittillsvarande arbete. Kapitel 3 tecknar bakgrunden till den del av uppdraget som avser genomförande av ändringsdirektivet. I kapitel 4 redovisar utredningen hur Danmark och Finland har genomfört ändringsdirektivet. Kapitel 5 innehåller en redogörelse för de delar av ändringsdirektivet som motsvaras av redan befintlig lagstiftning och som därmed inte kräver några lagstiftningsåtgärder. Utgångspunkterna för författningsförslagen beskrivs i kapitel 6. I kapitel 7 behandlas frågor som rör skjutvapen, inkluderande bl.a. märkning, och i kapitel 8 frågor som rör vapenmagasin. Vapenmäklare behandlas i kapitel 9. Kapitel 10 innehåller

utredningens förslag rörande registerfrågor och informationsutbyte och i kapitel 11 behandlas några övriga frågor. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser behandlas i kapitel 12 och konsekvenserna av utredningens förslag i kapitel 13. Författningskommentaren finns i kapitel 14.

3.7 Hur utredningen hänvisar till artiklar

Genom artikel 26 i det konsoliderade vapendirektivet upphävdes 1991 års vapendirektiv, i dess lydelse enligt 2008 års och 2017 års ändringsdirektiv. Av artikeln framgår vidare att hänvisningar till det upphävda vapendirektivet ska anses som hänvisningar till det konsoliderade direktivet, och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga IV till det konsoliderade vapendirektivet.

Inga materiella regler tillkom genom det konsoliderade vapendirektivet. Innehållet i det konsoliderade vapendirektivet är alltså i sak detsamma som innehållet i de tre tidigare direktiven tillsammans. Vissa bestämmelser har dock fått nya artikelnummer.

Utredningen har i uppdrag att analysera behovet av och lämna förslag på författningsändringar som är nödvändiga för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv på miniminivå. Eftersom det direktivet inte längre är i kraft, utan har inarbetats i det konsoliderade vapendirektivet, har utredningen valt att genomgående i betänkandet hänvisa till artikelnumreringen i det direktivet. Om inte något annat uttryckligen anges, använder sig utredningen alltså inte av artikelnumreringen i 1991 års vapendirektiv i lydelsen enligt 2008 års respektive 2017 års ändringsdirektiv. Det innebär, exempelvis, att när utredningen i enlighet med sitt uppdrag gör överväganden rörande genomförandet av artikel 6 i 1991 års vapendirektiv, i den lydelse som artikeln fick genom 2017 års ändringsdirektiv, hänvisar utredningen till artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet. Den artikeln motsvarar till sitt innehåll den tidigare artikel 6. Vilka artiklar i 1991 års vapendirektiv respektive 2021 års konsoliderade vapendirektiv som motsvarar varandra framgår av bilaga IV till det konsoliderade vapendirektivet.

4 Nordisk utblick

4.1 Inledning

I detta kapitel redovisas hur Finland och Danmark har genomfört ändringsdirektivet. Framställningen bygger i huvudsak på allmänt tillgängliga källor, bl.a. författningstext, förarbeten och officiella webbsidor med rättsinformation.

4.2 Finland

I Finland finns bestämmelser om skjutvapen och vapendelar i *skjutvapenlagen* och *skjutvapenförordningen*.⁷³ Vapendirektivet har genomförts i finsk rätt genom bestämmelser i dessa författningar.

4.2.1 Förbjudna vapen

Den finländska vapenlagstiftningen använder en författningsteknisk lösning som innebär att de skjutvapen som finns i vapendirektivets kategori A, och som enligt direktivet som utgångspunkt är förbjudna för civilt bruk, kategoriseras som särskilt farliga skjutvapen för vilka särskilda begränsningar gäller. Kategorin omfattade sedan tidigare bl.a. pansarvärnsvapen, granatkastare, automatvapen och skjutvapen maskerat som annat föremål. Vad gällde kraven för tillstånd, föreskrevs tidigare att tillstånd till sådana vapen endast kunde meddelas för vissa särskilda ändamål och annars endast om det förelåg särskilda skäl för arbete där vapnet var nödvändigt (se tidigare lydelse av 9 och 44 §§ skjutvapenlagen i Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av skjutvapenlagen, lagen

⁷³ Skjutvapenlag (1/1998) och skjutvapenförordning (145/1998).

om frivilligt försvar samt 97 a § i värnpliktslagen, RP 179/2018 rd s. 129 f. och 149 f.).

Till följd av den omklassificering av vissa skjutvapentyper som ändringsdirektivet innebär, har kategorin särskilt farliga skjutvapen utvidgats till att innefatta även de nya vapentyper som lagts till i vapendirektivets kategori A. Den omfattar därmed bl.a. halvautomatiska centralantända skjutvapen, förutsatt att de har en viss kapacitet att skjuta patroner utan omladdning och en fast eller en löstagbar laddningsanordning av den storlek som anges i ändringsdirektivet, dvs. som rymmer fler än 20 respektive 10 patroner (se 9 § 4–6 punkten skjutvapenlagen). Samtidigt som den utvidgningen infördes ersattes den tidigare regleringen avseende begränsningar av möjligheten att få tillstånd till sådana vapen med en ny mer omfattande som delvis motsvarar den skärpta reglering som infördes genom ändringsdirektivet (artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet). Av den nya regleringen framgår bl.a. att vapentillstånd till särskilt farliga skjutvapen eller delar till dessa endast får meddelas för vissa särskilda ändamål, däribland för samling och sportskytte (44 b och 45 §§ skjutvapenlagen).

4.2.2 Vapenmagasin

Med anledning av ändringsdirektivets bestämmelser om större laddningsanordningar har det införts en reglering avseende vapenmagasin i den finska vapenlagstiftningen. Genom ändringarna har skjutvapenlagens definition av vapendelar utvidgats till att även omfatta laddningsanordningar av det slag som ändringsdirektivet omfattar, dvs. laddningsanordningar med en kapacitet som överstiger 20 respektive 10 patroner (för korta respektive långa skjutvapen) och som utgör en del av ett kort eller långt halvautomatiskt skjutvapenvapen med centralantändning eller som kan anslutas till ett sådant vapen. Regleringen innehåller också en definition av begreppet laddningsanordning, som anger att det med en sådan avses ett magasin, en matningsanordning, en mekanism eller en anläggning med vars hjälp patroner matas in i ett skjutvapen, och som kan fästas vid skjutvapnet eller utgör en fast del av det (3 § skjutvapenlagen).

Av 18 § skjutvapenlagen framgår att det krävs tillstånd för bl.a. förvärv och innehav av skjutvapen och vapendelar. Utgångspunkten

har således blivit att förvärv och innehav av nu nämnda typer av vapenmagasin kräver tillstånd. I 19 § har det införts ett undantag från tillståndsplikten som innebär att tillstånd för förvärv av sådana magasin inte krävs för den som har ett tillstånd att inneha ett särskilt farligt skjutvapen. I förarbetena förtydligas att tillståndet i fråga ska gälla ett sådant kort eller långt halvautomatiskt vapen för vilket laddningsanordningen i fråga ”lämpar sig” (RP 179/2018, rd s. 32).

Vad gäller förhållandet mellan direktivets reglering av förbjudna vapen och direktivets reglering av vapenmagasin, uttalas i förarbetena att kombinationen av vissa vapen och laddningsanordningar med stor kapacitet är förbjudna skjutvapen enligt ändringsdirektivet, varför det är nödvändigt att kräva tillstånd för laddningsanordningar med stor kapacitet, för att det inte ska vara möjligt att kringgå skyldigheterna enligt direktivet (RP 179/2018 rd s. 32 f.). På liknande sätt anges också att avsikten med direktivets bestämmelser om magasin är att förhindra att personer som innehar vapentillstånd för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning eller vapen för enkelskott med magasin kringgår direktivets bestämmelser om förbjudna skjutvapen genom att separat förvärva laddningsanordningar med stor kapacitet (RP 179/2018 rd s. 26).

Utöver den nu nämnda regleringen har det i 67 b § skjutvapenlagen också införts en bestämmelse som innebär att ett vapentillstånd ska återkallas om personen i fråga innehar en sådan laddningsanordning som omfattas av lagen utan rätt därtill.

4.2.3 Märkning

Den finska skjutvapenlagen har sedan tidigare innehållit bestämmelser om tre typer av märkning av skjutvapen; tillverkningsmärkning, tilläggsmärkning och importmärkning (110 a och 110 b §§ skjutvapenlagen). Regleringen har inneburit att den som tillverkar skjutvapen i samband med tillverkningen ska förse varje vapen med en märkning bestående av tillverkarens namn, platsen eller landet för tillverkningen samt serienummer (tillverkningsmärkning). I vissa fall då sådan tillverkningsmärkning saknas, t.ex. vid överföring från staten till varaktigt privat bruk eller då en vapennäringsidkare för in ett skjutvapen till Finland, ska vapnet i stället förseas med en märkning bestående av namnet på importören, överföraren eller den över-

låtande myndigheten, Finlands landskod och identifieringsnummer (tilläggsmärkning). Vid andra fall av införsel, dvs. då tillverkningsmärkning redan finns, ska vapnet bara förses med en märkning bestående av Finlands landskod och importåret (importmärkning). Enligt regleringen har Polisstyrelsen kunnat bevilja undantag från märkningsskyldigheten om märkningen skulle sänka värdet på ett skjutvapen som är värdefullt ur samlarsynpunkt.

Vid genomförandet av ändringsdirektivet har de nämnda paragraferna ändrats på flera sätt. Bland annat har skyldigheten att göra märkningar utvidgats till att gälla inte bara skjutvapen utan även delar till skjutvapen, med undantag för ljuddämpare och laddningsanordningar. Vidare har kravet på tilläggsmärkning vid överlåtelse från staten och vid införsel i de fall där tillverkningsmärkning saknas, ersatts av ett krav på tillverkningsmärkning eller motsvarande märkning. Det har också införts ett krav på att sådan införselmärkning ska göras utan dröjsmål. Vidare har det införts en särreglering avseende delar till skjutvapen som är för små för att förses med tillverkningsmärkning, som innebär att sådana åtminstone ska märkas med serienummer. Slutligen har den tidigare möjligheten till undantag för vapen som är värdefulla ur samlarsynpunkt ersatts av en reglering som innebär att Polisstyrelsen kan bevilja undantag från märkningsskyldigheten för skjutvapen och delar till skjutvapen som är särskilt historiskt betydelsefulla, om märkningen skulle sänka skjutvapnets eller vapendelens historiska värde. Enligt förarbetena gäller möjligheten till sådant undantag ”historiskt synnerligen betydande” skjutvapen och delar till skjutvapen (RP 179/2018 rd s. 72).

4.2.4 Vapenmäklare

Tidigare innehöll den finska skjutvapenlagen inga särskilda bestämmelser om vapenmäklare. Däremot fanns det bestämmelser om bl.a. handel med samt reparation och modifiering av skjutvapen i kommersiellt syfte, liksom bestämmelser om krav på tillstånd för sådan näringsverksamhet (se tidigare 14, 18 och 20 §§ skjutvapenlagen).

Till följd av ändringsdirektivets krav har det införts regler som innebär att även mäkling av skjutvapen, vapendelar och patroner blivit tillståndspliktigt (14, 18 och 20 §§ skjutvapenlagen). I förarbetena förtydligas att mäklingens verksamheten inte är geografiskt be-

gränsad, utan anses vara en näring i vapenbranschen också när en mäklare som är verksam i Finland ordnar försäljning av bl.a. vapen och vapendelar mellan två länder utanför EU. Det förtydligas även att för mäklning och utförelse av sådan egendom som betraktas som försvarsmateriel, ska den finska lagen om export av försvarsmateriel tillämpas i stället för reglerna i skjutvapenlagen (RP 179/2018 rd s. 30).

4.2.5 Övriga frågor

Finlands genomförande av ändringsdirektivet har utöver de ovan redovisade ändringarna innefattat en rad andra tillägg och ändringar i skjutvapenlagstiftningen. Exempelvis har skjutvapenlagens definition av begreppet vapendel utvidgats för att stämma överens med ändringsdirektivets definition av väsentliga delar (3 § skjutvapenlagen, RP 179/2018 rd s. 26).

Vidare har vissa preciseringar införts i fråga om skjutvapenlagens bestämmelser om aktsamhetsplikt, förvaring och transport (105–106 b §§ skjutvapenlagen). De innebär bl.a. nya krav i fråga om ansvar för skjutvapen som innehas av en person som inte fyllt 18 år och skärpta krav avseende separat förvaring av patroner, projektiler och skjutvapen (RP 179/2018 rd s. 70 f.).

Det har även införts en ny bestämmelse om skyldighet för innehavare av näringstillstånd att anmäla misstänkta försök till transaktioner med patroner och särskilt farliga projektiler. Den genomför ändringsdirektivets bestämmelser om skyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare att rapportera sådana händelser (114 a § skjutvapenlagen, RP 179/2018 rd s. 73).

Det har även införts en ny reglering rörande kontinuerlig bedömning och övervakning av förutsättningarna för olika typer av tillstånd enligt skjutvapenlagen, däribland vapentillstånd och näringstillstånd (45 d § skjutvapenlagen, RP 179/2018 rd s. 61).

För att genomföra ändringsdirektivets bestämmelser om kontroll av förvärvarens identitet och tillstånd vid distansavtal har det vidare införts en straffbelagd skyldighet för överlåtare och utlånare av skjutvapen att försäkra sig om förvärvarens eller låntagarens identitet. Bestämmelsen i fråga innebär bl.a. krav på innehavare av näringstillstånd att kunna säkerställa förvärvares och låntagares identitet

genom att använda elektronisk autentisering (84 a § skjutvapenlagen, RP 179/2018 rd s. 68 f.).

4.3 Danmark

Ändringsdirektivet har genomförts i dansk rätt genom bestämmelser i *lov om våben og eksplosivstoffer, bekendtgørelse om våben og ammunition* och *cirkulære om våben og ammunition*⁷⁴ (i det följande kallade våbenloven, våbenbekendtgørelsen och våbencirkulæret).

4.3.1 Förbjudna vapen

I likhet med den finska lagstiftningen tillämpas i Danmark en lagteknisk lösning som innebär att vissa vapen klassificeras som särskilt farliga och är föremål för särskilda krav. I 2 kap. våbencirkulæret finns närmare bestämmelser om i vilka fall tillstånd får ges till den typen av vapen. Av regleringen framgår bl.a. att vapentillstånd under speciella omständigheter ("ganske særlige omstændigheder") får meddelas avseende vissa korta hagelgevär, pistoler, halvautomatiska gevär och andra liknande farliga vapen, förutsatt att vissa särskilda förutsättningar uppfylls. Som generell förutsättning gäller att sökanden ska vara känd som en absolut pålitlig person och, som utgångspunkt, vara 20 år. Därtill gäller särskilda krav beroende på vapentyp. Exempelvis framgår att tillstånd till pistoler endast får avse aktiviteter som godkänts av vissa angivna skytteförbund och beviljas för sökande som har varit aktiv medlem i en skytteförening under minst två år (§§ 19 och 20 våbencirkulæret).

Däruöver synes det i februari 2021 ha införts bestämmelser i våbencirkulæret som innebär att tillstånd för de flesta av de typer av föremål som ingår i direktivets kategori A, däribland helautomatiska skjutvapen, helautomatiska skjutvapen som har omvandlats till halvautomatiska skjutvapen samt halvautomatiska pistoler och gevär med inbyggda magasin som rymmer fler än 20 respektive 10 patroner, endast får meddelas under speciella omständigheter ("ganske særlige omstændigheder") för kommersiellt bruk ("erhvervsmæssig

⁷⁴ Bekendtgørelse af lov om våben og eksplosivstoffer mv, LBK nr 1736 af 26/08/2021, Bekendtgørelse om våben og ammunition mv, BEK nr 2531 af 20/12/2021 och Cirkulære om våben og ammunition mv, CIR1H nr 10222 af 01/12/2016 med senare ändringar.

brug”) och för vissa muséer (se § 20 a våbencirkulæret, ändring nr 9044 af 30/01/2021).

Ändringsdirektivets förändrade klassificering av kategorin förbjudna skjutvapen synes alltså ha medfört en reglering i dansk rätt avseende merparten av de vapentyper och kombinationer som ingår i kategori A, och som i praktiken innebär ett förbud mot innehav och användning av dessa för civilt bruk.

4.3.2 Vapenmagasin

Dansk rätt innehöll redan före genomförandet av ändringsdirektivet en reglering som avsåg löstagbara vapenmagasin. Av våbenloven framgick, och framgår alltjämt, att sådana som utgångspunkt är förbjudna att köpa, inneha eller använda, med vissa undantag för innehavare av jaktkort och medlemmar i skytteföreningar som har s.k. vapenpåskrift (”våbenpåtegning”) på medlemsbeviset (se §§ 1, 2, 2 a och 2 c våbenloven). Undantaget avseende innehavare av jaktkort synes endast gälla vapenmagasin till vissa längre hagelgevär som inte kan innehålla mer än två hagelpatroner. Undantaget avseende medlemmar i skytteföreningar, förefaller dock inte vara begränsat till magasin av viss storlek. Utöver dessa undantag fanns, och finns även alltjämt, i våbencirkulæret vissa undantag beträffande vapensamlares köp och innehav av magasin (§ 13 våbencirkulæret).

Efter att ändringsdirektivet trädde i kraft infördes ytterligare begränsningar avseende löstagbara vapenmagasin i våbenbekendtgørelsen. Ändringarna innebar i huvudsak att personer som har tillstånd till eller rätt att använda ett särskilt farligt vapen inte får köpa, inneha, bära eller använda löstagbara magasin som är ägnade att sätta i halvautomatiska vapen med centralantändning eller repeterande skjutvapen, som kan innehålla fler än 20 patroner i fråga om pistoler och annars 10 patroner (§ 10 a våbenbekendtgørelsen). I bestämmelsen anges dock även att ”Rigspolitiet” i särskilda fall får meddela dispens från förbudet.

Som redan framgått finns även en reglering i våbencirkulæret om förbud mot att köpa, inneha och använda halvautomatiska vapen med inbyggda magasin av sådan storlek.

4.3.3 Märkning

I likhet med finsk och svensk rätt innehöll dansk rätt redan före genomförandet av ändringsdirektivet regler om märkning av bl.a. skjutvapen och föremål som likställs med skjutvapen i samband med tillverkning, import från ett land utanför EU och vid överföring från staten till civilt bruk (§§ 3 a och b våbenloven och §§ 54–56 våbenbekendtgørelsen). Utgångspunkten förefaller ha varit att märkningen i huvudsak skulle omfatta samma uppgifter vid både märkning i samband med tillverkning och märkning i samband med import.

Vid genomförandet av ändringsdirektivet gjordes smärre justeringar i regleringen. Ändringarna innebar bl.a. att bestämmelserna om vilka uppgifter som ska omfattas av märkningen utökades till att inkludera även uppgift om modell, om det är möjligt ("hvis det er muligt"). Regleringen utvidgades också till att gälla märkning av fler vapendelar än tidigare, men kompletterades samtidigt med ett undantag som ger möjlighet till en mindre omfattande märkning av små vapendelar (se § 3 a första och andra stycket våbenloven). Det infördes däremot inte någon särskild reglering avseende märkning av vapen med särskilt stort historiskt värde. I förarbetena uttalades endast att det inte finns några planer på att ändra märkningskraven för skjutvapen m.m. av historisk betydelse, som även fortsättningsvis kommer att omfattas av de allmänna märkningsreglerna (Forslag til Lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer [Mærkning og registrering af skydevåben m.v.], 2018-03-14 nr. 182 s. 19).

Det har senare också införts nya bestämmelser i våbenbekendtgørelsen för genomförande av genomförandedirektivet om tekniska specifikationer (se § 55 a i våbenbekendtgørelsen).

4.3.4 Vapenmäklare

Våbenloven innehöll sedan tidigare ett förbud mot att som mellanhand förhandla eller anordna transaktioner av vissa vapen mellan länder utanför EU (§ 7 b våbenloven). Reglerna träffade endast förmedlingsverksamhet på danskt territorium eller som bedrivs utanför EU av en person med hemvist i Danmark.

För implementering av ändringsdirektivets krav på godkännande och registrering av vapenmäklare och sådana aktörers redovisning av transaktioner, infördes dels ett bemyndigande i våbenloven om rätt

att meddela närmare bestämmelser om förmedlingsverksamhet på lägre författningsnivå (se § 4 b våbenloven), dels nya bestämmelser om det i våbenbekendtgørelsen (se §§ 45 a och b våbenbekendtgørelsen). Regleringen innebar bl.a. att det infördes en ny definition av vapenmäklarverksamhet, anpassad till ändringsdirektivet, och att sådan verksamhet gjordes tillståndspliktig och beroende av prövning av aktörens relevanta kunskap och lämplighet. Även bestämmelser om skyldighet för mäklare att föra en loggbok över transaktioner samt rapportera misstänkta transaktioner till polisen infördes.

4.3.5 Övriga frågor

Genomförandet av ändringsdirektivet medförde även vissa andra ändringar av den danska lagstiftningen. Exempelvis förkortades giltighetstiden för vissa vapentillstånd med anledning av ändringsdirektivets krav på regelbunden omprövning av tillstånd (se § 6 d andra stycket våbenloven och förarbetena Forslag til Lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer [Mærkning og registrering af skydevåben m.v.], 2018-03-14 nr. 182 s. 24). I andra delar ansågs dansk rätt redan uppfylla ändringsdirektivets krav, bl.a. i fråga om förvaring och överlåtelser genom distansavtal (Forslag til Lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer [Mærkning og registrering af skydevåben m.v.], 2018-03-14 nr. 182 s. 5).

5 Bestämmelser som inte kräver författningsändringar

5.1 Många delar av ändringsdirektivet har bedömts inte kräva författningsändringar

Ändringsdirektivet innebar skärpningar och utvidgningar av regleringen i 1991 års vapendirektiv i en rad avseenden. Genom ändringsdirektivet gjordes förändringar och tillägg i näst intill samtliga artiklar i 1991 års vapendirektiv. Innebörden av alla förändringar beskrivs utförligt i Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 74 f.) och kommer inte att redovisas i detalj här, mer än vad som görs i respektive avsnitt nedan.

I Genomförandepromemorian bedöms att många av ändringsdirektivets nya och utvidgade krav redan är uppfyllda genom befintlig svensk lagstiftning eller inte motiverar några författningsändringar. Så bedöms exempelvis vara fallet beträffande ändringsdirektivets bestämmelser om underårigas tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen (artikel 6.1 i det konsoliderade vapendirektivet), övervakningssystem (artikel 6.2), övervakning och förvaring (artikel 7), distanshandel (artikel 8), larm- och signalvapen (artikel 14), deaktivering (artikel 15) och transitering (artikel 16.1).

Av de yttranden som regeringen har gett in till kommissionen i överträdelseärendet om bristande genomförande av ändringsdirektivet (se avsnitt 3.5.1) framgår att regeringen har gjort samma bedömning som Genomförandepromemorian i dessa delar.

Regeringen har i prop. 2020/21:42 (s. 53 f.), till skillnad från den bedömning som gjorts i Genomförandepromemorian, även bedömt att nuvarande ordning är tillräcklig för att uppfylla ändringsdirektivets krav på regelbunden omprövning av tillstånd (artikel 9.7 i det konsoliderade vapendirektivet).

I sin skriftväxling med kommissionen har regeringen vidare anmält att inte heller ändringsdirektivets förändrade föreskrifter om bosättningsland (artikel 1.2 i det konsoliderade vapendirektivet) och undantag från direktivets tillämpningsområde (artikel 2) kräver några författningsändringar.

Det finns skäl att i sammanhanget påminna om att stämningen mot Sverige (se avsnitt 3.5.1) omfattar endast ett begränsat antal bestämmelser i ändringsdirektivet som ännu inte är genomförda. Med utgångspunkt från artikelnumreringen i det konsoliderade vapendirektivet rör det sig om (i) sex nya punkter som har införts i vapendirektivets kategorisering av skjutvapen och vapendelar i direktivets bilaga I, (ii) artikel 6.3 som innehåller bestämmelser om återkallelse av vissa vapentillstånd vid innehav av större magasin, (iii) artikel 13.1 andra stycket som innehåller bestämmelser om kontroll vid förvärv av större magasin och (iv) artikel 13.2 som bl.a. innehåller bestämmelser om vapenhandlares och vapenmäklares skyldighet att rapportera misstänkta transaktioner avseende ammunition till behöriga myndigheter.

Utredningens uppdrag är att analysera behovet av och lämna förslag på författningsändringar som är nödvändiga för att genomföra ändringsdirektivet på miniminivå. I de följande avsnitten går utredningen därför igenom de artiklar i ändringsdirektivet som utredningen bedömer som uppfyllda. Avsnitten presenteras i den ordningsföljd som artiklarna har i det konsoliderade vapendirektivet.

5.2 Inga nya eller ändrade regler om larm-, signal- eller salutvapen och akustiska vapen

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler till följd av ändringsdirektivets bestämmelser om larm- och signalvapen eller salutvapen och akustiska vapen.

Skälen för utredningens bedömning

Ändringsdirektivets bestämmelser om bl.a. larm- och signalvapen

Genom ändringsdirektivet har två nya definitioner införts. *Larm- och signalvapen* definieras i artikel 1.1.4 i det konsoliderade vapendirektivet som anordningar med patroner som är konstruerade endast för att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk signalammuniton och som inte kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne. *Salutvapen och akustiska vapen* definieras i artikel 1.1.5 i det konsoliderade vapendirektivet som skjutvapen som har omvandlats särskilt så att de endast kan avfyra lösa skott för användning vid t.ex. teaterföreställningar, fotografering, film- och TV-inspelningar, återskapande av historiska händelser, parader, idrotts-evenemang och utbildning.

Vapen som är gjorda för larm, signalering, livräddning, djurslakt eller harpunfiske eller för industriellt eller tekniskt bruk undantas från direktivets tillämpningsområde, förutsatt att de bara kan användas i ett sådant syfte (se direktivets bilaga I del III första stycket a). Genom ändringsdirektivet har emellertid i bilaga I del II under kategorierna A, B och C lagts till nya punkter av vilka det framgår att som skjutvapen i respektive kategori ska räknas varje skjutvapen i den kategorin som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller akustiskt vapen (se punkten 9 under kategori A, punkten 8 under kategori B och punkten 5 under kategori C). Skjutvapen som har omvandlats till larm- och signalvapen är således inte undantagna från direktivets tillämpningsområde utan ska klassificeras som sådana vapen som de ursprungligen har utgjort.

För larm- och signalvapen finns ytterligare bestämmelser i en artikel som har införts genom ändringsdirektivet och som saknar motsvarighet i äldre direktiv, nämligen artikel 14 i det konsoliderade vapendirektivet. I artikel 14.1 föreskrivs en skyldighet för medlemsstaterna att vidta åtgärder för att säkerställa att larm- och signalvapen inte kan omvandlas till skjutvapen. I artikel 14.2 föreskrivs att sådana vapen som kan omvandlas till skjutvapen ska medlemsstaterna klassificera som skjutvapen.

Enligt artikel 14.3 ska kommissionen anta genomförandeakter om fastställande av tekniska specifikationer för larm- och signalva-

pen som tillverkas i eller importeras till unionen från och med den 14 september 2018, för att säkerställa att de inte går att omvandla till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne. Kommissionen har med stöd av det bemyndigandet utfärdat ett genomförandedirektiv (EU) 2019/69 av den 16 januari 2019 om fastställande av tekniska specifikationer för larm- och signalvapen enligt rådets direktiv 91/477/EG om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

Det behövs inga nya regler

Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 215 f.) innehåller en genomgång av reglerna i vapenlagen om obrukbara skjutvapen (1 kap. 3 § b), som enligt promemorian omfattar sådana vapen som i ändringsdirektivet definieras som salutvapen och akustiska vapen, och start- och signalvapen (1 kap. 3 § c), som enligt promemorian motsvarar det som i ändringsdirektivet benämns larm- och signalvapen. I promemorian bedöms att de krav som följer av artikel 14 i det konsoliderade vapendirektivet är uppfyllda genom vapenlagens bestämmelser.

Promemorian kommer fram till att även de krav som följer av tilläggen i respektive vapenkategori i direktivets bilaga I får anses vara uppfyllda genom befintlig reglering.

Utredningen instämmer i promemorians bedömningar. Det behövs därför inte några nya eller ändrade regler till följd av artikel 14 i det konsoliderade vapendirektivet eller tilläggen i direktivets bilaga I.

5.3 Inga nya eller ändrade regler om bosättningsland

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler i Sverige för att ändringsdirektivets bestämmelser om bosättningsland ska gälla.

Skälen för utredningens bedömning: I artikel 1.2 i det konsoliderade vapendirektivet regleras i vilket land en person ska anses vara bosatt vid tillämpning av direktivet. I bestämmelsen har genom änd-

ringsdirektivet gjorts ett tillägg som innebär att om en persons adress inte framgår av hans eller hennes pass eller nationella identitetskort ska bosättningslandet avgöras på grundval av andra officiella bevis för bosättning som godtas av den berörda medlemsstaten.

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 75) redogörs för tillägget i samband med en genomgång av vilka ändringar av 1991 års vapendirektiv som görs genom ändringsdirektivet, men det lämnas inte något förslag till genomförande. Regeringen har i sin skriftväxling med kommissionen bedömt att någon författningsändring inte behövs.

Utredningen instämmer i den bedömningen. I folkbokföringslagen (1991:481) och folkbokföringsförordningen (1991:749) finns det utförliga bestämmelser om hur en persons bosättning ska bedömas. Det finns således nationell lagstiftning på området. Mot den bakgrunden behövs det inte några nya eller ändrade regler.

5.4 Museer och samlare omfattas redan av vapenlagstiftningen

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler till följd av att vapensamlare och kulturella och historiska institutioner som har statens godkännande för sin verksamhet inte längre undantas från direktivets tillämpningsområde.

Skälen för utredningens bedömning: Genom artikel 2 i det konsoliderade vapendirektivet begränsas direktivets tillämpningsområde. Ändringsdirektivet medför vissa justeringar i tillämpningsområdet. Liksom tidigare gäller att direktivet inte påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser om rätten att bära vapen och om jakt eller tävlingsskytte. Genom ändringsdirektivet tilläggs att det gäller bara under förutsättning att de vapen som används har lagligen förvärvats och innehas i enlighet med direktivet. Även fortsättningsvis gäller att direktivet inte ska tillämpas på sådana förvärv och innehav av vapen som är förenliga med nationell rätt och som avser de väpnade styrkorna, polisen eller offentliga myndigheter. Det ska inte heller tillämpas på överlåtelse av försvarsrelaterade produkter som regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EU av den

6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen.

Enligt artikelns tidigare lydelse undantogs även vapensamlare och kulturella och historiska institutioner som har statens godkännande för sin verksamhet från tillämpningsområdet. De omfattas numera av vapendirektivet.

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 75) redogörs för artikelbestämmelsernas innehåll, men det lämnas inte något förslag till genomförande. Regeringen har i sin skriftväxling med kommissionen konstaterat att museer och samlare redan omfattas av tillståndsplikt och reglerna i vapenlagen.

För museer tillämpas 2 kap. 3 § 3 vapenlagen och för samlare gäller bl.a. 2 kap. 3 och 4 §§ vapenlagen. Utredningen finner, i likhet med regeringen, att några nya eller ändrade regler inte är nödvändiga till följd av att vapensamlare och kulturella och historiska institutioner som har statens godkännande för sin verksamhet inte längre undantas från direktivets tillämpningsområde.

5.5 Det finns tillräckliga regler om underårigas innehav av skjutvapen

Utredningens bedömning: Ändringsdirektivets krav att medlemsstaterna ska tillåta förvärv och innehav av skjutvapen för underåriga endast under förutsättning att föräldern, eller en annan vuxen med en giltig skjutvapenlicens eller jaktlicens, tar ansvar för lämplig förvaring av vapnet motiverar inte några nya eller ändrade regler.

Skälen för utredningens bedömning: I artikel 6 i det konsoliderade vapendirektivet finns bestämmelser om under vilka förutsättningar medlemsstaterna får tillåta förvärv och innehav av skjutvapen.

Såvitt gäller ålder är huvudregeln enligt direktivet att förvärv och innehav av skjutvapen bara får tillåtas för personer som har fyllt 18 år. Vissa undantag görs dock. När det gäller undantagen har genom ändringsdirektivet införts en ytterligare förutsättning för att tillstånd ska kunna ges till någon som inte har fyllt 18 år. Den underåriges förälder, eller en annan vuxen med en giltig skjutvapenlicens eller jaktlicens, ska ta ansvar för lämplig förvaring av vapnet en-

ligt direktivets bestämmelser om det (artikel 6.1 a sista ledet i det konsoliderade vapendirektivet, bestämmelserna om förvaring finns i artikel 7).

Kravet på att en förälder, eller en annan vuxen med giltig skjutvapenlicens eller jaktlicens, ska ”ta ansvar” för lämplig förvaring när underåriga meddelas innehavstillstånd innebär enligt utredningens bedömning inte ett straffrättsligt ansvar. Artikeln kan inte ges en vidare innebörd än att en förälder, eller en annan vuxen, ska se till att den underårige ges praktiska förutsättningar att förvara sitt vapen på föreskrivet sätt.

De flesta tillstånd att inneha skjutvapen, som utfärdas för personer under 18 år, avser elever på skyttegymnasium, naturbruksgymnasium eller yrkesutbildningar inom jakt- och viltvård. I de fallen ansvarar den som driver utbildningsverksamheten för att anläggningen tillhandahåller förvaringsmöjligheter som uppfyller vapenlagstiftningens krav.

För att den som är under 18 år ska kunna få tillstånd till innehav av målskjutningsvapen (annat målskjutningsvapen än enhandsvapen, helautomatiskt vapen eller effektbegränsade vapen) krävs det enligt 2 kap. 3 § första stycket 4 vapenförordningen att ett intyg uppvisas. Intyget ska vara utfärdat av styrelsen i en skytteförening och visa den unges aktivitet, skjutskicklighet och personliga lämplighet. I fjärde stycket bemyndigas Polismyndigheten att meddela föreskrifter om krav på skjutskicklighet och aktivt medlemskap.

En förutsättning för att tillstånd ska meddelas en underårig är vidare enligt 2 kap. 11 § vapenförordningen att förmyndaren (vanligtvis vårdnadshavaren) har samtyckt till innehavet.

När det gäller innehav av skjutvapen innebär Polismyndighetens föreskrifter (3 kap. 1 § RPSFS 2009:13, FAP 551-3) att tillstånd till innehav får ges till en underårig om sökanden kan styrka att han eller hon har påfallande och varaktigt intresse för målskjutning, stor skjutskicklighet och goda utvecklingsmöjligheter. Det ska styrkas genom ett intyg (s.k. skytteborgen) från styrelsen för den sammanlutning sökanden tillhör och grundas på en av styrelsen gjord noggrann prövning av sökanden.

Enligt 2 kap. 5 § vapenlagen får att ett tillstånd att inneha skjutvapen för skjutning förenas med villkor att vapnet ska förvaras på ett visst sätt. Polismyndigheten har utfärdat allmänna råd om sådana särskilda förvaringsvillkor (17 kap. RPSFS 2009:3, FAP 551-3).

Polismyndigheten har under utredningsarbetet framhållit att myndigheten har svårt att kontrollera underåriga tillståndshavare exempelvis i de fall där inte någon av föräldrarna har eget vapentillstånd. Polismyndigheten har lyft frågan om det behövs en ny bestämmelse som ger myndigheten rättsligt stöd att kräva att en förälder eller annan vuxen ska ansvara för en underårigs förvaring.

Det är den underåriga som beviljas tillstånd att inneha ett skjutvapen och som därmed också är ytterst ansvarig för hur skjutvapnet förvaras så länge han eller hon innehar vapnet. Som framhållits ovan kan kravet på att en förälder eller annan vuxen ska ansvara för den underåriges förvaring inte ges en vidare innebörd än att vederbörande ska se till att den underåriga ges förutsättningar att förvara sitt vapen på föreskrivet sätt. Utredningen anser inte att det behövs någon bestämmelse som tydliggör det.

Lagstiftaren har gett Polismyndigheten ett stort diskretionärt utrymme att i samband med tillståndsgivning föreskriva de villkor om förvaring som myndigheten bedömer är nödvändiga (Förslag till vapenlag m.m., prop. 1973:166, s. 113). Mot bakgrund av de högt ställda kraven och den restriktiva tillståndsgivningen för den som inte har fyllt 18 år får det förutsättas att Polismyndigheten väger in den unges förvaringsmöjligheter vid tillståndsprövningen. När ansökan om tillstånd att inneha ett skjutvapen görs av ett hemmavarande barn, som ska förvara sitt skjutvapen i bostaden, innebär det enligt utredningens mening att Polismyndigheten vid sin prövning måste bedöma om föräldrarna kan tillhandahålla förvaringsutrymmen som uppfyller lagstiftningens krav. Saknas det förutsättningar för att skjutvapnet kommer att förvaras i enlighet med gällande bestämmelser ska den underåriga inte beviljas tillstånd att inneha skjutvapnet.

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 145 f.) konstateras att enligt nuvarande svensk reglering kan den som är under 18 år endast i undantagsfall meddelas tillstånd till innehav av skjutvapen. Regleringen utgår från att den underåriga, för att beviljas tillstånd, ska ha förutsättningar att förvara sina vapen på föreskrivet sätt. Därför görs bedömningen att ändringsdirektivets krav inte motiverar någon författningsändring. Utredningen instämmer i den bedömningen. Den nuvarande ordningen är tillräcklig för att Sverige ska uppnå det resultat som ändringsdirektivet kräver. Det behövs därför inte några nya eller ändrade regler.

5.6 Inga nya eller ändrade regler för övervakning av meddelade tillstånd

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler till följd av ändringsdirektivets krav på ett system för övervakning i syfte att säkerställa att villkoren för tillstånd enligt nationell rätt är uppfyllda under tillståndstiden.

Skälen för utredningens bedömning: Ändringsdirektivet medför ett nytt krav på medlemsstaterna att ha ett övervakningssystem för gällande tillstånd. Enligt artikel 6.2 i det konsoliderade vapendirektivet ska övervakningen kunna äga rum fortlöpande eller på annat sätt, i syfte att säkerställa att de villkor för tillstånd som fastställs i nationell rätt är uppfyllda under den tid som tillståndet gäller och att det görs bedömningar av bl.a. relevant medicinsk och psykologisk information. Det anges att de specifika formerna ska fastställas i nationell rätt. I artikelns andra stycke anges att medlemsstaterna ska återkalla respektive tillstånd om något av villkoren för tillstånd inte längre är uppfyllt.

I Genomförandepromemorian redovisas närmare den befintliga regleringen i vapenlagen om tillstånd och återkallelse och om anmälningskyldighet för läkare (Ds 2018:1 s. 148 f.). Vidare redogörs för innebörden av de kompletterande föreskrifterna i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd på området (RPSFS 2009:13, FAP 551-3). Sammantaget görs i promemorian bedömningen att den nuvarande regleringen får anses uppfylla ändringsdirektivets krav på medlemsstaterna.

Utredningen instämmer i den bedömningen. Det behövs därför inte några nya eller ändrade regler för att uppfylla det nya kravet.

5.7 Inga nya eller ändrade regler om övervakning och förvaring av skjutvapen och ammunition

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler till följd av ändringsdirektivets krav på regler om lämplig övervakning av skjutvapen och ammunition eller direktivets krav på regler om hur de ska förvaras på ett säkert sätt.

Skälen för utredningens bedömning: Ändringsdirektivet medför nya bestämmelser om att medlemsstaterna, för att minimera risken att en obehörig person får tillgång till skjutvapen och ammunition, ska fastställa regler om lämplig övervakning av skjutvapen och ammunition och om hur de ska förvaras på ett lämpligt och säkert sätt (artikel 7 i det konsoliderade vapendirektivet). I artikeln anges vidare att skjutvapen och ammunition till skjutvapen inte får förvaras lättillgängligt tillsammans och att lämplig övervakning ska innebära att den person som lagligt innehar skjutvapnet eller ammunitionen i fråga har kontroll över det/den under transport och användning. Kontrollnivån för lämpliga förvaringsarrangemang ska återspegla antalet och kategorierna av de berörda skjutvapnen och ammunitionen i fråga. I skäl 21 till direktivet ges ytterligare ledning kring hur förvaringskraven ska förstås. Där anges bl.a. att skjutvapen och ammunition bör förvaras på ett säkert sätt när de inte hålls under omedelbar uppsikt och att, om de förvaras på annat sätt än i ett säkerhets-skåp, skjutvapen och ammunition bör förvaras åtskilda.

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 152 f.) redogörs för bestämmelserna om förvaring och transport av skjutvapen i 5 kap. vapenlagen och för de kompletterande föreskrifterna och allmänna råden från Polismyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Sammantaget görs i promemorian bedömningen att regleringen innebär att det ställs stora krav på vapeninnehavare och innehavare av ammunition såväl vad gäller uppsikt och förvaring som avseende kontroll vid transporter och användning. Reglerna håller enligt promemorian en hög skyddsnivå och får anses väl uppfylla kraven enligt ändringsdirektivet.

Utredningen instämmer i promemorians bedömning att kraven i ändringsdirektivet uppfylls genom den befintliga lagstiftningen. Utredningen noterar därvid särskilt att det av 5 kap. 2 § vapenlagen framgår att skjutvapen som inte används ska förvaras i säkerhetsskåp eller något lika säkert förvaringsutrymme. I förarbetena till den paragrafen framgår att enbart s.k. delad förvaring (vilket innebär att vapnet, en av vapnets vitala delar och ammunitionen förvaras åtskilda) inte är ett godtagbart alternativ (se En skärpt vapenlagstiftning, prop. 1999/2000:27 s. 49). Den svenska vapenlagstiftningen får alltså i det avseendet anses ställa högre krav än direktivet.

Vidare noterar utredningen att ett tillstånd till innehav av skjutvapen enligt 2 kap. 5 § vapenlagen får förenas med särskilda villkor

om förvaring. Polismyndigheten kan alltså meddela längre gående krav på förvaring än vad som följer av vapenlagen och vapenförordningens allmänna bestämmelser om det. Enligt förarbetena ska frågan om behovet av förvaringsvillkor bedömas mot bakgrund av alla de skiftande förhållanden som det här kan vara fråga om, t.ex. vapnets typ och antalet vapen (prop. 1973:166 s. 113 och 140 f.). Polismyndigheten har även möjlighet enligt 5 kap. 5 § vapenlagen att ställa sådana villkor om särskild förvaring för redan meddelade tillstånd. Även direktivets föreskrift om att kontrollnivån för förvaringsarrangemang ska återspegla antalet och kategorierna av berörda skjutvapen får därför anses vara tillgodosedd.

Det behövs alltså inte några nya eller ändrade regler.

5.8 Inga nya eller ändrade regler om kontroll av distanshandel

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler till följd av ändringsdirektivets skärpta regler om kontroll vid distansavtal.

Skälen för utredningens bedömning: Genom ändringsdirektivet införs skärpta regler om kontroll vid distansavtal. I de nya bestämmelserna (artikel 8 i det konsoliderade vapendirektivet) anges att medlemsstaterna, i fall där skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition förvärvas och säljs genom distansavtal, ska säkerställa att identitet och, när så krävs, tillstånd för förvärvaren av skjutvapnet, de väsentliga delarna eller ammunitionen kontrolleras före eller allra senast vid leveransen av dem till personen i fråga genom a) en vapenhandlare eller vapenmäklare som har tillstånd, eller b) en offentlig myndighet eller företrädare för den myndigheten.

I den artikel som reglerar förfarandet vid överföring av skjutvapen mellan medlemsstaterna (artikel 16 i det konsoliderade vapendirektivet) anges genom ändringsdirektivet i första punkten att det förfarande som fastställs i den artikeln ska tillämpas också på överföring av skjutvapen efter försäljning genom distansavtal.

Ändringsdirektivet medför att det tidigare använda begreppet postorder ersätts av begreppet distansavtal. När det gäller vad som avses med distansavtal hänvisar artikel 8.1 i det konsoliderade vapen-

direktivet till definitionen av det begreppet i artikel 2.7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU om konsumenträttigheter.

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 155 f.) redogörs för befintlig reglering i vapenlagen och vapenförordningen om förvärv och innehav av skjutvapen, om sådana tillståndspliktiga vapendelar som jämföras med skjutvapen och om ammunition. Vidare redogörs för regleringen i fråga om förvärv av vapen eller ammunition från utlandet och kraven på den som överlåter skjutvapen eller ammunition. I promemorian konstateras att regleringen innebär att en köparens identitet och behörighet alltid ska kontrolleras vid köp av skjutvapen, tillståndspliktiga vapendelar eller ammunition. Det gäller även vid köp som ingås genom distansavtal. Promemorians bedömning är därför att ändringsdirektivets krav uppfylls genom befintlig reglering.

Utredningen instämmer i promemorians bedömning. Det behövs därför inte några nya eller ändrade regler. Utredningen instämmer även i promemorians bedömning att det förhållandet att begreppet distansavtal nu används, i stället för begreppet postorder, inte gör några författningsändringar nödvändiga.

5.9 Inga nya eller ändrade regler om regelbunden omprövning av vapentillstånd

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler till följd av ändringsdirektivets krav på regelbunden omprövning av tillstånd att inneha kategori A-vapen.

Det behövs inte heller några regler till följd av ändringsdirektivets krav på regelbunden omprövning av sådana generella, fleråriga vapentillstånd som Sverige har valt att inte införa.

Skälen för utredningens bedömning

Omprövning av innehav av kategori A-vapen

Ändringsdirektivet har inneburit flera nya bestämmelser i fråga om tillstånd till förvärv och innehav av vapen, väsentliga delar och am-

munitiön i kategori A. Bestämmelserna finns i artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet (se även avsnitt 7.2.2). Enligt artikel 9.7 i det konsoliderade vapendirektivet ska tillstånd som beviljas enligt artikel 9 regelbundet omprövas med intervaller som inte överstiger fem år. Den bestämmelsen infördes genom ändringsdirektivet och saknar motsvarighet i tidigare lydelse av direktivet.

I 2 kap. 6 a § vapenlagen finns det regler om tidsbegränsning av tillstånd för enskilda att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott. Sådana tillstånd ska tidsbegränsas till att gälla i högst fem år om inte särskilda skäl talar emot en sådan begränsning. I Genomförandepromemorian föreslås, med anledning av bestämmelserna i ändringsdirektivet, att paragrafen ska utvidgas till att även gälla tillstånd till kategori A-vapen (Ds 2018:1 s. 188 f.).

Regeringen konstaterade för sin del (prop. 2020/21:42 s. 53 f.) att den omprövning som i dag säkerställs genom 2 kap. 6 a § vapenlagen visserligen inte omfattar tillstånd till alla skjutvapen i kategori A. Men regeringen ansåg att den löpande avstämning av vapeninnehavarregistret som görs mot misstanke- och belastningsregistret och de övriga kontroller som görs och som kan leda till återkallelse av vapentillstånd får anses uppfylla kravet på regelbunden omprövning enligt artikel 9.7 i det konsoliderade vapendirektivet.

Regeringen gjorde även bedömningen, i likhet med Genomförandepromemorian, att kraven i ändringsdirektivet inte innebär att det behöver införas något krav på tidsbegränsning av ammunitionstillstånd.

Utredningen ansluter sig i denna del till de bedömningar som regeringen har gjort. Det behövs därför inte några nya eller ändrade regler till följd av regleringen i artikel 9.7.

Omprövning av generella, fleråriga tillstånd

Genom ändringsdirektivet införs ytterligare en bestämmelse om omprövning av tillstånd i vapendirektivet. Den nya bestämmelsen finns i artikel 10.4 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet. Den artikeln innehåller i övrigt bestämmelser om tillstånd till förvärv och innehav av vapen i kategori B.

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 193 f.) görs bedömningen att kravet på omprövning i artikel 10.4 andra stycket måste

hänföra sig till sådana generella, fleråriga tillstånd som medlemsstaterna får införa enligt bestämmelserna i artikelns första stycke. De bestämmelserna togs in i vapendirektivet genom 2008 års ändringsdirektiv. Sverige har inte infört sådana tillstånd som avses där (se prop. 2010/11:72 s. 54). Därför bedöms i promemorian att den nya bestämmelsen om omprövning inte motiverar några författningsändringar.

Utredningen instämmer i promemorians bedömningar. Det behövs därför inte några nya eller ändrade regler till följd av regleringen i artikel 10.4 i det konsoliderade vapendirektivet.

5.10 Inga nya eller ändrade regler om deaktiverade vapen

Utredningens bedömning: Utöver den uppdatering av lydelsen av bilagan till vapenförordningen som föreslås i avsnitt 11.2 behövs inga nya eller ändrade regler till följd av ändringsdirektivets nya bestämmelser om deaktiverade vapen.

Skälen för utredningens bedömning

Ändringsdirektivet

Vapen som gjorts definitivt obrukbara undantogs tidigare från tillämpningsområdet för 1991 års vapendirektiv. Genom ändringsdirektivet utvidgas tillämpningsområdet så att deaktiverade skjutvapen i kategori A eller B inte längre undantas. Motiven för det framgår av skäl 29 till det konsoliderade vapendirektivet. Där uttalas att det finns stor risk för att skjutvapen som inte har deaktiverats på rätt sätt reaktiveras och att sådana skjutvapen (dvs. deaktiverade skjutvapen) bör omfattas av direktivet i syfte att höja säkerhetsnivån i hela unionen.

Genom ändringsdirektivet införs en definition av deaktiverade skjutvapen. I artikel 1.1.6 i det konsoliderade vapendirektivet anges att med deaktiverade skjutvapen avses skjutvapen som har gjorts definitivt obrukbara genom åtgärder som medför att det berörda skjutvapnets samtliga väsentliga delar gjorts definitivt oanvändbara och

omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle möjliggöra någon form av reaktivering av vapnet.

Sådana skjutvapen som har tillhört kategori A eller B och som har deaktiverats i enlighet med regelverket i genomförandeförordning (EU) 2015/2403 hänförs numera till vapen i kategori C. Det framgår av bilaga I till direktivet, del II, punkten 6 under kategori C. Till skillnad från tidigare omfattas alltså sådana vapen numera av direktivets tillämpningsområde.

I artikel 15.1 i det konsoliderade vapendirektivet, som infördes genom ändringsdirektivet, anges att medlemsstaterna ska låta en behörig myndighet kontrollera åtgärderna för deaktivering av skjutvapen för att säkerställa att ändringarna av ett skjutvapen gör alla dess väsentliga delar definitivt funktionsodugliga och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle tillåta någon form av reaktivering av skjutvapnet. Vidare anges att medlemsstaterna ska föreskriva att det i samband med den kontrollen utfärdas ett intyg eller annan handling av vilken det framgår att skjutvapnet har deaktiverats och att vapnet förses med en väl synlig märkning i det syftet.

I 1991 års vapendirektiv fanns det bestämmelser om kontroll av obrukbara vapen redan innan ändringsdirektivet trädde i kraft (se direktivets bilaga I, del III, andra stycket i lydelsen enligt 2008 års ändringsdirektiv). Bestämmelserna skärps genom 2017 års ändringsdirektiv. I artikel 15.1 i det konsoliderade vapendirektivet föreskrivs nu att kontrollen ska omfatta skjutvapnets alla väsentliga delar. Vidare föreskrivs att det ska krävas både att ett intyg eller annan handling utfärdas och att vapnet märks. Tidigare gavs medlemsstaterna möjlighet att välja mellan att kräva att intyg utfärdades eller att vapnet märktes.

Andra rättsakter

I protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar av och komponenter till dessa samt ammunition, som införlivats genom rådets beslut 2014/164/EU, anges generella principer för deaktivering av skjutvapen. Kommissionen har också i genomförandeförordning (EU) 2015/2403 antagit regler om standarder och metoder för deaktivering, i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga.

I artikel 15.2 i det konsoliderade vapendirektivet ges kommissionen bemyndigande att anta sådana genomförandeakter. De följande bestämmelserna i artikel 15.3–7 är kopplade till de genomförandeåtgärderna.

Inga lagändringar behövs

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 218 f.) konstateras att även obrukbara vapen omfattas av vapenlagens krav på tillstånd. Bilagan till vapenförordningen har dock utformats i enlighet med den tidigare lydelsen av bilagan till 1991 års vapendirektiv, enligt vilken definitivt obrukbara vapen var undantagna från direktivets tillämpningsområde.

Vid tillämpning av vissa bestämmelser i vapenförordningen används kategoriindelningen enligt bilagan. I de bestämmelserna, exempelvis 3 kap. 9 § som gäller europeiskt skjutvapenpass och 6 kap. 1 § som avser överföring av vapen, hänvisas till skjutvapen som avses i bilagan. I promemorian görs bedömningen att bilagan till vapenförordningen bör uppdateras så att det nuvarande undantaget avseende varaktigt obrukbara vapen tas bort. I promemorian föreslås i ett annat sammanhang att bilagan till vapenförordningen ska ändras så att den överensstämmer med bilaga I till 1991 års vapendirektiv i dess lydelse enligt ändringsdirektivet (Ds 2018:1 s. 228 f.). En följd av en sådan ändring blir att definitivt obrukbara vapen inte längre undantas när de bestämmelser i vapenförordningen som använder kategoriindelningen enligt bilagan tillämpas. Promemorian bedömer att några andra författningsändringar, utöver uppdateringen av vapenförordningens bilaga, inte är nödvändiga.

När det gäller kraven enligt artikel 15.1 i det konsoliderade vapendirektivet hänvisar Genomförandepromemorian till det ansvar som Polismyndigheten har, enligt 2 kap. 15 § första stycket vapenförordningen, att utföra de uppgifter som en kontrollorganisation har enligt genomförandeförordning (EU) 2015/2403. Promemorian hänvisar också till bemyndigandet för Polismyndigheten att meddela föreskrifter enligt andra stycket i paragrafen. Promemorian bedömer att kraven i artikel 15.1 uppfylls genom de bestämmelserna, men konstaterar att Polismyndigheten måste inrätta en organisation för

att utföra de uppgifter vid deaktivering som föreskrivs i 2 kap. 15 § vapenförordningen.

Utredningen instämmer i promemorians bedömningar. Även utredningen föreslår att bilagan till vapenförordningen ändras så att den överensstämmer med bilaga I till det konsoliderade vapendirektivet (se avsnitt 11.2). Utöver det krävs det inte några nya eller ändrade regler till följd av att deaktiverade vapen numera omfattas av direktivet.

Artikel 15.1 i det konsoliderade vapendirektivet uppfylls genom bestämmelserna i 2 kap. 15 § vapenförordningen. Som framhålls i Genomförandepromemorian får det förutsättas att Polismyndigheten inrättar den organisation som krävs enligt de bestämmelserna så att kraven enligt direktivet uppfylls också i praktiken. Övriga punkter i artikel 15 är av det slaget att något genomförande genom författningsändringar inte är aktuellt.

5.11 Inga nya eller ändrade regler om transitering av vapen

Utredningens bedömning: Det behövs inga nya eller ändrade regler till följd av ändringsdirektivets regler om transitering av vapen.

Skälen för utredningens bedömning

Ändringsdirektivet

Artiklarna 16 och 17 i det konsoliderade vapendirektivet innehåller bestämmelser om formaliteter för förflyttning av vapen inom unionen. Genom ändringsdirektivet görs vissa ändringar i de bestämmelser som finns i artikel 17.2 i det konsoliderade vapendirektivet.

I artikel 16 i det konsoliderade vapendirektivet regleras alla typer av förflyttning och överföring av skjutvapen mellan medlemsstaterna. Förflyttningar enligt den artikeln kräver normalt att den överförande staten utfärdar ett särskilt tillstånd för varje enskilt fall (artikel 16.2). Det åligger den överförande staten att, innan tillstånd beviljas, kontrollera om det aktuella vapnet får överföras utan före-

gående godkännande från den mottagande staten och, om så inte är fallet, huruvida sådant godkännande har lämnats (prop. 1995/96:52 s. 44 f). Enligt artikel 16.4 ska varje medlemsstat tillhandahålla de övriga medlemsstaterna en förteckning över vilka skjutvapen som inte utan medlemsstatens föregående samtycke får överföras till dess territorium.

Artikel 17 innehåller bestämmelser om ett alternativt förfarande i fråga om tillstånd till innehav av skjutvapen som medförs vid resa genom två eller flera medlemsstater (transitering). I artikel 17.1 andra stycket sägs att medlemsstaterna får ge sådana tillstånd för en eller flera resor och för en maximitid om ett år, med möjlighet till förlängning. Sådana tillstånd ska föras in i det europeiska skjutvapenpass som den resande ska visa upp på begäran av medlemsstaternas myndigheter.

I artikel 17.2 föreskrivs undantag från kravet att samtliga medlemsstater ska lämna tillstånd. Det är bestämmelserna i den punkten som delvis ändras genom ändringsdirektivet.

Enligt artikel 17.2 första stycket får jägare och återskapare av historiska händelser, utan det föregående tillstånd som avses i artikel 16.2, inneha ett eller flera skjutvapen i kategori C under en resa genom två eller flera medlemsstater i syfte att utöva sin verksamhet. Det förutsätter att de har ett europeiskt skjutvapenpass där skjutvapnet eller skjutvapnen är införda. En ytterligare förutsättning är att personen kan styrka skälet för resan, särskilt genom uppvisande av en inbjudan eller något annat bevis på sin verksamhet i den medlemsstat som är destinationsland. Det angivna undantaget för jägare och återskapare av historiska händelser gäller på motsvarande sätt för tävlingsskyttar som innehar skjutvapen i kategori B eller C och skjutvapen i kategori A för vilka ett tillstånd har beviljats enligt artikel 9.6 eller för vilka tillståndet bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5.

Av tredje stycket i artikeln framgår emellertid att undantaget enligt första stycket inte ska tillämpas på resor till en medlemsstat som enligt artikel 11.3 antingen förbjuder förvärv och innehav av skjutvapnet i fråga eller som kräver ett tillstånd för vapnet i fråga.

Det krävs inga nya regler för att genomföra ändringsdirektivet

Samtliga föremål som enligt det konsoliderade vapendirektivet definieras som skjutvapen omfattas av krav på tillstånd för innehav i Sverige. Därmed finns det ingen skyldighet för Sverige att godta den förenklade ordningen för införsel av vapen som föreskrivs i andra stycket. Så var fallet redan när motsvarande bestämmelser i 1991 års vapendirektiv genomfördes i Sverige. Regeringen menade då att även om Sverige som medlemsstat naturligtvis bör medverka till att underlätta den fria rörligheten inom EU måste det intresset vägas mot säkerhetsaspekten. Vid en sådan avvägning kom regeringen fram till att övervägande skäl talade mot att införa en förenklad ordning för införsel av vapen (se prop. 1995/96:52 s. 44 f.).

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 222 f.) redogörs för att det från skytteförbund och jägarförbund hade framhållits att Sveriges inställning, att inte godta den förenklade ordningen för införsel av vapen, innebär stora praktiska problem när personer från andra EU-länder än Danmark och Finland eller från Norge reser till Sverige för att delta i jakt eller bedriva tävlingsskytte. Det sägs också att förbunden hävdade att Sveriges inställning strider mot direktivets bestämmelser.

Promemorian konstaterar för sin del att Sveriges inställning, att inte godta att skjutvapen förs in i landet utan föregående tillståndsprövning, är förenlig med direktivet och motiveras av säkerhetsskäl. Promemorian landar i bedömningen att ändringsdirektivets ändrade bestämmelser inte motiverar några författningsändringar.

Flera förbund, bl.a. *Svenska jägareförbundet*, har i sina remissvar över Genomförandepromemorian åter invänt mot Sveriges inställning och framfört uppfattningen att det strider mot direktivet att Sverige inte inför den förenklade ordningen för införsel av vapen.

Utredningen gör samma bedömning som Genomförandepromemorian både när det gäller tolkningen av direktivbestämmelserna och behovet av författningsändringar. Det finns ingen *skyldighet* för Sverige att godta den förenklade ordningen för införsel av vapen enligt artikel 17.2 i det konsoliderade vapendirektivet. Utredningens uppdrag är att föreslå ett minimigenomförande av ändringsdirektivet. De ändringar som gjorts av artikel 17.2 i det konsoliderade vapendirektivet genom ändringsdirektivet motiverar inte några nya

eller ändrade regler, redan av det skälet att Sverige har valt att inte införa den förenklade ordningen.

Det kan däremot finnas anledning längre fram i utredningsarbetet att återkomma till frågan om det är *lämpligt* att nu införa den förenklade ordningen för införelse av vapen enligt artikel 17.2 i det konsoliderade vapendirektivet. Den frågan behandlas emellertid inte i detta betänkande.

6 Utgångspunkter för genomförandet

6.1 Ändringsdirektivet kräver begränsade ändringar

6.1.1 Lagstiftningen uppfyller redan de flesta av kraven

En första utgångspunkt för utredningen är att genomförandet av ändringsdirektivet bara kräver begränsade författningsändringar. I kapitel 5 har utredningen redovisat en rad bestämmelser i ändringsdirektivet som inte kräver några författningsändringar i svensk lagstiftning. Det finns framför allt två skäl till det. Det ena är att genomförandet av direktiv kan göras på olika sätt, så länge det avsedda resultatet uppnås. Vapendirektivet sätter en minimistandard, som medger att medlemsstaterna har en strängare lagstiftning. Det andra är att den svenska vapenlagstiftningen sedan länge är mycket restriktiv. Det innebär att lagstiftningen i många avseenden redan uppfyller de krav som ställs i ändringsdirektivet.

Även när det gäller de frågor som utredningen tar upp i kapitel 7–11 uppfyller den befintliga lagstiftningen redan många av kraven. De ändringar som föreslås får därför till största delen en mycket begränsad effekt för personer som legalt innehar vapen.

Eftersom ändringsdirektivet i vissa artiklar ställer detaljerade krav på medlemsstaterna och vapenlagstiftningen är komplex finns det emellertid olika frågor som behöver analyseras och, om den svenska lagstiftningen inte uppfyller kraven i direktivet, där det kan krävas författningsändringar.

6.1.2 Komplex lagstiftning kräver ändå många ändringar

Det förhållandet att det bara är på ett fåtal punkter som den nuvarande lagstiftningen inte lever upp till kraven i ändringsdirektivet kan ge intrycket att det endast är ett fåtal författningsbestämmelser som kan behövas ändras eller kompletteras för att genomföra direktivet. Vapenlagstiftningen är emellertid komplex. Vissa frågor berör även lagstiftningen om krigsmateriel och lagstiftningen om brandfarliga och explosiva varor.

Många frågeställningar som rör skjutvapen hänger också ihop. Därför är det inte möjligt att uteslutande behandla de begränsade delar av ändringsdirektivet som ännu inte har genomförts. Även mindre ändringar i lagstiftningen kan kräva förändringar i ett stort antal författningsbestämmelser. Vidare behöver i vissa fall frågor som hänger samman med artiklarna, men som främst beror på hur den svenska vapenlagstiftningen är utformad, analyseras.

6.2 Genomförande på miniminivå

En andra utgångspunkt är att direktiven för utredningen är tydliga i fråga om att ändringsdirektivet ska implementeras på en miniminivå. Det är något som också har framhållits i riksdagens tillkännagivanden. Som det får förstås ska den föreslagna regleringen visserligen uppfylla kraven i ändringsdirektivet men inte i något avseende som påverkar enskildas rättigheter ställa högre krav än det som behövs för att genomföra direktivet. Vidare innebär det att möjligheten att utnyttja olika undantag från betungande bestämmelser i direktivet nog bör övervägas och, om möjligt, utnyttjas.

Det förhållandet att direktivet ska genomföras på miniminivå hindrar emellertid enligt utredningens mening inte att sådana frågor som inte påverkar enskildas rättigheter, t.ex. regler som endast berör myndigheter, tas upp. Det bör inte heller hindra att bestämmelser som har tillkommit i syfte att underlätta för enskilda, exempelvis regler om inlösen av vapen i vissa situationer, ändras.

6.3 Strukturen i den nuvarande regleringen behålls

En tredje viktig utgångspunkt för utredningen är att det, mot bakgrund av att det bara behövs begränsade ändringar för att genomföra ändringsdirektivet, är viktigt att behålla strukturen i den nuvarande vapenlagstiftningen. Det finns inte någon anledning att rubba den grundläggande struktur som i dag finns i vapenlagstiftningen enbart för att genomföra vissa begränsade förändringar. Tvärtom ligger det ett stort värde i att strukturen behålls. Det innebär att det, på samma sätt som i dag finns vissa frågor som bör regleras i lag eller förordning och vissa frågor som lämpligen kan regleras genom myndighetsföreskrifter. Vidare finns det i dag en viss dubbelreglering till följd av att skjutvapen och ammunition till viss del regleras i lagstiftningen om krigsmateriel och lagstiftningen om brandfarliga och explosiva varor. Något skäl att ändra på det med anledning av det begränsade deluppdraget finns det inte. Utredningen tar därför inte upp några frågeställningar som rör sådant.

6.4 Regleringen måste hänga ihop

Den fjärde utgångspunkten är att den svenska vapenregleringen, som fyller en mycket viktig samhällsfunktion, även i fortsättningen behöver vara konsekvent och konsistent. Det innebär att det kan krävas ändringar i något fler bestämmelser än vad som i förstone kan förefalla vara nödvändigt. Det är nämligen viktigt att det inte lämnas några omotiverade luckor i vapenlagstiftningen, som kan utnyttjas av t.ex. den organiserade brottsligheten. Utredningen anser att ändringar av det slaget inte kan betraktas som en överimplementering.

Utredningen anser vidare att det är nödvändigt att de myndigheter som ska tillämpa vapenlagstiftningen har rättsliga förutsättningar att göra det när de kvarvarande delarna av ändringsdirektivet har genomförts, t.ex. att de har rättsligt stöd för informationsutbyte med andra medlemsstater och att regelsystemet hänger ihop. Det bör också finnas bemyndiganden att meddela närmare föreskrifter i de delar det kan vara nödvändigt.

7 Frågor som rör skjutvapen

7.1 Begreppet väsentlig del

Utredningens bedömning: Ändringsdirektivets definition av begreppet väsentlig del kräver inte någon lag- eller förordningsändring. Däremot kan Polismyndighetens allmänna råd behöva anpassas.

Skälen för utredningens bedömning

Flera nya eller förändrade definitioner

I artikel 1 i det konsoliderade vapendirektivet finns direktivets definitioner och vissa föreskrifter om dels var en person ska anses vara bosatt vid tillämpningen av direktivet, dels det europeiska skjutvapenpasset. Som framgår av avsnitt 5.3 och 5.11 bedöms föreskrifterna om bosättningsland och skjutvapenpass inte nu kräva några författningsåtgärder.

Direktivets definitioner finns i artikel 1.1. Genom ändringsdirektivet har vissa nya definitioner införts, bl.a. beträffande *larm- och signalvapen* i artikel 1.1.4, *salutvapen och akustiska vapen* i artikel 1.1.5, *deaktiverade skjutvapen* i artikel 1.1.6 och *samlare* i artikel 1.1.8. Ett flertal sedan tidigare gällande definitioner har också ändrats. Begreppet *väsentlig del* i artikel 1.1.2 har utvidgats till att omfatta fler komponenter än tidigare. Vidare har det gjorts viss ändring i definitionerna av *vapenhandlare* i artikel 1.1.9, *vapenmäklare* i artikel 1.1.10, *olaglig tillverkning* i artikel 1.1.11, *olaglig handel* i artikel 1.1.12 och *spårning* i artikel 1.1.13.

I den mån de nya eller förändrade definitionerna är relevanta för utredningens förslag och bedömningar och endast anknyter till nå-

gon avgränsad del av direktivet, behandlas de i respektive delavsnitt nedan. Begreppet väsentlig del är dock centralt för flera av ändringsdirektivets bestämmelser och behandlas därför separat.

Tidigare använda begrepp

I de tidigare versionerna av vapendirektivet har såväl begreppet *delar till skjutvapen* som begreppet *väsentlig del* förekommit. Det förstnämnda begreppet avsåg i huvudsak komponenter som är nödvändiga för ett skjutvapens funktion, inbegripet dess pipa, stomme eller låda, glidskena⁷⁵ eller cylinder, slutstycke och ljuddämpare. Det senare begreppet avsåg slutstycket, patronläget och pipan till ett skjutvapen (se artikel 1.1 a och 1.1 b i 1991 års direktiv, som infördes genom 2008 års ändringsdirektiv).

Den nya definitionen av väsentlig del

Genom 2017 års ändringsdirektiv har begreppet delar till skjutvapen utmönstrats. Begreppet väsentlig del har utvidgats till att omfatta pipan, stommen, lådan, oavsett om det är en övre eller nedre låda, i tillämpliga fall, manteln, cylindern (dvs. trumman) samt slutstycket, vilka, som separata delar, tillhör samma kategori som det skjutvapen på vilket de är eller är tänkta att vara monterade (se artikel 1.1.2).

Som nyss nämnts är flera av ändringsdirektivets bestämmelser tillämpliga på de väsentliga delarna till skjutvapen. Det gäller bl.a. reglerna om märkning och registerföring, kraven på vapenhandlare och vapenmäklare att rapportera transaktioner samt reglerna om kontroll vid distansavtal. Vidare omfattar regleringen i artikel 9 om förbud mot förvärv och innehav av föremål i kategori A, och omprövning av tillstånd att inneha sådana föremål, även väsentliga delar i den kategorin. Även den nya regleringen om deaktivering omfattar väsentliga delar.

⁷⁵ I den engelska versionen av vapendirektivet används uttrycket *slide*, vilket i svensk vapenterminologi motsvaras av uttrycket *mantel*. I den officiella svenska versionen av direktivet har *slide* översatts med *glidskena*, ett uttryck som inte används i vapentekniska sammanhang.

Inga lag- eller förordningsändringar krävs

Ett sätt att åstadkomma att även den svenska regleringen omfattar de väsentliga delar som ingår i ändringsdirektivets definition, är att låta dessa delar utgöra sådana vapendelar som vid tillämpning av vapenlagen och vapenförordningen jämföras med skjutvapen.

Enligt 1 kap. 3 § f vapenlagen gäller lagens regler om skjutvapen även slutstycken, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till skjutvapen, eller armborststommar med avfyringsanordningar. Med skjutvapen förstås i vapenförordningen detsamma som i vapenlagen (1 kap. 1 § första stycket vapenförordningen). Samtliga vapendelar som definieras som väsentliga delar i ändringsdirektivet omfattas således redan av regleringen i 1 kap. 3 § f vapenlagen. Den enda skillnaden av någon betydelse är att ändringsdirektivets definition anger att både den övre och nedre lådan, i tillämpliga fall, utgör en väsentlig del.

Begreppen *övre och nedre låda* förefaller emellertid inte användas i svensk vapenterminologi. I den engelska versionen av ändringsdirektivet används uttrycket *the receiver, including both upper and lower receivers, where applicable*. Uttrycken *upper receiver* och *lower receiver* används i vapentekniska sammanhang vanligen vid beskrivningen av en låda som är delad. Delade lådor förekommer främst hos militära automatkarbiner och halvautomatiska civila versioner av sådana vapen men kan förekomma även hos andra vapentyper. Konstruktionen och den funktionella uppdelningen mellan den övre och nedre delen av lådan varierar beroende på vapentyp. Ofta är den övre lådan avsedd att bära pipan och slutstycket medan den nedre lådan ofta är avsedd att bära avfyrningsinrättningen och magasinet.

Regleringen i 1 kap. 3 § f vapenlagen ger inte uttryck för någon begränsning i fråga om vilken typ av låda eller vilken del av en i förekommande fall delbar låda som avses. Inte heller i förarbetena finns några uttalanden som ger stöd att begreppet låda endast omfattar den övre eller nedre lådan (jfr Översyn av vapenlagstiftningen: slutbetänkande, SOU 1989:44, s. 91 och Om ändringar i vapenlagen, prop. 1990/91:130, s. 29). Bestämmelsen får således anses avse lådor i allmänhet, och därmed i förekommande fall omfatta både icke delbara lådor och de övre och nedre delarna till en delbar låda. Den i ändringsdirektivet utvidgade definitionen av begreppet väsentlig del

kräver därför ingen ändring av 1 kap. 3 § f vapenlagen. Inte heller krävs någon ändring av vapenförordningen.

Polismyndighetens allmänna råd

I Polismyndighetens allmänna råd om tillståndsplikt för skjutvapen m.m. finns en exemplifiering av föremål som är tillståndspliktiga enligt vapenlagen (se 2 kap. Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen, RPSFS 2009:13, FAP 551-3). I exemplifieringen nämns bl.a. lådor till gevär. Med en sådan låda avses, enligt de allmänna råden, den metallkonstruktion eller motsvarande på geväret som avses bära pipa och slutstycke och som kan innehålla avfyringsmekanism. Den skrivningen skulle kunna tolkas på det sättet att endast den övre delen av en delbar låda enligt de allmänna råden ska anses vara tillståndspliktig. Polismyndigheten bör därför anpassa sina allmänna råd till ändringsdirektivets utvidgade definition.

7.2 Åtgärder för att motverka förbjudna vapen

7.2.1 Den nuvarande regleringen

Allmänt om tillstånd till innehav av skjutvapen och ammunition

Av 2 kap. 1 § första stycket vapenlagen framgår att det krävs tillstånd för att bl.a. inneha skjutvapen och ammunition. Första stycket föreskriver också krav på tillstånd för bl.a. handel, reparation och införsel av skjutvapen.

Från kraven på tillstånd gäller ett antal undantag. I 2 kap. 1 § andra till fjärde styckena föreskrivs undantag som gäller generellt för de tillståndspliktiga förfaranden som paragrafens första stycke omfattar. Ytterligare undantag, som gäller specifikt kravet på tillstånd för innehav, finns både i vapenlagen och vapenförordningen. Exempelvis anges i 2 kap. 8 § vapenlagen att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning utan särskilt tillstånd får inneha ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser. I 2 kap. 2 § vapenförordningen finns bl.a. undantag som gäller innehav av vapen som har överlämnats från staten till personer som tillhör

det militära försvaret, räddningstjänsten eller polisen och som är skyldiga att inneha vapen för tjänsten.

Vem som får beviljas tillstånd

Av 2 kap. 3 § vapenlagen framgår vilka som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen. Av uppräknningen i paragrafen framgår att tillstånd får meddelas enskilda personer, vissa sammanslutningar för jakt- och målskytte, huvudmän för vissa typer av museer och auktoriserade bevakningsföretag.

Generella förutsättningar för tillstånd

Enligt 2 kap. 4 § vapenlagen kan en enskild person få tillstånd att inneha skjutvapen om han eller hon behöver vapnet för ett godtagbart ändamål. Med det avses vissa ändamål för skjutning, nämligen jakt, avlivning av fällfångade djur, målskytte och skydd (se 2 kap. 5 a § vapenförordningen). Om det finns synnerliga skäl får tillstånd också meddelas för andra ändamål, s.k. udda ändamål. Sådana tillstånd kan avse vitt skilda företeelser. I förarbetena anges som exempel bl.a. innehav av skjutvapen för testning och utveckling av produkter, såsom skottsäkra västar (prop. 1999/2000:27 s. 41 f.) Utöver dessa ändamål kan en enskild, enligt 2 kap. 4 § vapenlagen, också meddelas tillstånd för andra ändamål än skjutning, nämligen för vapen som huvudsakligen har samlar-, prydnads- eller affektionsvärde. När det gäller vapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde krävs dock, som utgångspunkt, att vapnet har gjorts varaktigt obrukbart.

Som en generell förutsättning för tillstånd att inneha skjutvapen gäller enligt 2 kap. 5 § första stycket vapenlagen att det skäligen ska kunna antas att vapnet inte kommer att missbrukas. Vidare förutsätter tillstånd för skjutning att vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse.

Särskilda krav för innehav av vissa vapen

De skjutvapen som omfattas av vapendirektivet är indelade i olika kategorier, vilka anges i det konsoliderade vapendirektivets bilaga I. Flera av direktivets bestämmelser kopplar direkt till kategoriseringen i bilagan. Vissa bestämmelser gäller för samtliga kategorier. Andra gäller endast en specifik kategori. För vapen i kategori A, där de farligaste föremålen ingår, ställs särskilt stränga krav på medlemsstaterna. Utgångspunkten enligt direktivet är, som utvecklas i det följande, att föremålen ska vara förbjudna för civilt bruk och endast få innehas i särskilda fall.

Den svenska regleringen om tillstånd att inneha skjutvapen kopplar inte till den kategorisering av skjutvapen som föreskrivs i bilaga I till det konsoliderade vapendirektivet. För vissa typer av vapen ställs dock särskilda krav för att innehavstillstånd ska meddelas. För helautomatiska vapen och enhandsvapen, med undantag för start- eller signalvapen, gäller enligt 2 kap. 6 § vapenlagen att tillstånd får meddelas endast om det finns synnerliga skäl. I 2 kap. 3 § vapenförordningen anges också vissa särskilda krav avseende handhavande som ska uppfyllas av den som har ansökt om tillstånd för innehav av t.ex. jaktvapen, enhandsvapen och helautomatiska vapen.

Vid genomförandet av 1991 års vapendirektiv konstaterade regeringen att den svenska regleringen innebar att tillstånd till de vapentyper som då ingick i kategori A endast kunde bli aktuellt avseende helautomatiska vapen för tävlingsbruk. För att tillstånd till att inneha sådana vapen skulle utfärdas, gällde redan då ett krav på synnerliga skäl. Till följd av det ansågs direktivets krav avseende åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av skjutvapen i kategori A redan vara uppfyllda i svensk rätt (prop. 1995/96:52 s. 34 f.).

7.2.2 Ändringsdirektivet

Begränsning av tillgången till föremål i kategori A

Artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet innehåller bestämmelser om medlemsstaternas möjlighet att bevilja tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A. Vilka föremål som ingår i kategori A framgår av bilaga I, del II, till direktivet. Som nyss nämnts är utgångspunkten enligt di-

rektivet att föremålen i kategori A ska vara förbjudna för civilt bruk. Kategori A benämns därför också ”förbjudna skjutvapen”.

Artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet hade sin motsvarighet i artikel 6 i 1991 års vapendirektiv. Artikel 6 reglerade dock endast skjutvapen och ammunition. Där föreskrevs i huvudsak att medlemsstaterna skulle vidta alla lämpliga åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av skjutvapen och ammunition tillhörande kategori A. Medlemsstaternas behöriga myndigheter fick emellertid i särskilda fall bevilja tillstånd till förvärv och innehav av sådana föremål, om det inte stred mot allmän ordning och säkerhet. Medlemsstaterna gavs således, genom den generellt utformade regleringen, en relativt vid möjlighet att i sin nationella rätt utforma undantag från förbudet att förvärva och inneha föremål i kategorin.

Genom ändringsdirektivet ersätts den tidigare generella möjligheten för medlemsstaterna att bevilja tillstånd av en mer restriktiv reglering, som anger ett antal specifika ändamål för vilka medlemsstaterna får bevilja tillstånd till förvärv och innehav av föremål i kategori A. Huvudregeln, att föremålen ska vara förbjudna, gäller allmänt och finns i artikel 9.1 i det konsoliderade vapendirektivet. Där föreskrivs att medlemsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition som klassificeras i kategori A. De nya särskilda undantagen från huvudregeln finns i artikel 9.2–9.6 och innebär bl.a. att medlemsstaterna under vissa angivna förutsättningar får bevilja tillstånd till bl.a. förvärv och innehav av föremål i kategori A för skydd av säkerheten för kritisk infrastruktur, vissa transporter och fastigheter samt för ändamål som rör det nationella försvaret och utbildnings-, kultur- och forskningsändamål (artikel 9.2), för samlare (artikel 9.3), för vapenhandlare och vapenmäklare (artikel 9.4), för muséer (artikel 9.5) och för målskyttar (artikel 9.6).

Genom ändringsdirektivet införs också en ny bestämmelse om omprövning av tillstånd avseende föremål i kategori A. Bestämmelsen finns i artikel 9.7 i det konsoliderade vapendirektivet. Den har behandlats i avsnitt 5.9.

Kategori A utvidgas

Utöver att möjligheten till undantag från förbudet att förvärva och inneha föremål i kategori A begränsas på det sätt som nyss beskrivits, inskränks tillgången till förbjudna vapen också genom att kategori A utvidgas till att omfatta fler föremål än tidigare. Enligt den klassificering som angavs i bilaga I, del II, till 1991 års vapendirektiv, omfattade kategori A explosiva militära missiler och startlavetter, automatiska skjutvapen och skjutvapen maskerade som andra föremål. Vidare omfattades varje vital del till sådana skjutvapen och vissa typer av ammunition. Genom ändringsdirektivet läggs fyra nya vapentyper till i kategori A. De finns i punkterna 6–9 i bilaga I, del II, till det konsoliderade vapendirektivet, och avser följande.

1. Automatiska skjutvapen som omvandlats till halvautomatiska skjutvapen (punkten 6).
2. Följande halvautomatiska skjutvapen med centralantändning (punkten 7):
 - a) Korta skjutvapen med vilka fler än 21 patroner kan avfyras utan omladdning, om
 - i) en laddningsanordning med kapacitet för fler än 20 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller
 - ii) en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för fler än 20 patroner sätts in i det.
 - b) Långa skjutvapen med vilka fler än 11 patroner kan avfyras utan omladdning, om
 - i) en laddningsanordning med kapacitet för fler än 10 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller
 - ii) en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för fler än 10 patroner sätts in i det.
3. Halvautomatiska långa skjutvapen (dvs. skjutvapen som ursprungligen är avsedda att avfyras från axeln) vars längd kan minskas till mindre än 60 cm utan att funktionaliteten går förlorad genom en vikbar kolv eller en kolv av teleskopisk typ eller genom en kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg (punkten 8).

4. Varje skjutvapen i kategori A som har omvandlats till att avfyr lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen (punkten 9).

Tilläggen innebär alltså att bl.a. vissa halvautomatiska skjutvapen som tidigare omfattades av kategori B, dvs. skjutvapen för vilka det enligt direktivet krävs tillstånd men där utrymmet för tillstånd är större än för kategori A, i en del fall ingår i kategori A.

Omklassificeringen i direktivet kan inte ändras nu

I samband med det tidigare lagstiftningsarbetet för att genomföra ändringsdirektivet, invände ett flertal remissinstanser mot den omklassificering som gjorts. Utredningen har även noterat att sådana invändningar har förts fram i den allmänna debatten om genomförandet.

I linje med vad regeringen har påtalat i tidigare lagstiftningsarbeten, vill utredningen därför framhålla att det vid genomförandet av ändringsdirektivet inte finns någon möjlighet för den svenska lagstiftaren att påverka den omklassificering som redan har beslutats av EU, genom ändringsdirektivet. Utredningens uppdrag är endast att analysera om den svenska regleringen är förenlig med de skärpta och utvidgade krav som ändringsdirektivet innebär och, om så inte är fallet, föreslå nödvändiga ändringar av den svenska regleringen. Som framgår i det följande bedömer utredningen att svensk rätt i allt väsentligt redan uppfyller den skärpta regleringen och att bara ett fåtal mindre förändringar av regelverket krävs.

Utredningen har också noterat att det i remissvaren över Genomförandepromemorian har framställts invändningar från framför allt vissa skytteföreningar om att förslagen om en tillståndsreglering för magasin innebär, eller ger uttryck för, en omklassificering av vissa vapentyper mellan direktivets kategorier. De invändningarna behandlas i avsnitt 8.4.9.

7.2.3 Tidigare överväganden

I Genomförandepromemorian finns en utförlig analys av i vilken utsträckning som befintlig reglering tillåter förvärv och innehav av vapen och ammunition i kategori A och, när så är fallet, om regleringen är förenlig med direktivets undantag från förbudet eller om det krävs författningsändringar för att svensk rätt ska vara förenlig med artikel 9 (Ds 2018:1 s. 168 f.). En motsvarande redovisning fanns även i den lagrådsremiss som föregick regeringens proposition med förslag till genomförande av ändringsdirektivet (Lagrådsremissen Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till vapendirektivet s. 46 f.). Av redovisningarna framgår att både utredaren och regeringen kommit till slutsatsen att ändringsdirektivets skärpta krav avseende förbjudna skjutvapen inte kräver några författningsändringar när det gäller den svenska regleringen om innehav av skjutvapen för skyddsändamål, udda ändamål eller samlingsändamål eller i fråga om innehav av ammunition. I lagrådsremissen bedömdes också att den befintliga regleringen om tillstånd för vapenhandel var förenlig med undantaget i artikel 9.4.

7.2.4 Inget behov av författningsändringar i de flesta situationer

Utredningens bedömning: Befintlig reglering om tillstånd för innehav av skjutvapen för ändamålen jakt, avlivning, målskytte, skydd, udda ändamål och samling, liksom regleringen om tillstånd för innehav av ammunition, är i allt väsentligt förenlig med ändringsdirektivets krav och kräver därför inte några lag- eller förordningsändringar.

Skälen för utredningens bedömning

I allt väsentligt uppfyller svensk lagstiftning kraven i ändringsdirektivet

Utredningen instämmer i de bedömningar som gjorts i Genomförandepromemorian och lagrådsremissen att den befintliga regleringen i allt väsentligt uppfyller kraven i ändringsdirektivet när det

gäller vapen i kategori A. Utredningen bedömer således att ändringsdirektivets skärpta reglering avseende förbjudna skjutvapen inte kräver några ändringar på lag- eller förordningsnivå när det gäller den svenska regleringen om innehav av skjutvapen för skyddsändamål, udda ändamål eller samlingsändamål, eller i fråga om innehav av ammunition. I likhet med de bedömningar som gjorts tidigare, anser emellertid utredningen att det behövs ett fåtal ändringar av reglerna om innehav av skjutvapen för jakt och målskytte och innehav av skjutvapen med prydnads- och affektionsvärde. Utredningens överväganden om det redovisas i det följande. Eftersom förutsättningarna för att beviljas tillstånd att inneha skjutvapen i hög grad är beroende av vad vapnet ska användas till, behandlas frågorna utifrån de ändamål som tillståndet kan avse.

En generell utgångspunkt för utredningens överväganden har varit att sådana skjutvapen som omfattas av punkten 9 i kategori A (dvs. skjutvapen som ursprungligen har varit ett kategori A-vapen men som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till salutvapen eller akustiska vapen) ska betraktas som obrukbara vapen vid tillämpning av vapenlagstiftningen. Samma slutsats drogs i Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 216 f., se även avsnitt 5.2). De kommer därmed att vara underkastade samma reglering som motsvarande brukbara skjutvapen i kategori A. Införandet av punkten 9 kräver därför inte i sig några författningsändringar.

En annan utgångspunkt är att, eftersom ändringsdirektivet innebär att fler skjutvapen och väsentliga delar numera ingår i kategori A och utrymmet för att meddela tillstånd till föremål i kategorin inskränks, det inte längre är möjligt att enbart med hänvisning till kravet på synnerliga skäl hävda att Sverige uppfyller direktivets krav.

Innehav för jakt och avlivning av fällfångade djur

Artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet innehåller inte något undantag från förbudet mot förvärv och innehav av skjutvapen i kategori A som tar sikte på jakt eller avlivning av fällfångade djur. Frågan är därför om den svenska regleringen innebär att vapen som faller inom kategori A får innehas och användas för sådana ändamål.

För att få tillstånd att inneha jaktvapen krävs som huvudregel, enligt 2 kap. 4 § första stycket vapenförordningen, att sökanden har avlagt s.k. jägarexamen. Den som har gjort det anses vid prövning enligt 2 kap. 4 § vapenlagen ha behov av jaktvapen. Närmare bestämmelser om hur jakt får bedrivas, innefattande vilka skjutvapen som får användas vid jakt, finns i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905), liksom i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18, ändrade till och med NFS 2021:5). Föreskrifterna har meddelats med stöd av bemyndiganden i jaktförordningen.

Av Naturvårdsverkets föreskrifter framgår, motsatsvis, att helautomatiska vapen inte är tillåtna vid jakt. Av föreskrifterna framgår vidare att endast vissa typer av halvautomatiska vapen får användas. Exempelvis anges i 5 § att halvautomatiska hagelgevär får användas vid jakt om de är konstruerade för, eller har ändrats så att de kan laddas med, högst tre patroner. Vidare får, enligt 11 §, halvautomatiska kulgevär användas vid viss typ av jakt om de har en magasinkapacitet om högst två eller fem patroner, beroende på vilken typ av jakt det är fråga om. Det finns emellertid inte några bestämmelser som innebär att halvautomatiska gevär med så stor magasinkapacitet att de träffas av nya punkten 7 i kategori A, får användas vid jakt.

Vad gäller enhandsvapen, dvs. pistoler och revolverar, anges i 12 § NFS 2002:18 att sådana vapen i kaliber .22 får användas vid jakt efter vissa djurarter under jord och med ställande hund. Paragrafen är inte begränsad till att gälla endast icke-automatiska vapen eller vapen med viss magasinkapacitet. Ammunition i kaliber .22 är emellertid i princip alltid kantantänd, i vart fall när det är fråga om ammunition till enhandsvapen. Eftersom punkten 7 i kategori A endast gäller vapen med centralantändning, bedömer utredningen att regleringen i praktiken får anses förenlig med ändringsdirektivet. Naturvårdsverket skulle emellertid kunna anpassa sina föreskrifter ytterligare till direktivet, t.ex. på så sätt att den aktuella föreskriften ändras till att endast avse enhandsvapen avsedda för kantantändning.

Vad gäller nya punkten 8 i kategori A, noterar utredningen att det av 3 och 9 §§ NFS 2002:18 framgår att hagel- respektive kulgevär av bl.a. halvautomatisk typ inte får ha vik- eller fällbar kolv eller kolv av teleskopisk typ. Under punkt 8 faller emellertid även halvautomatiska långa skjutvapen, vars längd kan minskas till mindre än 60 cm utan att funktionaliteten går förlorad genom en kolv som avlägs-

nas utan användning av verktyg. Det framgår inte klart av Naturvårdsverkets föreskrifter att sådana skjutvapen inte får användas vid jakt. En lösning kan vara att Naturvårdsverkets föreskrifter anpassas så att det av 3 och 9 §§ framgår att inte heller gevär som kan förkortas på angivet sätt får användas vid jakt.

En annan lösning kan vara att införa en generell reglering om innehav av vapen i kategori A på högre författningsnivå. I sammanhanget kan nämnas att det i remissvaren över Genomförandepromemorian ifrågasattes om det är tillräckligt att genomföra direktivets bestämmelser om tillstånd avseende vapen i kategori A genom föreskrifter eller om frågan i stället bör regleras i lag. Utredningen har även noterat att det i remissvaren framfördes synpunkter på att det inte är lämpligt att förhindra innehav av nu nämnda vapentyper genom ändringar i Naturvårdsverkets föreskrifter, eftersom jaktlagstiftningen endast reglerar vilka vapen som får användas för jakt, inte vilka vapen som får innehas. Den föreslagna regleringen bör därför, enligt remissinstanserna i fråga, införas i vapenförordningen.

Utredningen har förståelse för de synpunkterna. I dagsläget framgår förutsättningarna för att tillstånd till skjutvapen ska beviljas på tre nivåer: i lag, förordning och i myndighetsföreskrifter och allmänna råd. En inte obetydlig del av förutsättningarna framgår av föreskrifter och allmänna råd.

Utredningens uppdrag är att föreslå ett genomförande av ändringsdirektivet på miniminivå. På grund av det pågående överträdelseärendet (se avsnitt 3.5.1) bedrivs arbetet under stark tidspress. En utgångspunkt är därför att utredningen inte ska föreslå några andra författningsändringar än de som är helt nödvändiga. Utredningen bedömer att det resultat som ändringsdirektivet kräver kan uppnås genom den befintliga strukturen, dvs. genom att de faktiska förutsättningarna för tillstånd i viss utsträckning begränsas genom myndighetsföreskrifter om hur skjutvapen får användas.

Innehav för målskytte

Enskilda personer och sammanslutningar för jakt- och målskytte får beviljas tillstånd till innehav av skjutvapen för målskytte. För att en sådan sammanslutning ska kunna få tillstånd, krävs det enligt 2 kap. 3 § vapenlagen att den uppfyller höga krav på säkerhet i fråga om

handhavande av skjutvapen och antingen har auktoriserats av Polismyndigheten enligt 2 kap. 17 § eller är ansluten till en auktoriserad sammanslutning och har stabil organisation och kontinuerlig skytteverksamhet.

Som redan har framgått innehåller vapenlagen vissa allmänna krav som ska vara uppfyllda för att en enskild ska kunna få tillstånd att inneha vapen för bl.a. målskytte. Därutöver aktualiseras vissa ytterligare krav för sådana tillstånd, som varierar beroende på vilken typ av vapen det är fråga om.

För tillstånd att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen krävs, enligt 2 kap. 6 § vapenlagen, att det föreligger synnerliga skäl. Av rättspraxis följer att kravet på synnerliga skäl innebär att en mycket restriktiv bedömning ska göras avseende samtliga de krav som ställs för vapeninnehav (RÅ 2004 ref. 32). Därutöver ska också de s.k. handhavandekraven i 2 kap. 3 § vapenförordningen vara uppfyllda för att tillstånd till innehav av vapen för målskytte ska beviljas. Det är i huvudsak krav på den sökande avseende ålder, skjutskicklighet och aktivitet i skytteförening. Det senare kallas ofta ”aktivitetskravet”. I fråga om helautomatiska vapen som inte är enhandsvapen, föreskriver 2 kap. 3 § första stycket tredje punkten att sökanden ska ha fyllt 20 år, ha visat prov på särskild skjutskicklighet och vara aktiv medlem i en sammanslutning för skytte vars verksamhet Försvarsmakten förklarar vara av betydelse för totalförsvaret. I Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen finns det kompletterande föreskrifter med särskilda krav på skjutskicklighet för att få tillstånd att inneha vissa vapentyper. Det gäller bl.a. helautomatiska vapen (5 kap. 1 § RPSFS 2009:13, FAP 551-3).

När det gäller halvautomatiska vapen skiljer sig kraven delvis åt beroende på om vapnet är ett enhandsvapen eller inte. För enhandsvapen gäller, utöver kravet på synnerliga skäl enligt 2 kap. 6 § vapenlagen, att sökanden som huvudregel ska ha fyllt 18 år, ha visat prov på särskild skjutskicklighet och vara aktiv medlem i en auktoriserad eller ansluten sammanslutning som inom ramen för sin verksamhet bedriver skytte med sådant vapen som ansökan avser (2 kap. 3 § första stycket andra punkten vapenförordningen). Till det kommer föreskrifter från Polismyndigheten som bl.a. preciserar kraven på aktivitet och skjutskicklighet för enhandsvapen (se 5 kap. 1–7 §§ RPSFS 2009:13, FAP 551-3, ändrad genom PMFS 2016:4). Av dem följer bl.a. att sökanden, för att uppfylla kravet på aktivitet, ska ha

varit medlem i en auktoriserad eller ansluten sammanslutning i minst sex månader.

För halvautomatiska vapen som inte är enhandsvapen gäller inte något krav på synnerliga skäl, och handhavandekraven är mindre omfattande än beträffande enhandsvapen. Enligt 2 kap. 3 § första stycket fjärde punkten vapenförordningen ska den som söker innehavstillstånd vara ordinarie hemvärnssoldat eller uppfylla samma aktivitetskrav som gäller för enhandsvapen enligt 2 kap. 3 § första stycket andra punkten. Författningstexten ställer, indirekt, ett krav på skjutskicklighet och personlig lämplighet för den som är medlem i en sammanslutning men inte har fyllt 18 år. Det finns emellertid inte några kompletterande föreskrifter eller allmänna råd om kravet på skjutskicklighet.

Sammantaget är alltså befintliga krav för tillstånd att inneha hel- och halvautomatiska skjutvapen för målskytte restriktiva, särskilt när det gäller helautomatiska vapen och halvautomatiska enhandsvapen. De innebär dock ändå att tillstånd att inneha sådana vapen kan meddelas. Både hel- och halvautomatiska vapen, innefattande sådana vapen och vapenkombinationer som ingår i punkterna 6, 7 och 8 i kategori A, används också i dag vid målskytte inom vissa förbund (se Ds 2018:1 s. 175 f.).

Ryms den svenska lagstiftningen inom något av undantagen?

Frågan blir därför om möjligheten enligt svensk rätt att få tillstånd att inneha vapen i kategori A för målskytte ryms inom något av de undantag som anges i artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet. De undantag som är aktuella i sammanhanget är undantagen i artikel 9.2 och 9.6.

Enligt artikel 9.6 finns en möjlighet för medlemsstaterna att tillåta förvärv och innehav av skjutvapen i kategori A punkt 6 eller 7 – alltså helautomatiska vapen som omvandlats till halvautomatiska vapen och vissa halvautomatiska vapen med stora magasin – just för målskyttar. Det förutsätter dock att vissa i artikeln särskilt angivna villkor är uppfyllda. Ett villkor är att det tillhandahålls intyg som styrker att målskytten är medlem i en skytteklubb och regelbundet har bedrivit målskytte i den klubben under minst tolv månader. Befintlig svensk reglering uppfyller endast delvis villkoren som anges i

artikel 9.6. Framför allt uppfyller de gällande aktivitetskraven inte villkoren i artikel 9.6. Det krävs därför vissa ändringar för att undantaget i artikel 9.6 ska kunna utnyttjas för tillståndsgivning avseende sådana skjutvapen som undantaget omfattar. Enligt utredningens mening bör det vara tillräckligt att ändringar görs i Polismyndighetens föreskrifter.

Undantaget i artikel 9.2 begränsas inte till de vapentyper som anges i punkterna 6 och 7 i kategori A utan gäller samtliga vapentyper i den kategorin. Enligt artikeln får medlemsstaterna i enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall bevilja tillstånd för skjutvapen i kategori A för ändamål som rör bl.a. det nationella försvaret, om det inte står i strid med allmän ordning eller allmän säkerhet.

Av bilagan till förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet framgår att Svenska Pistolskytteförbundet och Svenska Skyttesportförbundet utgör frivilliga försvarsorganisationer enligt förordningen. I Genomförandepromemorian framhålls att dessa organisationer utgör en viktig del av Sveriges totalförsvar och att såväl de som vissa andra skytteorganisationer bidrar till Försvarsmaktens verksamhet genom utbildningsinsatser och den allmänna övnings- och tävlingsverksamheten. I promemorian framgår vidare att Försvarsmakten framhållit att allt frivilligt klubb- och tävlingsskytte på sikt bidrar till svensk totalförsvarsförmåga och att det är viktigt att de civila skytteorganisationerna tillåts att bedriva skytte med vapen som liknar dem som används inom försvaret (Ds 2018:1 s. 176 f.). Utredningen noterar också att regeringen i den senaste totalförsvarspropositionen har framhållit de frivilliga försvarsorganisationernas stora betydelse för samhällets krisberedskap och Sveriges totalförsvar och att deras möjlighet att bidra till det långsiktigt bör säkerställas (Totalförsvaret 2021–2025, prop. 2020/21:30, s. 156 f.).

Mot den bakgrunden anser utredningen att det målskytte som bedrivs inom de frivilliga försvarsorganisationerna med kategori A-vapen har en sådan betydelse för det nationella försvaret att det ryms inom undantaget i artikel 9.2. Även målskytte som bedrivs inom andra skytteförbund kan ha sådan betydelse. Dynamiska Sportskytteförbundet utgör ett sådant exempel.

Även möjligheten för en ordinarie hemvärnssoldat att få tillstånd till att inneha ett annat målskjutningsvapen än enhandsvapen eller ett helautomatiskt vapen, enligt 2 kap. 3 § första stycket 4 vapen-

förordningen, får anses vara av sådan betydelse för totalförsvaret att den ryms inom undantaget i artikel 9.2 (prop. 2020/21:30 s. 106 f.).

Ytterligare myndighetsföreskrifter kan krävas

En tillämpning av undantaget i artikel 9.2 förutsätter att tillstånd endast ges i enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall när det inte strider mot allmän ordning eller allmän säkerhet. Utredningen anser att de kraven på restriktivitet uppfylls i fråga om tillstånd för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen, beträffande vilka det gäller ett krav på synnerliga skäl för att tillstånd ska meddelas. För sådana halvautomatiska vapen i kategori A som inte är enhandsvapen gäller inte kravet på synnerliga skäl. För dem finns det inte heller några rättsligt bindande föreskrifter om skjutskicklighet eller aktivitet. När det gäller sådana vapen anser utredningen att det kan diskuteras om det behövs författningsändringar för att den svenska regleringen ska leva upp till direktivets krav på att tillstånd ska få meddelas endast i enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall och när det inte strider mot allmän ordning eller säkerhet.

Utredningen konstaterar dock att det enligt 2 kap. 5 § vapenlagen görs en individuell lämplighetsbedömning vid varje ansökan om att inneha skjutvapen. Den bedömningen syftar bl.a. till att motverka missbruk till fara för den enskilde eller annan, men också för allmän ordning och säkerhet. Till det kommer de särskilda handhavandekraven, som i fråga om den nu aktuella vapentypen bl.a. innebär att tillstånd endast ges till den som antingen är hemvärnssoldat eller medlem i en auktoriserad eller ansluten sammanslutning. I och med det bedömer utredningen att tillståndsgivningen även avseende halvautomatiska vapen som inte är enhandsvapen får anses i huvudsak förenlig med direktivets undantag. När det gäller tillstånd för medlemmar i skytteförbund till att inneha sådana vapen, bör det dock utfärdas bindande föreskrifter med krav på aktivitet som motsvarar det krav som gäller enligt undantaget i artikel 9.6. Sådana föreskrifter kan meddelas av Polismyndigheten med stöd av 2 kap. 3 § första stycket 4 och femte stycket vapenförordningen.

Ändringsdirektivets undantag för målskyttar bör inte innebära att tillstånd till innehav knyts till personen i stället för till vapnet

I samband med det tidigare lagstiftningsarbetet för att genomföra ändringsdirektivet ansåg vissa remissinstanser, och andra aktörer som yttrat sig spontant, att direktivets undantag för målskyttar (artikel 9.6) borde utnyttjas på det sättet att tillstånd till innehav knyts till personen i stället för till vapnet. Liknande synpunkter, liksom synpunkter om att det bör införas ett uttryckligt undantag för målskyttar som knyts till personen, har också framförts till denna utredning.

Vid genomförandet av 2008 års ändringsdirektiv konstaterade regeringen att en ordning med tillstånd knutna till personer snarare än till vapen dels är främmande för svensk vapenlagstiftning, som bygger på att tillstånd får innehåsa för särskilda ändamål, dels skulle innebära en påtaglig försämring av skyddsnivån (prop. 2010/11:72 s. 54). Utredningen instämmer i det. Det kan tilläggas att en sådan omvälvande förändring av den svenska vapenlagstiftningen, av de skäl som anges i avsnitt 6, inte ryms inom ramen för detta deluppdrag.

I avsnitt 8.2 överväger utredningen om direktivets undantag för målskyttar (artikel 9.6) – utan att det knyts till personen – bör genomföras inom ramen för en s.k. användningsreglering för vapenmagasin.

Möjlighet att beslagta vapen

I artikel 9.1 anges också att medlemsstaterna ska säkerställa att skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A, som innehas olagligt i strid med förbudet att förvärva och inneha sådana föremål, beslagtas. Det kravet är redan uppfyllt genom regleringen om beslag i 27 kap. rättegångsbalken i förening med straff- och förverkandebestämmelserna i 9 kap. vapenlagen. Några författningsändringar krävs därför inte.

7.2.5 Tillstånd att inneha vissa vapen

Utredningens förslag: Tillstånd att inneha skjutvapen som omfattas av ändringsdirektivets kategori A och huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, ska endast få meddelas om vapnet har deaktiverats.

Skälen för utredningens förslag

Skjutvapen i kategori A med prydnads- eller affektionsvärde

Som framgått får en enskild person enligt 2 kap. 4 § vapenlagen meddelas tillstånd att inneha skjutvapen som huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde. Vapnet får då inte utan särskilt tillstånd användas för skjutning. Av 2 kap. 5 a § vapenlagen framgår att tillstånd att inneha skjutvapen, som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde för andra ändamål än skjutning, får meddelas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart. Undantagsvis kan emellertid tillstånd meddelas även om vapnet inte görs varaktigt obrukbart, om det finns särskilda skäl. En förutsättning för det är dock, enligt 2 kap. 3 § fjärde stycket vapenförordningen, att sökanden har fyllt 18 år. I likhet med när tillståndsansökan avser skjutning, krävs enligt 2 kap. 6 § vapenlagen synnerliga skäl om det är fråga om ett helautomatiskt vapen eller enhandsvapen. Sammanfattningsvis kan det konstateras att den svenska regleringen uppställer höga krav för att tillstånd ska beviljas för innehav av vapen för andra ändamål än skjutning. Regleringen utesluter dock inte att tillstånd meddelas för sådana vapen som ingår i kategori A.

Artikel 9.3 i det konsoliderade vapendirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att bevilja samlare tillstånd att förvärva och inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A. Som framgått i inledningen av detta avsnitt, anser utredningen att svensk rätt är förenlig med direktivet när det gäller möjligheten att bevilja tillstånd till föremål i kategori A för samlare.

Inget särskilt undantag för sådana vapen

Artikel 9 innehåller dock inte något undantag avseende tillstånd att inneha vapen med prydnadsvärde eller affektionsvärde. Den befintliga svenska regleringen står därmed i strid med direktivet när det gäller innehav av sådana vapen. I sammanhanget bör dock noteras att det följer av bilaga I, del II, till det konsoliderade vapendirektivet att ett skjutvapen i kategori A som har deaktiverats i enlighet med genomförandeförordning (EU) 2015/2403 (se avsnitt 5.10 om den förordningen), blir klassificerat i kategori C. Den svenska regleringen bör därför ändras på så sätt att det för tillstånd till vapen i kategori A som har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, i stället för det befintliga kravet på att vapnet ska göras varaktigt obrukbart, införs ett krav på att vapnet har deaktiverats enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403. En sådan bestämmelse kan lämpligen placeras i vapenförordningen, med stöd av ett utvidgat bemyndigande i vapenlagen, och formuleras med en hänvisning till kategori A i vapenförordningens bilaga.

I avsnitt 12.2 återkommer utredningen till frågan om det bör införas övergångsbestämmelser som innebär att kravet på deaktivering inte ska gälla vid förnyelse av vissa tillstånd.

7.3 Märkning av skjutvapen

7.3.1 Den nuvarande regleringen

Genom 2008 års ändringsdirektiv infördes krav på märkning av skjutvapen och delar till skjutvapen. Kraven innebar i huvudsak att medlemsstaterna skulle se till att skjutvapen eller delar till skjutvapen som släpps ut på marknaden antingen hade märkts och registrerats eller gjorts obrukbara. Av regleringen framgick att alla monterade vapen skulle märkas i samband med tillverkningen av dem. Märkningen skulle bestå av antingen vissa särskilt angivna uppgifter, däribland tillverkarens namn, tillverkningsplatsen och serienumret, eller av en numerisk eller alfanumerisk kod. Märkningen skulle anbringas på en väsentlig del av skjutvapnet som om den förstördes skulle göra skjutvapnet obrukbart. Utöver det innehöll regleringen också ett mindre omfattande märkningskrav för skjutvapen som

överförs från en statlig depå till annan för permanent civilt bruk, liksom krav avseende märkning av förpackningar med ammunition.

De svenska bestämmelserna om märkning infördes den 1 juli 2011 och finns i 2 a kap. vapenlagen. Bestämmelserna infördes för att genomföra 2008 års ändringsdirektiv och FN:s vapenprotokoll. De innefattar dels krav på märkning av skjutvapen i samband med tillverkning, införsel och överföring från staten till annan för permanent civilt bruk, dels krav på märkning av ammunition i samband med tillverkning.

Genomförandet av ändringsdirektivet kräver, även med en implementering på miniminivå, vissa ändringar av den befintliga regleringen. I det följande redovisas utredningens närmare överväganden om det.

7.3.2 Ändringsdirektivet

Genom 2017 års ändringsdirektiv har märkningskraven skärpts i flera avseenden. Bestämmelserna i fråga finns i artikel 4.1 och 4.2 i det konsoliderade vapendirektivet.

I artikel 4.1 a föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att alla skjutvapen eller väsentliga delar som släpps ut på marknaden har försetts med en tydlig, permanent och unik märkning utan dröjsmål efter tillverkning och senast innan produkterna släpps ut på marknaden, eller utan dröjsmål efter import till unionen. Regleringen gäller för skjutvapen som tillverkats eller importerats till EU den 14 september 2018 eller senare. Direktivets märkningskrav har således utvidgats till att gälla inte bara vid tillverkning, utan även vid import. Det har också utvidgats till att gälla inte bara monterade vapen utan samtliga väsentliga delar. Kravet har kompletterats med en tidsfrist inom vilken märkning ska göras och utvidgats till att gälla även obrukbara vapen. De omfattades inte tidigare av direktivet eller märkningsregleringen.

Artikel 4.2 första meningen innehåller den närmare regleringen av vad märkningen ska omfatta. Där framgår att den unika märkningen som avses i artikel 4.1 a ska inbegripa tillverkarens namn eller varumärkesnamnet, landet eller platsen för tillverkningen, serienumret och tillverkningsåret, om det inte redan framgår av serienumret,

samt om möjligt modellen. Märkningskravet enligt direktivets tidigare lydelse omfattade samtliga dessa uppgifter, förutom modellen. Den tidigare generella möjligheten att i stället för att märka skjutvapnet med uppgifter om tillverkare m.m. använda en numerisk eller alfanumerisk kod, har genom ändringsdirektivet tagits bort och ersatts av en undantagsbestämmelse för små vapendelar, som finns i artikel 4.2 första stycket sista meningen i det konsoliderade vapendirektivet. Av undantaget följer i huvudsak att om en väsentlig del är för liten för att kunna märkas i enlighet med artikel 4.2 första meningen, ska den märkas med åtminstone ett serienummer eller en alfanumerisk eller digital kod.

Enligt artikel 4.2 andra stycket ska märkningskraven för skjutvapen och väsentliga delar som är av särskilt stort historiskt värde fastställas i enlighet med nationell rätt. Någon motsvarande bestämmelse fanns inte i tidigare versioner av direktivet.

Ändringsdirektivet har i viss mån också skärpt regleringen om märkning vid överföring från statlig depå till annan för civilt bruk. Enligt artikel 4.2 femte stycket ska medlemsstaterna, när skjutvapen eller väsentliga delar överförs från en statlig depå till annan för permanent civilt bruk, se till att vapnet eller de väsentliga delarna förses med den unika märkning som föreskrivs i artikel 4.1 och som tillåter identifiering av den enhet från vilken överföring har skett. Enligt direktivets tidigare lydelse krävdes endast en lämplig unik märkning som tillät en stat att identifiera det överlåtande landet. Dessutom gällde kraven endast märkning av skjutvapen.

När 2008 års ändringsdirektiv genomfördes beslutade Sverige att i flera avseenden införa en högre skyddsnivå än den som krävdes av direktivet och FN:s vapenprotokoll. De skärpta krav som har införts genom 2017 års ändringsdirektiv uppfylls därför till viss del redan av befintlig svensk rätt. Exempelvis gäller vapenlagens krav avseende märkning vid tillverkning, införsel och överföring även obrukbara vapen (2 a kap. 3, 5 och 7 §§). Det innebär att det förhållandet att märkningskravet enligt ändringsdirektivet utvidgas till att gälla även obrukbara vapen inte kräver någon författningsändring. Kraven på märkning vid tillverkning och införsel gäller vidare inte bara för monterade vapen utan även för lösa vapendelar (prop. 2010/11:72 s. 22 och 29), varför inte heller ändringsdirektivets utvidgning beträffande sådana kräver någon ändring av den svenska lagstiftningen.

7.3.3 Genomförandedirektivet

Enligt artikel 4.3 i det konsoliderade vapendirektivet ska kommissionen anta genomförandeakter med tekniska specifikationer för märkningen. Den 16 januari 2019 antogs kommissionens genomförandedirektiv. I artikel 2 i genomförandedirektivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa att märkningen enligt vapendirektivet uppfyller de tekniska specifikationer som anges i bilagan till genomförandedirektivet. I bilagan finns bestämmelser om vilken minsta teckenstorlek, vilket alfabet och vilket siffersystem som får användas vid märkningen. Bilagan innehåller också en bestämmelse om användning av metallskyltar för märkning av vissa vapendelar som inte är tillverkade i metalliskt material.

7.3.4 Märkning vid tillverkning

Utredningens förslag: Vid tillverkning ska märkningen om möjligt inbegripa uppgift om modell.

Vid tillverkning ska en vapendel som är för liten för att kunna märkas på vanligt sätt märkas med åtminstone ett serienummer eller liknande.

Utredningens bedömning: Det krävs inte några nya bestämmelser om när märkning vid tillverkning ska göras.

Polismyndigheten kan inom ramen för befintligt bemyndigande i vapenförordningen meddela föreskrifter om tekniska specifikationer för märkningen.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Den befintliga regleringen

Enligt vapenlagens nuvarande bestämmelser om märkning vid tillverkning ska den som tillverkar ett skjutvapen, som är avsett att skjuta ut hagel, kulor eller andra projektiler med hjälp av ett antändbart drivämne, förse vapnet med en unik märkning som omfattar tillverkarens namn, landet eller platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår, om tillverkningsåret inte framgår av serienumret

(2 a kap. 2 §). Detsamma gäller, som framgår av avsnitt 7.3.2, tillverkning av vapendelar och obrukbara vapen (2 a kap. 3 och 4 §§). Märkningskravet gäller dock inte för den som tillverkar skjutvapen av delar som redan är märkta på föreskrivet sätt.

Vid genomförandet av 2008 års direktiv utnyttjades inte den möjlighet som direktivet gav till alternativ märkning bestående av en numerisk eller alfanumerisk kod. Att den möjligheten tas bort genom 2017 års ändringsdirektiv, kräver därför ingen författningsåtgärd. Det framgår inte närmare av förarbetena varför regeringen inte lämnade något förslag om en sådan alternativ märkning. Däremot framhölls, beträffande frågan om ett generellt undantag från märkningskraven borde införas, att dåvarande Rikspolisstyrelsen uppgett att det inte förekom så små eller tekniskt avancerade vapendelar att de inte kunde märkas alls och att det torde vara möjligt att märka även en mindre eller avancerat konstruerad vapendel i vart fall ett begränsat antal gånger (prop. 2010/11:72 s. 24).

Märkning av små vapendelar

Som nyss nämnts har det genom ändringsdirektivet införts en bestämmelse om att väsentliga delar som är för små för att rymma den vanliga märkningen ska märkas med åtminstone ett serienummer eller en alfanumerisk eller digital kod (artikel 4.2). Mot bakgrund av det ovan redovisade resonemanget om möjligheten att märka små vapendelar, kan möjligen behovet av en sådan alternativ märkning ifrågasättas. Utredningen noterar emellertid att det vid tidigare försök att genomföra 2017 års ändringsdirektiv har framförts remissynpunkter som talar för att det kan uppstå situationer där en vapendel är alltför liten för att rymma de uppgifter som normalt ska anges vid märkning och att Sverige därför bör utnyttja direktivets möjlighet att märka en vapendel med en mer begränsad mängd information (se prop. 2020/21:42 s. 34). Mot bakgrund av det, och det förhållandet att ändringsdirektivet föreskriver att en sådan alternativ märkning ska göras på vapendelar som är för små för att rymma den vanliga märkningen, bör en undantagsbestämmelse om märkning av små vapendelar införas i vapenlagen.

Undantaget bör införas i 2 a kap. 2 § vapenlagen, som innehåller bestämmelser om den närmare utformningen av märkning vid till-

verkning. Det bör också göras en justering i 2 a kap. 4 § som klargör att undantaget även gäller vid tillverkning av separata vapendelar.

Enligt utredningens mening måste ändringsdirektivet tolkas så att den alternativa märkningen för små vapendelar ska gälla även i fråga om märkning vid import. I det följande föreslår utredningen att vapenlagens bestämmelser om märkning vid införsel ska ändras för att överensstamma med märkningskraven vid tillverkning. Genom den ändring som därvid föreslås kommer undantaget avseende märkning av små vapendelar i 2 a kap. 2 § att gälla även för märkning vid införsel.

Utredningen noterar avslutningsvis att det av 9 kap. 1 b § vapenlagen framgår att den som uppsåtligen bryter mot bl.a. 2 a kap. 2 och 4 §§ döms till böter eller fängelse i högst ett år. Genom de ändringar som föreslås här kommer det att vara kriminaliserat att uppsåtligen bryta mot bestämmelsen om märkning av små vapendelar.

Märkning med modellbeteckning

Genom ändringsdirektivet införs en föreskrift om att märkning av ett skjutvapen eller en väsentlig del om möjligt ska inbegripa modellbeteckning (artikel 4.2). Till skillnad från den bedömning som gjordes vid det tidigare lagstiftningsarbetet, anser utredningen inte att föreskriften kan uppfattas som fakultativ på det sättet att varje medlemsstat får avgöra om modellbeteckning ska ingå i märkningen (se Ds 2018:1 s. 96 och prop. 2020/21:42 s. 34). Kravet på att märkningen ska innefatta modell är visserligen inte obligatoriskt i alla situationer, eftersom sådan märkning enligt direktivet endast behöver göras när det är möjligt. I förhållande till medlemsstaterna, måste kravet på märkning dock anses innebära att de ska se till att märkningen av skjutvapen och väsentliga delar inbegriper även uppgift om modell i de fall där det är möjligt. Eftersom Sverige för närvarande inte har något krav på att märkning ska innefatta uppgift om modell, behöver ett sådant krav införas. Utredningen noterar i sammanhanget också att Polismyndigheten i det tidigare lagstiftningsarbetet framförde synpunkter om att märkning med modellbeteckning skulle vara värdefullt för att snabbt och effektivt kunna bestämma ett skjutvapens egenskaper och kunna avgöra om vapnet är lämpligt för sitt ändamål (prop. 2020/21:42 s. 34).

Det kan dock finnas situationer då det inte är möjligt att märka ett skjutvapen eller vapendelar med uppgift om modell, exempelvis för att vapnet eller vapendelen har handtillverkats och därför, eller av annat skäl, saknar särskild modellbeteckning. Det är knappast möjligt att i lagtext på ett uttömmande och rättssäkert sätt beskriva i vilka situationer som märkning med modellbeteckning bör krävas. En tänkbar lösning kan vara att utforma bestämmelsen på samma sätt som i Danmark. Som framgår av avsnitt 4.3.3 har Danmark vid genomförandet av ändringsdirektivet föreskrivit att uppgift om modell ska ingå i märkningen, om det är möjligt ("hvis det er muligt"). Om en sådan vagt hållen reglering skulle införas, bör den dock inte vara straffsanktionerad. Det måste vara förutsebart att ett visst handlande kan leda till straffrättsligt ansvar.

Vid en samlad bedömning anser utredningen att det, för att uppfylla kravet i ändringsdirektivet, bör införas en reglering i vapenlagen om att märkningen ska innefatta uppgift om modell, om möjligt. Bestämmelsen bör placeras i 2 a kap. 2 § vapenlagen. Den bör undantas från vapenlagens bestämmelser om att brott mot märkningsbestämmelserna är straffbelagda.

Tidsfrist för märkning vid tillverkning

I artikel 4.1 a föreskrivs att märkning av skjutvapen och väsentliga delar ska göras utan dröjsmål efter tillverkningen och senast innan föremålen släpps ut på marknaden. Någon motsvarande tidsgräns anges inte i vapenlagens bestämmelser om tillverkningsmärkning. Av 2 a kap. 1 och 2 §§ vapenlagen följer dock att kravet på märkning vid tillverkning gäller för den som tillverkar ett vapen i samband med vapnets tillverkning. Eftersom tillverkning äger rum innan vapnet eller vapendelen släpps ut på marknaden (jfr prop. 2010/11:72 s. 21) får kravet i artikel 4.1 a att märkning ska göras utan dröjsmål och senast innan föremålen släpps ut på marknaden redan anses vara tillgodosett. Någon författningsändring krävs därför inte.

Tekniska specifikationer för märkning

Som tidigare nämnts åligger det medlemsstaterna att säkerställa att märkningen uppfyller de tekniska specifikationer som anges i bila-

gan till genomförandedirektivet. Polismyndigheten har framfört att föreskrifterna inte bör införlivas i svensk rätt genom att myndigheten får i uppdrag att utfärda nya myndighetsföreskrifter. Enligt myndigheten bör de tekniska specifikationerna i stället införlivas genom ändringar i vapenförordningen, alternativt genom myndighetsföreskrifter från Inspektionen för strategiska produkter (ISP). Som skäl för den ståndpunkten har Polismyndigheten bl.a. gjort gällande att myndigheten i dag inte har något direkt uppdrag avseende utförande av märkning och att ett uppdrag att utfärda myndighetsföreskrifter som gäller märkning går emot det strategiska målet att renodla Polismyndighetens verksamhet.

Enligt utredningens mening är föreskrifterna i genomförandedirektivet på sådan detaljnivå att de kan och bör införlivas genom verkställighetsföreskrifter (se 8 kap. 7 § regeringsformen). De bör således inte införas genom ändringar i vapenförordningen. När det gäller frågan om vilken myndighet som bör ta fram föreskrifterna noterar utredningen att Polismyndigheten inte har något tillsynsansvar över tillverkare av skjutvapen. Det ansvaret ligger i stället hos ISP, enligt 18 § lagen om krigsmateriel. Det talar i någon mån för att ISP också bör ha ansvaret för att utfärda föreskrifter på det aktuella området. Reglerna om märkning berör emellertid inte bara tillverkare utan även andra aktörer, däribland personer och organisationer som importerar skjutvapen, vapendelar och ammunition. ISP har inte någon närmare koppling till reglerna om märkning eller övriga regler i vapenlagstiftningen. Det har däremot Polismyndigheten, som är ansvarig för prövning av ärenden enligt vapenlagstiftningen, inklusive ärenden relaterade till införsel. De föreskrifter som kan behövas är av mycket begränsat slag och kan därför inte bli särskilt betungande för Polismyndigheten. Utredningen anser att det bör ankomma på Polismyndigheten att utfärda verkställighetsföreskrifter avseende märkning. Myndigheten kan göra det med stöd av det generella bemyndigandet i 17 kap. 4 § vapenförordningen, vilket ger myndigheten rätt att meddela föreskrifter för verkställigheten av vapenlagen, innefattande lagens bestämmelser om märkning.

7.3.5 Märkning vid införsel

Utredningens förslag: När vapen eller vapendelar förs in till Sverige från en stat utanför EU ska de föras med samma märkning som krävs vid tillverkning.

Utredningens bedömning: Märkningskravet vid införsel bör inte omfatta skjutvapen som förs in för statens räkning.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Samma märkning vid införsel som vid tillverkning

Enligt vapenlagens nuvarande bestämmelser gäller mindre stränga krav på märkning vid införsel än vid tillverkning. Enligt 2 kap. 7 § vapenlagen ska den som för in vapen eller vapendelar till Sverige från en stat utanför EU senast inom en månad efter införseln se till att föremålet har en unik märkning med identifikationsnummer eller annan uppgift som gör det möjligt att identifiera det. Märkningen ska också visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln. Paragrafen utformades utifrån bestämmelserna i FN:s vapenprotokoll. Där föreskrivs i fråga om importmärkning att parterna ska kräva en lämplig enkel märkning på varje importerat skjutvapen som medger identifiering av importlandet och, när så är möjligt, även importåret, som möjliggör för de behöriga myndigheterna i landet i fråga att spåra skjutvapnet, samt en unik märkning, om skjutvapnet inte redan har en sådan märkning (prop. 2010/11:72 s. 28).

Som framgått innebär ändringsdirektivet att det ska gälla samma krav i fråga om märkning vid tillverkning som vid införsel (artikel 4.1 a och 4.2 i det konsoliderade vapendirektivet). För att uppfylla de kraven måste skjutvapen som förs in i Sverige från en stat utanför EU således föras med samma unika märkning som krävs vid tillverkning. Ett sådant krav bör därför införas i 2 a kap. 7 § och ersätta den nuvarande bestämmelsen om märkning med identifikationsnummer eller annan uppgift som gör det möjligt att identifiera föremålet. Kravet bör formuleras genom en hänvisning till märkningskravet i 2 a kap. 2 §. Genom en sådan ändring klargörs det att samma krav gäller vid införsel som vid tillverkning, innefattande ett krav på alternativ märkning för små vapendelar. För att regleringen

även fortsättningsvis ska uppfylla FN:s vapenprotokoll, bör kraven på att märkningen ska visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln finnas kvar.

Enligt den nuvarande regleringen i 2 a kap. 7 § har den som för in vapen eller sådana vapendelar som omfattas av märkningskravet en månad på sig att se till att föremålet har den märkning som krävs. Tidsfristen får anses uppfylla kravet i artikel 4.1 a att vapnet eller vapendelen ska ha försetts med föreskriven märkning utan dröjsmål efter att det har införts till unionen.

Märkningskrav vid statlig införsel

Vapendirektivet är inte tillämpligt på vapen och ammunition som förvärfvas eller innehas av staten. Vid genomförandet av 2008 års ändringsdirektiv valde regeringen trots det att låta märkningskravet vid tillverkning gälla även skjutvapen och ammunition som tillverkas för statens räkning. Till stöd för det anfördes bl.a. att det är angeläget att samtliga skjutvapen och vapendelar, även sådana som tillverkas för staten, kan spåras på ett förhållandevis enkelt sätt och att syftet med att märka skjutvapen skulle kunna gå delvis förlorat om bara civila vapen omfattas av bestämmelserna. Vidare angavs att det mot den bakgrunden framstod som både rimligt och ändamålsenligt att även skjutvapen och vapendelar som tillverkas för staten skulle omfattas av kravet på märkning (prop. 2010/11:72 s. 23 f.). Trots att kravet på spårbarhet gör sig lika starkt gällande vid införsel av vapen och vapendelar för statens räkning omfattar reglerna om märkning inte sådan egendom. Lagstiftningen skulle bli mer konsekvent om kravet på märkning vid införsel även skulle omfatta införsel för statens räkning. Det gäller särskilt som det föreslås att vapen och vapendelar vid införsel ska förses med samma unika märkning som krävs vid tillverkning. Dessutom skärps, som utredningen återkommer till i avsnitt 7.3.6, kraven på märkning vid överlåtelse av skjutvapen och vapendelar från staten.

Vid det tidigare försöket att genomföra ändringsdirektivet föreslogs att märkningskravet vid införsel skulle utvidgas till att omfatta även skjutvapen som förs in för statens räkning (Ds 2018:1 s. 97 f. och prop. 2020/21:42 s. 37). Utredningen ska emellertid enligt sina direktiv (dir. 2022:40) föreslå ett genomförande av ändringsdirekti-

vet på absolut miniminivå. Eftersom vapendirektivet inte är tillämpligt på vapen som innehas av staten krävs det ingen sådan reglering. Utredningen anser dessutom att en sådan utvidgning kräver närmare analys i fråga om exempelvis vilken påverkan som förslaget skulle få för Polismyndighetens och andra statliga myndigheters upphandling av och befintliga avtal avseende skjutvapen. Utredningen har inte utrymme för sådana fördjupade överväganden inom ramen för detta betänkande. Även om det alltså finns ändamålsskäl som talar för att märkningskravet bör gälla vid statlig införsel, väljer utredningen därför att inte föreslå en sådan ordning.

7.3.6 Märkning vid överlåtelse från staten

Utredningens förslag: När vapen och vapendelar överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska de förses med samma unika märkning som vid tillverkning. Vapendelar ska också, på samma sätt som gäller för vapen, ha en unik märkning där det framgår att de har överlåtits från en svensk myndighet.

Skälen för utredningens förslag: Enligt 2 a kap. 5 § vapenlagen ska den myndighet som överlåter vapen från staten till annan för permanent civilt bruk se till att vapnet har en unik märkning av vilken det framgår att överlåtelsen har skett från en svensk myndighet. Som tidigare nämnts har det genom ändringsdirektivet införts krav på att såväl skjutvapen som väsentliga delar ska förses med både en sådan unik märkning som gäller vid tillverkning och införsel och en märkning som tillåter identifiering av den enhet från vilken överföringen har skett.

Utredningen bedömer att det nuvarande märkningskravet i vapenlagen i och för sig uppfyller ändringsdirektivets krav på märkning som tillåter identifiering av den enhet från vilken överföringen har gjorts. Regleringen behöver dock utvidgas till att även gälla märkning av vapendelar. Den behöver också kompletteras med ett krav på märkning av vapen och vapendelar med samma uppgifter som det föreslås att vapen och vapendelar ska märkas med vid tillverkning och införsel. Den senare utvidgningen bör, av samma skäl som införts beträffande märkning vid införsel, författningstekniskt göras genom en hänvisning till 2 a kap. 2 §.

7.3.7 Märkning av historiska skjutvapen

Utredningens bedömning: Sverige bör utnyttja möjligheten att införa särskilda bestämmelser om märkning av skjutvapen av särskilt stort historiskt värde. Den som har en befintlig samling av historiska skjutvapen kommer inte att behöva ansöka om undantag från de nya märkningsreglerna för skjutvapen som ingår i samlingen.

Utredningens förslag: Om det finns särskilda skäl får Polismyndigheten på ansökan medge undantag från skyldigheten att märka skjutvapen eller vapendelar som är av särskilt stort historiskt värde.

Om Polismyndigheten avslutar ärendet på annat sätt än genom att bifalla ansökan ska myndigheten ange i beslutet inom vilken tid föremålet senast ska vara märkt.

Skyldigheten att märka ett föremål inom den tid som anges i Polismyndighetens beslut straffsanktioneras på motsvarande sätt som skyldigheten att märka föremål inom viss tid enligt de ordinarie märkningsreglerna.

Polismyndigheten får ta ut en avgift för ansökan om undantag, varvid avgiftsklass 2 enligt avgiftsförordningen tillämpas.

Skälen för utredningens bedömning och förslag

Ändringsdirektivet och gällande reglering

I ändringsdirektivet ges medlemsstaterna utrymme att i sin nationella rätt fastställa särskilda märkningskrav för skjutvapen och väsentliga delar som är av särskilt stort historiskt värde (artikel 4.2 andra stycket i det konsoliderade direktivet).

Vapenlagen gäller inte för skjutvapen som tillverkats före år 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner. De flesta äldre samlarvapen omfattas således inte av märkningsbestämmelserna vid t.ex. införsel. I övrigt gör svensk vapenlagstiftning i princip ingen skillnad mellan historiska vapen, samlarvapen och andra vapen. Det sedan tidigare gällande kravet på märkning som visar att vapnet har förts in i Sverige och året för införseln gäller alltså generellt.

Genom ändringsdirektivet ska märkningen innehålla fler uppgifter jämfört med tidigare. Syftet med märkningen är att öka möjligheten att identifiera och spåra skjutvapen. Det skälet gör sig i många fall gällande även för historiska vapen och samlarvapen. Regeringen ansåg därför i prop. 2020/21:42 (s. 36) att det fanns skäl att ställa samma höga krav på märkning av dessa vapen.

En bestämmelse om undantag från märkning bör införas

Ett genomförande av ändringsdirektivet på miniminivå bör, som framgår av avsnitt 6.2, även innebära att utredningen analyserar om det finns skäl att utnyttja eventuella möjligheter till undantag. Det finns enligt utredningens mening fall där en märkning av ett skjutvapen eller en vapendel enligt de ordinarie märkningsreglerna kan medföra att vapnets historiska värde minskar. Utredningen anser därför att den möjlighet som ändringsdirektivet ger att i nationell rätt fastställa vilka krav på märkning som ska gälla för skjutvapen och väsentliga delar som är av särskilt stort historiskt värde bör utnyttjas.

Vilka historiska skjutvapen omfattas av regleringen?

En grundläggande fråga är vad som ska gälla för historiska skjutvapen som ingår i ett museums eller en privatpersons samlingar när den nya regleringen träder i kraft. De märkningskrav som utredningen föreslår kommer enbart att gälla för skjutvapen som tillverkas eller importeras från och med reglernas ikraftträdande – den 1 juli 2023 enligt utredningens förslag. Historiska vapen i befintliga samlingar kommer alltså inte att träffas av de nya reglerna om märkning. Därmed blir det heller inte aktuellt att ansöka om undantag från reglerna när det gäller befintliga samlingar.

Av naturliga skäl får möjligheten att ansöka om undantag från märkningskraven bara betydelse vid införsel av historiska vapen till Sverige. Undantaget bör därför begränsas till att avse märkningskraven vid införsel.

Möjligheten till undantag från märkning bör utformas med bestämmelserna i Finland som förebild

Som framgått av avsnitt 4.2.3 har Finland infört en reglering som innebär att den finska Polisstyrelsen kan bevilja undantag från märkningsskyldigheten för ett skjutvapen och delar till ett skjutvapen vilka som sådana är särskilt historiskt betydelsefulla, om märkningen skulle sänka skjutvapnets eller vapendelens historiska värde. Enligt förarbetena gäller den nya möjligheten till undantag för ”historiskt synnerligen betydande” skjutvapen och delar till skjutvapen (RP 179/2018 rd s. 72).

Utredningen har vid kontakter med Polisstyrelsen fått förklarat att Polisstyrelsen har möjlighet att inom ramen för beredningen av ansökningsärendet inhämta yttrande från exempelvis det finska militärmuseet. Ett annat alternativ, som står öppet såväl för Polisstyrelsen som för sökanden, är att hämta in ett utlåtande från en (annan) samlare som är specialiserad på den vapentyp som är aktuell. Det är sökanden som ska visa och lämna in utredning om vilka negativa konsekvenser en märkning skulle kunna få.

Möjligheten att göra undantag bör, enligt mönster från Finland, utnyttjas genom en ny bestämmelse som ger en vapeninnehavare möjlighet att ansöka om att de ordinarie märkningskraven inte ska gälla. Bestämmelsen bör tas in i 2 a kap. vapenlagen.

Undantaget bör gälla skjutvapen som är historiskt betydelsefulla

Ändringsdirektivet talar om skjutvapen som är ”av särskilt stort historiskt värde”. Frågan är vilka skjutvapen som kan rymmas under det uttrycket. En utgångspunkt är att om ett skjutvapen eller en vapendel har ett stort historiskt värde innebär det inte nödvändigtvis att föremålet också betingar ett högt ekonomiskt värde. Ordet värde syftar i detta sammanhang även på andra värden än ekonomiska.

Även om ett skjutvapen många gånger kan vara ekonomiskt värdefullt just på grund av dess historiska betydelse finns det ingen helt given koppling mellan dess historiska och dess ekonomiska värde. Ett vapen kan vara av historisk betydelse, utan att för den skull vara ekonomiskt värdefullt. Möjligheten att ge undantag från märkningskraven bör enligt utredningens mening därför omfatta skjutvapen

eller vapendelar som är av särskilt stort historiskt värde, dvs. historiskt betydelsefulla.

Vad gör ett skjutvapen historiskt betydelsefullt?

Utredningen kan konstatera att det inte är möjligt att uttömmande ange vilka faktorer som kan göra att ett visst skjutvapen är historiskt betydelsefullt. Några faktorer som, enskilda eller i kombination, kan vägas in vid den bedömningen kan dock nämnas här.

Ett skjutvapen kan exempelvis vara historiskt betydelsefullt på grund av sin ålder. Att ett enskilt skjutvapen av en viss typ är gammalt behöver dock inte innebära att det skjutvapnet också är historiskt betydelsefullt. Det kan exempelvis vara fråga om ett skjutvapen som har tillverkats i stor mängd och av vilka det finns ett stort antal bevarade. I vissa fall kan vapnets skick ha betydelse. Exempelvis kan ett äldre skjutvapen av en viss typ, som det i och för sig finns många exemplar bevarade av, vara historiskt betydelsefullt om just det exemplaret är oanvänt eller annars i ovanligt gott skick.

Hur många skjutvapen av samma slag som finns bevarade kan alltså ha betydelse. Om exempelvis ett skjutvapen av viss typ har tillverkats i endast ett mindre antal exemplar kan ett enskilt exemplar av skjutvapnet vara historiskt betydelsefullt. Ett visst skjutvapen kan rent av vara unikt och därför vara historiskt betydelsefullt. Det kan exempelvis vara fråga om en prototyp eller ett enskilt exemplar som har fått en unik utformning.

Många gånger torde ett skjutvapens historiska betydelse bero på dess proveniens. Proveniensen kan avse vapnets ursprung, vapnets ägarhistoria eller annan historia. Det kan t.ex. ha ägts eller använts av en historiskt betydelsefull person eller spelat en roll i en historiskt betydelsefull händelse.

Det kan finnas fall där ett visst skjutvapen är historiskt betydelsefullt främst för en begränsad grupp av människor, exempelvis en sammanslutning av något slag. Ett skjutvapen kan också vara historiskt betydelsefullt för ett visst geografiskt område, exempelvis en viss ort där det förekommit vapentillverkning eller där någon särskild historisk händelse har inträffat. Ett sådant skjutvapen behöver inte alltid ha samma historiska betydelse på nationell nivå eller annars utanför den berörda kretsen. Då måste det bedömas i det en-

skilda fallet om vapnet kan anses vara historiskt betydelsefullt i den mening som bör krävas för att frågan om undantag från märkningskravet ska aktualiseras. Det bör enligt utredningens mening inte ställas alltför stränga krav i det avseendet i de fall som avses här.

Det kan övervägas om bestämmelsen om undantag bör ange vissa faktorer som alltid innebär att ett vapen anses vara historiskt betydelsefullt. Exempelvis skulle vapen som är tillverkade för ett visst antal år sedan, eller vapen som bara har tillverkats i ett visst antal exemplar, alltid kunna anses vara historiskt betydelsefulla. Som genomgången visar är det emellertid vanskligt att använda sådana generella kriterier. Ett visst vapens historiska betydelse är till stor del beroende av omständigheterna i det enskilda fallet. Enligt utredningens mening är det därför inte lämpligt att ha i lag fastställda kriterier för när ett skjutvapen alltid ska anses vara historiskt betydelsefullt. Bedömningen av om så är fallet bör göras i varje enskilt fall.

Utredningen anser inte heller att det bör anges i lagtext vilka faktorer som ska eller kan vägas in i bedömningen. Som nyss nämnts är det inte möjligt att uttömmande ange vilka faktorer som kan ha betydelse. Det skulle inte heller gagna tillämpningen att i lagtexten ge exempel på sådana faktorer.

Att ett visst skjutvapen har viss historisk betydelse bör dock inte räcka. I ändringsdirektivet talas det om ”särskilt stort historiskt värde” Det tyder på att en restriktiv bedömning bör göras av vilka vapen som kan omfattas av den nationella regleringen.

Vad bör vägas in vid bedömningen av om undantag kan medges?

En utgångspunkt för prövningen av om undantag ska medges bör vara att undantag kan medges om skjutvapnets historiska betydelse skulle minska om vapnet märktes enligt de ordinarie reglerna.

Ett skjutvapens historiska betydelse kan tänkas minska efter märkning på flera sätt. Ett vapens historiska betydelse kan exempelvis gå förlorad eller minska genom att en märkning rent fysiskt måste anbringas på det som gör vapnet historiskt intressant, om ett vapen exempelvis har en särpräglad utformning eller utsmyckning. Det kan också tänkas att en märkning skulle störa den rent estetiska upplevelsen av vapnet. I båda dessa fall bör ett undantag kunna med-

ges om inte de negativa konsekvenserna av en märkning framstår som helt försumbara.

Att det ekonomiska värdet av ett skjutvapen skulle minska av en märkning bör inte ensamt kunna vara avgörande för om undantag kan beviljas. Men om ett vapen skulle få minskad historisk betydelse genom märkning, och till följd av det också ett minskat ekonomiskt värde, bör det kunna vägas in i bedömningen.

Utredningen har förstått att den absoluta merparten av de fabriksstillverkade skjutvapen som finns på marknaden är märkta med åtminstone tillverkarens namn, modellnummer och tillverkningsnummer eller annat serienummer. Många vapendelar är också märkta i någon form. Syftet med de ordinarie märkningskraven som ska gälla vid införsel enligt ändringsdirektivet (se avsnitt 7.3.5) är att göra det möjligt att identifiera eller spåra vapnet eller vapendelen. Om ett historiskt betydelsefullt skjutvapen eller en sådan vapendel kan identifieras och spåras genom befintlig märkning bör det vägas in i bedömningen av om ett undantag från de ordinarie märkningskraven kan medges.

Enligt utredningens mening är det svårt att förutse alla situationer där undantag bör medges. På samma sätt som när det gäller frågan om ett visst vapen är historiskt betydelsefullt, är det till stor del omständigheterna i varje enskilt fall som måste få vara avgörande för om ordinarie märkning ska kunna underlåtas. Den instans som ska ta ställning till frågan om undantag bör få ett relativt stort diskretionärt utrymme vid sin prövning. Regeln om undantag bör därför utformas på så sätt att undantag ska kunna medges om det finns särskilda skäl.

När det gäller omfattningen av den prövning som ska göras, skulle den prövande myndigheten kunna ges befogenhet att föreskriva om en mindre omfattande märkning än vad som följer av de ordinarie reglerna. Att ge ett sådant delvis bifall till en ansökan skulle i vissa fall kunna vara ett alternativ till att helt avslå en ansökan, om myndigheten bedömer att det inte finns förutsättningar för ett fullständigt undantag från märkningskravet. Utredningen har dock stannat för att föreslå att en prövning enbart ska avse frågan om märkning helt ska få underlåtas.

Vilken myndighet bör pröva ansökningar om undantag och hur bör ett ansökningsärende handläggas?

En vapeninnehavare som vill ha undantag från märkningskraven bör kunna få den frågan prövad efter ansökan. Utredningen anser att den myndighet som är mest lämpad att pröva ansökningar av det här slaget är Polismyndigheten.

Den som ansöker om undantag bör i sin ansökan redogöra för varför vapnet är av särskilt stort historiskt värde och vilka negativa konsekvenser en ordinarie märkning skulle kunna få.

Det kan komma in ansökningar om undantag där Polismyndigheten inte själv kan avgöra om ett vapen är historiskt betydelsefullt eller om undantag bör medges. Polismyndigheten har då möjlighet att begära hjälp av andra statliga myndigheter, exempelvis Statens försvarshistoriska museer (SFHM), inom ramen för vanlig myndighetssamverkan (se 8 § förvaltningslagen [2017:900]). Enligt vad utredningen har fått veta samarbetar Polismyndigheten redan i dag med SFHM i vissa vapenärenden.

Utredningen anser inte att det är nödvändigt att föreskriva en skyldighet för Polismyndigheten att samverka med andra myndigheter i ärendehandläggningen. Polismyndigheten kan själv avgöra, utifrån omständigheterna i varje enskilt ärende, om samverkan är nödvändig eller inte.

Tidsfrist efter Polismyndigheten avslagsbeslut

Enligt 2 a kap. 7 § vapenlagen gäller en tidsfrist om en månad efter införseln för den som har fört in vapen eller vapendelar till Sverige. Inom den tiden ska den som har fört in vapnet eller vapendelen se till att föremålet är märkt på föreskrivet sätt. Om vapeninnehavaren under den månaden vänder sig till Polismyndigheten med en ansökan om undantag från märkningskravet, bör skyldigheten att märka föremålet inte gälla, i avvaktan på Polismyndighetens beslut.

Om Polismyndigheten avslutar ärendet på annat sätt än genom att bifalla ansökan, exempelvis genom ett avslagsbeslut, innebär det att den sökande vapeninnehavaren är skyldig att märka vapnet eller vapendelen. Den skyldigheten bör vara straffsanktionerad på motsvarande sätt som skyldigheten att märka vapen eller vapendelar enligt de ordinarie reglerna i 2 a kap. 7 §. Det bör tydliggöras genom

ett tillägg i 9 kap. 1 b § vapenlagen. Eftersom skyldigheten är straffsanktionerad måste det vara tydligt för vapeninnehavaren vad som gäller. Polismyndigheten bör därför ange i beslutet när föremålet senast ska vara märkt. En särskild bestämmelse bör klargöra det.

I normalfallet bör det anses rimligt att vapeninnehavaren ser till att märka föremålet inom en månad från den dag han eller hon fick del av beslutet. Eftersom tidsfristen börjar löpa när vapeninnehavaren får del av beslutet, bör beslutet delges honom eller henne.

Om ett avslagsbeslut överklagas till förvaltningsdomstol, enligt den möjlighet som beskrivs närmare nedan, och domstolens dom eller slutliga beslut inte innebär att undantag från märkningsreglerna medges, bör domstolen ange i det slutliga beslutet eller domen när föremålet senast ska vara märkt. Domstolen bör alltså se till att det blir tydligt för den enskilda vad som gäller i fråga om märkning, på motsvarande sätt som i fråga om Polismyndighetens beslut. Det kräver dock inget särskilt förtydligande i lag.

Överklagande och omedelbar verkställighet

Eftersom bestämmelsen om undantag från märkningskravet tas in i 2 a kap. vapenlagen kommer Polismyndighetens beslut i ett sådant ärende att kunna överklagas till förvaltningsrätten enligt reglerna om överklagande i 10 kap. vapenlagen.

I 10 kap. 2 § vapenlagen föreskrivs att Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt lagen ska gälla omedelbart, om inte annat förordnas.

Regeln om omedelbar verkställighet får i det här slaget av ärenden betydelse när Polismyndigheten har avslutat ärendet på annat sätt än genom att bifalla ansökan, exempelvis genom ett avslagsbeslut. Ett sådant beslut innebär att vapeninnehavaren är skyldig att märka sitt vapen inom den tid som Polismyndigheten anger i avslagsbeslutet.

Syftet med att märka skjutvapen och vapendelar är att möjliggöra att föremålet kan identifieras och spåras. Det finns alltså en säkerhetsaspekt att ta hänsyn till. En nödvändig märkning av exempelvis ett importerat skjutvapen bör inte kunna fördröjas av en domstolsprocess. Regeln i 10 kap. 2 § vapenlagen bör därför gälla även vid ärenden av nu aktuellt slag.

En vapeninnehavare som överklagar Polismyndighetens beslut till förvaltningsrätten har möjlighet att yrka inhibition och andra intermistiska förordnanden i förvaltningsrätten (28 § förvaltningsprocesslagen [1971:291]). På det sättet kan han eller hon få domstolen att pröva om verkställigheten av Polismyndighetens beslut bör skjutas upp i avvaktan på att domstolen prövar överklagandet i sak.

Avgift för ansökan

Enligt 2 kap. 19 § vapenlagen får Polismyndigheten ta ut avgift för ansökningar enligt lagen. Enligt 11 kap. 1 § g vapenlagen får regeringen meddela föreskrifter om storleken på de avgifter som får tas ut enligt 2 kap. 19 §.

En ansökan om undantag från skyldigheten att märka historiska vapen kan kräva visst arbete, eftersom det kan bli nödvändigt att inhämta synpunkter från någon som är sakkunnig. Polismyndigheten bör därför få ta ut avgifter för ansökningar om undantag från märkningskraven. För avgiftens storlek bör avgiftsklass 2 enligt avgiftsförordningen (1992:191) tillämpas.

8 Frågor som rör vapenmagasin

8.1 Det är nödvändigt att reglera vapenmagasin

8.1.1 Den nuvarande regleringen

Varken vapenlagen eller vapenförordningen innehåller några regler om vapenmagasin. När det gäller jaktvapen finns dock vissa regler i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18). De anger vilken magasinkapacitet som är tillåten att använda vid viss typ av jakt.

Det finns också bestämmelser om vapenmagasin i krigsmaterielagstiftningen. Lagen om krigsmateriel innehåller regler om tillverkning, tillhandahållande och utförelse av krigsmateriel. I en bilaga till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel framgår vad som utgör krigsmateriel. Där föreskrivs bl.a. att skjutvapen som omfattas av vapenlagen, med undantag för slätborrade skjutvapen för jakt eller sportskytte, liksom löstagbara magasin till sådana vapen, utgör krigsmateriel (se t.ex. ML1 a–d samt ML2 a och c i bilagan). Tillverkning, tillhandahållande och utförelse av löstagbara vapenmagasin omfattas således normalt av krav på tillstånd enligt krigsmateriellagstiftningen (se 3–6 §§ lagen om krigsmateriel).

8.1.2 Ändringsdirektivet

Som framgått av avsnitt 7.2.2 innebär ändringsdirektivet att regleringen av medlemsstaternas möjlighet att tillåta förvärv och innehav av skjutvapen i kategori A skärps i en rad avseenden. Regleringen, som finns i artikel 9 och bilaga I till det konsoliderade vapendirektivet, innebär bl.a. att vissa halvautomatiska skjutvapen med centralantändning numera ingår i kategori A och därför som huvudregel ska vara förbjudna att förvärva och inneha. En förutsättning för det

är dock att vapnet, enligt vad som anges i bilaga I, antingen har ett större fast magasin eller att ett större löstagbart magasin sätts in i det. Med större magasin avses magasin med kapacitet för fler än 20 eller 10 patroner, beroende på om det är fråga om ett kort eller långt skjutvapen.

Genom ändringsdirektivet införs även två ytterligare bestämmelser om vapenmagasin som knyter an till det utvidgade förbudet. Bestämmelserna finns i artikel 13.1 andra stycket och artikel 6.3 i det konsoliderade vapendirektivet.

I artikel 13.1 andra stycket anges att förvärv av laddningsanordningar för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning, vilka kan innehålla fler än 20 patroner, eller fler än 10 patroner vad gäller långa skjutvapen, ska tillåtas endast för personer som beviljas tillstånd enligt artikel 9 eller ett tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5.

I artikel 6.3 anges att medlemsstaterna ska säkerställa att tillstånd att förvärva och tillstånd att inneha ett skjutvapen i kategori B ska återkallas om det framkommer att den person som beviljades det tillståndet innehar en laddningsanordning av motsvarande storlek (20 eller 10 patroner) som är möjlig att montera på halvautomatiska skjutvapen med centralantändning eller repeterande skjutvapen. Det gäller dock inte om personen har beviljats tillstånd enligt artikel 9 eller tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5.

8.1.3 Det krävs en reglering av vissa vapenmagasin

Utredningens bedömning: Ändringsdirektivet innebär ett krav på Sverige att införa en reglering för vissa löstagbara vapenmagasin för halvautomatiska vapen med centralantändning.

Skälen för utredningens bedömning: Vapenlagen och vapenförordningen saknar helt regler om förvärv och innehav av vapenmagasin. Det innebär att vem som helst i dag kan köpa, inneha och överlåta vapenmagasin, oavsett magasinets kapacitet och utan att någon prövning görs av köparens eller innehavarens lämplighet. I samband med de tidigare försöken att genomföra ändringsdirektivet har bl.a. vissa remissinstanser, som det får förstås, hävdats att den ordningen

kan bestå eftersom direktivet inte kräver någon reglering av vapenmagasin. Sådana synpunkter har också förts fram till utredningen under arbetet med detta betänkande.

Utredningen delar inte den uppfattningen. Som har framgått innebär ändringsdirektivet att vissa vapentyper, däribland vissa halvautomatiska vapen när det sätts in löstagbara magasin med stor kapacitet i dem, läggs till i kategori A. Därigenom är de som utgångspunkt förbjudna skjutvapen, i den mening som följer av artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet, i vart fall när det halvautomatiska skjutvapnet och vapenmagasinet är kombinerade, dvs. när det löstagbara vapenmagasinet är insatt i skjutvapnet. För att det förbudet inte enkelt ska kunna kringgås genom att magasinet förvärvas separat, föreskriver artikel 13.1 andra stycket att köp av sådana magasin endast ska tillåtas för personer som har tillstånd enligt artikel 9. Den praktiska innebörden av artikel 13.1 andra stycket är således att den som vill förvärva sådana vapenmagasin ska kontrolleras. Till det kommer bestämmelserna i artikel 6.3, som innebär att ett olovligt innehav av vapenmagasin ska få konsekvenser. Bestämmelserna syftar till att direktivets förbud ska vara möjligt att tillämpa i praktiken samtidigt som det inte enkelt ska kunna kringgås. En reglering som möjliggör kontroll av förvärv och sanktionerar olovligt innehav av vapenmagasin behöver därför införas i svensk lagstiftning. Det enda sättet att komma till en annan slutsats, är att helt bortse från artikel 13.1 andra stycket och artikel 6.3. Så kan direktivet givetvis inte implementeras. Det bör även understrykas att artikel 13.1 andra stycket och artikel 6.3 är bestämmelser som omfattas av stämningen mot Sverige (se avsnitt 3.5.1).

Frågan är alltså, enligt utredningens mening, inte *om* en reglering av vapenmagasin behöver införas, utan endast *hur* regleringen ska utformas.

8.1.4 Vilka vapenmagasin bör regleringen omfatta?

Utredningens förslag: Regleringen ska enbart omfatta vissa löstagbara vapenmagasin som kan användas i kombination med halvautomatiska skjutvapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen. Regleringen ska begränsas till magasin med den kapacitet som anges i ändringsdirektivet.

Utredningens bedömning: Det är inte möjligt att skapa en definition av vapenmagasin som uppfyller de krav som ställs på tydlig och förutsebar lagstiftning.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Bör vapenmagasin jämsställas med skjutvapen?

En möjlighet, som även övervägts i Genomförandepromemorian, är att jämsställa löstagbara magasin med skjutvapen genom ett tillägg i 1 kap. 3 § vapenlagen. Det skulle få till följd att de bestämmelser i vapenlagen, inklusive bestämmelsen i 2 kap. 1 § vapenlagen om generell tillståndsplikt, och vapenförordningen som gäller för skjutvapen även skulle gälla för löstagbara vapenmagasin. En sådan reglering gäller redan för vissa andra vapendelar. Till skillnad från de flesta av dessa vapendelar kan dock ett magasin inte anses utgöra en vapendel som är nödvändig för ett vapens funktion, en s.k. vital vapendel. Det talar mot att jämsställa vissa löstagbara vapenmagasin med skjutvapen. En sådan lösning skulle, som regeringen uttalade i det tidigare lagstiftningsärendet, vara onödigt betungande och alltför långtgående (prop. 2019/20:58 s. 23). Utredningen instämmer i den bedömningen. De löstagbara vapenmagasin som behöver regleras bör därför inte jämsställas med skjutvapen.

Regleringen bör begränsas till vissa löstagbara vapenmagasin

Artikel 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet omfattar enligt ordalydelsen endast sådana vapenmagasin för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning som kan innehålla fler än 20 patroner eller fler än 10 patroner vad gäller långa skjutvapen.

Vapendirektivet är ett minimidirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna får anta bestämmelser som är strängare än de som finns i direktivet. Det finns därför inte något hinder mot att i svensk rätt införa en generell reglering som omfattar alla typer av vapenmagasin. Vid tidigare försök att genomföra ändringsdirektivet har det framhållits att en sådan generell reglering skulle vara enklare att tillämpa och öka möjligheterna att motverka och begränsa illegalt innehav och användande av skjutvapen (se prop. 2020/21:42 s. 57). Polis-

myndigheten har under utredningsarbetet återigen framhållit att regleringen bör omfatta vapenmagasin generellt. För en generell reglering talar det förhållandet att behovet av att förhindra otillåtna magasin innehav inte kan anses vara begränsat till just den storlek på magasin som ändringsdirektivet omfattar. Fördelarna med en generell reglering måste dock vägas mot nackdelarna som den kan medföra. Nackdelarna består i huvudsak av en ökad administrativ börda och ökade kostnader för främst enskilda vapenägare, men även för Polismyndigheten. Med tanke på att en generell reglering skulle omfatta ett mycket stort antal föremål är nackdelarna avsevärda. Vidare är utredningens uppdrag att genomföra direktivet på miniminivå. Utredningen anser därför att regleringen endast bör omfatta vapenmagasin av sådan storlek som anges i artikel 13.1 andra stycket, alltså magasin som rymmer fler än 20 patroner, eller 10 patroner vad gäller långa skjutvapen.

En annan fråga är om regleringen bör omfatta både fasta och löstagbara vapenmagasin. Vid tidigare genomförandeförsök har det bedömts att direktivet i och för sig även omfattar fasta magasin, men att flera skäl ändå talar för att begränsa den svenska regleringen till löstagbara magasin. Ett skäl är att svårigheten att definiera vad som avses med ett vapenmagasin gör sig i ännu högre grad gällande beträffande fasta vapenmagasin. Utredningen återkommer till frågan hur vapenmagasin bör definieras. Ett annat skäl är att ett fast magasin normalt sett inte kan bytas till ett större utan att vapnet ändrar karaktär på ett sådant sätt att det inte längre omfattas av det aktuella vapentillståndet. En reglering av fasta vapenmagasin kommer därför i praktiken inte att få någon betydelse (se Ds 2018:1 s. 197 f. och prop. 2020/21:42 s. 58). Utredningen instämmer i dessa bedömningar och anser därför att regleringen bör begränsas till löstagbara vapenmagasin.

Även i prop. 2020/21:42 gjordes sådana avgränsningar som nu redovisats. I det förslag som då lades fram angavs att lagen skulle omfatta löstagbara vapenmagasin som kan innehålla fler än 20 patroner eller 10 patroner om magasinet är möjligt att ”montera på” ett långt skjutvapen (se prop. 2020/21:42 s. 8). Utredningen noterar att uttrycket ”montera på” också används i direktivet (se skäl 34 och artikel 6.3). Både experter och vapenorganisationer har lämnat synpunkter av innebörd att det uttrycket varken är vedertaget i en vapenteknisk kontext eller lämpligt, bl.a. eftersom det kan tolkas

som att det endast innefattar toppmatade magasin. Utredningen instämmer i att begreppet inte framstår som optimalt. Enligt utredningen är uttrycket ”möjligt att sätta in i” bättre i sammanhanget. Utredningen anser således att regleringen endast bör omfatta löstagbara vapenmagasin som rymmer fler än 20 patroner, eller 10 patroner om magasinet är möjligt att sätta in i ett långt skjutvapen.

Ska regleringen omfatta magasin till både hel- och halvautomatiska vapen?

Ytterligare en fråga att ta ställning till är om regleringen bör omfatta endast löstagbara vapenmagasin till halvautomatiska vapen som är centralantända eller även magasin till helautomatiska vapen. Direktivet gäller enligt sin ordalydelse endast vapenmagasin till halvautomatiska vapen. Det talar för att regleringen bör begränsas till sådana vapenmagasin, givet utredningens direktiv. Samtidigt framstår det ur säkerhetssynpunkt som ologiskt att införa en reglering som endast omfattar magasin till halvautomatiska vapen. Det går inte heller alltid att dra en skarp gräns mellan magasin till hel- och halvautomatiska vapen. Sammantaget bedömer utredningen därför att även löstagbara magasin med angiven storlek för helautomatiska skjutvapen bör omfattas av regleringen. Med tanke på den potentiella farligheten hos helautomatiska skjutvapen, saknas det enligt utredningens mening skäl att i detta sammanhang göra skillnad på magasin till central- och kantantända helautomatiska skjutvapen.

Begreppet löstagbara vapenmagasin

Vid de tidigare försöken att genomföra ändringsdirektivet, liksom under utredningens arbete, har det framförts att det bör införas en definition av löstagbara vapenmagasin. Det har också framhållits att magasin som sådana är svåra att definiera, bl.a. eftersom ett och samma magasin kan fyllas med varierande antal patroner, beroende på kaliber.

Ändringsdirektivet innehåller inte någon definition av begreppet laddningsanordning. Det finns inte heller någon definition av begreppet vapenmagasin i den svenska regleringen, varken i vapenlagen, i krigsmateriellagstiftningen eller i myndighetsföreskrifter.

Utredningen delar uppfattningen att det i och för sig vore önskvärt att införa en definition av begreppet i lagtexten. Som Lagrådet anförde i sitt yttrande över lagrådsremissen *Reglering av vapenmagasin* torde det dock knappast vara möjligt att skapa en definition som blir både heltäckande och tillräckligt precis, eftersom det mer är det funktionella begreppet magasin som avses än föremålet i sig (prop. 2019/20:58 s. 102).

Även om det inte är möjligt att juridiskt definiera vapenmagasin kan dock vissa utgångspunkter för en reglering av vapenmagasin slås fast. Det som avses med begreppet vapenmagasin är en behållare som är ämnad att innehålla ammunition till ett skjutvapen. Ur magasinet matas ammunitionen fram till pipans patronläge, vilket kan göras automatiskt eller manuellt. Löstagbara magasin är konstruerade för att vara lätta att byta. Magasinen tillverkas vanligen i metall eller hårdplast. Magasinkapaciteten för gevär brukar uppgå till mellan tre och sex patroner, men det förekommer större magasin. Pistoler har nästintill alltid magasin som innehåller mellan sex och 18 patroner medan automatkarbiner kan ha löstagbara magasin som rymmer upp till 30 patroner. Ett magasin kan bestå av olika komponenter beroende på den aktuella konstruktionen.

En annan utgångspunkt, som följer av utredningens nyss redovisade överväganden, är att regleringen bara ska omfatta sådana löstagbara vapenmagasin som är möjliga att montera på, alltså sätta in i, ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning eller ett helautomatiskt skjutvapen.

En ytterligare utgångspunkt är att kompletta och fungerande vapenmagasin alltid bör omfattas av regleringen. Detsamma bör gälla en komplett samling av nödvändiga delar som enkelt kan monteras samman till sådana användbara löstagbara magasin (jfr NJA 1987 s. 643). Att magasinet ska vara fungerande och användbart innebär, motsatsvis, att regleringen inte bör ta sikte på mindre magasin för långa och korta skjutvapen som det i och för sig är praktiskt genomförbart att fylla med fler än 10 respektive 20 patroner av mindre kaliber, men som då inte fungerar.

I övrigt bör eventuella gränsdragningsproblem kunna lösas i rättstillämpningen.

8.1.5 Tre alternativa sätt att reglera vapenmagasin – användning, förvärv och innehav

Det behövs en förebyggande reglering

I såväl Genomförandepromemorian som prop. 2019/20:58 och prop. 2020/21:42 föreslogs det att ändringsdirektivets bestämmelser om vapenmagasin skulle genomföras i svensk rätt genom att införa tillståndskrav för vissa vapenmagasin. Utredningen har övervägt om ändringsdirektivet kan genomföras utan att det införs en tillståndsreglering, exempelvis genom att endast införa bestämmelser som skulle kriminalisera innehav av vapenmagasin.

Artikel 13.1 andra stycket ger klart uttryck för att medlemsstaterna ska vidta förebyggande åtgärder genom kontroll redan vid förvärvet av magasin. En sådan kontroll förutsätter antingen ett tillståndsförfarande eller någon annan likartad lagstiftning. Det behövs alltså enligt utredningens mening en reglering som är förebyggande.

Olika alternativ kan övervägas

Sverige befinner sig i ett prekärt läge till följd av det pågående överträdelseärendet och målet i EU-domstolen (se avsnitt 3.5.1). När EU-domstolen meddelar sin dom kan det leda till mycket höga kostnader för staten i form av dels ett utdömt standardbelopp för det försenade genomförandet, dels ett löpande vite, fram till dess att Sverige får en lagstiftning på plats som genomför ändringsdirektivet. Det är alltså ytterst angeläget att en sådan lagstiftning kan beslutas snarast och träda i kraft så snart som möjligt.

Utredningen har förstått att framför allt olika uppfattningar om hur, eller ens om, vapenmagasin ska regleras, har varit av central betydelse för att det hittills inte har varit möjligt att få en lagstiftning på plats. I avsnitt 8.4.9 utvecklar utredningen de centrala delarna av den kritik som har framförts mot de tidigare förslagen.

Utredningen har därför sett det som särskilt viktigt att noga överväga de olika alternativ till reglering som kan finnas när det gäller den frågan. Utredningen har identifierat tre olika alternativ för hur en reglering av vapenmagasinen skulle kunna utformas.

- En reglering som utgår från ett förbud mot att använda kombinationen av ett halvautomatiskt vapen och ett stort löstlagbart

magasin och i anslutning till det reglerar frågor om tillstånd till innehav och förvärv av sådana vapenmagasin i nödvändig utsträckning (användningsreglering).

- En reglering av tillstånd till förvärv av vapenmagasin (förvärvsreglering).
- En reglering av tillstånd till innehav av vapenmagasin (innehavsreglering).

I de följande avsnitten redogör utredningen närmare för de olika alternativen. Utredningen bedömer också hur de olika alternativen motsvarar kravet att genomföra ändringsdirektivet på miniminivå och om respektive alternativ skulle medföra en reglering som också är praktiskt tillämpbar för de som närmast berörs av den. Det gäller både myndigheter, kommersiella aktörer och andra intressenter.

8.2 En användningsreglering – regler om förbud mot användning av vissa särskilt farliga skjutvapen

8.2.1 Utgångspunkter för en användningsreglering

Ändringsdirektivets bestämmelser om kombinationen av skjutvapen och stora vapenmagasin

Ändringsdirektivet kom till i tiden efter det att allvarliga terroråd, där ett större antal personer hade skjutits ihjäl eller skadats allvarligt, hade genomförts på flera platser i Europa (se skäl 2 till ändringsdirektivet). EU-lagstiftaren utgick från att kombinationen av ett halvautomatiskt vapen och ett vapenmagasin med stor kapacitet (i fortsättningen kallat ett stort vapenmagasin) är mycket farlig, och att den kombinationen i sig kan utgöra ett hot mot säkerheten. Därför ska den kombinationen, som utgångspunkt, vara förbjuden för civilt bruk (jfr skäl 34 till det konsoliderade vapendirektivet).

Om man läser det nya regelkomplexet med de utgångspunkterna kan syftet med de nya reglerna sägas vara att försöka förhindra att den särskilt farliga kombinationen av ett halvautomatiskt vapen och ett stort vapenmagasin används för skjutning i andra än legala sammanhang. Ett annat syfte är att enbart de som kan betros att inneha den kombinationen, för legal användning, ska få inneha den.

Reglerna kan då sammanfattningsvis sägas innebära följande.

- Det råder som utgångspunkt förbud mot kombinationen av ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och ett fast eller löstagbart stort vapenmagasin som sitter i vapnet (bilaga I, del II, kategori A, punkt 7).
- En enskild person som har tillstånd att inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och är aktiv målskytt kan dock få inneha det vapnet med ett stort vapenmagasin insatt i det om han eller hon tränar för eller deltar i skyttetävlingar. Det krävs inte något tillstånd i varje enskilt fall för att målskytten ska få inneha den kombinationen, men det gäller vissa kvalificerande förutsättningar i fråga om den enskilde målskyttens aktivitet och medlemskap i skytteförening (artikel 9.6).
- Tillstånd till innehav av kombinationen får även medges ”i enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall”, dvs. efter en individuell prövning. Det är samma krav som gäller för att innehavstillstånd ska kunna beviljas för andra skjutvapen i kategori A, exempelvis för helautomatiska vapen oavsett vilket magasin som används till det vapnet. Sådana tillstånd får sammanfattningsvis ges för bevaknings- och försvarsändamål, m.m. (artikel 9.2) och samlingsändamål (artikel 9.3).
- En enskild person som har tillstånd att inneha ett halvautomatiskt skjutvapen men som *inte* är en aktiv målskytt eller *inte* kan medges tillstånd att få inneha skjutvapnet kombinerat med ett stort vapenmagasin enligt artikel 9.2 eller 9.3 får heller inte inneha ett stort vapenmagasin som passar till det vapnet. Den som trots det innehar ett stort vapenmagasin ska få sitt tillstånd till innehav av skjutvapnet återkallat (artikel 6.3).
- Eftersom således bara vissa personer och organisationer kan betros med att få inneha kombinationen av ett halvautomatiskt skjutvapen och ett stort vapenmagasin, är det nödvändigt att kontrollera förvärv av vapenmagasin. En utgångspunkt är att bara den som får inneha kombinationen får köpa stora vapenmagasin som passar till det halvautomatiska skjutvapen som vederbörande har tillstånd att inneha (artikel 13.1 andra stycket).

Det skulle krävas ett särskilt tillstånd till användning i vissa fall

Med de här utgångspunkterna har utredningen övervägt om ett sätt att genomföra ändringsdirektivet skulle kunna vara att införa regler som utgår från förbudet mot den särskilt farliga kombinationen av halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och stort vapenmagasin, men som medger undantag i vissa särskilda fall.

De som trots det underliggande förbudet skulle kunna få använda den kombinationen skulle vara dels aktiva målskyttar, utan särskilt tillstånd, eller bevakningsföretag eller enskilda personer för bevaknings- eller försvarsändamål, m.m., efter en individuell prövning.

De som skulle få använda kombinationen skulle då också kunna ges rätt att inneha såväl kombinationen som sådan, som stora vapenmagasin som passar till det halvautomatiska skjutvapen som vederbörande har tillstånd att inneha.

Den som inte får använda kombinationen skulle inte få inneha den. Den som inte får använda kombinationen skulle inte heller få förvärva några stora vapenmagasin. Det bästa sättet att uppnå kontroll över förvärven skulle vara att föreskriva att stora vapenmagasin endast får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas till den som får använda kombinationen.

Det sist sagda skulle dock kunna gälla med vissa undantag. Det som ska förhindras är ju att kombinationen kommer till användning för skjutning i otillåtet eller illegalt syfte. Om det finns tillräckliga säkerhetsgarantier för att någon otillbörlig användning för skjutning faktiskt inte riskeras, borde såväl samtidigt innehav av kombinationen som förvärv av vapenmagasin kunna medges. Därför skulle innehav av kombinationen och förvärv av stora vapenmagasin kunna tillåtas för samlingsändamål eller museala ändamål. Det borde också vara möjligt att kunna ge tillstånd till innehav av stora vapenmagasin exempelvis till någon som enbart samlar på sådana vapenmagasin, men som inte har tillstånd att inneha något skjutvapen som magasinen passar till.

Det skulle krävas kriminalisering av nya förfaranden

Direktivet kräver att medlemsstaterna ska fastställa sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt direktivet (artikel 23 i det konsoliderade vapendirektivet). Dels på grund av

det kravet, men också på grund av att det är angeläget att de brottsbekämpande myndigheterna får tillgång till så effektiva verktyg som möjligt för att stävja otillåten eller illegal användning av skjutvapen, skulle de föreslagna reglerna behöva kompletteras med bestämmelser om kriminalisering.

Två förfaranden skulle behöva kriminaliseras: olovlig användning av kombinationen halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och stort vapenmagasin och otillåtet innehav av eller överlåtelse av ett stort vapenmagasin.

När det gäller otillåtet innehav av kombinationen halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och stort vapenmagasin bör det vara en tillräcklig sanktion att föreskriva att tillståndet att inneha skjutvapnet ska återkallas i ett sådant fall, så som också föreskrivs i artikel 6.3 i det konsoliderade vapendirektivet.

Det skulle krävas en ny lag eller ett nytt kapitel i vapenlagen

Utredningen kan konstatera att ett regelverk med ovanstående inriktning helt skulle bryta mot den befintliga systematiken i vapenlagen och vapenförordningen, redan genom att regleringen skulle utgå från användningen av ett skjutvapen tillsammans med ett visst vapenmagasin och inte innehav av ett visst skjutvapen. Det är inte möjligt att åstadkomma ett sådant regelverk genom att enbart göra tillägg till paragrafer och lägga till nya paragrafer i vapenlagens befintliga kapitel.

Ett alternativ skulle möjligen kunna vara att samla bestämmelserna i ett helt nytt kapitel i vapenlagen. Det är dock tveksamt om det ens är lagtekniskt möjligt att åstadkomma en sådan lösning. Utredningen har av tidsskäl inte heller möjlighet att närmare överväga en sådan lösning. Utredningen har däremot tagit fram ett utkast till hur en helt ny lag på området skulle kunna utformas. Utkastet presenteras i nästa avsnitt. Den lagen skulle reglera förbud mot vissa särskilt farliga skjutvapen.

En specialreglering som kompletterar vapenlagen

Den nya lagen skulle innebära en specialreglering av rätten att använda och inneha själva kombinationen av ett halvautomatiskt skjut-

vapen och ett stort vapenmagasin. Det skulle alltså fortfarande krävas tillstånd till att inneha skjutvapnet efter en sedvanlig tillståndsprövning enligt reglerna i vapenlagen och vapenförordningen. En kompletterande reglering av det slaget ställer särskilt höga krav på tillämparen, eftersom han eller hon alltid måste överväga i vilken utsträckning en viss bestämmelse i särlagstiftningen ersätter eller bara kompletterar den befintliga regleringen i vapenlagen.

Den nya lagen skulle av bl.a. lagtekniska skäl behöva innehålla vissa särskilda regler om återkallelse av tillstånd och omhändertagande av vapen. Härutöver skulle de befintliga och tillämpliga reglerna i 6 kap. vapenlagen om återkallelse av tillstånd, omhändertagande av vapen och ammunition m.m. och i 7 kap. om inlösen av vapen, ammunition och ljuddämpare också vara tillämpliga.

Om en lag om förbud mot vissa särskilt farliga skjutvapen skulle införas, skulle den lagen sannolikt kräva kompletterande bestämmelser i något av de nu nämnda eller andra avseenden. I utkastet tar utredningen upp de lagbestämmelser som utredningen ser som helt nödvändiga för att ändringsdirektivet ska kunna genomföras. Som framgår av utkastet bedömer utredningen att det även skulle vara nödvändigt att komplettera lagen med vissa föreskrifter på lägre nivå än lag, dvs. i en kompletterande förordning eller i myndighetsföreskrifter.

8.2.2 Ett utkast till en lag om förbud mot vissa särskilt farliga skjutvapen

Inledningsvis kan konstateras att en reglering som bygger på att endast samtidig användning av ett halvautomatiskt skjutvapen och ett stort löstagbart vapenmagasin regleras skulle förutsätta att vapeninnehavaren skulle behöva söka tillstånd för varje enskilt skjuttillfälle. Det är naturligtvis helt orealistiskt. I stället måste en sådan reglering utgå från förbudet mot att använda kombinationen ett stort löstagbart vapenmagasin och ett halvautomatiskt skjutvapen och ange vilka undantag från förbudet som ska gälla.

För att närmare belysa hur komplex en reglering byggd på användning av kombinationen av stora löstagbara vapenmagasin och centralantända halvautomatiska skjutvapen skulle bli presenterar utredningen här ett utkast till en sådan lag.

Tiden medger inte att utredningen närmare presenterar de överväganden som ligger till grund för hur utkastet till lag har utformats eller innehållet i enskilda paragrafer. Allmänt kan det sägas att de överväganden som utredningen gör på andra ställen i betänkandet i tillämplig utsträckning får gälla även för lagutkastet, exempelvis när det gäller svårigheterna att definiera vapenmagasin (avsnitt 8.1.4). Andra överväganden som har relevans är t.ex. övervägandena om förvaring och transport av vapenmagasin samt införsel (avsnitt 8.4.5 och 8.4.6) och statens innehav av vapenmagasin (avsnitt 8.4.8).

En ny lag som utgår från användningen skulle kunna ges följande utformning.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag kompletterar vapenlagen (1996:67). De ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i vapenlagen.

Definitioner

2 § Med *stort vapenmagasin* förstås i denna lag ett löstagbart magasin för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning, under förutsättning att magasinet kan innehålla fler än 20 patroner.

Med stort vapenmagasin förstås även ett löstagbart magasin som kan innehålla fler än 10 patroner, om magasinet kan sättas in i ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning, och

- a) längden på det skjutvapnets pipa överstiger 30 cm, eller
- b) det skjutvapnets totala längd överstiger 60 cm.

3 § Med *särskilt farligt skjutvapen* förstås i denna lag ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning när ett stort vapenmagasin sätts in i det.

Förbud mot användning av ett särskilt farligt skjutvapen

4 § Det är, med de undantag som framgår av 5 och 6 §§, förbjudet att använda ett särskilt farligt skjutvapen för skjutning.

5 § En enskild person som för målskytte har meddelats tillstånd att inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning får utan särskilt tillstånd använda det vapnet med ett stort vapenmagasin insatt i

det för skjutning för tränings- och tävlingsändamål under följande förutsättningar. Han eller hon ska sedan minst tolv månader vara aktiv medlem i en sammanslutning. Sammanslutningen ska antingen ha auktoriserats enligt vapenlagen (1996:67) eller vara ansluten till en sådan auktoriserad sammanslutning. Sammanslutningen ska inom ramen för sin verksamhet bedriva skytte med halvautomatiska skjutvapen med centralantändning.

6 § Polismyndigheten får ge en enskild person eller ett auktoriserat bevakningsföretag, som meddelas eller har meddelats tillstånd att inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning, tillstånd att använda det skjutvapnet som ett särskilt farligt skjutvapen för skjutning om det är nödvändigt för

- a) skydd av säkerheten för kritisk infrastruktur, kommersiell sjöfart, konvojer av högt värde och känsliga fastigheter,
- b) ändamål som rör det nationella försvaret,
- c) utbildnings-, kultur- eller forskningsändamål, eller
- d) historiska ändamål.

Tillståndet ska begränsas med villkor så att skjutvapnet endast får användas för skjutning i den omfattning som är nödvändig för att tillståndshavaren ska kunna upprätthålla nationell säkerhet eller allmän ordning och säkerhet.

Innehav av stora vapenmagasin

7 § Tillstånd krävs för att få inneha stora vapenmagasin.

8 § Den som har tillstånd enligt vapenlagen (1996:67) att driva handel med skjutvapen har rätt att inneha ett eller flera stora vapenmagasin som passar till de skjutvapen som tillståndet avser.

9 § Den som får använda ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning som ett särskilt farligt skjutvapen för skjutning enligt 5 § eller efter ett tillstånd enligt 6 § får utan särskilt tillstånd inneha ett eller flera stora vapenmagasin som passar till skjutvapnet.

Den som har tillstånd att låna ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning får under den tid som han eller hon innehar ett skjutvapen som lån även inneha ett eller flera stora vapenmagasin som passar till skjutvapnet utan särskilt tillstånd, om han eller hon får använda ett särskilt farligt skjutvapen för skjutning enligt 5 § eller efter ett tillstånd enligt 6 §.

10 § En enskild person som har tillstånd att inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning som huvudsakligen har samlarvärde får utan särskilt tillstånd inneha ett stort vapenmagasin som passar till skjutvapnet.

11 § En huvudman för museum som har tillstånd att inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning får utan särskilt tillstånd inneha ett eller flera stora vapenmagasin som passar till skjutvapnet.

12 § Polismyndigheten får meddela en enskild person tillstånd att inneha ett eller flera stora vapenmagasin om det skäligen kan antas att vapenmagasinen inte kommer att missbrukas.

Förbud mot samtidigt innehav av halvautomatiskt skjutvapen och stort vapenmagasin

13 § Den som inte får använda ett särskilt farligt skjutvapen för skjutning enligt 5 § eller efter tillstånd enligt 6 § får inte samtidigt inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och ett stort vapenmagasin som passar till skjutvapnet.

Förbudet gäller inte den som har rätt att inneha ett eller flera stora vapenmagasin utan särskilt tillstånd enligt 8, 10 eller 11 §.

Överlåtelse av stort vapenmagasin

14 § Ett stort vapenmagasin får överlätas eller yrkesmässigt förmedlas endast till

a) den som driver handel med skjutvapen och har rätt att inneha ett eller flera stora vapenmagasin enligt 8 §,

b) den som får använda ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning som ett särskilt farligt skjutvapen enligt 5 § eller efter tillstånd enligt 6 §, under förutsättning att vapenmagasinet passar till vapnet, eller

c) den som får inneha ett eller flera stora vapenmagasin enligt 10, 11 eller 12 §.

15 § Den som enligt 9 § första stycket eller 10 § innehar ett stort vapenmagasin utan särskilt tillstånd och som överlåter det skjutvapen som magasinet passar till, får utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha vapenmagasinet under tre månader räknat från dagen då överlåtaren lämnar ut vapnet till förvärvaren.

Om innehavaren inom den tid som anges i första stycket har gett in en ansökan om tillstånd att inneha magasinet eller ett nytt skjutvapen som avses i 2 § och som magasinet passar till, får innehavaren utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha magasinet till dess ansökan har prövats slutligt.

Återkallelse av tillstånd

16 § Ett tillstånd enligt 6 § att använda ett särskilt farligt skjutvapen för skjutning ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) tillståndshavaren har visat sig olämplig att inneha skjutvapen eller olämplig att använda ett särskilt farligt skjutvapen,
- b) förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
- c) det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

17 § Ett tillstånd enligt 12 § att inneha ett eller flera stora vapenmagasin ska återkallas av Polismyndigheten om

- a) tillståndshavaren har visat sig olämplig att inneha egendomen,
- b) förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
- c) det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

18 § Ett tillstånd att inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning ska återkallas av Polismyndigheten om tillståndshavaren bryter mot förbudet i 13 § att samtidigt inneha ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och ett stort vapenmagasin som passar till vapnet.

Omhändertagande av egendom

19 § Polismyndigheten ska besluta att ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning med tillhörande ammunition, ljuddämpare, stora vapenmagasin och tillståndsbevis ska tas om hand om

- a) det finns risk att skjutvapnet används för skjutning i strid med 5 eller 6 §, eller
- b) det är sannolikt att tillståndet att inneha skjutvapnet kommer att återkallas och särskilda omständigheter inte talar emot ett omhändertagande.

Om risken för missbruk är överhängande, får egendomen tas om hand även utan ett sådant beslut. En sådan åtgärd får vidtas av polismän, jakt-tillsynsmän som länsstyrelsen förordnat, kustbevakningstjänstemän, tulltjänstemän eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen. Åtgärden ska skyndsamt anmälas till Polismyndigheten, som omedelbart ska pröva om omhändertagandet ska bestå.

20 § Om Polismyndigheten har beslutat om omhändertagande enligt 19 §, ska frågan om återkallelse av tillståndet prövas skyndsamt.

Tillståndet är ogiltigt till dess att frågan om återkallelse har prövats.

Återkallas inte tillståndet ska tillståndsbeviset omedelbart lämnas tillbaka.

Straff och förverkande

21 § Den som uppsåtligen använder ett särskilt farligt skjutvapen för skjutning utan att ha rätt till det döms för *olovlig användning av särskilt farligt skjutvapen* till fängelse i högst tre år.

Om gärningen har begåtts av oaktsamhet eller om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

22 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

- a) innehar ett stort vapenmagasin utan att ha rätt till det, eller
- b) överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ett stort vapenmagasin till någon som inte har rätt att inneha det.

I ringa fall ska det inte dömas till ansvar för otillåtet innehav av stort vapenmagasin.

23 § Ett skjutvapen eller ett stort vapenmagasin som har varit föremål för brott som avses i 21 eller 22 § ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för skjutvapnet eller vapenmagasinet kan dess värde förklaras förverkat. Om ett skjutvapen eller ett stort vapenmagasin förklaras förverkat får även ammunition som hör till skjutvapnet eller vapenmagasinet förklaras förverkad.

Utbyte av brott enligt denna lag ska förklaras förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt.

24 § Om någon frivilligt lämnar in ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning och ett stort vapenmagasin till Polismyndig-

heten, får åtal för olovligt innehav av egendomen väckas mot honom eller henne av åklagaren endast om det är motiverat från allmän synpunkt. Detsamma gäller om någon frivilligt lämnar in ett stort vapenmagasin till Polismyndigheten.

Avgifter

25 § Polismyndigheten får ta ut avgifter för prövning av ansökningar enligt denna lag.

Bemyndiganden

26 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om

- a) förutsättningarna enligt 5 § för att en enskild person ska få använda ett särskilt farligt skjutvapen utan särskilt tillstånd,
- b) förutsättningarna för att en enskild person eller ett auktoriserat bevakningsföretag ska få tillstånd till användning enligt 6 §, och
- c) avgifter enligt 25 §.

Överklagande

27 § Polismyndighetens beslut om tillstånd enligt 6 eller 12 §, återkallelse av tillstånd enligt 16–18 § eller omhändertagande enligt 19 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

28 § Beslut som gäller en enskild person får överklagas till den förvaltningsrätt inom vars domkrets han eller hon var folkbokförd vid tiden för beslutet.

I övriga fall överklagas beslut till den förvaltningsrätt inom vars domkrets det första beslutet fattades.

29 § Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt denna lag ska gälla omedelbart, om inte annat beslutas.

8.2.3 En användningsreglering skulle vara mycket svårtillämpad

Utredningens bedömning: Ändringsdirektivets bestämmelser om kombinationen av skjutvapen och stora vapenmagasin bör inte genomföras genom en reglering som utgår från användningen. En sådan reglering skulle bli svårtillämpad och onödigt betungande.

Skälen för utredningens bedömning: Utredningen bedömer att en lag med ett sådant innehåll som har skisserats i avsnitt 8.2.2, skulle, tillsammans med nödvändiga kompletterande föreskrifter innebära att bestämmelserna i ändringsdirektivet om kombinationen av skjutvapen och stora vapenmagasin genomfördes i svensk rätt.

Utredningen har förstått att en del av kritiken mot förslagen som presenterats i tidigare propositioner till genomförande av de bestämmelserna går ut på att förslagen skulle innebära, eller i vart fall ge uttryck för, en omklassificering av halvautomatiska vapen med centralantändning med stora magasin från kategori B till kategori A, oavsett om vapenmagasinet är insatt i vapnet eller inte.

En fördel med en användningsreglering synes vara att en sådan lösning skulle minska risken för att regleringen upplevs som en omklassificering av halvautomatiska skjutvapen med centralantändning.

Det finns emellertid betydande nackdelar med en sådan reglering.

Det skisserade regelverket skulle – oavsett om det skulle läggas in en ny lag, eller på sikt kunna arbetas in ett nytt kapitel i vapenlagen – bli omfattande och komplext. En ny lag skulle bli mer betungande såväl för Polismyndigheten och domstolar som för enskilda, eftersom de då måste förhålla sig till regleringen i både vapenlagen och den nya lagen. Problemet med en viss dubbelreglering skulle i praktiken kvarstå även om reglerna skulle kunna arbetas in i ett nytt kapitel i vapenlagen.

För sådana personer och företag som skulle behöva särskilt tillstånd för att få använda ett särskilt farligt skjutvapen skulle det bli nödvändigt att söka dubbla tillstånd. Tillstånd skulle krävas såväl för rätten att inneha själva skjutvapnet som för rätten att använda kombinationen av skjutvapnet och ett stort vapenmagasin.

En ny reglering, som dessutom är så detaljerad som skulle krävas här, innebär oundvikligen tillämpningsproblem. Det uppstår alltid

gränsdragningsfrågor som måste lösas i rättstillämpningen. Sådana problem och frågor kan förutses exempelvis när det gäller uppräkningsfrågan i 6 § i utkastet. Den skulle dessutom nödvändiggöra en tämligen omfattande och komplex reglering på lägre föreskriftsnivå.

Det kan också förutses tillämpningsproblem och gränsdragningsfrågor när det gäller den lagkonkurrens mellan den befintliga regleringen i vapenlagen och vapenförordningen och den nya specialregleringen, som oundvikligen skulle uppstå i vissa situationer.

De föreslagna nya straffbestämmelserna skulle vara nödvändiga enligt utredningens mening. De skulle i och för sig kunna utgöra ett bra verktyg för de brottsbekämpande myndigheterna exempelvis i kampen mot gängbrottslighet, men de skulle vara svårtillämpade. Det är betydligt svårare att bevisa att någon har använt en förbjuden kombination av vapen och vapenmagasin än att bevisa innehav av ett otillåtet föremål.

Sammantaget anser utredningen att en användningsreglering visserligen skulle innebära att ändringsdirektivet genomfördes på en miniminivå. Det alternativet är emellertid i praktiken inte acceptabelt, både på grund av det skulle vara onödigt betungande och de betydande tillämpningsproblem som skulle uppstå.

8.3 En förvävsreglering – regler om tillstånd till förvärv av vissa vapenmagasin

Utredningens bedömning: Ändringsdirektivets bestämmelser om kombinationen av skjutvapen och stora vapenmagasin bör inte heller genomföras med en reglering som utgår från tillstånd till förvärv av vapenmagasin. En sådan reglering skulle endast uppfylla delar av ändringsdirektivets krav.

Skälen för utredningens bedömning

En alternativ tillståndsreglering

Med tanke på den kritik som har riktats mot de tidigare förslagen om hur de artiklar i ändringsdirektivet som rör vapenmagasin bör

genomföras, har utredningen även övervägt en tillståndsreglering som tar sikte på förvärv i stället för innehav av vapenmagasin.

Krav på tillstånd för att förvärva vissa vapenmagasin

Utredningen har i avsnitt 8.1 kommit fram till att ändringsdirektivet innebär att det måste införas en reglering i svensk lagstiftning avseende vissa större löstagbara vapenmagasin. Regleringen behöver, för att uppfylla ändringsdirektivets krav, vara förebyggande och kunna tillämpas som en kontrollfunktion vid förvärvet av sådana magasin.

Med anledning av de invändningar som redovisas närmare i avsnitt 8.4.9 har utredningen övervägt om det går att genomföra ändringsdirektivet på något annat sätt än genom en reglering som tar sikte på just tillstånd till *innehav* av magasinerna i fråga, eftersom det förefaller vara grunden för en stor del av invändningarna mot de tidigare förslagen om hur direktivet ska genomföras. En utgångspunkt vid de övervägandena har varit att artikel 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet rimligen endast kan uppfyllas genom att det införs krav på något slags tillstånd, som kan kontrolleras i samband med överlåtelse av ett vapenmagasin.

Om en reglering av de aktuella vapenmagasinen inte ska ta sikte på innehavet av dem, skulle en lösning kunna vara att i stället införa ett krav på tillstånd för att få förvärva magasinerna. En sådan regel skulle vara ett udda inslag i vapenlagstiftningen, som i fråga om rätten att ta befattning med skjutvapen i de flesta andra sammanhang utgår från begreppet innehav. Rättsfiguren förvärvstillstånd är inte heller vanligt förekommande i annan svensk rätt, även om det finns enstaka varianter av den (se t.ex. 4 § jordförvärvslagen [1979:230]). Ett krav på tillstånd för att få förvärva vapenmagasin får däremot anses uppfylla de krav som ställs i artikel 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet. En sådan lösning skulle i själva verket ligga närmare det som uttryckligen krävs i artikeln, än en lösning med innehavstillstånd.

För att använda vapenlagens systematik och struktur så långt som möjligt skulle en reglering med förvärvstillstånd kunna byggas upp på samma sätt som de nuvarande bestämmelserna om tillstånd till innehav av bl.a. ljuddämpare. I 2 kap. 1 § vapenlagen skulle det då behövas ett tillägg, som innebär att tillstånd krävs för att *förvärva*

stora löstagbara vapenmagasin. För att motverka att tillståndsplikten kringgås skulle begreppet förvärv behöva innefatta både köp, byte och gåva. Vidare skulle det behövas en ny paragraf i 2 kap. vapenlagen som, i linje med de överväganden som görs i avsnitt 8.4.2, anger att ”den som har tillstånd eller rätt att inneha ett vapen för skjutning eller ett vapen som huvudsakligen har samlingsvärde även utan särskilt tillstånd får förvärva vapenmagasin som passar till vapnet” och att ”tillstånd i övriga fall får meddelas om det skäligen kan antas att vapenmagasinet inte kommer att missbrukas”.

En sådan reglering som nu har skisserats skulle i praktiken få samma effekter som bestämmelser om tillstånd att inneha vapenmagasin när det gäller möjligheterna att anskaffa magasin. Den som avser att köpa eller på annat sätt förvärva ett löstagbart magasin av aktuellt slag skulle, precis som vid en reglering avseende innehav, behöva visa upp ett bevis om vapentillstånd för överlåtaren alternativt ett särskilt tillstånd att få köpa magasinet.

I syfte att ge överlåtaren ett incitament att kontrollera förvärvarens rätt att skaffa magasinet skulle det även behöva införas en ny bestämmelse i vapenlagen med 2 kap. 9 § vapenlagen som förebild, som föreskriver att ”vapenmagasin får överlåtas endast till den som har tillstånd eller rätt att förvärva det”.

I linje med förslagen i avsnitt 8.4.2 och 8.4.8, skulle det också behövas ändringar i vapenlagen som klargör att kravet på tillstånd till förvärv av magasin inte omfattar vapenhandlare eller staten.

Regleringen blir enklare med förvärvstillstånd – men staten släpper kontrollen

En betydande praktisk skillnad mellan att reglera tillstånd till förvärv och att reglera tillstånd till innehav är att den förstnämnda lösningen endast ställer krav på innehavaren av ett vapenmagasin när det anskaffas eller överlåts, medan den senare möjliggör krav på och förpliktelser för innehavare även efter anskaffandet.

Det medför bl.a. att det vid ett krav på förvärvstillstånd varken krävs eller behövs någon reglering om vad som ska gälla när den som utan särskilt tillstånd har förvärvat ett magasin gör sig av med vapnet som magasinet passar till (jfr förslaget i avsnitt 8.4.2), eftersom det tillståndspliktiga förfarandet, dvs. förvärvet, redan är genomfört. Av samma anledning blir det inte heller aktuellt med någon reglering om

återkallelse av särskilda magasinintillstånd (jfr förslaget i avsnitt 8.4.3). Någon utvidgning av bemyndigandena i 11 kap. vapenlagen om magasin som innehas av främmande stats militära styrka, vissa statliga tjänstemän och företrädare för utländsk myndighet behövs inte (jfr förslagen i avsnitt 11.3). Någon reglering av dödsbonds och konkursbonds innehav av magasin blir inte heller aktuell (jfr förslagen i avsnitt 8.4.7).

En förvärvsreglering skulle således innebära vissa fördelar för innehavaren av vapenmagasin jämfört med en innehavsreglering, i det avseendet att det skulle bli färre regler att förhålla sig till.

Samtidigt tydliggörs här den största bristen med en förvärvsreglering, nämligen att staten helt släpper kontrollen av föremålen i förhållande till en viss person eller organisations befattning med dem. Så snart personen eller organisationen har genomfört förvärvet finns det i praktiken mycket små möjligheter att ingripa mot innehavet. Det skulle bl.a. innebära att Polismyndighetens möjligheter att övervaka och ingripa mot kriminella gäng inte skulle förbättras jämfört med läget i dag, när vapenmagasinen är helt oreglerade.

Kriminalisering och vissa andra åtgärder

Den nyss nämnda bristen skulle i viss mån kunna läkas genom att andra typer av bestämmelser infördes. Exempelvis skulle skyldigheten enligt 6 kap. 4 § vapenlagen att under vissa förutsättningar omhänderta vapen med tillhörande föremål kunna utvidgas till att gälla även magasin som tillhör vapnet, eftersom skyldigheten primärt är hänförlig till risker avseende vapeninnehavet och inte magasininnehavet (jfr förslaget i avsnitt 8.4.3). Därutöver skulle delar av bestämmelserna om inlösen i 7 kap. 1 § vapenlagen kunna utvidgas och ändras till att även gälla vapenmagasin, nämligen de fall där innehavaren har avlidit (punkten b) eller en ansökan om tillstånd till förvärv har avslagits och magasinet har förvärvats genom arv, testamente eller bodelning (punkten c). Inlösen enligt punkterna a och d kan däremot inte tillämpas i kombination med en reglering om förvärvstillstånd, eftersom de bestämmelserna kopplar till rätten att inneha föremålet i fråga (jfr förslaget i avsnitt 8.4.7).

Vidare skulle olovliga förvärv och försäljningar av vapenmagasin, i vart fall i teorin, kunna motverkas genom bestämmelser om krimi-

nalisering och förverkande av olovligt förvärvade och sålda magasin (jfr förslagen i avsnitt 8.4.3). Det skulle kräva att det införs två nya straffbestämmelser i vapenlagen, förslagsvis i 9 kap. 2 §, som knyter straffansvaret vid sådana förvärv och försäljningar till rätten till förvärv. Vidare skulle förverkandebestämmelserna i 9 kap. 5 § vapenlagen behöva kopplas till de nya straffstadgandena. I likhet med det som föreslås i avsnitt 8.4.3, skulle det också, enligt utredningen, vara rimligt att utvidga den särskilda åtalsregeln i 9 kap. 7 § till att även gälla olovligt förvärvade vapenmagasin.

En sådan reglering skulle dock bli svår att tillämpa i praktiken. Den skulle sannolikt innebära betydande bevisproblem för åklagaren. Det är betydligt svårare att bevisa en koppling mellan påträffade vapenmagasin och särskilda transaktioner än ett innehav. Det öppnar stora möjligheter för den som påträffas med ett vapenmagasin som kräver förvärvstillstånd att kringgå regleringen, exempelvis genom att påstå att magasinet inte har förvärvats av honom eller henne eller att det har anskaffats innan den nya regleringen trädde i kraft.

En reglering med förvärvstillstånd genomför inte ändringsdirektivet

Utredningen bedömer alltså att en lösning med förvärvstillstånd sannolikt är tillräcklig för att uppfylla artikel 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet, om den bestämmelsen ses isolerad. Det kan dock ifrågasättas om de sanktioner som kan kopplas till en sådan reglering skulle vara effektiva och avskräckande, vilket krävs enligt artikel 23 i direktivet. Det är dessutom ytterst tveksamt om en lösning med förvärvstillstånd kan anses uppfylla artikel 6.3.

Som framgått kräver artikel 6.3 att medlemsstaterna ska säkerställa att *innehavet* av ett sådant vapenmagasin som omfattas av direktivet ska leda till att vapentillstånd återkallas, om den enskilde inte har beviljats ett tillstånd enligt de grunder som anges i artikel 9. Om en förvärvsreglering införs skulle ett otillåtet innehav av ett tillståndspliktigt magasin inte få några konsekvenser för innehavaren. Innehavet av magasinet skulle endast kunna leda till återkallelse av innehavarens vapentillstånd om det bevisas att innehavet är en följd av ett olovligt förvärv som föranleder ansvar för brott mot vapenlagen och därmed medför olämplighet enligt 6 kap. 1 § första stycket a vapenlagen. Även om artikel 6.3 tolkas extensivt på det sättet, vilket

är högst tveksamt, innebär de beskrivna svårigheterna att bevisa olovliga förvärv att en lösning med krav på förvärvstillstånd knappast uppfyller artikelns krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att vapentillstånd återkallas.

Utredningen bedömer sammantaget att en reglering som innebär krav på tillstånd till förvärv av magasin endast skulle uppfylla delar av ändringsdirektivets krav. En sådan reglering skulle alltså innebära att Sverige inte genomförde ändringsdirektivet fullständigt.

En förvärvsreglering skulle dessutom vara svår att tillämpa och därmed sannolikt bli ineffektiv. Den skulle vidare bryta mot den befintliga systematiken i svensk vapenlagstiftning. Det skulle inte bli praktiskt enklare för legala vapeninnehavare att anskaffa vapenmagasin, jämfört med om det i stället ställs krav på tillstånd till innehav av magasin. En förvärvsreglering skulle inte heller innebära någon skillnad av betydelse för Polismyndighetens möjligheter att ingripa mot kriminella gäng när det gäller innehav av vapenmagasin.

8.4 En innehavsreglering – regler om tillstånd till innehav av vissa vapenmagasin

8.4.1 Inledning

I det här avsnittet tittar utredningen närmare på om ändringsdirektivets bestämmelser om kombinationen av skjutvapen och stora vapenmagasin kan och bör genomföras genom en reglering som utgår från innehav av vissa löstagbara vapenmagasin.

Resonemangen i detta avsnitt utgår från de allmänna överväganden som utredningen gör i avsnitt 8.1. Här bör särskilt pekas på bedömningen i avsnitt 8.1.3 att ändringsdirektivet innebär ett krav på Sverige att införa en reglering för vissa löstagbara vapenmagasin för halvautomatiska vapen med centralantändning. Frågan är alltså, enligt utredningens mening, inte *om* en reglering av vapenmagasin behöver införas, utan endast *hur* regleringen ska utformas.

8.4.2 En tillståndsreglering med begränsade effekter för vapenägare

Utredningens förslag: Det ska krävas tillstånd för att få inneha sådana löstagbara vapenmagasin som omfattas av vapenlagen. Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning eller för ändamålet samling får dock utan särskilt tillstånd inneha löstagbara vapenmagasin som passar till vapnet. I andra fall ska tillstånd att inneha löstagbara vapenmagasin kunna meddelas om det skäligen kan antas att magasinet inte kommer att missbrukas.

Den som utan särskilt tillstånd innehar löstagbara vapenmagasin och som överlåter det vapen som magasinen passar till, får utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha magasinen till det överlåtna vapnet under tre månader från dagen då överlåtaren lämnar ut vapnet till förvärvaren. Detsamma ska gälla om magasininnehavaren inom samma tid har begärt tillstånd till innehav av ett nytt vapen som magasinen passar till.

Ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ska ge rätt att inneha löstagbara vapenmagasin.

Skälen för utredningens förslag

Regleringen ska bara gälla vissa vapenmagasin

I avsnitt 8.1.4 har utredningen närmare preciserat vilka vapenmagasin som bör regleras i vapenlagen för att uppfylla kraven i ändringsdirektivet. Det är enbart fråga om vissa stora löstagbara vapenmagasin som kan användas i kombination med halvautomatiska vapen med centralantändning och helautomatiska skjutvapen. Regleringen begränsas, som utvecklas närmare i det avsnittet, till vapenmagasin med den kapacitet som anges i ändringsdirektivet.

En reglering liknande den för bl.a. ljuddämpare är minst betungande

För att uppfylla ändringsdirektivet måste alltså, enligt utredningens bedömning, en reglering av vapenmagasin som har så stor kapacitet att de träffas av artikel 13.1 i det konsoliderade vapendirektivet in-

föras i svensk lagstiftning. Regleringen bör, för att uppfylla kraven i direktivet, vara förebyggande och kunna tillämpas som en kontrollfunktion vid förvärvet av sådana magasin. Hur den regleringen närmare ska utformas anges inte i direktivet.

En möjlighet är att, i linje med det som tidigare föreslagits, använda samma typ av reglering för vapenmagasin som i dag gäller för ammunition och ljuddämpare enligt 2 kap. 8 § vapenlagen. Det skulle innebära att tillstånd ska krävas för innehav av löstagbara magasin med angiven kapacitet, men att den som har tillstånd eller har rätt att inneha ett visst vapen för skjutning utan särskilt tillstånd även får inneha löstagbara magasin som passar till vapnet. Tillstånd i andra fall skulle få meddelas endast om det skäligen kan antas att magasinerna inte kommer att missbrukas.

En sådan ordning skulle uppfylla det resultat som ändringsdirektivet eftersträvar, eftersom de vapenmagasin som träffas av artikel 13.1 andra stycket utan särskilt tillstånd skulle få köpas endast av personer med tillstånd eller rätt att inneha ett skjutvapen som kan kombineras med ett så stort magasin. Samtidigt skulle de praktiska konsekvenserna för personer med legal tillgång till vapen för skjutning bli begränsade, eftersom de skulle behålla sin oinskränkta rätt att köpa och inneha magasin till sitt vapen, utan någon begränsning gällande kapacitet eller antal. Ur tillämpningssynpunkt är det också en fördel att använda en redan befintlig och beprövad ordning.

Sammantaget anser utredningen att det lämpligaste sättet att uppfylla ändringsdirektivet – och samtidigt värna om legala vapeninnehavare – är att införa en reglering för löstagbara magasin med angiven kapacitet motsvarande den som i dag gäller för ammunition och ljuddämpare. Som Lagrådet anförde i det tidigare lagstiftningsarbetet (se prop. 2020/21:42 s. 60) framstår det inte som lämpligt att rätten att utan särskilt tillstånd inneha magasin ska vara beroende av att magasinet och vapnet har samma ändamål. Det avgörande för en sådan rätt bör i stället vara att magasinet passar till vapnet.

Med en sådan ordning behåller även jägare rätten att tillståndsfritt köpa större magasin för användning vid övning och tävling enligt 3 kap. 3 § vapenförordningen. Det är enligt utredningen av stor vikt att jägare inte begränsas i sin möjlighet att öva upp sin skjutskicklighet genom övning och tävling på skjutbana. Enligt utredningens mening får möjligheten för jägare att använda större magasin vid övning och tävling också anses förenlig med ändringsdirektivet, som med-

ger undantag från förbudet enligt artikel 9 för utbildningsändamål (artikel 9.2 i det konsoliderade vapendirektivet).

Hur ska förvärvarens rätt kontrolleras?

Förslaget innebär i praktiken att den som köper eller på annat sätt förvärfvar större löstagbara vapenmagasin måste kunna visa upp ett bevis om vapentillstånd för överlåtaren. I Genomförandepromemorian uttalades att det av tillståndsbeviset måste framgå vilken typ av magasin som vapnet får användas med (Ds 2018:1 s. 200). Någon ytterligare förklaring av vad som avsågs eller något konkret förslag lämnades dock inte.

Utredningen förstår tanken bakom uttalandet men anser att en sådan lösning kräver närmare överväganden. Det skulle utan tvekan underlätta för både överlåtaren och förvärvaren om det framgår av tillståndsbeviset vilken typ av magasin som vapnet får användas med. Utredningen bedömer dock det som osannolikt att det på tillståndsbeviset uttömmande och otvetydigt kan anges vilka magasin som vapnet får användas med eller som passar till vapnet. När ammunitionregleringen i 2 kap. 8 § infördes, uttalade regeringen att det med de kunskaper som måste krävas av en vapenhandlare rimligen inte kan vara svårt för denne att avgöra om den ammunition som kunden önskar köpa också är avsedd för vapnet i fråga (prop. 1990/91:130 s. 35). Även om det föreligger vissa skillnader mellan ammunition och löstagbara magasin i detta avseende – bl.a. ska ett tillståndsbevis för ett vapen innehålla både uppgift om ändamål och kaliber (2 kap. 6 § och 3 kap. 2 § vapenförordningen) – anser utredningen att uttalandet gör sig gällande även i fråga om löstagbara vapenmagasin. En vapenhandlare bör således, med de kunskaper som måste krävas av en sådan, rimligen kunna avgöra om det löstagbara magasin som kunden önskar köpa också passar till vapnet i fråga. Likaså är det rimligt att en kund som önskar köpa ett större magasin får ta på sig att försäkra sig om att det passar till hans eller hennes vapen. Ytterst innebär risken att eventuellt göra sig skyldig till brott mot vapenlagen att de som legalt hanterar vapen kan förutsättas göra alla nödvändiga kontroller.

Även den som innehar vapen med samlarvärde bör utan särskilt tillstånd få inneha magasin som passar till vapnet

Till skillnad från den bedömning som gjordes i Genomförandepromemorian, anser utredningen att rätten att inneha vapenmagasin utan särskilt tillstånd inte endast bör gälla för den som har tillstånd att inneha eller rätt till ett vapen för *skjutning*. En sådan ordning skulle innebära att bl.a. samlare tvingas söka ett särskilt tillstånd för varje magasin de önskar köpa. Det framstår inte som en rimlig eller nödvändig ordning, särskilt inte när det gäller personer som också har beviljats tillstånd att inneha vapen och därmed redan har genomgått en prövning i fråga om personlig lämplighet m.m. enligt 2 kap. 5 § vapenlagen.

I lagrådsremissen som föregick prop. 2020/21:42 anförde regeringen att behovet av löstagbara vapenmagasin inte gör sig lika starkt gällande för en person som inte har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning som för en person som behöver magasin för att kunna använda vapnet (lagrådsremissen Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till vapendirektivet s. 64 f.). Utredningen instämmer i och för sig i det. Å andra sidan skulle en sådan ordning som föreslogs där innebära att samlare av vapen med tillhörande vapenmagasin behöver söka dubbla tillstånd. Det skulle innebära både en ökad administrativ börda för samlarna och en ökning av antalet tillståndsärenden hos Polismyndigheten. Sådana dubbla tillståndsprövningar kommer rimligen inte alltid att kunna hanteras parallellt, vilket regeringen verkar ha förutsatt i lagrådsremissen. Av än större betydelse i sammanhanget är att ändringsdirektivet inte kan anses kräva att samlare av vapen ska drabbas av en hårdare reglering än t.ex. målskyttar i det här avseendet.

Sammantaget anser därför utredningen att även den som har tillstånd eller rätt att inneha ett vapen som huvudsakligen har samlarvärde, utan särskilt tillstånd ska få inneha löstagbara vapenmagasin som passar till vapnet.

Övriga fall

Den nyss föreslagna regleringen innebär alltså att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett vapen för skjutning eller ett vapen som

huvudsakligen har samlarvärde inte behöver söka tillstånd för att inneha magasin som passar till vapnet.

I övriga fall bör tillstånd kunna meddelas enskilda personer samt sådana sammanslutningar och huvudmän för museer som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, om det skäligen kan antas att magasinet inte kommer att missbrukas. Enligt förarbetena till den motsvarande bestämmelsen om särskilda ammunitionstillstånd, är det normalt endast för samlarändamål det kan komma i fråga att ha tillstånd att inneha ammunition utan att ha något vapen att använda ammunitionen till (prop. 1990/91:130 s. 36). Motsvarande bör gälla för särskilda magasintillstånd. Utredningen har mycket svårt att se att det finns något legitimt skäl för personer som innehar vapen med prydnads- eller affektionsvärde att få inneha löstagbara magasin av den aktuella kapaciteten till sådana vapen.

De närmare förutsättningarna för att beviljas tillstånd bör, på motsvarande sätt som för ammunition och ljuddämpare, inte anges i lag utan på lägre författningsnivå. Bestämmelserna om ammunition och ljuddämpare i 2 kap. 8, 9 och 11 §§ vapenförordningen bör därför utvidgas till att även gälla för innehav av löstagbara vapenmagasin. Bestämmelsen i 2 kap. 8 § första meningen, som innebär att den som samlar skjutvapen får ges tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare till sådana vapen, är dock inte aktuell att utvidga till vapenmagasin. Det beror på att utredningens förslag innebär att samlare av skjutvapen ska ha rätt att inneha sådana vapenmagasin utan särskilt tillstånd.

Vidare bör Polismyndighetens skyldighet att utfärda bevis över tillstånd att inneha skjutvapen, ammunition och ljuddämpare och föreskrifterna om bevisets innehåll i 3 kap. 1 och 7 §§ vapenförordningen ändras till att gälla även för tillstånd till innehav av vapenmagasin.

Likaså bör reglerna i 16 kap. 1 § vapenförordningen om avgift för prövning av ansökan om tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare, utvidgas till att gälla ansökningar avseende vapenmagasin.

Innehav ska vara tillåtet under viss tid i samband med vapenbyte

Riksdagen har i samband med behandlingen av propositionen Lättnader i tillståndsplikten för ljuddämpare (prop. 2021/22:46) tillkän-

nagett för regeringen att den ska se till att en vapenägare som gör sig av med ett vapen har rätt att behålla tillhörande ljuddämpare (bet. 2021/22:JuU11, s. 3 och 9, rskr. 2021/22:148). Till grund för tillkännagivandet anförde Justitieutskottet i huvudsak att lagförslaget, som innebar att ljuddämpare reglerades på samma sätt som ammunition och som nu föreslås för vapenmagasin, inte kommer till rätta med den problematik som kan uppstå om en vapenägare vill behålla en ljuddämpare när han eller hon gör sig av med sitt vapen, t.ex. för att han eller hon senare avser att köpa ett nytt vapen till vilket ljuddämparen passar. Enligt utskottet är det inte rimligt att en legal vapenägare i ett sådant fall riskerar att dömas för brott mot vapenlagen. Liknande invändningar framförde Svenska Pistolskytteförbundet i sitt remissvar över Genomförandepromemorians förslag om reglering av vapenmagasin.

Utredningen har inte utrymme att hantera frågor om ljuddämpare i detta delbetänkande. Utredningen har dock förståelse för att den beskrivna situationen upplevs som problematisk. Problemet uppstår även när det gäller sådana vapenmagasin som den nya regleringen föreslås omfatta. En vapenägare som överlåter ett vapen kan under i vart fall viss tid efter överlåtelsen ha ett fullt legitimt behov av att behålla redan inköpta vapenmagasin, utan att det finns sakliga skäl för att han eller hon ska söka särskilt tillstånd för att få inneha de magasinerna. Ett sådant behov kan exempelvis, i linje med vad utskottet anført, uppstå om vapenägaren avser att köpa ett nytt vapen till vilket magasinerna också kommer att passa, men det nya vapnet inte kan anskaffas i omedelbart samband med försäljningen av det gamla vapnet. Ett sådant behov kan också uppstå till följd av att den tilltänkta köparen endast vill köpa vapnet men inte magasinerna.

Enligt utredningen är det rimligt att vapenägaren i sådana situationer får en viss tid på sig att antingen skaffa ett nytt vapen som magasinerna passar till eller göra sig av med magasinerna. Det bör därför införas en bestämmelse som innebär att vapenmagasin fortsatt kan behållas en tid efter en överlåtelse av ett skjutvapen. Enligt utredningens mening är det rimligt att tidsfristen bestäms till tre månader. Om vapenägaren, innan tidsfristen har gått ut, ansöker om särskilt tillstånd att inneha magasinerna, eller om tillstånd att inneha ett vapen för skjutning eller samling som magasinerna passar till, bör vapeninnehavaren ha rätt att fortsätta att inneha magasinerna till dess att ansökan om tillstånd har prövats slutligt.

Vad gäller frågan om när tidsfristen ska börja att räknas, har utredningen övervägt olika alternativ. Ett alternativ kan vara att tidsfristen börjar räknas från den dag då överlåtelsen slutförs i avtalsrättslig mening. Den tidpunkten kan emellertid variera och vara svår att fastställa för en enskild vapenägare. Av 12 kap. 1 § vapenförordningen framgår att en överlåtare inte får lämna ut ett skjutvapen till den som har fått tillstånd att inneha vapnet förrän han eller hon av köparen har fått en dubblett av tillståndsbeviset. Fram till dess har överlåtaren därmed bevisligen rätt att ha kvar vapnet i sin besittning. Utredningen anser därför att tidsfristen under vilken ett vapenmagasin till ett vapen som överläts fortsatt kan innehas, bör räknas från dagen då överlåtaren lämnar ut vapnet till förvärvaren.

Vapenhandlare ska inte behöva söka tillstånd

Det har framförts till utredningen att regeringens tidigare förslag om krav på tillstånd för innehav av löstagbara vapenmagasin innebar en osäkerhet om vad som gällde för vapenhandlares innehav av sådana magasin. Motsvarande osäkerhet uppges även ha uppstått beträffande ljuddämpare, till följd av den nya regleringen om tillstånd avseende sådana föremål som trädde i kraft den 1 juli 2022 (se prop. 2021/22:46).

Utredningen har förståelse för att de tidigare förslagen om att tillståndsbelägga innehav av löstagbara vapenmagasin, liksom införandet av en motsvarande reglering avseende ljuddämpare, har gett upphov till viss osäkerhet beträffande vad som ska gälla i fråga om vapenhandlares innehav av sådana föremål.

När det gäller vapenmagasin konstaterar utredningen att ändringsdirektivet inte innebär något förbud eller någon annan begränsning för vapenhandlare att inneha vapenmagasin (jfr t.ex. artikel 4.4, 4.5 femte stycket och 9.4 i det konsoliderade vapendirektivet). Utredningen, vars uppdrag är att föreslå ett genomförande på miniminivå, anser redan därför att den föreslagna tillståndsplikten för vapenmagasin inte ska gälla för vapenhandlare. Det bör klargöras genom ett tillägg i 2 kap. 10 d § vapenlagen. Den paragrafen bör ange att ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ger rätt att inneha sådana löstagbara vapenmagasin som omfattas av vapenlagen.

Motsvarande reglering skulle i och för sig kunna införas även beträffande ljuddämpare. Som nyss har påtalats har utredningen dock inte något utrymme att hantera frågor rörande ljuddämpare i detta delbetänkande. Det är dessutom lämpligare att alla frågor som rör ljuddämpare hanteras i ett sammanhang.

Löstagbara vapenmagasin som innehas när förslagen träder i kraft

I avsnitt 12.2 överväger utredningen om det krävs en övergångsbestämmelse som innebär att den som innehar ett vapenmagasin som det krävs tillstånd för, får fortsätta inneha vapenmagasinet en viss tid efter det att de nu aktuella lagändringarna har trätt i kraft.

8.4.3 Kriminalisering av olovligt innehav m.m.

Utredningens förslag: Det ska vara straffbart att inneha sådana stora löstagbara vapenmagasin som omfattas av vapenlagen utan att ha rätt till det. Den som frivilligt lämnar in ett vapenmagasin som innehas olovligen ska dock endast få åtalas om det är motiverat från allmän synpunkt.

Sådana vapenmagasin ska under samma förutsättningar som ammunition och ljuddämpare kunna förklaras förverkade.

Ett tillstånd att inneha ett vapenmagasin ska återkallas under samma förutsättningar som gäller för ammunition och ljuddämpare.

Skyldigheten att under vissa förutsättningar omhänderta vapen och tillhörande ammunition, ljuddämpare och tillståndsbevis ska gälla även vapenmagasin som regleras i vapenlagen och som hör till vapnet.

Skälen för utredningens förslag

Otillåtet innehav av vapenmagasin ska kriminaliseras

Enligt 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen kan den som innehar ammunition eller ljuddämpare utan att ha rätt till det dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Utredningen har i avsnitt 8.4.2

föreslagit att innehav av vissa vapenmagasin ska regleras i vapenlagen på i princip samma sätt som innehav av ammunition och ljuddämpare. En fråga som då uppkommer är om det finns skäl att utvidga straffansvaret i 9 kap. 2 § vapenlagen till att även omfatta olovligt innehav av vapenmagasin.

Ändringsdirektivets bestämmelser om vapenmagasin innehåller inte något uttryckligt krav på att otillåtet innehav eller användning av magasin ska kriminaliseras. I artikel 23 i det konsoliderade vapendirektivet anges dock att medlemsstaterna ska fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits för att genomföra direktivet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas.

Utredningen bedömer att den föreslagna regleringen av vapenmagasin bör kompletteras med bestämmelser som kriminaliserar otillåtet innehav, på motsvarande sätt som gäller för ammunition och ljuddämpare. En sådan reglering möjliggör att legitimt innehav och användning av magasin kan kontrolleras, samtidigt som innehav och användning för brottslig verksamhet motverkas. Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet innehar ett löstagbart magasin med den kapacitet som anges i direktivet, utan att ha rätt till det, ska alltså kunna dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. På motsvarande sätt som gäller för ammunition och ljuddämpare bör det i ringa fall inte dömas till ansvar (9 kap. 2 § andra stycket vapenlagen).

Åtalsregeln om frivilligt inlämnande ska gälla även vapenmagasin

Enligt 9 kap. 7 § vapenlagen får åtal mot någon som frivilligt lämnar in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Polismyndigheten väckas endast om det är motiverat från allmän synpunkt. Bestämmelsen infördes år 2000, mot bakgrund av att det framkommit att en del personer av rädsla för att bli åtalade för vapenbrott tvekat att vända sig till polisen när de t.ex. hittat ett gammalt bortglömt skjutvapen på vinden eller annat liknande ställe. Syftet med bestämmelsen är att uppmuntra allmänheten att lämna in skjutvapen, ammunition och ljuddämpare för vilka tillstånd saknas. Ett exempel på när åtal kan vara motiverat från allmän synpunkt är, enligt förarbetena, om en person beslutar sig för att lämna in ett skjutvapen till polisen först

i och med att han eller hon riskerar att upptäckas och inlämnandet således inte är frivilligt i egentlig mening (prop. 1999/2000:27 s. 71 och 98). Enligt utredningen är det rimligt att regleringen om frivilligt inlämnande utvidgas till att även gälla för vapenmagasin.

Vapenmagasin ska kunna förverkas i vissa fall

I 9 kap. 5 § vapenlagen finns en bestämmelse om förverkande av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som varit föremål för vissa brott. Bestämmelsen innebär bl.a. att ammunition och ljuddämpare som någon har innehaft utan att ha rätt till det, eller som överlåtit till någon som inte haft rätt att inneha föremålen, ska förverkas. Enligt paragrafen får vidare ammunition och ljuddämpare förklaras förverkade om de hör till ett vapen som förverkas. Nu när utredningen föreslår att vissa vapenmagasin ska regleras på i huvudsak samma sätt som ammunition och ljuddämpare, inställer sig frågan om bestämmelserna om förverkande bör utvidgas till att på motsvarande sätt gälla sådana magasin.

I SOU 2021:100 föreslår 2020 års förverkandeutredning att det nuvarande kapitlet i brottsbalken som reglerar förverkande, 36 kap., ska upphävas och ersättas med ett helt nytt kapitel. Som huvudregel ska brottsbalkens förverkanderegler vara tillämpliga också i specialstraffrätten. Vissa specialstraffrättsliga bestämmelser om förverkande ska emellertid enligt förslaget finnas kvar. Det gäller sådana bestämmelser som är särskilt anpassade för det område där de finns och bestämmelser som används frekvent och beträffande vilka det finns en utarbetad praxis. Vapenlagens förverkandebestämmelser föreslås vara oförändrade.

Utredningen noterar att ändringsdirektivets bestämmelser om vapenmagasin inte innehåller något uttryckligt krav på att magasin ska kunna förverkas. I artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet, som behandlas i avsnitt 7.2.2 och reglerar förvärv och innehav av föremål i kategori A, krävs att medlemsstaterna ska säkerställa att skjutvapen, väsentliga delar och ammunition som innehas i strid med regleringen i artikeln, ska kunna beslagtogs. Något motsvarande krav ställs emellertid inte avseende vapenmagasin. Det talar i någon mån för att inte införa några bestämmelser om förverkande av vapenmagasin i den svenska lagstiftningen.

Det skulle emellertid strida mot strukturen i vapenlagstiftningen med en reglering som innebär att viss egendom som har varit föremål för brott mot vapenlagen, i form av t.ex. olovligt innehav, inte skulle kunna förverkas. Som tidigare nämnts föreskriver dessutom artikel 23 i det konsoliderade vapendirektivet att medlemsstaterna ska fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt direktivet. Regleringen om förverkande av ammunition och ljuddämpare i 9 kap. 5 § vapenlagen bör därför utvidgas till att även gälla sådana vapenmagasin som nu föreslås omfattas av lagen.

Återkallelse och omhändertagande

Enligt 6 kap. 2 § vapenlagen ska ett tillstånd att inneha ammunition eller ljuddämpare återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, om tillståndshavaren har missbrukat den egendom som tillståndet gäller eller om det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

Enligt 6 kap. 4 § vapenlagen ska Polismyndigheten vidare besluta att ett vapen med tillhörande ammunition, ljuddämpare och tillståndsbevis ska tas om hand, om det finns risk att vapnet missbrukas eller det är sannolikt att tillståndet att inneha vapnet kommer att återkallas och särskilda omständigheter inte talar mot ett omhändertagande. Syftet med den regleringen är att tillfälligt förhindra innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare i de angivna fallen. Ett beslut om omhändertagande enligt paragrafen är en interimistisk åtgärd som vidtas i avvaktan på att frågan om återkallelse av tillståndet prövas (se Vissa åtgärder mot illegala vapen, prop. 2011/12:109, s. 34).

Det är enligt utredningen både angeläget och rimligt att ett tillstånd att inneha sådana vapenmagasin som regleras i vapenlagen kan återkallas i de fall som anges i 6 kap. 2 § och att vapenmagasin kan omhändertas i de fall som anges i 6 kap. 4 §. Bestämmelserna bör därför utvidgas till att även omfatta sådana vapenmagasin.

I artikel 6.3 i det konsoliderade vapendirektivet ställs krav på att innehav av magasin av den kapacitet som omfattas av direktivet, och som kan monteras på, dvs. sättas in i, antingen ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning eller ett repeterande skjutvapen,

ska leda till att innehavarens tillstånd att inneha ett vapen i kategori B återkallas, såvida inte innehavaren har beviljats tillstånd enligt artikel 9 eller artikel 10.5. Enligt 6 kap. 1 § första stycket a vapenlagen ska ett tillstånd att inneha skjutvapen återkallas om tillståndshavaren har visat sig vara olämplig att inneha skjutvapen. Ett olovligt innehav av de magasin som föreslås omfattas av vapenlagen kommer normalt sett även att innebära att innehavaren har visat sig vara olämplig i den mening som avses i 6 kap. 1 § första stycket a, vilket leder till återkallelse av hans eller hennes vapentillstånd. I och med det anser utredningen att syftet med artikel 6.3 är tillgodosett genom den befintliga regleringen.

Utredningen noterar att artikel 6.3 inte bara omfattar innehav av stora vapenmagasin till halvautomatiska vapen med centralantändning, utan även stora magasin till repeterande vapen. Det framstår emellertid som både märkligt och omotiverat, givet det faktum att sådana vapen inte faller inom direktivets kategori A, även om de kombineras med ett stort magasin. Det finns enligt utredningens mening därför inte skäl att utvidga regleringen om återkallelse av tillstånd till att även omfatta sådana vapenmagasin.

8.4.4 Överlåtelse och lån

Utredningens förslag: De löstagbara vapenmagasin som regleras i vapenlagen får, i likhet med ammunition och ljuddämpare, överlåtas endast till den som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Om sådana vapenmagasin överlåts genom ombud ska ombudet ha ett eget vapentillstånd. Överträdelse av bestämmelsen straffbeläggs.

Den som har tillstånd att låna skjutvapen ska utan särskilt tillstånd få inneha magasin som passar till vapnet.

Skälen för utredningens förslag: Enligt 2 kap. 9 § vapenlagen får skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare endast överlåtas till den som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Bestämmelsen innebär bl.a. att en vapenhandlare som överlåter sådan egendom har en skyldighet att kontrollera att den som vill köpa den har tillstånd eller rätt att inneha den. I paragrafen anges också att om ammunition eller ljuddämpare överlåts genom ombud, ska ombudet ha eget vapentill-

stånd. Bestämmelsen är straffsanktionerad. Den som överlåter ammunition eller ljuddämpare till någon som inte har rätt att inneha egendomen kan dömas för brott enligt 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen.

Artikel 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet reglerar i strikt mening endast förvärvarens rätt att köpa vapenmagasin. Den innehåller inget direkt krav på reglering av överlåtarens rätt att sälja magasin. För att den föreslagna regleringen om tillstånd till innehav av vissa lösttagbara vapenmagasin inte ska leda till omotiverade luckor i lagstiftningen, är det enligt utredningens mening nödvändigt att även överlåtaren ges incitament att i samband med transaktionen kontrollera förvärvarens rätt att inneha magasinerna. Ur tillämpningssynpunkt är det också en fördel att vapenmagasin i det avseendet regleras på samma sätt som skjutvapen, ammunition och ljuddämpare. Regleringen i 2 kap. 9 § och 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen bör därför utvidgas till att även omfatta överlåtelse av vapenmagasin som omfattas av vapenlagen. Utredningen återkommer i avsnitt 9.5 till frågan om motsvarande ska gälla även för yrkesmässig förmedling.

Den som har tillstånd att låna skjutvapen får enligt 3 kap. 10 § vapenlagen, under den tid som han eller hon innehar ett vapen som lån, utan särskilt tillstånd även inneha ammunition och ljuddämpare till vapnet. Av konsekvensskäl bör den bestämmelsen utvidgas till att gälla även de nu aktuella vapenmagasinen. Eftersom den som lånar ett skjutvapen inte har rätt att överlåta vapnet, omfattas inte han eller hon av förslaget i avsnitt 8.4.2 om möjlighet att, utan särskilt tillstånd, under en viss tid fortsätta inneha vapenmagasin i samband med vapenöverlåtelse. Det finns inte heller skäl att föreslå någon motsvarande reglering för dessa fall.

8.4.5 Inga nya regler om förvaring och transport

Utredningens bedömning: Det behöver inte införas några regler om förvaring eller transport av sådana vapenmagasin som regleras i vapenlagen.

Skälen för utredningens bedömning: I 5 kap. vapenlagen finns regler om förvaring och transport av skjutvapen, ammunition och ljud-

dämpare. Av 5 kap. 1 § framgår att den som innehar skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare är skyldig att ta hand om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte finns risk för att någon obehörig kommer åt den. I 5 kap. 2 § finns närmare bestämmelser om hur egendomen ska förvaras. Där anges bl.a. att skjutvapen ska förvaras i säkerhetsskåp eller i annat lika säkert förvaringsutrymme, och att ammunition och ljuddämpare ska förvaras under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt. I 5 kap. 3 § regleras möjligheten att lämna över skjutvapen, ljuddämpare och ammunition till annan för förvaring. I 5 kap. 4 § finns bestämmelser om att den som skickar eller transporterar ett skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare ska vidta åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt egendomen. Bestämmelserna är, i fråga om enskilda personers innehav, i viss mån straffbelagda i 9 kap. 2 § vapenlagen. Det är t.ex., enligt 9 kap. 2 § första stycket b, straffbart att uppsåtligen eller av oaktsamhet bryta mot bestämmelserna om överlämnande till förvaring hos någon annan enligt 5 kap. 3 § eller bestämmelserna om transport i 5 kap. 4 §. Likaså utgör det enligt 9 kap. 2 § första stycket i ett brott mot vapenlagen att förvara ett skjutvapen eller en ljuddämpare åt någon annan utan att det finns ett föreskrivet tillstånd till förvaringen.

I Genomförandepromemorian föreslås att bestämmelserna om förvaring av skjutvapen och ammunition i 5 kap. 1–4 §§ vapenlagen, liksom vissa kompletterande bestämmelser i vapenförordningen, ska utvidgas till att även gälla vapenmagasin. Vidare föreslås att straffbestämmelserna i 9 kap. 2 § första stycket b och i ska ändras till att gälla även olovlig förvaring av vapenmagasin. Till stöd för det anförs i huvudsak att det bör gälla samma krav för förvaring av vapenmagasin som för ammunition och ljuddämpare och att det är angeläget att straffsanktionera även otillåten förvaring av sådan egendom, för att ingripanden mot otillåtna innehav av vapenmagasin inte ska kunna hindras av att innehavaren påstår sig förvara egendomen åt någon annan (se Ds 2018:1 s. 203 f.).

Utredningen anser i och för sig att det är logiskt att det bör gälla samma krav på förvaring av sådana vapenmagasin som regleras i vapenlagen som för ammunition och ljuddämpare. Samtidigt noterar utredningen att ändringsdirektivet inte innehåller några krav avseende förvaring eller transport av magasin. Sådana krav gäller endast för skjutvapen, väsentliga delar och ammunition (se skäl 21, artikel 7 och artikel 9.3 i det konsoliderade vapendirektivet). Vad beträffar

straffbestämmelsen i 9 kap. 2 § första stycket i, noterar utredningen också att den endast gäller förvaring åt annan av skjutvapen och ljuddämpare, men inte förvaring av ammunition. Allt otillåtet innehav av vapenmagasin som sträcker sig längre än endast förvaring kommer att vara straffbelagt i enlighet med förslagen i avsnitt 8.4.3 (se prop. 2011/12:109 s. 20 f.). Mot bakgrund av det och det förhållandet att utredningen ska lämna förslag för att genomföra direktivet på absolut miniminivå, bedömer utredningen att det inte bör införas några bestämmelser om förvaring och transport av vapenmagasin.

8.4.6 Inga nya regler om införsel

Utredningens bedömning: Det behöver inte införas några regler om tillstånd till införsel av vapenmagasin.

Skälen för utredningens bedömning

Tillstånd ska inte krävas för införsel av vapenmagasin

Enligt 2 kap. 1 § första stycket d vapenlagen krävs det tillstånd för att föra in skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare till Sverige. Med införsel i paragrafens mening avses att egendomen förs över gränsen för svenskt territorium, oavsett för vilket ändamål det görs. Regleringen träffar således både transporter av egendom genom landet, införsel av egendom för tillfällig användning i landet och införsel i syfte att egendomen ska stanna kvar i landet. Regleringen är dock inte avsedd att ersätta innehavstillstånd utan syftar till att kontrollera mera tillfälliga innehav i landet (se prop. 1973:166, s. 141 f.). I de fall där egendomen förs in för att stanna kvar i landet bör därför i regel ett innehavstillstånd sökas i stället för ett införseltillstånd.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för, undantagen från och räckvidden av införseltillstånd finns i 2 kap. 11–16 §§ vapenlagen. Av 2 kap. 11 § följer att det i huvudsak gäller samma förutsättningar för tillstånd till införsel av vapen, ammunition och ljuddämpare som för tillstånd att inneha sådan egendom. Av 2 kap. 12 § framgår att införseltillstånd endast ger rätt att inneha egendom under den begränsade tid och för det ändamål som anges i tillståndet. I 2 kap. 13 § föreskrivs vissa undantag från kravet på tillstånd till in-

försel. Det framgår bl.a. att enskilda personer utan sådant tillstånd får föra in de skjutvapen, den ammunition och de ljuddämpare som de i Sverige har rätt att inneha för personligt bruk. Det undantaget innebär bl.a. att den som enligt 2 kap. 8 § vapenlagen har rätt att inneha ammunition, får föra in ammunitionen till Sverige utan särskilt tillstånd.

I 4 kap. vapenförordningen finns ytterligare bestämmelser om införseltillstånd. Därutöver finns det bestämmelser om anmälningskyldighet vid införsel av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare inom EU i 3 och 4 §§ lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.

Regleringen om införseltillstånd fyller en viktig funktion. Den kompletterar bestämmelserna om innehavstillstånd och syftar till att få kontroll över vilka föremål som förs in i landet (prop. 2021/22:46 s. 28). I och med de undantag från tillståndskraven som regleringen medger, skulle en utvidgning av den till att även omfatta vapenmagasin sannolikt inte innebära några orimligt betungande konsekvenser för legala vapenägare.

Ändringsdirektivet ställer inga krav i fråga om införsel

Företrädare för både Polismyndigheten och Tullverket har under utredningens arbete framhållit behovet av att reglera även införsel av vapenmagasin.

Ändringsdirektivet innehåller emellertid inga krav på att medlemsstaterna ska reglera införsel av de vapenmagasin som enligt direktivet ska regleras. Direktivets bestämmelser om formaliteter för förflyttning av egendom inom unionen avser endast skjutvapen (se artikel 16 och 17 i det konsoliderade vapendirektivet). De ändamåls-skäl som ligger bakom den nuvarande införselregleringen – att begränsa och få kontroll över vilka föremål som förs in i landet – gör sig inte heller lika starkt gällande i fråga om vapenmagasin som i fråga om exempelvis skjutvapen. En utvidgning av regleringen till att gälla även vapenmagasin skulle därtill ofrånkomligen medföra en ökad administrativ börda för såväl de som avser att föra in magasin till Sverige som Tullverket och Polismyndigheten. Sammantaget, och med särskilt beaktande av att utredningen ska föreslå en implementering av direktivet på absolut miniminivå, anser utredningen att

regleringen om införseltillstånd i vapenlagen inte bör utvidgas till att även gälla sådana vapenmagasin som regleras i lagen.

8.4.7 Inlösen, dödsbon och konkursbon

Utredningens förslag: De löstagbara vapenmagasin som regleras i vapenlagen ska kunna lösas in av staten under samma förutsättningar som gäller för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

Sådana vapenmagasin som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo ska omfattas av samma regler som gäller för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som ingår i ett sådant.

Skälen för utredningens förslag

Inlösen av vapenmagasin

I 7 kap. vapenlagen och 10 kap. vapenförordningen finns det regler om inlösen av vapen, ammunition och ljuddämpare. Med inlösen avses i det sammanhanget att staten tvångsförvärvar egendomen mot en ersättning som motsvarar egendomens marknadsvärde.

I 7 kap. 1 § vapenlagen anges fyra olika fall i vilka inlösen ska ske. De innefattar att tillståndet att inneha egendomen har återkallats utan att egendomen har förverkats eller tagits i beslag (punkten a), att innehavaren har avlidit (punkten b), att en ansökan om tillstånd att inneha egendomen har avslagits och den har förvärvats genom arv, testamente eller bodelning (punkten c) och att en domstol har beslutat att egendom som någon innehar utan att ha rätt till den inte ska förverkas eller att åklagaren har avstått från att föra talan om förverkande (punkten d).

I 7 kap. 2 § vapenlagen anges undantag från kravet på inlösen, som i huvudsak innebär att inlösen inte aktualiseras om innehavaren själv, inom vissa särskilt angivna tidsfrister, skrotar eller överlåter egendomen till någon som har rätt att inneha den. En grundläggande tanke bakom bestämmelserna om inlösen är att Polismyndigheten, som prövar frågor om inlösen, i största möjliga utsträckning ska undvika inlösen genom att låta ägaren själv avveckla sitt innehav (se prop. 1973:166 s. 146 f.).

Ändringsdirektivet innehåller inte några krav på eller bestämmelser om att sådana vapenmagasin som omfattas av regleringen ska kunna tvångsförvärvas av medlemsstaterna. Den svenska regleringen om inlösen är emellertid ett viktigt komplement till regleringen om innehavstillstånd, kriminalisering och förverkande. En enskild vapeninnehavare som själv saknar kunskap eller andra nödvändiga förutsättningar för att kunna avhända sig föremålet på ett lagenligt sätt, får genom inlösenförfarandet hjälp att bli av med det. Samtidigt har samhället möjlighet att kontrollera att skjutvapen och andra föremål som regleras i vapenlagen inte kommer i orätta händer. Genom att ersättningen vid inlösen ska motsvara marknadsvärdet garanterar staten dessutom att ingen ekonomisk förlust uppstår. Utredningen anser därför att reglerna om inlösen bör gälla de vapenmagasin som föreslås omfattas av vapenlagen, när innehavet regleras på i princip samma sätt som ammunition och ljuddämpare.

Vapenmagasin som ingår i dödsbon eller konkursbon

I 8 kap. vapenlagen och 11 kap. vapenförordningen finns regler om hanteringen av vapen, ammunition och ljuddämpare i dödsbon och konkursbon. I 8 kap. 1 § vapenlagen föreskrivs att skjutvapen, ammunition och ljuddämpare, som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo, under viss tid utan särskilt tillstånd får innehas av den som har tagit hand om boet. Enligt 8 kap. 2 § vapenlagen får Polismyndigheten, när det finns särskild anledning till det, besluta att sådan egendom tills vidare ska förvaras av myndigheten eller någon annan som myndigheten anvisar. Även om ändringsdirektivet inte innehåller något som medför att bestämmelserna i fråga behöver utvidgas till att gälla sådana vapenmagasin som regleras i vapenlagen, är det rimligt att regleringen även gäller dem. En sådan ordning underlättar vid administrationen av dödsbon och konkursbon och bör därför införas. Den kan inte anses innebära några negativa konsekvenser för legala vapenägare.

8.4.8 Statens innehav av vapenmagasin

Utredningens förslag: Vapenlagen ska inte gälla för vapenmagasin som innehas av staten.

Skälen för utredningens förslag: Vapenlagens bestämmelser gäller enligt 1 kap. 8 § vapenlagen, med några få undantag avseende vapenregister och märkning, inte skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som innehas av staten. Det innebär bl.a. att vapenlagens krav på tillstånd i 2 kap. 1 § inte gäller skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som innehas av staten. Under remissförfarandet avseende Genomförandepromemorian framhöll Försvarsmakten att även löstagbara vapenmagasin måste omfattas av det statliga undantaget, eftersom det annars kommer att skapa omfattande problem för verksamheten. Utredningen instämmer i den synpunkten. Därför bör undantaget från vapenlagens tillämpningsområde i 1 kap. 8 § första stycket vapenlagen utvidgas till att även omfatta sådana löstagbara vapenmagasin som regleras i vapenlagen.

I avsnitt 11.3 återkommer utredningen till frågan om vissa myndiganden i vapenlagen, som ger möjlighet att undanta vissa statliga tjänstemän, företrädare för andra staters myndigheter och främmande stats militära styrka från vapenlagens krav, bör utvidgas till att även gälla deras befattning med vapenmagasin.

8.4.9 Möjligheten att flyga med skjutvapen

Utredningens bedömning: Utredningens förslag innebär inte någon omklassificering av vapen eller någon utvidgning av begreppet krigsmateriel. De ändrar inte heller befintliga regelverk om rätten att ta med skjutvapen och andra föremål på flygplan.

Skälen för utredningens bedömning

Vissa invändningar mot tidigare förslag

Utredningen har uppfattat att en central invändning från framför allt vissa skytteföreningar mot Genomförandepromemorians förslag om

vapenmagasin, är att den föreslagna regleringen skulle omöjliggöra för målskyttar att flyga med vissa skjutvapen och magasin, även om de förvaras separat.

Som utredningen förstår det grundar sig den invändningen på följande resonemang. Om det införs ett krav på tillstånd till innehav av vapenmagasin innebär det i sig, eller ger i vart fall uttryck för, en omklassificering av vissa halvautomatiska vapen med stora magasin från kategori B till kategori A, oavsett om magasinet är infört i vapnet eller inte. En sådan omklassificering krävs inte av ändringsdirektivet. Om ett skjutvapen klassificeras i kategori A, likställs det med krigsmateriel. Många flygbolag transporterar inte vapen som ingår i kategori A eller krigsmateriel. Förslagen innebär därför, enligt kritikerna, att kombinationen av vissa halvautomatiska vapen och stora vapenmagasin inte kommer att få transporteras med flygplan, även om vapnen och vapenmagasinen förvaras separat. Det finns i vart fall en risk att flygbolagen tolkar förslagen på det sättet, till nackdel för målskyttar.

Möjligheten att flyga med skjutvapen styrs av andra regelverk

Utredningen vill med anledning av de invändningar som nyss redovisats lämna följande förtydliganden.

Möjligheten att ta med skjutvapen och andra farliga föremål på flygplan styrs i grunden av vissa internationella regelverk, företrädesvis de bestämmelser om lufttransport av s.k. farligt gods som utfärdas av den internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) med stöd av konventionen den 7 december 1944 angående internationell civil luftfart (Chicagokonventionen) och de i huvudsak motsvarande bestämmelserna om transport av farligt gods som har tagits fram av den internationella luftfartsorganisationen (IATA). I svensk rätt finns det bestämmelser som införlivar ICAO:s regelverk i lagen (2006:263) och förordningen (2006:311) om transport av farligt gods. Det finns också en viss reglering av relevans på området för luftfartsskydd. I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1998 av den 5 november 2015 om detaljerade bestämmelser för genomförande av de gemensamma grundläggande standarderna avseende luftfartsskydd, föreskrivs bl.a. förbud mot att transportera explosiva och brandfarliga ämnen ombord på flygplan.

Det samlade regelverket på området är omfattande. Utredningen har inte identifierat något kategoriskt förbud i regelverket mot att transportera skjutvapen i kategori A eller krigsmateriel. Såväl ICAO:s som IATA:s reglering synes tillåta att skjutvapen för målskytte tillsammans med maximalt 5 kg ammunition får tas med på flygplan som incheckat bagage, förutsatt att vapnet är oladdat.

Utredningen råder inte över den reglering som finns i ICAO:s och IATA:s regelverk och föreslår inga ändringar i den svenska reglering som finns på området.

Den svenska regleringen av krigsmateriel är oförändrad

Det är enligt utredningens mening en missuppfattning att de förslag som lagts fram vid tidigare försök att genomföra ändringsdirektivet innebär att några nya vapen eller vapenkategorier ska utgöra krigsmateriel. Inte heller utredningens förslag har sådan innebörd.

Frågan om vad som utgör krigsmateriel enligt svensk rätt regleras i krigsmateriellagstiftningen. Som tidigare nämnts följer det av bilagan till förordningen om krigsmateriel att i princip alla skjutvapen som omfattas av vapenlagstiftningen, förutom slätborrade vapen för jakt eller sportskytte (hagelgevär), redan i dag utgör krigsmateriel. Halvautomatiska skjutvapen som inte är slätborrade utgör alltså enligt gällande rätt krigsmateriel. Det bör understrykas att det i 9 § förordningen om krigsmateriel görs undantag från kravet på tillstånd till utförsel av krigsmateriel när det gäller tillfällig utförsel för privat bruk av handeldvapen och ammunition till vapnet, förutsatt att personen i fråga är berättigad att inneha vapnet här i landet enligt vapenlagen. Det betyder dock inte att sådana vapen inte utgör krigsmateriel.

Utredningen föreslår inga förändringar av bilagan till krigsmaterielförordningen eller bestämmelserna om utförsel av krigsmateriel.

Frågan om klassificering av vapen i samband med flygresor

Som framhållits tidigare innebär förändringarna i direktivets artikel 9 och bilaga I bl.a. att vissa halvautomatiska vapen i vilka det sätts in ett stort lösttagbart vapenmagasin ingår i direktivets kategori A, och därmed som utgångspunkt är förbjudna enligt direktivet. Om

ett sådant skjutvapen och vapenmagasin däremot förvaras separat, under exempelvis en flygresa, ingår det under flygresan inte i kategori A, så som direktivet är utformat.

Direktivet innehåller utöver artikel 9 även andra bestämmelser om magasin, som syftar till att direktivets förbud ska vara möjligt att tillämpa i praktiken samtidigt som det inte enkelt ska kunna kringgå. Som tidigare nämnts, anser utredningen att de bestämmelserna kräver en reglering av löstagbara vapenmagasin, som givet bl.a. den befintliga strukturen i vapenlagen lämpligast utformas utifrån krav på tillstånd till innehav av sådana magasin. Utredningens förslag om krav på tillstånd till innehav av vissa vapenmagasin ska alltså inte uppfattas som ett ställningstagande i frågan om separat förvarade skjutvapen och vapenmagasin av angivet slag alltid utgör vapen i kategori A.

9 Vapenmäklare

9.1 Dagens lagstiftning täcker inte vapenmäklare

Utredningens bedömning: Varken vapenlagen eller lagen om krigsmateriel täcker till fullo kraven i ändringsdirektivet på reglering av vapenmäklarverksamhet.

Skälen för utredningens bedömning

Vapenmäklare är en ny kategori

Genom ändringsdirektivet införs det krav på medlemsstaterna att ha ett system för reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet (artikel 4.4 i det konsoliderade vapendirektivet). Systemet ska inbegripa åtminstone

- registrering av vapenhandlare och vapenmäklare som är verk-samma på medlemsstatens territorium,
- licens eller tillstånd för vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet på medlemsstatens territorium, och
- prövning av den berörda vapenhandlarens eller vapenmäklarens personliga och yrkesmässiga integritet och relevanta förmåga (i fråga om juridiska personer gäller prövningen både den juridiska personen och den eller de fysiska personer som leder företaget).

När det gäller vapenhandlare finns det sedan tidigare krav på tillstånd och tillståndsprövning (se artikel 4.3 i 1991 års vapendirektiv i dess lydelse enligt 2008 års ändringsdirektiv). Kraven på vapenhandlare har genomförts i svensk lagstiftning framför allt genom bestämmelser i vapenlagen, lagen om krigsmateriel och lagen om brandfarliga

och explosiva varor. I vapenlagen regleras traditionell handel med skjutvapen och vissa delar till sådana vapen och verksamheter som ser över eller reparerar skjutvapen eller vissa delar till vapnen. I lagen om brandfarliga och explosiva varor och lagen om krigsmateriel regleras sådan verksamhet som består av handel med och annan hantering av ammunition, t.ex. tillverkning.

Det som är nytt genom ändringsdirektivet är alltså dels krav på tillstånd och tillståndsprövning för vapenmäklarverksamhet, dels krav på registrering av vapenhandlare och vapenmäklare. Registreringskravet behandlas i avsnitt 10.1.2. I detta avsnitt behandlas kravet på tillstånd för vapenmäklarverksamhet.

Ändringsdirektivets definition av vapenmäklare

I artikel 1.1.10 i det konsoliderade vapendirektivet definieras vapenmäklare som varje fysisk eller juridisk person, med undantag av vapenhandlare, vars näringsverksamhet helt eller delvis består av något av följande:

- att förhandla om eller arrangera transaktioner för inköp, försäljning eller leverans av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition, eller
- att arrangera överföringen av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition inom en medlemsstat, från en medlemsstat till en annan medlemsstat, från en medlemsstat till ett tredjeland eller från ett tredjeland till en medlemsstat.

Som framgår av direktivtexten gör definitionen, som har införts genom ändringsdirektivet, tydlig skillnad mellan vapenhandlare och vapenmäklare.

Den nuvarande regleringen

Det finns i dag inte någon reglering i svensk rätt som specifikt avser vapenmäklarverksamhet, men det finns regler i vapenlagen om krav på tillstånd för att bedriva handel med skjutvapen. Vidare finns det viss reglering i lagstiftningen om krigsmateriel. Det behöver därför övervägas om de reglerna är tillräckliga i den meningen att de omfattar

tar allt det som avses med mäklarverksamhet i ändringsdirektivet. Det skulle i så fall innebära att det inte behöver införas några nya regler som specifikt avser vapenmäklarverksamhet.

Finns det vapenmäklare i Sverige?

En grundläggande fråga är naturligtvis om det i dag finns någon yrkeskategori i Sverige som motsvarar det som i ändringsdirektivet kallas vapenmäklare och, om så inte är fallet, om sådan verksamhet ändå behöver regleras.

Enligt den grundsyn som gäller näringsidkare som bedriver mäklarverksamhet ska mäklaren vara en opartisk mellanman och alltså inte företräda någon av parterna som ombud (jfr exempelvis 3 kap. 1 § andra stycket och 3 kap. 11 § fastighetsmäklarlagen [2021:516], se även prop. 2020/21:42 s. 42). Ett uppdrag som vapenmäklare skiljer sig alltså typiskt sett från ett uppdrag som ombud genom att en vapenmäklare är fristående från parterna.

Ett antal remissinstanser framhöll i sina yttranden över Genomförandepromemorian att det var otydligt vad som avses med vapenmäklare. I den delen ansluter sig utredningen till det som anförts om den saken i prop. 2020/21:42 (s. 41 f.). Även utredningen anser således att man utifrån ändringsdirektivets definition av vapenmäklare kan dra slutsatsen att den som endast förmedlar enstaka affärer inte är att betrakta som en vapenmäklare. Vidare kan inte personer eller företag som endast tillhandahåller annonser, utan att på andra sätt bidra till transaktioner, anses arrangera transaktioner och träffas av vapenmäklarregleringen. Inte heller kan personer eller företag som endast anlitas för att utföra transporter av skjutvapen, sådana vapendelar som jämföras med skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition betraktas som vapenmäklare i ändringsdirektivets mening.

Det har hävdats att det i dag inte finns några personer eller företag i Sverige som ägnar sig åt vapenmäklarverksamhet som inte redan har tillstånd att driva vapenhandel. Därför skulle det inte heller finnas något behov av att reglera sådan verksamhet.

En medlemsstat kan inte avstå från att genomföra en del av ändringsdirektivet av det skälet. Vapendirektivet är en kompletterande åtgärd för EU:s inre marknad som tillkom för att skapa en balans mellan, å ena sidan, åtagandet att säkerställa en viss frihet för handel

med skjutvapen och, å andra sidan, kravet att den friheten begränsas av vissa garantier som är nödvändiga av säkerhetsskäl (se skäl 2 till det konsoliderade vapendirektivet). Vapenhandeln är alltså en del av EU:s inre marknad. Det innebär bl.a. att företag i andra medlemsstater ska kunna konkurrera på EU:s marknad för vapenhandel på samma villkor som svenska företag. De ska också ha samma möjlighet att etablera verksamhet i Sverige som svenska företag har och som de har i unionen i övrigt. Att samma regler gäller i Sverige som i övriga unionen är alltså en förutsättning för att den inre marknaden ska kunna fungera fullt ut.

Vidare finns det inga garantier för att inte någon exempelvis skapar en hemsida vars enda syfte är att förmedla köp och försäljning av skjutvapen eller på annat sätt ägnar sig åt vapenmäklarverksamhet. Ändringsdirektivet syftar bl.a. till att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet. Att lämna vapenmäklarverksamhet oreglerad kan leda till att det vakuum som bildas kommer att utnyttjas t.ex. av den organiserade brottsligheten.

Vapenlagens regler om handel med skjutvapen omfattar inte all vapenmäklarverksamhet i ändringsdirektivets mening

Någon definition av handel med vapen finns inte i vapenlagen och förarbetena saknar klargörande uttalanden i saken. Med vapenhandel torde dock avses inte bara sådan verksamhet där en näringsidkare handlar med egna vapen eller med annans vapen i kommission utan också verksamhet där näringsidkaren handlar med vapen som ombud för någon annan.

En mellanman som agerar i rollen av ett ombud kan således anses bedriva handel med vapen i vapenlagens mening. Frågan är om även en mellanman som agerar som vapenmäklare kan anses bedriva handel med vapen i vapenlagens mening.

När 1991 års vapendirektiv genomfördes i Sverige bedömdes de då gällande reglerna i vapenlagen (1973:1176) om handel med vapen, som i aktuellt avseende motsvarar nu gällande regler, väl fylla direktivets krav när det gäller tillstånd för yrkesmässig vapenhandel (se prop. 1995/96:52 s. 33).

Ett skäl som starkt talar mot att nu tolkningsvis utsträcka omfattningen av de svenska reglerna till att avse vapenmäklarverksamhet i ändringsdirektivets mening är att EU-lagstiftaren i definitionen

av vapenmäklare uttryckligen har undantagit vapenhandlare. Det är alltså tydligt att EU vill fånga upp en kategori av näringsidkare som ligger utanför direktivets definition av vapenhandlare.

Vidare ger ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen alltid rätt att inneha de skjutvapen som tillståndet avser (2 kap. 10 d § vapenlagen). Sådan handel tar alltså sikte på fysisk befattning med skjutvapen. Vapenlagens bestämmelser om handel med vapen synes därmed inte omfatta renodlad mäklarverksamhet, där någon enbart medverkar till transaktioner med eller överföringar av skjutvapen utan att själv ta fysisk befattning med vapnen. I sammanhanget bör nämnas att det i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (RPSFS 2009:13, FAP 551-3, de allmänna råden till föreskrifterna i 13 kap. 2 §) uttalas att förmedling av skjutvapen inte innebär tillståndspliktig vapenhandel i vapenlagens mening när förmedlaren inte fysiskt hanterar vapnen. Ändringsdirektivets definition av vapenmäklare (artikel 1.1.10 i det konsoliderade vapendirektivet) träffar emellertid helt klart sådan verksamhet.

Det kan också konstateras att vapenlagen bara reglerar handel med skjutvapen, men inte handel med ammunition. Vapenmäklarverksamhet i ändringsdirektivets mening omfattar däremot yrkesmässig förmedling av både skjutvapen och ammunition. Det innebär att vapenlagens regler om handel med skjutvapen inte till fullo uppfyller kraven i ändringsdirektivet på reglering av vapenmäklarverksamhet. Någon form av ytterligare reglering är alltså nödvändig.

Sammanfattningsvis anser utredningen att vapenlagens regler om handel med skjutvapen i sin nuvarande utformning inte omfattar all vapenmäklarverksamhet i ändringsdirektivets mening.

Bestämmelserna i lagen om krigsmateriel om tillstånd för tillhandahållande är inte heller tillräckliga

I lagen om krigsmateriel finns det bestämmelser med krav på tillstånd och tillståndsgivning som träffar vapenmäklarverksamhet. Enligt 4 § första stycket lagen om krigsmateriel krävs det tillstånd för att här i landet bedriva verksamhet som avser ”tillhandahållande” av krigsmateriel. Alla skjutvapen och särskilt utformade vapendelar till sådana skjutvapen, förutom slätborrade skjutvapen för jakt eller sportskytte (hagelgevär), och all ammunition som omfattas av vapendirektivet utgör krigsmateriel (se artikel 1.1.1–3 och bilaga I till

det konsoliderade direktivet jämförda med bilagan till förordningen om krigsmateriel). De förfaranden med skjutvapen och ammunition som definitionen av vapenmäklarverksamhet omfattar faller enligt utredningens bedömning in under uttrycket tillhandahållande i lagen om krigsmateriel.

För utförelse av krigsmateriel från Sverige krävs, utöver tillstånd till tillhandahållande, ett särskilt utförelsetillstånd enligt 6 § lagen om krigsmateriel. Enligt 5 § samma lag krävs också tillstånd i varje enskilt fall när krigsmateriel som finns i utlandet tillhandahålls till någon i utlandet.

Tillstånd till tillhandahållande prövas enligt 1 a § lagen om krigsmateriel av Inspektionen för strategiska produkter (ISP). I de flesta fall prövas även ansökan om utförelse av ISP. I vissa fall, vilka anges i 11 § förordningen om krigsmateriel, ska ansökan om utförelsetillstånd emellertid prövas av Polismyndigheten. Vid all tillståndsprövning enligt lagen om krigsmateriel gäller, enligt 1 § andra stycket den lagen, att tillstånd får lämnas endast om det finns säkerhets- eller försvarspolitiska skäl för tillståndet och det inte strider mot Sveriges internationella förpliktelser eller Sveriges utrikespolitik i övrigt. Kravet enligt 1 § lagen om krigsmateriel innebär bl.a. att tillståndsgivningen är avsedd att vara mycket restriktiv.

Att förhandla om eller arrangera transaktioner för inköp, försäljning eller leverans av sådana skjutvapen, vapendelar och ammunition som utgör krigsmateriel, liksom att arrangera överföring av sådana produkter mellan olika länder, kräver således tillstånd till tillhandahållande enligt lagen om krigsmateriel. Även om vapenmäklarverksamhet omfattas av det kravet är frågan om det är tillräckligt för att uppfylla ändringsdirektivets krav på tillstånd och tillståndsprövning.

För det första kan det konstateras att lagen om krigsmateriel, till skillnad från vapendirektivet, inte omfattar slätborrade skjutvapen för jakt eller sportskytte. Sådana vapen omfattas däremot av vapenlagen. Mäklarverksamhet avseende vissa skjutvapen, som omfattas av vapendirektivets tillämpningsområde, faller därmed utanför lagen om krigsmateriel.

För det andra kan konstateras att tillståndsprövningen enligt ändringsdirektivet ska omfatta en prövning av vapenmäklarens personliga och yrkesmässiga integritet och relevanta förmåga, medan det i lagen om krigsmateriel endast ställs krav på prövning av om det föreligger säkerhets- eller försvarspolitiska skäl att ge tillstånd.

Bestämmelserna i lagen om krigsmateriel om tillstånd för tillhandahållande uppfyller därför inte heller i alla delar ändringsdirektivets krav på reglering av vapenmäklarverksamhet.

9.2 Tillståndsplikt för vapenmäklare

Utredningens förslag: Att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. att bedriva vapenmäklarverksamhet, kräver tillstånd enligt vapenlagen på motsvarande sätt som i dag gäller för vapenhandlarverksamhet med skjutvapen.

Samma förutsättningar för att återkalla tillstånd för vapenmäklare ska gälla som för vapenhandlare. Om det finns särskilda skäl får Polismyndigheten bestämma att ett beslut om återkallelse av tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet ska gälla omedelbart.

Närmare föreskrifter om vad som ska gälla vid vapenmäklarverksamhet tas in i vapenförordningen.

Skälen för utredningens förslag

Vapenmäklarverksamhet bör kräva tillstånd enligt vapenlagen

Utredningens uppdrag är att analysera behovet av och lämna förslag på författningsändringar som är nödvändiga för att genomföra ändringsdirektivet på miniminivå.

När det gäller behovet av reglering av tillstånd för vapenmäklarverksamhet har utredningen kommit fram till att varken vapenlagens reglering av handel med vapen eller bestämmelserna i lagen om krigsmateriel om tillståndsgivning fullt ut motsvarar ändringsdirektivets regler om vapenmäklarverksamhet. Det krävs därför kompletterande lagstiftning.

I Genomförandepromemorian görs bedömningen att det, för att uppfylla ändringsdirektivets krav avseende vapenmäklarverksamhet, i vapenlagen bör införas krav på tillstånd för sådan verksamhet på motsvarande sätt som gäller för vapenhandel (Ds 2018:1 s. 130 f.). Regeringen har gjort samma bedömning (prop. 2020/21:42 s. 37 f.). Att det krävs kompletterande lagstiftning om vapenmäklarverksamhet har således stöd i tidigare överväganden. Även om den svenska

lagstiftningen redan till stora delar uppfyller kraven i ändringsdirektivet är det tydligt att den inte i alla avseenden är tillräcklig.

Till det kommer att den stämning som har riktats mot Sverige för bristande genomförande av ändringsdirektivet i en punkt avser vapenmäklare. Avsaknad av regler om vapenmäklare kan därmed leda till att Sverige fälls för bristande genomförande och får betala skadestånd och vite för det.

En särskild fråga är om det bör införas en särreglering för vapenmäklare eller om det enbart bör föreskrivas i vapenlagen att det som gäller i fråga om vapenhandlare också ska gälla för vapenmäklare. Mot bakgrund av att den verksamhet som vapenhandlare respektive vapenmäklare bedriver inte i alla delar är jämförbar bör de sistnämnda regleras särskilt. Det bör tillfogas att det förhållandet att det i vapendirektivet ställs delvis olika krav på vapenhandlare och vapenmäklare också talar för att det i den svenska lagstiftningen bör finnas en möjlighet att göra motsvarande differentiering.

För att uppfylla ändringsdirektivets krav på tillstånd bör yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition, dvs. vapenmäklarverksamhet, omfattas av krav på tillstånd och tillståndsprövning enligt vapenlagen på motsvarande sätt som gäller för vapenhandlarverksamhet med skjutvapen. Regler om det bör införas i 2 kap. 1 § vapenlagen.

Återkallelse av tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet

Tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet bör enligt utredningens mening kunna återkallas på samma grunder som vapenhandlartillstånd kan återkallas enligt 6 kap. 3 § vapenlagen.

I likhet med det som redan gäller för beslut om återkallelse av handelstillstånd och auktorisation bör Polismyndighetens beslut om återkallelse av tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition som utgångspunkt inte gälla omedelbart (10 kap. 2 § andra stycket vapenlagen). Sådana beslut bör emellertid gälla omedelbart om Polismyndigheten bestämmer det och anger det i beslutet. Polismyndigheten bör få bestämma att ett beslut om återkallelse ska gälla omedelbart om det finns särskilda skäl för det.

Vissa krav på vapenhandlare ska även gälla för vapenmäklare

Eftersom vapenmäklarverksamhet enligt utredningens förslag ska kräva tillstånd enligt vapenlagen bör även vissa andra bestämmelser som reglerar grundläggande krav för att någon ska få tillstånd att bedriva vapenhandel utvidgas till att omfatta även vapenmäklarverksamhet. Det gäller bl.a. bestämmelserna i 2 kap. 10 § vapenlagen och 5 kap. 2 § vapenförordningen. De särskilda krav som ställs på vapenhandlare på grund av deras fysiska befattning med vapen och ammunition bör dock inte gälla för vapenmäklare.

I avsnitt 11.3 återkommer utredningen till frågan om möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att enligt 11 kap. 2 § c vapenlagen meddela närmare föreskrifter om kraven på kunskap för att få driva handel med skjutvapen och vad som i övrigt ska gälla vid sådan handel även bör gälla för vapenmäklarverksamhet.

Behövs dubbla tillstånd?

En fråga som den nya regleringen väcker är om den som har ett tillstånd som vapenhandlare även behöver söka tillstånd för vapenmäklarverksamhet i de fall där vapenhandlaren också förhandlar eller arrangerar transaktioner för köp, försäljning eller leverans av skjutvapen eller vapendelar eller arrangerar överföring av skjutvapen. Om någon, som har ett tillstånd att bedriva vapenhandel, endast förmedlar enstaka affärer utan att i den delen uppfylla kravet på yrkesmässighet, behöver han eller hon inte söka särskilt tillstånd för vapenmäklarverksamhet. Om vapenhandlaren däremot avser att förmedla affärer i sådan omfattning att kravet på yrkesmässighet uppfylls, behöver han eller hon dock söka tillstånd för vapenmäklarverksamhet och följa de särskilda regler som föreslås gälla för sådan verksamhet.

9.3 Föreståndare och ersättare

Utredningens förslag: En juridisk person som har tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet ska ha en föreståndare som ansvarar för verksamheten, på motsvarande sätt som i dag gäller för vapenhandlarverksamhet med skjutvapen.

Om föreståndaren är förhindrad att ansvara för verksamheten får han eller hon sätta en ersättare i sitt ställe. Ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten.

Utredningens bedömning: En vapenmäklare bör inte vara skyldig att ha en godkänd ersättare för den som har tillstånd att bedriva verksamheten eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren för verksamheten.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Behöver vapenmäklare ha en godkänd föreståndare?

I en vapenhandel som bedrivs av en juridisk person ska det finnas en av Polismyndigheten godkänd föreståndare eller, vid förfall för föreståndaren, en godkänd ersättare. De grundläggande bestämmelserna om det finns i 2 kap. 10 a–c §§ vapenlagen. Föreståndaren eller ersättaren är ansvarig för att rörelsen bedrivs korrekt, dvs. att verksamheten uppfyller de krav som gäller för handeln.

I Genomförandepromemorian föreslås att kraven enligt 2 kap. 10 a–c §§ vapenlagen ska gälla även för juridiska personer som bedriver vapenmäklarverksamhet (Ds 2018:1 s. 132). Även regeringen lade fram ett sådant förslag (prop. 2020/21:42 s. 40).

En föreståndare har en mycket viktig funktion för att vapenhandel bedrivs på ett korrekt sätt. Det är givetvis viktigt att en vapenmäklare också bedriver sin verksamhet på ett korrekt sätt.

En viktig skillnad mellan en vapenhandlare och en vapenmäklare är emellertid att en vapenmäklare som regel inte hanterar några vapen fysiskt inom ramen för sin verksamhet. En vapenmäklare kan inte ha något faktiskt behov av att förvara vapen genom lagerhållning eller för försäljning i butik, och kan inte annat än undantagsvis förväntas inneha några vapen i vapenlagens mening. Dessa skillnader talar för att det inte är motiverat att ha samma stränga krav på vapenmäklare som vapenhandlare.

Typiskt sett kan mäklarverksamhet sägas innebära att en viss person ges förtroendet att agera som mäklare i en transaktion. En person som arbetar som vapenmäklare kan vilja bedriva sin verksamhet som ett enmansföretag – i en enskild firma eller ett fåmansbolag. Ett krav att en vapenmäklare alltid ska ha en föreståndare (och en ersät-

tare för denne) skulle omöjliggöra sådana enmansföretag. Därför bör, på samma sätt som när det gäller vapenhandlare, det endast ställas krav på föreståndare om vapenmäklarverksamheten bedrivs i en juridisk person.

Möjlighet att utse ersättare

Som nyss nämnts ska en vapenhandlare, vars verksamhet bedrivs i en juridisk person, inte bara utse en föreståndare utan även en ersättare för föreståndaren. Båda ska godkännas av Polismyndigheten. Något motsvarande krav på ersättare bör inte gälla för vapenmäklare, eftersom de normalt inte fysiskt hanterar vapen och ammunition.

Att det inte ställs något formellt krav på att en föreståndare för en vapenmäklare ska ha en ersättare bör dock inte hindra att en sådan utses, exempelvis om verksamheten är av stor omfattning. Det ligger i en seriös vapenmäklares intresse att det blir tydligt för Polismyndigheten vem som har ansvaret för verksamheten och kan kontaktas om föreståndaren får förfall, t.ex. på grund av sjukhusvistelse. En sådan ersättare bör anmälas till och godkännas av Polismyndigheten på samma sätt som gäller för andra ersättare.

Utredningen gör alltså bedömningen att det inte är nödvändigt att föreskriva att det alltid ska finnas en godkänd ersättare för den som har tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet eller, i fråga om en juridisk person, föreståndaren för verksamheten.

9.4 Viss vapenmäklarverksamhet enligt vapenlagen undantas från krigsmateriellagstiftningen

Utredningens förslag: Vapenmäklarverksamhet som kräver tillstånd enligt vapenlagen undantas från kravet på tillhandahållandetillstånd enligt lagen om krigsmateriel.

Skälen för utredningens förslag

Vapenmäklarverksamhet undantas från krigsmateriellagstiftningen

I avsnitt 11.3 behandlar utredningen frågan om möjligheten för regeringen enligt 4 § tredje stycket lagen om krigsmateriel att meddela undantag från kravet på tillstånd till tillhandahållande för vapenhandlarverksamhet som regleras genom vapenlagen bör utvidgas till att omfatta även vapenmäklarverksamhet. Utredningen anser att en sådan utvidgning är nödvändig av samma skäl som motsvarande undantag görs för vapenhandel som regleras i vapenlagen. Med en sådan lösning kommer det att finnas möjlighet att undvika krav på att enskilda ska ha både vapenmäklartillstånd enligt vapenlagen och tillhandahållandetillstånd enligt lagen om krigsmateriel. Sådana föreskrifter bör tas in i förordningen om krigsmateriel.

Närmare om kompetensfördelningen mellan ISP och Polismyndigheten

Regler om myndigheters kontroll av skjutvapen i olika avseenden finns i både vapenlagstiftningen och krigsmateriellagstiftningen. Regelverken går in i varandra och är delvis överlappande. Det får till följd att det kan uppstå oklarheter kring vilken myndighet som har ansvaret för kontroll i vissa fall.

Det kan allmänt sägas att Polismyndigheten har ansvaret för säkerheten i det civila samhället när det gäller förekomsten och användningen av skjutvapen. Polismyndighetens tillståndsgivning, som regleras i vapenlagstiftningen, har alltså sådana utgångspunkter. ISP:s verksamhet enligt krigsmateriellagstiftningen är däremot motiverad av försvarshänsyn och säkerhets- och utrikespolitiska hänsyn. ISP:s tillståndsgivning utgår alltså från säkerhetsintressen för Sverige som nation, snarare än säkerheten i det civila samhället.

ISP har i sitt remissvar över Genomförandepromemorian ansett bl.a. att det finns skäl att begränsa vapenmäklartillstånd enligt vapenlagen till att gälla vissa vapentyper och vissa mottagare, närmare bestämt vapen som inte är helautomatiska eller särskilt utformade för militär användning och som inte förmedlas till statliga mottagare inom eller utom landet. Övriga vapen anser ISP alltjämt bör vara un-

derkastade tillståndskrav enligt lagen om krigsmateriel, med följd att ISP förblir tillstånds- och tillsynsmyndighet.

ISP har på nytt tagit upp denna fråga med utredningen. Utredningen anser för sin del, i likhet med regeringen (se prop. 2020/21:42 s. 40) att det är nödvändigt, för att Sverige ska uppfylla ändringsdirektivets krav på tillstånd, att kravet på tillstånd enligt vapenlagen inte begränsas till vissa vapen.

Utredningen har emellertid förståelse för ISP:s synpunkter. Det är viktigt att det är tydligt för de tillståndsgivande myndigheterna – ISP och Polismyndigheten – och för dem som bedriver yrkesmässig förmedling av skjutvapen och ammunition eller tillhandahållande av krigsmateriel vilket regelverk som är tillämpligt i fråga om en viss verksamhet.

Både i krigsmaterielregelverket och vapenlagstiftningen finns det regler som rör kompetensfördelningen mellan ISP och Polismyndigheten.

I 4 § tredje stycket lagen om krigsmateriel anges att regeringen får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet enligt första och andra styckena i fråga om sådan handel med skjutvapen som regleras genom föreskrifterna i vapenlagen eller sådan hantering av ammunition eller annan explosiv vara som regleras genom föreskrifterna i lagen om brandfarliga och explosiva varor.

I 4 § förordningen om krigsmateriel anges att vad som sägs i 4 § lagen om krigsmateriel om krav på tillstånd inte gäller handel med handeldvapen eller delar till sådana vapen. Tillstånd för sådan handel regleras i stället genom bestämmelser i vapenlagen. Som nyss framgått föreslår utredningen att den bestämmelsen ska kompletteras så att den även avser vapenmäklarverksamhet enligt vapenlagen.

I vapenlagen finns det en motsvarande undantagsbestämmelse. I 2 kap. 1 § fjärde stycket föreskrivs att tillstånd inte krävs för verksamhet som omfattas av ett tillstånd enligt 3 eller 4 § lagen om krigsmateriel.

I både krigsmaterielregelverket och i vapenlagen finns det således ömsesidigt gällande undantagsbestämmelser. Undantagen gäller i dag för handel med skjutvapen och tillämpas i den praktiska ärendehantering av ISP och av Polismyndigheten. Undantaget i vapenlagen kommer enligt utredningens förslag att vara tillämpligt för yrkesmässig förmedling av skjutvapen och ammunition. Det undantaget bör enligt utredningens mening tillämpas för yrkesmässig för-

medling av skjutvapen och ammunition på samma sätt som det i dag tillämpas för handel med skjutvapen.

ISP utfärdar tillstånd för den som har ett utrikes- eller säkerhetspolitiskt skäl för att bedriva sin verksamhet. Det rör sig främst om försvarsföretag som i regel har verksamhet riktad mot statliga mottagare eller av staten auktoriserade mottagare. Polismyndighetens tillståndsverksamhet torde normalt inte avse tillstånd för sådan handel eller handel avseende t.ex. robotar.

Förmedlingsverksamhet beträffande helautomatiska vapen kan komma att aktualisera frågor om tillstånd hos båda myndigheterna. I praktiken är det dock olika slag av verksamhetsutövare som har anledning att vända sig till antingen ISP eller Polismyndigheten för att ansöka om tillstånd. Eftersom tillståndsgivning enligt vapenlagen beträffande helautomatiska vapen generellt präglas av stor restriktivitet kommer förmedlingsverksamhet avseende sådana vapen i praktiken att regleras i första hand genom tillstånd enligt krigsmaterielregelverket.

Med tillämpning av undantagsbestämmelserna i 2 kap. 1 § vapenlagen och 4 § förordningen om krigsmateriel torde det alltså vara möjligt att uppnå ordningen att förmedlingsverksamhet som omfattar helautomatiska vapen samt vapen som är särskilt utformade för militär användning och verksamheter som riktas mot statliga mottagare prövas genom tillståndsgivning enligt lagen om krigsmateriel. Det rör sig i regel om verksamheter som kräver att det görs en bedömning av om det föreligger försvars- och säkerhetspolitiska skäl för att bevilja tillstånd. Annan verksamhet – dvs. mäklarverksamhet rörande vapen avsedda för jakt- och målskytte samt i vissa undantagsfall helautomatiska vapen – bör däremot prövas vid tillståndsgivning enligt vapenlagen, dvs. av Polismyndigheten.

9.5 Kriminalisering

Utredningens förslag: Att bedriva vapenmäklarverksamhet utan tillstånd straffbeläggs på samma sätt som vapenhandlarverksamhet med skjutvapen utan tillstånd.

Det införs krav på vapenmäklare att kontrollera att den som vill köpa t.ex. skjutvapen, vissa vapendelar och ammunition har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Yrkesmässig förmedling

av sådan egendom till någon som inte har rätt att inneha den straffbeläggs.

Skälen för utredningens förslag

Kriminalisering av vapenmäklarverksamhet utan tillstånd

Medlemsstaterna har en skyldighet att fastställa sanktionssystem för överträdelse av de nationella bestämmelser som antas enligt vapendirektivet. Medlemsstaterna ska även vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att dessa sanktioner tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 23 i det konsoliderade vapendirektivet).

I enlighet med direktivets krav på sanktioner är kravet på tillstånd för vapenhandel i 2 kap. 1 § vapenlagen straffbelagt i 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen. Enligt den bestämmelsen döms den som uppsåtlig eller av oaktsamhet driver handel med skjutvapen utan tillstånd till böter eller fängelse i högst sex månader. Att vapenmäklarverksamhet, enligt utredningens förslag, ska kräva tillstånd enligt 2 kap. 1 § vapenlagen talar för att kriminaliseringen bör omfatta även vapenmäklarverksamhet som bedrivs utan tillstånd. Eftersom vapenhandel och vapenmäklarverksamhet utan tillstånd framstår som lika straffvärda förfaranden finns det inte någon anledning att göra skillnad när det gäller kriminalisering. Vidare kan noteras att viss vapenmäklarverksamhet utan tillstånd redan i dag är straffbelagd genom en bestämmelse i 25 § lagen om krigsmateriel. Av angivna skäl bör straffansvaret i 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen utvidgas till att omfatta den som uppsåtlig eller av oaktsamhet yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition utan tillstånd.

Utredningen återkommer i avsnitt 12.2 till frågan om det behövs en övergångsbestämmelse med anledning av de nya reglerna om vapenmäklare.

Krav på vapenmäklare att kontrollera tillstånd och kriminalisering av förmedling till personer som saknar tillstånd

Enligt 2 kap. 9 § vapenlagen får skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare överlåtas endast till den som har tillstånd eller rätt att in-

neha egendomen. Vidare får skjutvapen, enligt 3 kap. vapenlagen, endast lånas ut under vissa förutsättningar. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet överlåter eller lånar ut skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet kan dömas för vapenbrott enligt 9 kap. 1 § vapenlagen. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet överlåter ammunition eller ljuddämpare till någon som inte har rätt att inneha egendomen kan dömas för brott mot vapenlagen enligt 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen. Regleringen innebär bl.a. att en vapenhandlare som överlåter skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare har en skyldighet att kontrollera att den som vill köpa egendomen har tillstånd eller rätt att inneha den. I avsnitt 8.4.4 har utredningen föreslagit att regleringen i 2 kap. 9 § och 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen även ska omfatta vapenmagasin.

Utredningen har i uppdrag att analysera behovet av och lämna förslag på författningsändringar som är nödvändiga för att genomföra ändringsdirektivet på miniminivå. Utredningen bedömer att de nya bestämmelserna om vapenmäklare samt kravet att ha effektiva sanktioner för överträdelser av den nya regleringen (se artikel 1.1.10, 4.4 och 23 i det konsoliderade direktivet) gör det nödvändigt att ändra 2 kap. 9 § vapenlagen så att det klart framgår att skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin endast får yrkesmässigt förmedlas till den som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen. Vidare bör 9 kap. 1 § och 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen på motsvarande sätt ändras så att yrkesmässig förmedling av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin till någon som inte har rätt att inneha egendomen kriminaliseras. Otillåten yrkesmässig förmedling av skjutvapen bör också kunna utgöra grovt eller synnerligen grovt brott enligt 9 kap. 1 a § vapenlagen.

10 Registerfrågor och informationsutbyte

10.1 Utökade krav på registrering av vapenhandlare och vapenmäklare

10.1.1 Ändringsdirektivet

Ändringsdirektivet ställer nya krav på varje medlemsstat att registrera vapenhandlare och vapenmäklare som är verksamma på medlemsstatens territorium (artikel 4.4 a i det konsoliderade vapendirektivet).

I avsnitt 10.1.2 behandlar utredningen behovet av nya regler om registrering av vapenmäklare. I avsnitt 10.1.3 tar utredningen upp en anslutande fråga om undantag från sekretess i det nya vapenmäklarregistret. I avsnitt 10.1.4 behandlas frågan om vilka nya regler som behövs för att tillgodose ändringsdirektivets utökade krav på registrering av vapenhandlare och i avsnitt 10.1.5 frågan om det krävs någon sekretessreglering avseende de nya registren som ISP, Mynndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och kommunerna ska föra. I avsnitt 10.1.6 behandlas de nya registerbestämmelsernas förhållande till annan personuppgiftsreglering.

10.1.2 Det behövs nya regler om registrering av vapenmäklare

Utredningens förslag: Polismyndigheten ska föra register över dem som meddelats tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet, på motsvarande sätt som myndigheten för register över dem som har tillstånd att bedriva vapenhandlarverksamhet med skjutvapen.

Skälen för utredningens förslag: I 1 a kap. 7 § första stycket vapenlagen anges i fyra punkter de register som Polismyndigheten ska föra – vapeninnehavarregistret (punkten 1), vapenregistret (punkten 2), vapenhandlarregistret (punkten 3) och registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte (punkten 4).

I avsnitt 9.2 föreslår utredningen att yrkesmässig förmedling av vapen eller ammunition, dvs. vapenmäklarverksamhet, ska omfattas av krav på tillstånd och tillståndsprövning enligt vapenlagen. För att uppfylla ändringsdirektivets krav när det gäller registrering av vapenmäklare bör 1 a kap. 7 § första stycket 3 vapenlagen utvidgas så att den även omfattar registrering av personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt vapenlagen att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition. Polismyndigheten ska alltså registrera vapenmäklare på i princip samma sätt som vapenhandlare. Om det bör göras i ett separat vapenmäklarregister eller som en del i det befintliga vapenhandlarregistret som myndigheten redan för får Polismyndigheten avgöra. Direktivet ställer endast krav på att en registrering ska göras.

Genom en sådan komplettering av 1 a kap. 7 § första stycket 3 vapenlagen och genom det faktiska inrättandet av ett register över vapenmäklare uppfylls ändringsdirektivets krav.

10.1.3 Reglerna om undantag från sekretess i vapenregister behöver kompletteras

Utredningens förslag: Sekretess ska inte gälla för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att yrkesmässigt förmedla vapen eller ammunition. Sekretess ska inte heller gälla för uppgift i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att yrkesmässigt förmedla vapen eller ammunition.

Skälen för utredningens förslag: I 18 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL) finns bestämmelser om sekretess för uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen. Av tredje stycket framgår att sekretessen inte gäller för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att bedriva handel med skjutvapen eller att ta emot skjutvapen för översyn eller

reparation. Sekretess gäller inte heller för uppgift i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen.

Utredningen föreslår i avsnitt 10.1.2 att vapenmäklare i likhet med vapenhandlare ska registreras. Det finns inte skäl att sådan registrering ska regleras på annat sätt än registrering av vapenhandlare i fråga om sekretess.

Undantagsbestämmelsen i 18 kap. 16 § tredje stycket OSL bör därför kompletteras på så sätt att sekretess inte ska gälla för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att yrkesmässigt förmedla vapen eller ammunition. Sekretess ska inte heller gälla för eventuella uppgifter i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att yrkesmässigt förmedla vapen eller ammunition.

10.1.4 Det behövs nya regler om registrering av viss vapenhandel

Utredningens förslag: ISP, MSB och kommuner ska föra register över vissa beslutade tillstånd till vapenhandlarverksamhet. Registren ska bl.a. innehålla uppgifter om fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har meddelats sådant tillstånd.

Skälen för utredningens förslag

Vapenhandlare kan bedriva olika typer av verksamhet

Ändringsdirektivet innebär ett nytt krav på varje medlemsstat att registrera vapenhandlare som är verksamma på medlemsstatens territorium (artikel 4.4 a i det konsoliderade vapendirektivet). Alltså ska näringsidkare som bedriver verksamheter av sådana slag som omfattas av vapendirektivets definition av vapenhandlare registreras.

Definitionen av vapenhandlare i artikel 1.9 i det konsoliderade vapendirektivet innebär, något förenklat, att en vapenhandlare kan bedriva verksamhet som består av något eller några av följande moment: tillverkning av eller handel med skjutvapen eller väsentliga delar eller tillverkning av eller handel med ammunition.

Utredningen behöver därför analysera i vilken utsträckning registrering av vapenhandlare förekommer i dag och om det behövs nya eller ändrade regler om registrering i något avseende.

Vapenhandlarverksamhet regleras i svensk rätt i tre olika lagar: vapenlagen, lagen om brandfarliga och explosiva varor och lagen om krigsmateriel.

I vapenlagen regleras dels traditionell handel med skjutvapen och vissa delar till sådana vapen, dels verksamheter som ser över eller reparerar skjutvapen eller vissa delar till vapnen. Här ska tilläggas att med skjutvapen i vapenlagens mening förstås även sådana vapendelar som i vapendirektivet benämns väsentliga delar, se 1 kap. 3 § f vapenlagen jämförd med artikel 1.1.2 i det konsoliderade vapendirektivet (se även avsnitt 7.1).

I lagen om brandfarliga och explosiva varor regleras sådan vapenhandlarverksamhet som består av handel med och annan hantering av ammunition, bl.a. tillverkning.

I lagen om krigsmateriel regleras tillverkning av skjutvapen och ammunition.

Inga nya eller ändrade regler om registrering av vapenhandlare som bedriver handel med skjutvapen

När det gäller handel med skjutvapen och väsentliga delar, som alltså regleras i vapenlagen, finns det redan en reglering i 1 a kap. 7 § första stycket 3 vapenlagen. Enligt den ska Polismyndigheten föra ett register över personer och organisationer som har meddelats tillstånd att driva handel med skjutvapen, fysiska personer som har ett betydande inflytande över en sådan juridisk person som har tillstånd att driva handel med skjutvapen, personer som har godkänts att som föreståndare eller ersättare svara för sådan verksamhet samt personer och organisationer som har meddelats tillstånd att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

Ändringsdirektivets krav uppfylls såvitt gäller vapenhandlare som bedriver handel med skjutvapen genom de bestämmelserna. Några nya eller ändrade regler om registrering behövs alltså inte.

Det behövs nya regler om registrering av vapenhandlare som tillverkar skjutvapen eller ammunition eller bedriver handel med ammunition

Det finns i dag inte något krav på registrering av den som tillverkar eller handlar med ammunition. Sådan verksamhet regleras inte i vapenlagen utan i lagen om brandfarliga och explosiva varor. Beträffande sådan tillverkning av vapen eller ammunition som regleras i lagen om krigsmateriel finns det inte heller något krav på registrering av den som bedriver tillverkningen. För att Sverige ska genomföra ändringsdirektivet korrekt behöver det alltså införas krav på registrering av personer och organisationer som bedriver sådan verksamhet i de två lagarna.

Det bör därför införas nya bestämmelser i lagen om brandfarliga och explosiva varor som ålägger de befintliga tillståndsmyndigheterna – MSB och kommunerna – att föra register över personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt 16 § den lagen till hantering av ammunition.

Det bör också införas nya bestämmelser i lagen om krigsmateriel som innebär att de som tillverkar skjutvapen eller ammunition för det civila samhället ska registreras av ISP. Hur de bestämmelserna närmare bör utformas kräver dock särskilda överväganden.

Omfattningen av ISP:s register

Enligt 3 § lagen om krigsmateriel krävs tillstånd för tillverkning av krigsmateriel i landet. Det gäller således ett tillståndskrav för alla typer av krigsmateriel. Vad som utgör krigsmateriel anges i bilagan till förordningen om krigsmateriel. Totalt finns det 24 olika kategorier av krigsmateriel. Av dessa utgör fyra kategorier helt eller delvis skjutvapen eller ammunition. Det rör sig om ML1 (små vapen), ML2 (bl.a. lätta vapen), ML3 (ammunition för bl.a. små och lätta vapen) och till viss del ML4 (som omfattar robotar men även bl.a. granater och torpeder). Ändringsdirektivets krav, att vapenhandlare som är verksamma på medlemsstatens territorium ska registreras, syftar främst till att förbättra kontrollen av sådana vapenhandlare som ägnar sig åt civil tillverkning av eller handel med ammunition eller skjutvapen (jämför artikel 2.2 i det konsoliderade vapendirektivet). Det kan i sammanhanget även framhållas att krigsmaterielområdet till stor del är förbehållet medlemsstaternas exklusiva beslutanderätt.

Det följer av artikel 346.1 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (TFEU). I den artikeln anges att varje medlemsstat får vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Sådana åtgärder får dock inte försämra konkurrensvillkoren på den inre marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål. Tillståndsgivningen avseende krigsmateriel enligt 3 § lagen om krigsmateriel är motiverad av försvars-, säkerhets- och utrikespolitiska hänsyn. De verksamheter som omfattas av ISP:s kontroll och tillståndsgivning är av vikt för landets försvar och säkerhet. Tillståndsgivningen får därför anses utgöra ett väsentligt säkerhetsintresse.

Så som 3 § lagen om krigsmateriel är utformad innebär den ett krav på tillstånd för tillverkning av all form av krigsmateriel. Att ålägga ISP att föra ett register över samtliga personer och organisationer som har beviljats tillstånd enligt 3 § riskerar emellertid enligt utredningens bedömning att gå utöver det som krävs för att genomföra ändringsdirektivet i svensk rätt. Det är även möjligt att artikel 346.1 b i TFEU innebär att det inte heller kan krävas av Sverige att, enbart i syfte att genomföra ändringsdirektivet, upprätta ett register över alla som har tillstånd här i landet att tillverka krigsmateriel avseende kategorierna ML1–ML4. Regleringen bör därför begränsas så att den enbart träffar den del av ISP:s tillståndsgivning som rör civil verksamhet.

Enligt uppgift från ISP finns det i dagsläget omkring 30 tillståndshavare hos ISP som bedriver civil verksamhet avseende skjutvapen och ammunition. Utredningen bedömer att reglerna i ändringsdirektivet får till följd att ISP ska föra ett register över sådana tillståndshavare. För att uppnå en lämplig avgränsning av registrets omfattning bör det föreskrivas att registret ska omfatta dem som har beviljats tillstånd enligt 3 § lagen om krigsmateriel att tillverka sport- eller jaktvapen eller ammunition till sådana vapen.

Innehållet i de nya registren

Vapenhandlare och vapenmäklare kan vara både fysiska och juridiska personer (se definitionerna i artikel 1.1.9 och 1.1.10 i det konsoliderade direktivet). Artikel 4.4 a i det konsoliderade direktivet ställer

krav på medlemsstaterna att se till att det förs register över vapenhandlare och vapenmäklare. Några närmare uppgifter om vad som ska registreras finns inte i direktivet. Det finns därmed inte heller något uttryckligt krav att registren ska kompletteras med uppgifter om fysiska personer med koppling till en juridisk person som har beviljats tillstånd.

När det gäller fysiska personer som är tillståndshavare framstår det som självklart vilka uppgifter som ska registreras. Frågan är mer komplicerad när det gäller juridiska personer. Såväl Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 122 f. och s. 125) som regeringen (prop. 2020/21:42 s. 78) har föreslagit att registren, liksom Polismyndighetens vapenhandlarregister, ska innehålla uppgifter om fysiska personer som har betydande inflytande över en juridisk person som har beviljats tillstånd och, när det gäller registret för dem som meddelats tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor, personer som har godkänts att som föreståndare svara för sådan verksamhet.

Även utredningen anser att registren bör innehålla sådana uppgifter. Det underlättar handläggningen av tillståndsärenden och innebär även att registren blir mer ändamålsenliga.

MSB har i sitt remissvar över Genomförandepromemorian tagit upp att det också bör införas ett krav i lagen om brandfarliga och explosiva varor på att tillståndshavaren ska anmäla alla förändringar i fråga om vem som har ett betydande inflytande. Utredningen konstaterar att ett sådant krav numera finns i 19 d § lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Bör andra myndigheter ges direktåtkomst till de nya registren?

Polismyndigheten har under utredningens arbete väckt frågan om myndigheten bör ges direktåtkomst till de nya registren som ISP, MSB och kommunerna enligt förslaget ska inrätta. Den frågan har inte berörts tidigare.

Utredningen kan i viss mån förstå önskemålet, men noterar att det kan finnas fler myndigheter som skulle kunna ha ett lika stort intresse som Polismyndigheten av sådan direktåtkomst (jfr 1 a kap. 14 § första stycket vapenlagen). Om, och i så fall hur, möjlighet till direktåtkomst bör kunna medges, och för vilka myndigheter, är emellertid en komplicerad fråga som kräver ingående överväganden,

där bl.a. behovet av direktåtkomst ska vägas mot enskildas intresse av integritetsskydd. Det är vidare tveksamt om eventuell direktåtkomst bör omfatta alla de register som är aktuella. Ändringsdirektivet förutsätter inte att vissa myndigheter ska ha direktåtkomst till registren i fråga. Det är inte heller något som utredningen, mot bakgrund av den korta utredningstiden, har möjlighet att ta hand om inom ramen för detta betänkande.

10.1.5 Ingen sekretessreglering för registren

Utredningens bedömning: Det behövs ingen sekretessreglering för de nya registren.

Skälen för utredningens bedömning

Vad ska gälla för uppgifterna i registren?

En fråga som varken har behandlats i Genomförandepromemorian eller i prop. 2020/21:42 är om de nya register som MSB, ISP och kommunerna ska föra ska vara offentliga i sin helhet eller om det, på samma sätt som gäller för det vapenhandlarregister som Polismyndigheten för, behövs någon sekretessreglering. För att ta ställning till den frågan är det relevant att först gå igenom i vilken omfattning det gäller sekretess för uppgifter i vapenhandlarregistret i dag.

Utredningen återkommer i avsnitt 10.1.6 till frågan hur uppgifterna i registren förhåller sig till personuppgiftsregleringen.

Sekretessen för uppgifter i vapenhandlarregistret är begränsad

Vapenhandlarregistret ska enligt 1 a kap. 7 § första stycket 3 vapenlagen innehålla uppgifter om personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt vapenlagen att driva handel med skjutvapen, fysiska personer som har ett betydande inflytande över en sådan juridisk person som har tillstånd att driva handel med skjutvapen, personer som har godkänts att som föreståndare eller ersättare svara för sådan verksamhet samt personer och organisationer som har

meddelats tillstånd enligt vapenlagen att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

I vapenhandlarregistret kan förutom namn och adress antecknas t.ex. uppgifter om organisationsnummer och andra uppgifter av betydelse för tillståndsfrågan, t.ex. uppgifter om eventuell konkurs, likvidation etc. (Vapenregister, prop. 1998/99:36, s. 30).

För vapenhandlarregistret gäller, som nyss nämnts, sekretess enligt 18 kap. 16 § OSL. I paragrafens första stycke anges att sekretess gäller för uppgift som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition eller ljuddämpare kommer till brottslig användning. Det gäller således en presumtion för att uppgifter i registret ska sekretessbeläggas.

I paragrafens tredje stycke görs emellertid en betydande begränsning av vilka uppgifter som kan sekretessbeläggas. Sekretess gäller enligt tredje stycket inte för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att bedriva handel med skjutvapen eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation. Sekretess gäller inte heller för uppgift i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

När bestämmelsen om begränsning av sekretessen infördes, i motsvarande paragraf i den då gällande sekretesslagen (1980:100), motiverades det bl.a. med att uppgifter om vilka som lagligen och yrkesmässigt handlar med eller reparerar vapen ofta är kända.

Regeringen vägrade också in att sekretessen begränsade möjligheterna för den som t.ex. stod i begrepp att handla med en person som påstod sig ha ett giltigt tillstånd för handel med en viss typ av vapen att kontrollera det. Det kunde därför antas att sekretessen för uppgifter om vilka som har vapenhandlartillstånd inte hade någon större betydelse när det gäller risken för vapenstöld. Om sekretessen för uppgifter om vem som har vapenhandlartillstånd togs bort, ansågs också risken minska för att en vapenhandlare som fått sitt tillstånd återkallat kunde fortsätta att bedriva handel. Det kunde alltså tvärtom vara så att den vapenrelaterade brottsligheten skulle minska om sekretessbestämmelsen togs bort.

Därför föreskrevs att det inte längre skulle gälla någon sekretess för uppgifter i vapenregister om namn och adress på den som har tillstånd att bedriva handel med skjutvapen eller att ta emot skjutva-

pen för översyn eller reparation och inte heller för uppgift om vilka typer av vapen ett sådant tillstånd skulle omfatta (se Ökad kontroll av vapen, prop. 2005/06:113, s. 49 f.).

Av författningskommentaren (prop. 2005/06:113 s. 64) framgår att när det gäller andra uppgifter i registret är avsikten att sekretess alltså ska gälla enligt huvudregeln (dvs. nuvarande 18 kap. 16 § första stycket OSL). Det kan diskuteras vilka dessa andra uppgifter är, dvs. för vilka uppgifter i vapenhandlarregistret som sekretess alltså är huvudregeln. Det synes kunna handla om uppgifter om fysiska personer som har ett betydande inflytande över en sådan juridisk person som har tillstånd att driva handel med skjutvapen, personer som har godkänts att som föreståndare eller ersättare ansvara för sådan verksamhet samt sådana eventuella andra uppgifter av betydelse för tillståndsfrågan som har antecknats i registret, t.ex. uppgifter om eventuell konkurs eller likvidation.

Bestämmelserna om att vapenhandlarregistret ska innehålla uppgifter om fysiska personer med betydande inflytande och uppgifter om föreståndare eller ersättare infördes år 2012 (prop. 2011/12:109 s. 29). Det bör noteras att regeringen då inte övervägde några frågor om sekretess, exempelvis om de tillkommande slagen av uppgifter borde undantas från sekretess i linje med det som redan gällde för andra namn- och adressuppgifter i registret.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att det endast i begränsad omfattning gäller sekretess för uppgifter i vapenhandlarregistret i dag. Skälet till att många uppgifter i registret är offentliga är att det har ansetts att sekretess inte är motiverad av hänsyn till intresset att förebygga brottslighet.

Det behövs inte några sekretessregler för de nya registren

Utredningen föreslår att ISP, MSB och kommunerna ska föra register över vissa beslutade tillstånd till vapenhandlarverksamhet. Registren ska bl.a. innehålla uppgifter om fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har meddelats sådant tillstånd. Därmed aktualiseras frågan om sekretess för registren.

Det bör i sammanhanget noteras att det beträffande de nya registren, särskilt det register som ISP ska föra, är möjligt att försvars-

sekretess enligt 15 kap. 2 § OSL i vissa fall kan innebära hinder mot att en begärd uppgift lämnas ut.

Syftet med att härutöver införa en särskild sekretessreglering för de nya registren, motsvarande den som i dag gäller för vapenhandlarregistret enligt 18 kap. 16 § OSL, skulle vara att motverka att skjutvapen eller ammunition kommer till brottslig användning (jfr Om ändringar i sekretesslagen, prop. 1986/87:3, s. 21). Inskränkningar i allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar kan emellertid godtas endast undantagsvis och bara om intresset av sekretess är så starkt att det klart väger tyngre än intresset av offentlighet (jfr prop. 1986/87:3 s. 20).

De överväganden som ligger till grund för att det numera endast i begränsad omfattning gäller sekretess för uppgifter i vapenhandlarregistret gjordes för ett antal år sedan. Då var exempelvis problemen med gängbrottslighet inte lika omfattande som i dag. Det kan inte uteslutas att risken är större i dag för att någon t.ex. begär ut uppgifter om vapen- eller ammunitionstillverkare för att kunna använda sig av de uppgifterna i brottsligt syfte. Det skulle i så fall kunna motivera en sekretessreglering. Utredningen har dock stannat för att inte föreslå någon sådan reglering. Utredningen anser att det är tveksamt om en sekretessbeläggning av uppgifter i de nya register som utredningen föreslår skulle ha någon större effekt när det gäller att motverka att skjutvapen eller ammunition kommer till brottslig användning. Utredningen bedömer därför att det inte finns skäl att föreslå någon sekretessregel för uppgifter i registren.

10.1.6 De nya registerbestämmelsernas förhållande till annan personuppgiftsreglering

Utredningens förslag: I lagen om brandfarliga och explosiva varor och i lagen om krigsmateriel föreskrivs dels att bestämmelserna om skyldighet att föra register och om registrens ändamål kompletterar EU:s dataskyddsförordning, dels vilken övrig reglering som gäller för personuppgiftsbehandling i registren.

Skälen för utredningens förslag

Den nuvarande regleringen

Eftersom utredningen i avsnitt 10.1.4 föreslår att det ska införas nya krav på myndigheter att föra register över dem som beviljats tillstånd till viss vapenhandel enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor och lagen om krigsmateriel finns det anledning att diskutera tillämplig personuppgiftsreglering och om förhållandet till den bör regleras på något sätt.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i fortsättningen kallad dataskyddsförordningen, utgör från och med den 25 maj 2018 grunden för generell personuppgiftsbehandling inom EU. Dataskyddsförordningen är direkt tillämplig i varje medlemsstat. Dataskyddsförordningen kompletteras av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, i fortsättningen kallad dataskyddslagen, och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Dataskyddsförordningen är inte tillämplig när brottsdatalagen (2018:1177) är tillämplig. Brottsdatalagen är en ramlag som genomför stora delar av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, i fortsättningen kallat dataskyddsdirektivet. Enligt 1 kap. 2 § brottsdatalagen gäller den lagen vid behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Den gäller också vid behandling av personuppgifter som en behörig myndighet utför i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Behörig myndighet definieras i 1 kap. 6 § brottsdatalagen som

- en myndighet som har till uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder, eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet, när den behandlar personuppgifter för ett sådant syfte, eller
- en annan aktör som har anförtrodd myndighetsutövning för ett syfte som anges i punkten ovan, när den behandlar personuppgifter för ett sådant syfte.

I förarbetena till brottsdatalagen anges att Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, de allmänna domstolarna och Kriminalvården är behöriga myndigheter, men enbart när de behandlar personuppgifter för sådana syften som nyss nämnts. När exempelvis Skatteverket behandlar personuppgifter i beskattningsverksamheten eller Polismyndigheten utfärdar pass är myndigheten inte en behörig myndighet enligt brottsdatalagen. Även andra myndigheter har vissa arbetsuppgifter som gör lagen tillämplig, t.ex. Rättsmedicinalverket vid rättsmedicinska obduktioner och utfärdande av rättsintyg, Justitiekanslern i egenskap av åklagare i mål om tryckfrihetsbrott och yttrandefrihetsbrott och allmänna förvaltningsdomstolar när de prövar frågor som rör verkställighet av straff. Som exempel på andra aktörer än myndigheter som kan vara behöriga myndigheter i brottsdatalagens mening anges att exempelvis naturvårdsvakter och jakttillsynsmän kan anses vara det när de tar egendom i beslag och ordningsvakter när de upprätthåller allmän ordning och säkerhet vid domstolsförhandlingar (Brottsdatalag, prop. 2017/18:232, s. 92 f. och s. 429 f.).

Dataskyddsförordningen är tillämplig

När det gäller vilken reglering som är tillämplig på uppgifter i nu aktuella register kan det först konstateras att regeringen, i propositionen Personuppgiftsbehandling i viss verksamhet som rör allmän ordning och säkerhet – anpassningar till EU:s dataskyddsreform (prop. 2018/19:65 s. 119 f.), gör bedömningen att Polismyndighetens behandling av personuppgifter i vapenärenden samt förändret av vapenregistren och behandling av personuppgifter för att lämna ut

uppgifter ur registren i annat än brottsbekämpande syfte faller under dataskyddsförordningens tillämpningsområde. När uppgifter behandlas för att lämnas ut ur registren i brottsbekämpande syfte bedömer regeringen emellertid att brottsdatalagen är tillämplig.

Till skillnad från den personuppgiftsbehandling som äger rum i vapenärenden och i vapenregistren enligt vapenlagen är det – i stället för Polismyndigheten – MSB, kommuner och ISP som föreslås föra register över dem som fått vissa typer av tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor respektive lagen om krigsmateriel. Systemen med tillståndsplikt och registrering enligt de lagarna skulle kunna anses delvis ha till syfte att förebygga såväl brottslig verksamhet som hot mot den allmänna säkerheten, men av förarbetena till brottsdatalagen framgår att begreppen ”förebygga brottslig verksamhet” och ”upprätthålla allmän ordning och säkerhet” i 1 kap. 2 § brottsdatalagen inte varit avsedda att ges en så vidsträckt tillämpning (prop. 2017/18:232 s. 94 f. och 429 f.). MSB, kommuner och ISP är mot bakgrund av förarbetsuttalandena inte myndigheter som har i uppgift att förebygga brottslig verksamhet, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller annan uppgift som kan kvalificera dem som behörig myndighet i brottsdatalagens mening. Det kan nämnas att det i förarbetena till brottsdatalagen uttalas specifikt att ett exempel på arbetsuppgifter som inte gör en myndighet till behörig myndighet i brottsdatalagens mening är uppgiftsskyldighet till brottsbekämpande myndigheter (prop. 2017/18:232 s. 430). Den frågan togs upp specifikt beroende på att det redan då fanns åtskilliga bestämmelser som föreskrev att vissa myndigheter, som saknar brottsbekämpande uppgifter, skulle lämna uppgifter till framför allt Polismyndigheten. Det var därför viktigt att klargöra att varken anmälningsskyldighet eller annan uppgiftsskyldighet gör brottsdatalagen med tillhörande lagstiftning tillämplig.

Sammanfattningsvis är MSB, kommuner och ISP inte behöriga myndigheter i nu aktuellt avseende. Till skillnad från vad som gäller för vapenregistren enligt vapenlagen är alltså dataskyddsförordningen och till förordningen kompletterande bestämmelser tillämpliga på all personuppgiftsbehandling som MSB, kommuner och ISP behöver utföra för att föra nu föreslagna register, även om den görs för uttag ur registren i brottsbekämpande syfte.

Kompletterande bestämmelser till dataskyddsförordningen behövs

Dataskyddsförordningen utgår från att varje behandling av personuppgifter måste ha en rättslig grund. För att behandlingen ska vara laglig måste något av de villkor som anges i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen vara uppfyllt. När det gäller statliga och kommunala myndigheters personuppgiftsbehandling uppfylls i regel de villkor som anges artikel 6.1 c och/eller e: att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse eller nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. Den behandling av personuppgifter som kommer att äga rum när tillsynsmyndigheterna lägger in och sedan bevarar personuppgifter i registren är nödvändig för att myndigheten ska kunna fullgöra den i lag reglerade rättsliga förpliktelsen att föra registren. Behandlingen får därför, i enlighet med 2 kap. 1 § dataskyddslagen, utföras med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Sådan behandling bör dessutom anses vara nödvändig för att underlätta för tillsynsmyndigheterna att utföra sin uppgift att pröva tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor och lagen om krigsmateriel. Det är uppgifter som är av allmänt intresse och utgör ett led i myndighetsutövning. Behandlingen är därmed tillåten även med stöd av artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen, i enlighet med 2 kap. 2 § dataskyddslagen.

Dataskyddsförordningen tillåter till viss del att dess regler specificeras i nationell rätt. Det följer bl.a. av artikel 6.2 där det anges att medlemsstaterna får behålla eller införa mer specifika bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i förordningen när det gäller behandling enligt artikel 6.1 c och e. Det får göras genom att medlemsstaterna närmare fastställer specifika krav för uppgiftsbehandlingen och andra åtgärder för att säkerställa en laglig och rättvis behandling. Mot den bakgrunden gör regeringen bedömningen i prop. 2018/19:65 att ändamålsbestämmelser i vapenlagen och vissa andra registerförfattningar är förenliga med dataskyddsförordningen och bör vara kvar. Vidare görs bedömningen att det i registerförfattningar där dataskyddsförordningen är tillämplig bör införas bestämmelser som upplyser om att bestämmelserna i registerförfattningen kompletterar bestämmelserna i dataskyddsförordningen och att dataskyddslagen och föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen gäller, om inte annat följer av registerförfattningen eller

föreskrifter som meddelats i anslutning till den. På så sätt görs det tydligt att bestämmelserna i registerförfattningen måste läsas tillsammans med andra författningar som innehåller de grundläggande kraven på hur personuppgifter får behandlas, såsom möjligheten att behandla känsliga personuppgifter, den enskildes rätt till registerutdrag och bevarande av uppgifterna m.m.

I författningar som reglerar personuppgiftsbehandling anges för vilka ändamål olika register får föras. Motsvarande reglering finns även i många författningar som i huvudsak reglerar andra frågor men innehåller enstaka bestämmelser om register. Det är fallet med bl.a. vapenlagen. Utredningen anser i likhet med Genomförandepromemorian och regeringen (se prop. 2020/21:42 s. 81) att det i lagen om brandfarliga och explosiva varor och lagen om krigsmateriel bör införas ändamålsbestämmelser som anger registrens ändamål och upplysningsbestämmelser som klargör vilka allmänna regler som gäller för personuppgiftsbehandlingen i registren. Det kan bidra till att skydda enskildas personliga integritet och göra det tydligt och förutsebart i vilken utsträckning som uppgifter får behandlas. Utredningen anser att det i ändamålsbestämmelserna bör anges att registren ska ha till ändamål att underlätta frågor om tillstånd. Eftersom uppgifterna om personer och organisationer som meddelats tillstånd att tillverka skjutvapen eller ammunition eller att på annat sätt hantera ammunition kan behövas för att utreda brott bör det även anges att registren ska ge information om sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott med anknytning till ammunition respektive krigsmateriel. Det bör dock poängteras att sådana ändamålsbestämmelser, liksom motsvarande ändamålsbestämmelse i 1 a kap. 8 § vapenlagen, inte hindrar att uppgifter lämnas ut i enlighet med den s.k. finalitetsprincipen i artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen. Enligt finalitetsprincipen får uppgifter behandlas för att lämnas ut om det inte är oförenligt med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.

10.2 Vapenregister

10.2.1 Vapenregistren ska innehålla uppgifter om märkning

Utredningens bedömning: De register som Polismyndigheten för uppfyller i huvudsak ändringsdirektivets krav på registrering. Vapenregistret bör dock även innehålla uppgifter om skjutvapens och vapendelars märkning. Det bör regleras i förordning.

Skälen för utredningens bedömning

Ändringsdirektivet ställer nya krav på registrering av märkning

Enligt artikel 4.5 första stycket i det konsoliderade vapendirektivet ska medlemsstaterna föra ett centraliserat eller decentraliserat datoriserat register som garanterar behöriga myndigheter tillgång till de register där varje skjutvapen som omfattas av direktivet registreras. Ändringsdirektivet utökar kravet på vilka uppgifter som ska registreras i vapenregistret till att omfatta alla de uppgifter med anknytning till skjutvapen som krävs för att spåra och identifiera skjutvapnet i fråga, däribland

- a) typ, märke, modell, kaliber och serienummer för varje skjutvapen samt den märkning som anbringats på dess stomme eller låda som en unik märkning i enlighet med artikel 4.1, varigenom varje skjutvapens unika identitet ska fastställas,
- b) det serienummer eller den unika märkning som anbringats på de väsentliga delarna, om det eller den skiljer sig från märkningen på skjutvapnets stomme eller låda,
- c) namn och adress avseende leverantörerna av och förvärvarna av eller ägarna till skjutvapnet, tillsammans med relevant eller relevanta datum, och
- d) angivelser om omvandlingar eller ändringar av skjutvapnet som leder till att dess kategori eller underkategori ändras, inklusive certifierad deaktivering eller skrotning, med relevant eller relevanta datum.

I förhållande till det som tidigare gällt enligt vapendirektivet innebär ändringsdirektivet nya krav på registrering av uppgifter om skjutvapnets märkning och de väsentliga delarnas serienummer eller märkning enligt punkterna a och b. Även kraven på datum i punkten c samt kravet att registrera uppgifter om omvandlingar eller ändringar enligt punkten d är nya.

Polismyndigheten bör registrera uppgifter om märkning

Det finns bestämmelser om vapenregister i 1 a kap. vapenlagen. Det är emellertid varken i vapenlagen eller vapenförordningen närmare angivet vilka uppgifter avseende vapen och vapendelar som ska tas in i de register som förs av Polismyndigheten. Av 2 kap. 6 § vapenförordningen framgår dock vilka uppgifter en ansökan om tillstånd att inneha vapen ska innehålla. De uppgifterna läggs in i Polismyndighetens register (prop. 2010/11:72 s. 47). I dag registreras därför alla de uppgifter som anges i artikel 4.5 första stycket a och b, med undantag för uppgift om vapnets märkning och de väsentliga delarnas märkning. Registrering av ett vapens märkning är ett krav även enligt FN:s vapenprotokoll. Redan inför Sveriges tillträde till protokollet konstaterade regeringen att den uppgiften behöver registreras framöver för att uppfylla kraven i protokollet (prop. 2010/11:72 s. 48). Det kan således på nytt konstateras att uppgift om ett vapens eller en tillståndspliktig vapendels märkning bör registreras i vapenregistret, numera även för att uppfylla ändringsdirektivets krav.

Kravet i artikel 4.5 första stycket c på registrering av personuppgifter avseende leverantörer, förvärvare och ägare, inklusive relevanta datum, uppfylls genom att sådana uppgifter registreras i inneharregistret.

Även uppgifter om omvandlingar eller ändringar som ska registreras enligt artikel 4.5 första stycket d registreras redan i dag i Polismyndighetens vapenregister. Ändringar som leder till att ett vapen byter kategori kräver nämligen en ny ansökan om vapentillstånd. Vidare ska ett vapen som ska skrotas, enligt 4 kap. 4 § vapenlagen, lämnas till Polismyndigheten tillsammans med tillståndsbeviset. Polismyndigheten vidarebefordrar sedan vapnet till Nationellt forensiskt centrum, NFC (16 kap. 5 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd [RPSFS 2009:13], FAP 551-3). Polismyndig-

heten ska enligt 2 kap. 15 § vapenförordningen kontrollera när vapnet har deaktiverats. Att ett skjutvapen har deaktiverats innebär inte att det inte längre betraktas som ett sådant vapen. För kontrollen av skjutvapen registreras det emellertid att det inte längre är brukbart.

Sammanfattningsvis registreras redan i dag de flesta uppgifter som ska registreras enligt artikel 4.5 första stycket i det konsoliderade vapendirektivet. Som konstaterats ska dock även uppgift om skjutvapens och tillståndspliktiga vapendelars märkning registreras för att Sverige ska fullgöra sina åtaganden. Den uppgiften ligger på Polismyndigheten men det bör, genom en ny bestämmelse i vapenförordningen, uttryckligen regleras vilka närmare uppgifter som vapenregistret ska innehålla.

10.2.2 En kompletterande bestämmelse om vad vapenregistret ska innehålla

Utredningens förslag: En bestämmelse tas in i vapenförordningen som närmare preciserar vilka uppgifter vapenregistret ska innehålla.

Bestämmelsen i vapenförordningen om vad en ansökan om att inneha skjutvapen ska innehålla kompletteras med att ansökan i förekommande fall ska innehålla uppgift om vapnets märkning.

Skälen för utredningens förslag: Som framgår av avsnitt 10.2.1 finns det i dag inga närmare föreskrifter om vilka uppgifter vapenregistren ska innehålla.

Regeringen redogjorde i propositionen En ny organisation för polisen för vad vapenregistren ska innehålla (prop. 2013/14:110 s. 495 f.). Av den redogörelsen framgår följande.

Vapenregistret ska innehålla uppgifter om de skjutvapen för vilka tillstånd till innehav har meddelats. Där ska också uppgift om vapentyp, tillverkningsnummer eller motsvarande, fabrikat, modell och kaliber registreras. Tillståndspliktiga vapendelar registreras på samma sätt som tillståndspliktiga vapen (se 1 kap. 3 § f vapenlagen). Registret ska även innehålla uppgifter om skjutvapen som hittats eller anmälts stulna eller förkomna.

Vapeninnehavarregistret ska innehålla uppgifter om personer och organisationer som meddelats tillstånd att inneha skjutvapen eller ammunition eller tillstånd att låna skjutvapen.

Vapenhandlarregistret ska innehålla uppgifter om personer och organisationer som har meddelats tillstånd att bedriva handel med skjutvapen. Vidare ska det finnas uppgifter om dels fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har fått ett sådant tillstånd, dels personer som har godkänts att som föreståndare eller ersättare ansvara för sådan verksamhet. Där ska även registreras uppgifter om personer och organisationer som har meddelats tillstånd enligt vapenlagen att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

Det genom senare lagstiftning tillkomna *registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte* ska enligt förarbetena (Skärpningar i vapenlagstiftningen, prop. 2013/14:226, s. 50) innehålla de uppgifter som behövs för att identifiera vilka sammanslutningar som har auktoriserats.

När det gäller vapeninnehavarregistret, vapenhandlarregistret och registret över registrerade sammanslutningar för jakt- eller målskytte återspeglas det som angetts om deras innehåll i regleringen i 1 a kap. 7 § första stycket vapenlagen. När det gäller vapenregistret föreskrivs däremot endast att det ska innehålla uppgift om de skjutvapen för vilka tillstånd har beviljats samt skjutvapen som upphittats eller anmälts stulna eller försvunna.

Regeringen bedömde i prop. 2013/14:110 att det inte fanns skäl att i lag ytterligare precisera innehållet i registren (se s. 496). Någon reglering på lägre föreskriftsnivå har inte heller införts.

En bestämmelse som närmare anger vad vapenregistret ska innehålla skulle innebära ökad transparens. En sådan bestämmelse skulle också innebära såväl en ram som ett tydligare rättsligt stöd för Polismyndigheten. Vidare innebär ändringsdirektivet att vapenregistrens innehåll måste utökas genom kraven på registrering av vapen och vapendelars märkning. Behovet av en bestämmelse som tydliggör allt det som vapenregistret ska innehålla har således ökat. Även vapeninnehavarregistret behöver kompletteras med fler uppgifter om kraven i ändringsdirektivet ska uppfyllas.

Utredningen anser sammantaget att det behövs en bestämmelse som närmare reglerar vapenregistrets innehåll. Bestämmelsen bör tas in i 1 a kap. vapenförordningen.

Ett bemyndigande för regeringen att meddela en föreskrift med sådant innehåll finns i 1 a kap. 15 § 1 vapenlagen.

En förutsättning för att uppgifterna om hur ett skjutvapen eller en vapendel är märkt ska kunna registreras är att den som ansöker om innehav av skjutvapnet lämnar de uppgifterna. Bestämmelsen i 2 kap. 6 § vapenförordningen, som bl.a. reglerar vad en ansökan om innehav av skjutvapen ska innehålla, bör därför kompletteras med krav på det.

10.2.3 Bör tillstånd till att inneha vapenmagasin registreras?

Utredningens bedömning: Det bör inte föras register över de personer och organisationer som har meddelats särskilda tillstånd att inneha vapenmagasin.

Skälen för utredningens bedömning: Det kan övervägas om de personer och organisationer som enligt utredningens förslag i avsnitt 8.4.2 meddelats särskilda tillstånd att inneha vapenmagasin bör registreras i vapeninnehavarregistret. Polismyndigheten och Tullverket har förordat sådan registrering.

Som framgår av 1 a kap. 7 § vapenlagen, registreras i dag de som meddelats tillstånd till innehav av ammunition och ljuddämpare. Om även de som fått särskilt tillstånd till innehav av vapenmagasin skulle registreras, skulle det krävas ett tillägg i 1 a kap. 7 § vapenlagen. Vapenmagasin skulle också behöva läggas till i den uppräkningslista som görs i 18 kap. 16 § första stycket och 16 a § OSL.

Ändringsdirektivet kräver inte att medlemsstaterna ska föra register över innehav av vapenmagasin som omfattas av direktivet. Utredningen ser inte heller något egentligt behov av, eller någon större praktisk nytta med, en sådan registrering. Om vapeninnehavarregistret skulle kompletteras med uppgift om tillstånd till innehav av vapenmagasin, skulle registret enbart omfatta sådana fysiska och juridiska personer som har fått särskilt tillstånd till sådant innehav. Det rör sig exempelvis om personer som samlar på vapenmagasin utan att samtidigt ha tillstånd att inneha något skjutvapen som magasinerna passar till. Registret skulle däremot inte omfatta sådana personer som, enligt utredningens förslag, utan särskilt tillstånd får inneha vapenmagasin som passar till ett skjutvapen som de har tillstånd att

inneha. Det kan alltså antas att det bara är en mycket liten del av förekommande vapenmagasin som skulle registreras i vapeninnehavarregistret. Det bör därför inte införas några regler om det.

10.2.4 Samkörning av vapenregister

Utredningens förslag: Polismyndigheten får samköra vapenregister om det i ett enskilt fall behövs för kontroll av vapenmaklare.

Skälen för utredningens förslag: Utredningens förslag om vapenmäklare i avsnitt 9.2 innebär, utöver att tillståndsplikt och tillståndsprövning införs, också att vissa andra bestämmelser som reglerar grundläggande krav för att någon ska få tillstånd att bedriva vapenhandel utvidgas till att omfatta även vapenmäklarverksamhet. Exempelvis ska tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet kunna återkallas på samma grunder som tillstånd att bedriva vapenhandel kan återkallas enligt 6 kap. 3 § vapenlagen.

Enligt 1 a kap. 1 § första stycket vapenförordningen får Polismyndigheten samköra vapenregister om det i ett enskilt fall behövs för kontroll av vapenhandlare. I syfte att göra Polismyndighetens tillsyn över vapenmäklare mer effektiv bör den bestämmelsen utökas så att samkörning är tillåten också om det i ett enskilt fall behövs för kontroll av vapenmäklare.

10.2.5 Bevarande av och tillgång till uppgifter i vapenregister

Utredningens förslag: Bevarandetiden för uppgifter i Polismyndighetens vapenregister utökas till 30 år från det att skjutvapnet eller vapendelen skrotats. När skjutvapen eller vapendelar har överförts till en mottagare i utlandet får de dock avföras ur registret 30 år efter utförelsen, om vapnet eller vapendelen inte har återinförts innan dess.

När perioden om 30 år har löpt ut ska personuppgifter i Polismyndighetens vapenregister raderas.

När det gäller personuppgifter om den som har fått tillstånd att inneha skjutvapen ska kravet på att bevara uppgifter under en

viss tid endast gälla om motsvarande krav gäller för det skjutvapen eller den vapendel som tillståndet avser. Kravet på att bevara uppgifter om dem som fått tillstånd till vapenhandel under viss tid ska tas bort.

Utredningens bedömning: Det behövs inte några nya regler om arkivering och gallring för att uppfylla ändringsdirektivets krav. Det behövs inte heller några nya eller ändrade regler för att uppfylla ändringsdirektivets krav vid överföring av uppgifter i vapenregister.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Ändringsdirektivet

Enligt artikel 4.5 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna behåller uppgifterna om skjutvapen och väsentliga delar i registret, inklusive tillhörande personuppgifter, under en period av 30 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats. Före ändringsdirektivet föreskrevs i vapendirektivet att uppgifterna skulle bevaras i 20 år från registreringen.

I tredje stycket, som infördes genom ändringsdirektivet, regleras åtkomsten till de registrerade uppgifterna. Där anges att det ska vara möjligt att ta del av registeruppgifterna om skjutvapen och väsentliga delar och tillhörande personuppgifter

- för myndigheter med behörighet att bevilja eller återkalla de tillstånd som avses i artikel 9 eller 10 eller för myndigheter med behörighet för tullförfaranden för en period om tio år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats, och
- för myndigheter med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder för en period om 30 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats.

I fjärde stycket, som även det infördes genom ändringsdirektivet, anges följande. Medlemsstaterna ska säkerställa att personuppgifterna raderas från registret vid utgången av de perioder som anges i

andra och tredje styckena. Det påverkar inte fall där specifika personuppgifter har överförts till en myndighet med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder och används i det specifika sammanhanget, eller till andra myndigheter som är behöriga för jämförbara ändamål som föreskrivs i nationell rätt. I dessa fall ska de behöriga myndigheternas behandling av sådana uppgifter regleras av den berörda medlemsstatens nationella rätt.

Vissa uppgifter i Polismyndighetens vapenregister ska bevaras i 30 år

Av artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen följer att personuppgifter inte får lagras i identifierbar form under längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka de behandlas. Det innebär att personuppgifter i Polismyndighetens vapenregister som utgångspunkt inte får bevaras där längre än vad som behövs för något av de ändamål som anges i 1 a kap. 8 § vapenlagen. Ändamålen är dels att underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt vapenlagen, dels att ge information om sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller beivra brott med anknytning till skjutvapen.

I 1 a kap. 10 § vapenlagen föreskrivs, som ett undantag från huvudregeln enligt dataskyddsförordningen, att uppgifter om skjutvapen och sådana vapendelar som avses i 2 a kap. ska bevaras i vapenregister i 20 år. Detsamma gäller uppgifter om namn, adress och organisations- eller personnummer avseende den som har meddelats tillstånd att inneha skjutvapen eller tillstånd att driva handel med skjutvapen.

För att uppfylla ändringsdirektivets skärpta krav på bevarande av uppgifter måste 1 a kap. 10 § vapenlagen ändras så att kravet på bevarande utökas till 30 år efter det att skjutvapnet eller vapendelen skrotats.

Kravet på att bevara uppgifter omfattar även vapen och vapendelar som har förts ut ur landet. Det kan i de fallen inte rimligen krävas att Polismyndigheten ska hålla sig informerad om när det aktuella vapnet eller vapendelen skrotas. Uppgifter om sådana vapen eller vapendelar som överförts till en mottagare i utlandet bör därför i stället få avföras ur Polismyndighetens vapenregister 30 år efter ut-

förseln, förutsatt att vapnet eller vapendelen inte dessförinnan har förts in i landet igen.

Begränsning av vilka uppgifter som ska bevaras i 30 år

Ändringsdirektivets krav på att bevara vissa uppgifter i minst 30 år omfattar inte uppgifter om de som har meddelats tillstånd att driva vapenhandlar- eller vapenmäklarverksamhet.

Det nuvarande kravet i 1 a kap. 10 § vapenlagen på att bevara uppgifter om dem som meddelats tillstånd till vapenhandel bör därför tas bort. För uppgifter i Polismyndighetens vapenregister om den som fått tillstånd att driva vapenhandel eller vapenmäklarverksamhet kommer i stället huvudregeln i artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen att gälla: att personuppgifter inte får lagras i identifierbar form under längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka de behandlas.

Skyldigheten enligt 1 a kap. 10 § vapenlagen att bevara uppgifter om skjutvapen och vapendelar är begränsad till att avse sådana skjutvapen och vapendelar som avses i 2 a kap. vapenlagen, medan skyldigheten att bevara personuppgifter inte är begränsad till den som har tillstånd att inneha vapen som avses i det kapitlet. Förarbetena till bestämmelsen innehåller ingen närmare motivering till denna skillnad. Eftersom vapendirektivet inte omfattar några andra skjutvapen eller vapendelar än de som anges i 2 a kap. vapenlagen bör även skyldigheten att bevara personuppgifter begränsas till att gälla den som meddelats tillstånd att inneha sådana skjutvapen eller vapendelar. På så vis kommer kravet på att bevara personuppgifter om dem som har meddelats tillstånd endast att gälla om motsvarande krav gäller för det skjutvapen eller den vapendel som tillståndet avser. En sådan reglering framstår som mer konsekvent och har fördelar i integritetshänseende.

Tillgång till uppgifter i Polismyndighetens vapenregister

I artikel 4.5 tredje stycket i det konsoliderade vapendirektivet införs genom ändringsdirektivet begränsningar av hur länge, av de 30 år som uppgifter i vapenregistret ska bevaras, som behöriga myndigheter ska få ta del av dem. Myndigheter med behörighet att bevilja

eller återkalla tillstånd att förvärva eller inneha skjutvapen och myndigheter med behörighet för tullförfaranden ska ha tillgång till uppgifterna i upp till 10 år efter det att de aktuella skjutvapnen eller vapendelarna skrotats. Myndigheter med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder ska däremot ha sådan tillgång i upp till 30 år efter skrotning, dvs. hela den tid som uppgifterna ska bevaras i registret.

Inom Polismyndigheten används uppgifterna i vapenregistren, i enlighet med 1 a kap. 8 § vapenlagen, både för att underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt lagen och för att ge information om sådana uppgifter som behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller beivra brott med anknytning till skjutvapen. Någon begränsning i Polismyndighetens tillgång till uppgifterna i vapenregistren till tio år när det gäller tillståndsärenden finns inte, men i 1 a kap. 5 § vapenlagen anges att tillgången till personuppgifter ska begränsas till vad varje tjänsteman behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. En tjänsteman som använder registeruppgifter i tillståndsärenden behöver normalt aldrig tillgång till dem tio år efter det att vapnen eller vapendelarna skrotats. Utredningen anser därför inte att det behövs någon ny bestämmelse som ytterligare begränsar tillgången till registeruppgifterna.

När det gäller Polismyndighetens användning av uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda eller lagföra brott med anknytning till skjutvapen behövs ingen begränsning eftersom myndigheten enligt ändringsdirektivet ska kunna ta del av uppgifterna hela den tid som uppgifterna ska bevaras i registren. Detsamma gäller för andra brottsbekämpande myndigheter, närmare bestämt Säkerhetspolisen, Tullverket och Kustbevakningen, som Polismyndigheten enligt 1 a kap. 14 § vapenlagen kan medge direktåtkomst till vapenregister.

Radering av uppgifter

Genom artikel 4.5 fjärde stycket i det konsoliderade vapendirektivet ställs ett krav på medlemsstaterna att säkerställa att personuppgifter raderas från vapenregister vid utgången av de angivna perioderna. Bestämmelsen infördes genom ändringsdirektivet.

När det gäller kravet på radering av uppgifter kan konstateras att de uppgifter som Polismyndigheten ska ha tillgång till under tio år för tillståndsärenden inte kan raderas därefter på det sätt som föreskrivs genom ändringsdirektivet, eftersom ändringsdirektivet samtidigt ställer krav på att uppgifterna ska bevaras i registren ytterligare 20 år och under den tiden vara tillgängliga för Polismyndigheten i dess brottsbekämpande verksamhet.

Kravet på radering inträder alltså för svensk del 30 år efter att det aktuella vapnet eller vapendelen har skrotats. Det finns i dag inte några bestämmelser i vapenlagen som reglerar när uppgifter ska gallras ur vapenregistren, med undantag för en bestämmelse i 1 a kap. 11 § om uppgifter om personer som tillhör hemvärnets personal. Något krav på radering finns inte heller.

Därför gäller i stället att uppgifterna, när de inte längre får behandlas i registren, ska bevaras eller gallras enligt de grundläggande reglerna om allmänna handlingar i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och arkivlagen (1990:782).

Innebörden av termen raderas i vapendirektivet ("are deleted" i den engelska språkversionen av direktivet) måste vara att personuppgifterna ska tas bort från registret permanent. Kravet får anses vara uppställt till skydd för den personliga integriteten. Förekommande bestämmelser om gallring av uppgifter i register har ett annat motiv, nämligen att göra registret mer lättöverskådligt och tillgängligt. Även om gallring av uppgifter i vapenregistret i vissa fall kan göras med stöd av de grundläggande reglerna innebär ändringsdirektivet ett krav på medlemsstaterna att säkerställa att personuppgifterna faktiskt raderas från vapenregister efter utgången av angivna tidsperioder. En särskild regel om det bör därför införas. Att uppgifter därefter bevaras i arkiv för historiska, vetenskapliga eller statistiska ändamål kan inte anses strida mot ändringsdirektivet. Det behöver därför inte införas några särskilda regler om arkivering.

Överföring av uppgifter i vapenregistren

Enligt det genom ändringsdirektivet införda fjärde stycket i artikel 4.5 gäller kravet på radering av uppgifter inte i de fall där uppgifter har överförts till en myndighet med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påfölj-

der och används i det specifika sammanhanget, eller till andra myndigheter som är behöriga för jämförbara ändamål som föreskrivs i nationell rätt. De behöriga myndigheternas behandling av sådana uppgifter ska i dessa fall regleras av den berörda medlemsstatens nationella rätt. Den ska i sin tur stämma överens med unionsrätten generellt och i synnerhet dess bestämmelser om skydd för personuppgifter.

Enligt 1 a kap. 12 § vapenlagen ska personuppgifter i Polismyndighetens vapenregister som är nödvändiga för att framställa rättsstatistik lämnas till den myndighet som ansvarar för att framställa sådan statistik. Vidare föreskrivs i 1 a kap. 13 § att personuppgifter som behandlas i vapenregister får lämnas till Interpol eller Europol eller till en polis- eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, om det behövs för att myndigheten eller organisationen ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott, eller till utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst. I den paragrafen föreskrivs också att sådana personuppgifter får lämnas till en utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt. Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter för framställning av rättsstatistik enligt 1 a kap. 12 § vapenlagen får betraktas som ett sådant med brottsbekämpning jämförbart ändamål som föreskrivs i nationell rätt. Utlämnande enligt 1 a kap. 13 § avser tveklöst myndigheter med brottsbekämpande behörighet.

De myndigheter som får del av uppgifter enligt 1 a kap. 12 och 13 §§ vapenlagen ska behandla personuppgifterna i enlighet med nationell rätt, vars förenlighet med unionsrätten och dess uppgiftsskyddsbestämmelser det inte finns anledning att ifrågasätta.

Befintliga bestämmelser uppfyller därför ändringsdirektivets krav vid överföring av uppgifter i vapenregister.

10.3 En skyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare att föra förteckningar

Utredningens förslag: En vapenmäklare ska föra en förteckning över de transaktioner och överföringar avseende skjutvapen som han eller hon förmedlar, förhandlar fram eller arrangerar (trans-

aktionsförteckning). För förteckningen ska i övrigt gälla de regler som i dag gäller för vapenhandlars motsvarande förteckning.

En vapenhandlare ska, utöver inköps- och försäljningsförteckning, överlämna sin reparationsförteckning till Polismyndigheten när verksamheten upphör. Motsvarande skyldighet att lämna sin transaktionsförteckning ska gälla för vapenmäklare.

Skälen för utredningens förslag

Ändringsdirektivet

I artikel 4.5 femte stycket i det konsoliderade vapendirektivet föreskrivs en skyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare att föra register över varje skjutvapen och varje väsentlig del som tagits emot eller lämnats ut tillsammans med uppgifter som gör det möjligt att spåra och identifiera skjutvapnet eller den väsentliga delen. Bestämmelserna är endast delvis nya. Ändringsdirektivet innebär att registreringsskyldigheten utvidgas till att även omfatta vapenmäklare samt att, utöver skjutvapen, även gälla väsentliga delar.

I artikel 4.5 sjätte stycket i det konsoliderade vapendirektivet föreskrivs ett krav på att vapenhandlarna och vapenmäklarna, när deras verksamhet har upphört, ska överlämna sina register till de nationella myndigheter som är ansvariga för vapenregistren. Det motsvarar det som enligt svensk rätt redan gäller för vapenhandlare. Ändringsdirektivet medför alltså enbart att skyldigheten att överlämna register även ska gälla för vapenmäklare.

I artikel 4.5 sjunde stycket i det konsoliderade vapendirektivet införs genom ändringsdirektivet ett krav på att vapenhandlare och vapenmäklare utan onödigt dröjsmål ska rapportera vissa transaktioner till de behöriga nationella myndigheterna.

I det här avsnittet behandlas frågan om det behövs några nya eller ändrade regler till följd av bestämmelserna i artikel 4.5 femte och sjätte styckena om vapenhandlars och vapenmäklars register. Sådan rapportering som avses i artikel 4.5 sjunde stycket behandlas i avsnitt 10.4.

Det behövs regler om att vapenmäklare ska föra förteckningar

Skyldigheten för vapenmäklare att föra register avser enligt ändringsdirektivets ordalydelse endast sådana skjutvapen och väsentliga delar som de tagit emot eller lämnat ut. Ett genomförande av ändringsdirektivet på absolut miniminivå skulle alltså kunna innebära en regel som föreskrev just att en vapenmäklare är skyldig att föra förteckningar över sådana skjutvapen eller väsentliga delar som han eller hon tagit emot eller lämnat ut.

Mäklarverksamhet består enligt ändringsdirektivets definition av att förhandla om eller arrangera transaktioner för inköp, försäljning eller leverans av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition eller att arrangera överföringen av sådan egendom inom en medlemsstat, från en medlemsstat till en annan medlemsstat, från en medlemsstat till ett tredjeland eller från ett tredjeland till en medlemsstat (artikel 1.1.10 i det konsoliderade vapendirektivet). Sådan verksamhet torde normalt inte innefatta någon fysisk hantering av vapen eller vapendelar.

En vapenmäklare tar alltså, typiskt sett, inte emot några skjutvapen eller väsentliga delar. Mäklaren lämnar normalt sett inte heller ut några skjutvapen eller väsentliga delar. Ett genomförande av ändringsdirektivet på absolut miniminivå skulle därför innebära bestämmelser som blev tämligen innehållslösa och svårbegripliga.

Mot bakgrund av syftet med ändringsdirektivets reglering får det förutsättas att avsikten är att vapenmäklares förmedlade, förhandlade eller arrangerade transaktioner och överföringar ska registreras i samma utsträckning som vapenhandlares transaktioner. För en sådan tolkning talar också att skyldigheten att rapportera transaktioner till de behöriga myndigheterna enligt artikel 4.5 sjunde stycket även omfattar vapenmäklare.

För att uppfylla ändringsdirektivets krav bör det därför införas en skyldighet för vapenmäklare att föra förteckningar över genomförda transaktioner och överföringar avseende skjutvapen som han eller hon förmedlar, förhandlar fram eller arrangerar.

De krav som enligt 5 kap. 10 § vapenförordningen gäller i fråga om vapenhandlares förteckningar när det gäller bevarande och överlämnande till Polismyndigheten när verksamheten upphör bör därmed även gälla för vapenmäklare. Även bestämmelserna i 5 kap. 8 och 9 §§ vapenförordningen om Polismyndighetens granskning av

förda förteckningar och vapenhandlarnas skyldighet att hålla sina förteckningar tillgängliga för myndigheten bör utökas till att även avse vapenmäklare. Regleringen bör emellertid utformas med hänsyn till att vapenhandlares och vapenmäklares verksamhet i vissa avseenden skiljer sig åt.

Ingen ny eller ändrad reglering av registrering av väsentliga delar

Det tillkommande kravet på att vapenhandlarnas och vapenmäklarnas register även ska omfatta väsentliga delar till skjutvapen är redan uppfyllt, eftersom det av 1 kap. 1 § vapenförordningen framgår att skjutvapen enligt förordningen även omfattar sådana vapendelar som enligt 1 kap. 3 § f vapenlagen likställs med skjutvapen.

Överlämnande av reparationsförteckningar behöver regleras

De krav, som sedan tidigare gällt enligt vapendirektivet, att vapenhandlare ska föra register och överlämna dem till behörig myndighet när verksamheten upphör uppfylls i allt väsentligt genom bestämmelserna i vapenförordningen om inköps-, försäljnings- och reparationsförteckningar, tillsammans med Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd på området (5 kap. 5, 6 och 10 §§ och 8 kap. 2 § vapenförordningen samt RPSFS 2000:30, FAP 551-4 och 16 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3). För att helt uppfylla ändringsdirektivets krav behöver emellertid bestämmelserna i 8 kap. 2 § vapenförordningen kompletteras med krav på att vapenhandlare överlämnar reparationsförteckningar till Polismyndigheten när verksamheten upphör.

Frågan om bemyndigande i vapenlagen

I avsnitt 11.3 tar utredningen upp frågan om bemyndigande för regeringen att meddela de föreskrifter som utredningen här har bedömt som nödvändiga.

10.4 Vapenhandlare och vapenmäklare ska anmäla transaktioner

Utredningens förslag: Vapenhandlare och vapenmäklare ska löpande till Polismyndigheten anmäla transaktioner och överföringar enligt vapenlagen avseende skjutvapen.

Skälen för utredningens förslag

Ändringsdirektivet

I artikel 4.5 sjunde stycket i det konsoliderade vapendirektivet införs genom ändringsdirektivet krav på att vapenhandlare och vapenmäklare utan onödigt dröjsmål ska rapportera transaktioner som inbegriper skjutvapen eller väsentliga delar till de behöriga nationella myndigheterna. Vidare ska vapenhandlare och vapenmäklare kunna kommunicera elektroniskt med myndigheterna för rapportering. Registret ska uppdateras omedelbart efter det att myndigheterna mottagit uppgifter om sådana transaktioner. Någon motsvarande skyldighet för vapenhandlare att direkt rapportera transaktioner och att kommunicera elektroniskt gäller inte i dag.

Den nuvarande regleringen

I dag förekommer inte någon rapportering från vapenhandlarna. Polismyndigheten registrerar i regel inte heller uppgifter om vapenhandlares transaktioner. Genom reglerna om krav på tillstånd för in- och utförsel samt reglerna om anmälningsskyldighet till Tullverket får Polismyndigheten emellertid i viss utsträckning information om sådana transaktioner.

I ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen anges vilka typer av skjutvapen och vilket antal av varje typ av skjutvapen som tillståndet omfattar (2 kap. 10 d § vapenlagen). Tillståndet ger vapenhandlaren rätt att inneha de skjutvapen som anges. Vapenhandlare får också meddelas ett generellt tillstånd att till Sverige föra in sådana vapen som omfattas av handelstillståndet (2 kap. 16 §). När det gäller helautomatiska vapen får vapenhandlaren dock inte inneha andra

vapen än sådana som tagits in för en viss köpare. Det krävs också tillstånd för införsel av sådana vapen i varje särskilt fall.

Vid såväl in- som utförsel av skjutvapen och vapendelar ska anmälan göras till Tullverket (se bl.a. 15 § förordningen om krigsmateriel och 3 § och 4 § andra stycket lagen om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen). Tullverket ska i sin tur till Polismyndigheten vidarebefordra uppgifter om bl.a. vapnets identifikationsnummer eller annan uppgift. Det gör det möjligt att identifiera vapnet, datum för införseln eller utförseln och uppgift om innehavstillståndet, vapenhandlartillståndet, utförseltillståndet eller annat motsvarande tillstånd (se förordningen [2006:527] om uppgiftsskyldighet för Tullverket om införsel eller utförsel av skjutvapen).

Vid vapenhandlares införsel av skjutvapen sparas de uppgifter som vidarebefordras från Tullverket, den s.k. tulldeklarationen, hos polisens regionala enheter i s.k. vapenhandlarpärmar som sedan medförs vid polisens inspektioner hos vapenhandlarna. Det görs emellertid ingen registrering av införseln i polisens vapenregister eller vapenärendesystem.

Försäljningar till mottagare i andra länder kräver tillstånd för utförsel. Regler om sådana tillstånd finns i vapenförordningen, lagen om krigsmateriel, förordningen om krigsmateriel och förordning (EU) nr 258/2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s vapenprotokoll. Regelkomplexen är delvis överlappande.

Bestämmelserna i 6 kap. vapenförordningen gäller utförsel från Sverige till ett land inom EU av sådana skjutvapen som anges i bilagan till vapenförordningen, dvs. alla skjutvapen som omfattas av vapendirektivet. Som huvudregel krävs enligt 6 kap. 1 § vapenförordningen tillstånd från Polismyndigheten för sådan utförsel. I ansökan ska anges personuppgifter för avsändaren och mottagaren, uppgifter om det eller de vapen som ska överföras – innefattande uppgifter om vapentyp, modell, kaliber och serienummer – samt uppgifter om transporten med angivande av dag för avsändande och beräknad ankomstdag (Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd RPSFS [2000:59], FAP 553-1). När en sådan ansökan kommer in till Polismyndigheten skapas ett ärende om utförsel i vapenärendesystemet. Uppgifterna registreras emellertid inte på ett sådant sätt att de vapen som förs ut blir sökbara utifrån serienummer eller på annat sätt.

Enligt 6 kap. 4 § första stycket vapenförordningen får vapenhandlare också beviljas generella tillstånd att föra över sådana vapen som omfattas av handelstillståndet till en vapenhandlare i en annan EU-medlemsstat. Sådana tillstånd får beviljas för en tid av högst tre år åt gången. Vid överföring av skjutvapen med stöd av ett generellt tillstånd ska vapenhandlaren senast 14 dagar före överföringen lämna upplysningar till Polismyndigheten om bl.a. köpare och överlåtare samt uppgifter som möjliggör identifiering av skjutvapnet. Uppgifterna registreras emellertid inte i vapenärendesystemet.

För utförsel av skjutvapen som utgör krigsmateriel, dvs. samtliga skjutvapen som omfattas av tillståndsplikt enligt vapenlagen förutom slätborrade skjutvapen för jakt eller sportskytte, krävs det som huvudregel tillstånd även enligt 6 § lagen om krigsmateriel. För utförsel av krigsmateriel finns enligt 6 a § tre olika sorters tillstånd: individuella, globala och generella.

I de flesta fall prövas ansökan om utförsel enligt lagen om krigsmateriel av ISP. I de fall som anges i 11 § krigsmaterieförordningen ska ansökan om utförseltillstånd emellertid prövas av Polismyndigheten.

Efter en överenskommelse mellan ISP och Polismyndigheten har ISP rutiner som innebär att myndigheten underrättar Polismyndigheten om vissa tillståndsbeslut. När ISP meddelar tillstånd att föra ut skjutvapen ur landet underrättar myndigheten således regelmässigt Polismyndigheten om besluten. Vid privatpersoners utförsel avförs de aktuella vapnen ur vapeninnehavarregistret. Därutöver görs emellertid ingen registrering av utförseln i vapenregistren eller vapenärendesystemet.

Utöver nämnda bestämmelser om tillståndskrav och anmälningskyldighet till Tullverket finns det bestämmelser som ålägger Polismyndigheten att kontrollera att det finns nödvändiga tillstånd från destinationsstaten och eventuella transiteringsstater samt att vidarebefordra uppgifter till behöriga myndigheter i de staterna.

När det gäller transaktioner mellan vapenhandlare inom landet får Polismyndigheten normalt ingen information alls. Sådana transaktioner framgår endast av vapenhandlarnas inköps- eller försäljningsförteckningar, som kontrolleras vid polisens inspektioner. Överlåtelser från en vapenhandlare till en privatperson inom landet kommer normalt till polisens kännedom genom att förvärvaren an-

söker om tillstånd att inneha vapnet i fråga. Uppgifterna förs då in i vapenregistret och vapeninnehavarregistret.

Sammanfattningsvis innebär befintligt regelverk att Polismyndigheten helt saknar kontroll över vapenhandlarnas transaktioner inom landet, men att myndigheten vid in- och utförsel av skjutvapen får i stort sett alla de uppgifter om aktuella transaktioner som ändringsdirektivet kräver. Eftersom uppgifterna i fråga inte förs in i Polismyndighetens vapenregister blir vapnen emellertid inte möjliga att identifiera och spåra på det sätt som ändringsdirektivet kräver. Det innebär att ändringsdirektivets krav på bevarande av uppgifter och andra myndigheters tillgång till dem inte heller uppfylls beträffande skjutvapen som är föremål för vapenhandlares transaktioner.

Det behövs nya regler om rapporteringsskyldighet

För att uppfylla ändringsdirektivets krav bör det därför införas en skyldighet för vapenhandlare att till Polismyndigheten löpande anmäla gjorda förvärv och försäljningar enligt vapenlagen av skjutvapen. Det bör införas en motsvarande skyldighet för vapenmäklare att löpande anmäla till Polismyndigheten de transaktioner och överföringar avseende skjutvapen som vapenmäklaren har medverkat till.

Till följd av ändringsdirektivets krav bör det också föreskrivas att anmälningarna ska göras utan dröjsmål och att uppgifterna ska lämnas elektroniskt.

Bestämmelserna bör lämpligen tas in i 5 kap. vapenförordningen. Uppgifter om transaktioner ska alltså lämnas löpande och utan dröjsmål. Det innebär i detta sammanhang att en vapenhandlare eller vapenmäklare ska anmäla en transaktion till Polismyndigheten så snart som vapenhandlaren eller vapenmäklaren del i genomförandet av transaktionen är avslutad.

Det bör ankomma på Polismyndigheten att meddela föreskrifter om hur en anmälan ska göras och vilka uppgifter den ska innehålla. I sådana föreskrifter bör det framgå att en anmälan ska innehålla alla uppgifter om överlåtare, förvärvare och aktuella vapen som enligt ändringsdirektivet ska registreras. Frågan om bemyndigande för myndigheten att meddela föreskrifter behandlas i avsnitt 11.3.

Polismyndighetens hantering av de inkomna uppgifterna

Polismyndigheten kommer löpande att få in anmälningar om transaktioner från vapenhandlare och vapenmäklare. Det behöver övervägas hur Polismyndigheten ska hantera anmälningarna och om det kan kräva någon lagstiftningsåtgärd. Det behöver också analyseras vad som gäller rättsligt för de uppgifter som ingår i anmälningarna.

När det gäller den praktiska hanteringen får det ankomma på Polismyndigheten att skapa ett elektroniskt system för att ta emot och hantera de inkomna anmälningarna. Ett sätt att göra det kan vara att skapa en webb-portal där vapenhandlarna och vapenmäklarna kan föra in sina uppgifter. Det är ingen ny uppgift för Polismyndigheten att ta emot stora mängder uppgifter från fysiska och juridiska personer som har viss författningsenlig anmälningsskyldighet. Myndigheten tar exempelvis emot anmälningar enligt lagen (2017:630) om penningtvätt och finansiering av terrorism från mellan 50 000 och 60 000 verksamhetsutövare.

De uppgifter som kommer in till Polismyndigheten genom anmälningarna får anses lämnas inom ramen för ett ärende enligt vapenlagen, eftersom de rör transaktioner rörande vapen och andra föremål som regleras i vapenlagen. Genom 18 kap. 16 a § OSL tillgodoses därmed behovet av att kunna sekretessbelägga uppgifterna.

De inkomna anmälningarna kan innehålla personuppgifter i form av exempelvis namn- och adressuppgifter för den som har förvärvat eller sålt ett visst skjutvapen. Den behandling som kommer att äga rum när Polismyndigheten tar emot och sedan bevarar personuppgifterna är en uppgift av allmänt intresse. Behandlingen får därför, i enlighet med 2 kap. 2 § dataskyddslagen, utföras med stöd av artikel 6.1 e i dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsbehandling som handlare och mäklare utför när de anmäler transaktionerna till Polismyndigheten får anses vara en sådan rättslig förpliktelse som får utföras med stöd av 2 kap. 1 § dataskyddslagen och artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

Det kan inte uteslutas att det någon gång kan förekomma känsliga personuppgifter i en inkommen anmälan. I ett sådant fall har Polismyndigheten nödvändigt stöd för behandling av de uppgifterna genom 1 a kap. 3 § vapenlagen.

Sammanfattningsvis bedömer utredningen att det inte behövs några lagstiftningsåtgärder för att Polismyndigheten ska kunna han-

tera den nya informationen. Det ankommer på Polismyndigheten att leva upp till kraven i ändringsdirektivet att den myndighet som tar emot transaktionsrapporterna omedelbart ska uppdatera sina register med relevanta uppgifter.

Undantag enligt artikel 2.2

I artikel 2.2 i det konsoliderade vapendirektivet anges att direktivet inte ska tillämpas på överlåtelser som regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen. En ren textuell tolkning bör innebära att det är ett långtgående undantag som möjligen skulle kunna innebära att ändringsdirektivets krav på rapportering av transaktioner inte skulle gälla vid överföring av försvarsrelaterade produkter inom EES.

Med försvarsrelaterade produkter avses sådan krigsmateriel och tekniskt bistånd som omfattas av lagen om krigsmateriel. Produkterna har förtecknats i bilagan till förordningen om krigsmateriel. Samtliga skjutvapen och särskilt utformade vapendelar till sådana skjutvapen, förutom slätborrade skjutvapen för jakt eller sportskytte (hagelgevär), och all ammunition som omfattas av vapendirektivet utgör krigsmateriel (se artikel 1.1.1–3 och bilaga I till det konsoliderade vapendirektivet jämförda med bilagan till förordningen om krigsmateriel).

Även om det inte skulle utgöra ett krav enligt ändringsdirektivet bör den föreslagna rapporteringsskyldigheten omfatta sådana överlåtelser som också faller in under tillämpningsområdet för direktiv 2009/43/EG. Syftet med en sådan reglering är att åstadkomma en konsekvent lagstiftning som garanterar samma spårbarhet för alla exporterade vapen.

10.5 Informationsutbyte

10.5.1 Den nuvarande regleringen

Sekretessen för vapenregister och vapenärenden

Enligt 18 kap. 16 § OSL gäller sekretess för uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen, om det inte står klart att uppgif-

ten kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition eller ljuddämpare kommer till brottslig användning. Sekretessen gäller inte för uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att bedriva handel med skjutvapen eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation eller för uppgifter i registret över auktoriserade sammanslutningar för jakt- eller målskytte. Sekretessen gäller inte heller för uppgift i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen eller att ta emot skjutvapen för översyn eller reparation.

Sekretess till skydd för det allmänna i vapenärenden regleras i 18 kap. 16 a § OSL. Enligt den paragrafen gäller sekretess hos Polismyndigheten för uppgift i ärende enligt vapenlagen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara för att skjutvapen enligt vapenlagen, ammunition eller ljuddämpare kommer till brottslig användning. I 35 kap. 23 § OSL regleras sekretess till skydd för enskild. Enligt den paragrafen gäller sekretess hos Polismyndigheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i ärenden enligt vapenlagen, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men om uppgiften röjs.

Möjligheter att lämna ut uppgifter

En utgångspunkt i OSL är att en uppgift som omfattas av sekretess inte får röjas för en utländsk myndighet. Enligt 8 kap. 3 § OSL får en sekretesskyddad uppgift röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation i två situationer. Den ena är när utlämnandet görs enligt särskild föreskrift i lag eller förordning. Den andra är när uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndigheten står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas.

I 10 kap. 2 § OSL föreskrivs att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas ut om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin egen verksamhet. Enligt förarbetena är denna sekretessbrytande bestämmelse avsedd att tillämpas restriktivt. Inom vissa myndighetsområden, som exempelvis polisens brottsbekämpande verksamhet, är det i ganska stor utsträckning nödvändigt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter med stöd av den

bestämmelsen. Om det är nödvändigt för en myndighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter för att myndigheten ska kunna fullgöra sin egen verksamhet står det i regel klart att det är förenligt med svenska intressen att lämna uppgifterna.

I 1 a kap. 12–14 §§ vapenlagen finns det bestämmelser om utlämnande av uppgifter i vapenregister. Av intresse här är 13 § vapenlagen, som föreskriver att, om det är förenligt med svenska intressen, personuppgifter som behandlas i vapenregister får lämnas till Interpol eller Europol, eller till en polismyndighet eller åklagarmyndighet i en stat som är ansluten till Interpol, om det behövs för att myndigheten eller organisationen ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott. Sådana uppgifter får också lämnas till en utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst.

Uppgifter får vidare lämnas till en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt.

Det nuvarande informationsutbytet

Det förekommer redan ett tämligen omfattande samarbete och informationsutbyte när det gäller skjutvapen mellan svenska myndigheter och myndigheter i andra länder. Mellan EU:s medlemsstater utbyts information i enlighet med det som föreskrivs genom vapendirektivet i dess tidigare lydelse.

Genom 1991 års vapendirektiv infördes en skyldighet för medlemsstaterna att lämna varandra upplysningar om överföringar av skjutvapen till den medlemsstat som är destinationsland och i förekommande fall till de medlemsstater som är transiteringsländer. Genom 2008 års ändringsdirektiv ålades medlemsstaterna att dessutom regelbundet utbyta upplysningar i syfte att effektivt tillämpa direktivet. Samtidigt föreskrevs att kommissionen för det ändamålet skulle inrätta en kontaktgrupp för utbyte av upplysningar och att medlemsstaterna skulle underrätta varandra om vilka nationella myndigheter som är ansvariga för utbytet av information (se artikel 18.3 i det konsoliderade direktivet).

Vapenförordningen innehåller bestämmelser om informationsutbyte i samband med överföring av skjutvapen. Av 6 kap. 2 § tredje

stycket framgår att Polismyndigheten, i de fall där den beviljar en ansökan om överföring av skjutvapen som omfattas av bilagan till förordningen, senast vid överföringen ska vidarebefordra uppgifterna i beslutet till en behörig myndighet i den stat dit vapnet ska föras och i förekommande fall till en behörig myndighet i transiteringsstaterna. Bilagan till vapenförordningen omfattar i dag alla vapen som omfattas av direktivet i dess tidigare lydelse.

Hos Polismyndigheten finns det enligt uppgift en kontaktpunkt som ansvarar för att underrättelser och information förs över i enlighet med direktivets föreskrifter genom det s.k. informationssystemet för den inre marknaden (IMI). IMI är en webbaserad programvaruapplikation. Den inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG. IMI har utvecklats av kommissionen i samarbete med medlemsstaterna för att underlätta utbyte av information mellan medlemsstaterna vid tillämpning av vissa unionsrättsakter.

10.5.2 Ändringsdirektivet och delegerade akter

Genom 2017 års ändringsdirektiv har två nya punkter lagts till i den artikel som reglerar informationsutbyte, artikel 18 i det konsoliderade vapendirektivet. I den ena, artikel 18.4, anges att medlemsstaternas behöriga myndigheter på elektronisk väg ska utbyta information om tillstånd som beviljats för överföring av skjutvapen till en annan medlemsstat samt information om avslag på ansökningar om tillstånd som föreskrivs i artikel 9 och 10 av säkerhetsskäl eller med avseende på den berörda personens pålitlighet. Artikel 9 och 10 innehåller bestämmelser om tillstånd till förvärv eller innehav av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition i kategori A och skjutvapen i kategori B.

I den andra nya bestämmelsen, artikel 18.5, föreskrivs att kommissionen ska ombesörja ett system för utbyte av den information som anges i artikeln och anta delegerade akter för att komplettera direktivet genom att fastställa närmare bestämmelser för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg.

Den 16 januari 2019 antog kommissionen en första delegerad akt, kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/686 om fastställande i enlighet med rådets direktiv 91/477/EEG av de närmare formerna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg om överföring av skjutvapen inom unionen (2019 års förordning om informationsutbyte). Den förordningen nämns inte i utredningens direktiv. Som framgår i det följande, gör utredningen bedömningen att den inte föranleder något behov av författningsändringar.

Den 21 maj 2021 antogs ännu en delegerad akt, kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1423 om fastställande i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555 av de närmare formerna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg om avslag på ansökningar om tillstånd att förvärva eller inneha vissa skjutvapen (2021 års förordning om informationsutbyte).

Som förordningarnas namn antyder, ska 2019 års förordning om informationsutbyte tillämpas vid utbyte av information avseende överföring av skjutvapen och 2021 års förordning om informationsutbyte tillämpas vid utbyte av information avseende sådana avslag på ansökningar om tillstånd som nämns i artikel 18.4 i det konsoliderade direktivet (se artikel 1 i respektive förordning). I båda förordningarna anges vidare att det informationsutbyte som respektive förordning gäller ska äga rum genom informationssystemet IMI. I 2019 års förordning om informationsutbyte finns härutöver bestämmelser om vilka närmare uppgifter som ska tillhandahållas i fråga om föregående samtycken till och beslut om överföringar av skjutvapen (artikel 4 och 6) och om tillhandahållande av förteckningar av tillåtna skjutvapen (artikel 5). I 2021 års förordning om informationsutbyte finns bestämmelser om vilken närmare information som ska utbytas om avslag på ansökningar om tillstånd (artikel 3), de behöriga myndigheternas skyldighet att ta bort, uppdatera och granska information i systemet (artikel 4) och hur länge information ska finnas tillgänglig i systemet (artikel 5).

Både 2019 års och 2021 års förordning om informationsutbyte är bindande och direkt tillämpliga i alla medlemsstater. Förordningarna ska tillämpas från och med den 3 september 2019 respektive den 31 januari 2022 (se artikel 7 i respektive förordning).

10.5.3 Det behövs en ny reglering

Utredningens bedömning: Den nuvarande möjligheten att lämna information uppfyller inte kraven i direktivet.

Skälen för utredningens bedömning

Den nuvarande möjligheten att lämna information är inte tillräcklig

Ändringsdirektivets bestämmelser om informationsutbyte innebär som framgått krav på medlemsstaternas behöriga myndigheter att på elektronisk väg utbyta information om dels tillstånd som beviljas för överföring av skjutvapen, dels vissa avslag på ansökningar om tillstånd till förvärv och innehav av vapen.

Eftersom Sverige måste genomföra ändringsdirektivet krävs det en reglering som ger möjlighet att lämna ut de uppgifter som är aktuella. Polismyndigheten har redan i dag ansvaret att utbyta uppgifter om beslut om överföring av skjutvapen. Myndigheten bör även ansvara för utbytet av information om avslag på ansökningar om tillstånd enligt vapenlagen. Uppgiften bör hanteras av den befintliga kontaktpunkten för utbyte av uppgifter genom IMI.

Utbytet av information avseende beslut om avslag på tillståndsansökningar kan komma att avse uppgifter som omfattas av sekretess. I Genomförandepromemorian görs bedömningen att det genom 1 a kap. 13 § vapenlagen, som reglerar uppgiftsskyldigheter som har sekretessbrytande effekt, finns stöd för att lämna ut sådana personuppgifter som ändringsdirektivets krav avseende utlämnande av information vid avslagsbeslut aktualiserar (se Ds 2018:1 s. 227). Den paragrafen innebär i huvudsak att personuppgifter som behandlas i vapenregister får lämnas ut till vissa utländska myndigheter och organisationer, om det behövs för att de ska kunna förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller beivra brott, eller till utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst, samt till utländsk myndighet eller mellanfolklig organisation, om utlämnandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt.

Uppgifter om avslag på tillståndsansökningar registreras emellertid inte i något av de svenska vapenregistren (se 1 a kap. 7 § vapenlagen), varför 1 a kap. 13 § enligt utredningens bedömning inte kan

tillämpas vid det utlämnande som det nu är fråga om. Det generella bemyndigandet i 1 a kap. 15 § punkten 4 kan inte heller tillämpas, eftersom även det avser uppgifter i vapenregister. Vidare har regeringen gjort bedömningen att behandlingen av personuppgifter i vapenärenden inte omfattas av brottsdatalagen utan av dataskyddsförordningen (prop. 2018/19:65 s. 119 f.) med kompletterande lagstiftning. Därför kan inte heller 2 kap. 7 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område tillämpas vid det nu aktuella uppgiftsutbytet.

Artikel 18.4 i det konsoliderade vapendirektivet innebär en skyldighet för en behörig myndighet i en medlemsstat att lämna information till övriga medlemsstaters behöriga myndigheter i två olika fall – dels vid tillstånd till överföring av skjutvapen, dels vid avslag på ansökningar om vapentillstånd i vissa fall. Bestämmelsen om information vid överföring av skjutvapen motsvaras av äldre bestämmelser. Bestämmelsen om informationsskyldighet vid avslagsbeslut införs genom ändringsdirektivet.

Det behövs en ny bestämmelse som möjliggör för Polismyndigheten att lämna ut uppgifter om avslag på ansökningar om tillstånd till utländska myndigheter enligt artikel 18.4 i det konsoliderade vapendirektivet. Den bör utformas som en uppgiftsskyldighet som föreskriver att uppgifter i vapenärenden ska lämnas ut till myndigheter i andra EU-medlemsstater.

Information om överföring av vapen lämnas redan i dag

När Polismyndigheten beviljar en ansökan om överföring av sådana skjutvapen som omfattas av bilagan till vapenförordningen ska myndigheten tillämpa 6 kap. 2 § tredje stycket vapenförordningen. Enligt den paragrafen ska myndigheten vidarebefordra uppgifterna i beslutet till en behörig myndighet i den stat dit vapnet ska föras. På så sätt tillgodoses vapendirektivets krav på utbyte av information i samband med överföring av skjutvapen. Den uppgiftsskyldigheten täcker delar av den information som ska lämnas enligt artikel 18.4. I avsnitt 11.2 föreslås att bilagan till vapenförordningen ska anpassas till bilaga I till det konsoliderade vapendirektivet på grund av de ändringar som gjorts genom ändringsdirektivet. Regleringen avseende informationsutbyte vid överföring av skjutvapen kommer därmed

även i framtiden att omfatta samma vapen som vapendirektivet. När det gäller den frågan krävs därmed ingen ytterligare reglering.

10.5.4 Polismyndigheten ska informera om avslag på ansökningar om vapentillstånd

Utredningens förslag: Polismyndigheten ska informera behöriga myndigheter i andra medlemsstater om avslag på ansökningar om tillstånd att inneha vissa skjutvapen och ammunition, om avslaget grundas på säkerhetsskäl eller sökandens bristande pålitlighet. Myndigheten ska då även upplysa om sökandens namn. Detsamma ska gälla vid återkallelser av sådana tillstånd som grundas på samma skäl.

Utredningens bedömning: Det krävs i övrigt inga kompletterande bestämmelser till kommissionens delegerade förordningar om informationsutbyte. Det åligger Polismyndigheten att se till att informationen utbyts i enlighet med dem.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Polismyndigheten får utökad skyldighet att informera

Som framgått i avsnitt 10.5.3 bör Polismyndigheten ansvara för informationsutbytet enligt artikel 18.4 i det konsoliderade direktivet. När det gäller den närmare utformningen av en sådan bestämmelse noterar utredningen att artikel 18.4 i det konsoliderade vapendirektivet innebär att den behöriga myndigheten ska informera övriga behöriga myndigheter om avslag på ansökningar om tillstånd ”enligt artikel 9 eller 10”. Artikel 9 avser tillstånd att inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A. Artikel 10 avser tillstånd att inneha skjutvapen i kategori B. Således regleras i artikel 9 inte bara tillstånd att inneha skjutvapen, utan också väsentliga delar och ammunition. Enligt rubriken till 2021 års förordning om informationsutbyte avser emellertid den förordningen enbart skjutvapen. I skäl 1 och skäl 3 till förordningen talas också enbart om skjutvapen i kategori A. I artikel 3.1 i förordningen hänvisas dock till skyldigheten enligt artikel 18.4 i det konsoliderade vapendirektivet

att utbyta information om avslag på en ansökan enligt artikel 9 eller 10 i direktivet.

Det får därför sägas vara oklart om skyldigheten att informera andra behöriga myndigheter ska aktualiseras inte bara vid avslag på tillstånd att inneha skjutvapen i kategori A utan också vid avslag på beslut om tillstånd att inneha väsentliga delar eller ammunition i kategori A.

Utredningen bedömer att avsikten är att information ska lämnas i samtliga fall av avslag enligt artikel 9. Vapenlagens och vapenförordningens definition av skjutvapen omfattar även väsentliga delar i direktivets mening (se 1 kap. 3 § f vapenlagen, 1 kap. 1 § vapenförordningen och avsnitt 7.1). Polismyndigheten bör således informera om avslag på tillstånd till innehav av såväl skjutvapen som ammunition i kategori A.

Enligt artikel 18.4 i det konsoliderade vapendirektivet ska information utbytas om det meddelas avslag på ansökningar om tillstånd ”av säkerhetsskäl eller med avseende på den berörda personens pålitlighet”. Begreppen säkerhetsskäl och den berörda personens pålitlighet definieras inte i direktivet och bör inte heller preciseras i den svenska författningstexten.

I skälen till 2021 års förordning om informationsutbyte ges viss ledning avseende hur begreppen ska tolkas. Där anges att medlemsstaterna vid tolkning av begreppen bör beakta målen för det konsoliderade vapendirektivet och särskilt artikel 6.1 b (skäl 2). Av artikel 6.1 b följer bl.a., motsatsvis, att vapentillstånd inte ska beviljas för personer som kan antas utgöra en fara för sig själva eller andra eller för allmän ordning och säkerhet. När det gäller pålitlighet får man, i linje med det, förutsätta att det är brister i pålitlighet som avses i direktivet.

Polismyndigheten har under utredningens arbete väckt frågan om informationsutbytet även ska avse beslut om återkallelser av tillstånd. Utredningen noterar i den delen att artikel 18.4 i det konsoliderade vapendirektivet, liksom artikel 1 i 2021 års förordning om informationsutbyte, enligt sina respektive lydelse endast avser beslut om avslag på ansökningar om tillstånd. Av artikel 3.1 j ii i 2021 års förordning om informationsutbyte framgår det emellertid indirekt att informationsutbytet ska gälla även beslut som återkallar ett tillstånd. Av samma artikel, punkt j i, framgår det också att uttrycket

”beslut om avslag” även innefattar avslag på en ansökan om förnyelse av ett tidsbegränsat tillstånd.

Sammanfattningsvis anser utredningen att det bör införas en ny bestämmelse som ålägger Polismyndigheten att informera behöriga myndigheter inom unionen om myndigheten har avslagit en ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen eller ammunition i kategori A, eller skjutvapen i kategori B, om avslaget grundas på säkerhetsskäl eller sökandens bristande pålitlighet. Skyldigheten bör gälla både avslag på ansökningar om ett nytt tillstånd och ansökningar om förnyelse av ett befintligt tillstånd. Av bestämmelsen bör det också framgå att skyldigheten ska gälla även vid beslut som innebär att ett sådant tillstånd återkallas, om beslutet grundas på säkerhetsskäl eller tillståndshavarens pålitlighet.

Genom en sådan bestämmelse får Polismyndigheten både en skyldighet och ett rättsligt stöd för att utbyta den information om avslagsbeslut som krävs enligt artikel 18.4 i det konsoliderade vapendirektivet. Eftersom det är fråga om en uppgiftsskyldighet kan bestämmelsen placeras i vapenförordningen. Därmed får myndigheten, enligt 8 kap. 3 § OSL, stöd för att i förekommande fall lämna ut även sekretessbelagda uppgifter vid utbyte av den information som direktivet kräver.

Det behövs en kompletterande bestämmelse till 2021 års förordning om informationsutbyte

Som framgått innehåller 2019 och 2021 års förordningar om informationsutbyte närmare bestämmelser om hur informationsutbytet enligt artikel 18.4 ska gå till och vad det ska omfatta. Kraven innebär bl.a. att det befintliga informationssystemet IMI ska användas för informationsutbytet. Förordningarna är bindande och direkt tillämpliga i alla medlemsstater. Det åligger därmed Polismyndigheten, i egenskap av ansvarig myndighet för det aktuella informationsutbytet, att se till att informationsutbytet fullgörs på det sätt som anges i förordningarna.

Utredningen ska enligt direktiven ta ställning till om det behövs några författningsändringar för att 2021 års förordning om informationsutbyte ska kunna tillämpas. Utredningen har gjort sådana överväganden även beträffande 2019 års förordning. Såvitt gäller den förordningen krävs enligt utredningens bedömning inga komplette-

rande bestämmelser på nationell nivå för att den ska kunna tillämpas av Polismyndigheten.

I fråga om 2021 års förordning noterar utredningen att syftet med informationsutbytet i fråga är att göra det möjligt för behöriga myndigheter i andra medlemsstater att i det aktuella systemet kontrollera om en viss person är eller har varit föremål för ett avslagsbeslut som har fattats av säkerhetsskäl eller med avseende på dennes pålitlighet (se skäl 7 till förordningen). Utredningen noterar även att det i skälen uttrycks att den information som ska föras in i systemet bör begränsas till att omfatta personuppgifter såsom namn, födelseort, födelseland och medborgarskap.

I artikel 3.1 regleras vilka närmare uppgifter som ska föras in i systemet av de nationella myndigheterna. Där framgår att personuppgifterna som ska föras in omfattar den berörda personens födelsedatum, födelseort och nationalitet men – trots skrivningarna i skälen – inte uppgift om personens namn.

I artikel 3.2 anges att medlemsstaterna får välja att tillhandahålla ytterligare identifieringsuppgifter om den berörda personen, om det är nödvändigt för att på ett korrekt sätt identifiera vederbörande. Mot bakgrund av syftet med förordningen, som det uttrycks i skälen till den, framstår det som rimligt att den svenska behöriga myndigheten, dvs. Polismyndigheten, även ska lämna uppgift om den aktuella personens namn i informationssystemet.

Eftersom den svenska regleringen innebär att personer normalt identifieras genom personnummer eller samordningsnummer kan det diskuteras om informationen även bör innefatta uppgifter om det. Det är en rättssäkerhetsfråga att de personer som berörs av regleringen identifieras på ett så säkert sätt som möjligt. Genom en säker identifiering säkerställs att Polismyndigheten lämnar uppgifter om rätt person. I 3 kap. 10 § dataskyddslagen föreskrivs att personnummer och samordningsnummer får behandlas utan samtycke endast när det är klart motiverat med hänsyn till ändamålet, vikten av en säker identifiering eller något annat beaktansvärt skäl. Regeringen får dock, enligt 3 kap. 11 §, meddela föreskrifter om i vilka fall behandling av personnummer och samordningsnummer är tillåten. Mot bakgrund av att det i skälen till 2021 års förordning om informationsutbyte framhålls att en behörig myndighet i en medlemsstat kan kontakta den behöriga myndigheten i den andra staten om den

förstnämnda behöver ytterligare information (se skäl 8), anser utredningen att det bör räcka med att namnet anges.

En kompletterande bestämmelse som anger vad informationen ska innehålla bör alltså införas i vapenförordningen. Där bör det framgå att Polismyndigheten – utöver det som anges i artikel 3.1 i 2021 års förordning – även ska lämna uppgift om namnet på den person som beslutet avser. I övrigt kräver 2021 års förordning om informationsutbyte inga kompletterande bestämmelser.

Polismyndighetens personuppgiftsbehandling

Polismyndighetens utbyte av information om avslagsbeslut och återkallelser kommer att medföra att myndigheten behandlar personuppgifter. Utredningen är, som framgått, av uppfattningen att den aktuella personuppgiftsbehandlingen faller under dataskyddsförordningens tillämpningsområde. Den behandling som kommer att äga rum är nödvändig för att myndigheten ska kunna fullgöra sin rättsliga förpliktelse att utbyta den aktuella informationen. Den rättsliga förpliktelsen kommer att följa av bestämmelser i vapenförordningen, som uppfyller kraven i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. Behandlingen får därför, i enlighet med 2 kap. 1 § dataskyddslagen, utföras med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

11 Övriga frågor

11.1 Underrättelse om misstänkta transaktioner

Utredningens förslag: En vapenhandlare eller yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition ska underrätta Polismyndigheten om varje förvärv eller försök till förvärv av ammunition som han eller hon anser ha varit tvivelaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

Utredningens bedömning: Det bör inte införas någon särskild sanktion för den som inte uppfyller underrättelseskyldigheten.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Ändringsdirektivet

I artikel 13.2 i det konsoliderade vapendirektivet införs genom ändringsdirektivet en bestämmelse som anger att vapenhandlare och vapenmäklare får vägra att genomföra varje transaktion för förvärv av komplett ammunition och delar av ammunition som de med fog anser vara misstänkt på grund av dess karaktär eller omfattning. De ska rapportera varje försök till sådan transaktion till de behöriga myndigheterna.

I skäl 27 till det konsoliderade vapendirektivet anges att en transaktion kan anses vara misstänkt om den exempelvis inbegriper mängder som är ovanliga för den planerade privata användningen, om köparen inte verkar känna till ammunitionens användning eller om köparen insisterar på att få betala i kontanter och samtidigt är ovillig att visa upp identitetsbevis.

Den nuvarande regleringen

Enligt 2 kap. 8 § första stycket vapenlagen får den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning utan särskilt tillstånd inneha ammunition till vapnet, om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapen avser. I andra fall krävs särskilt tillstånd för att få inneha ammunition. Sådant tillstånd får enligt tredje stycket meddelas enskilda personer samt sådana sammanslutningar och huvudmän för museer som får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, om det skäligen kan antas att ammunitionen inte kommer att missbrukas.

Av 2 kap. 9 § vapenlagen framgår att skjutvapen eller ammunition får överlåtas endast till den som har tillstånd eller rätt att inneha vapnet eller ammunitionen. I bestämmelsen föreskrivs också att om ammunition överlåts genom ombud ska ombudet ha eget vapentillstånd. Vid försäljning av ammunition måste säljaren således kontrollera att köparen antingen har ett särskilt ammunitionstillstånd som omfattar den aktuella ammunitionen eller att han eller hon har rätt eller tillstånd att inneha ett vapen som berättigar till innehav av sådan ammunition.

Bestämmelsen är straffsanktionerad. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet överlåter ammunition till någon som inte har rätt att inneha den kan dömas för brott mot vapenlagen enligt 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen. En vapenhandlare riskerar i sådana situationer också att få sitt tillstånd att driva handel med skjutvapen återkallat (jfr 6 kap. 3 § första stycket c alternativt andra stycket vapenlagen).

Vapenmäklare föreslås omfattas av regleringen

I avsnitt 9.5 har utredningen föreslagit att 2 kap. 9 § och 9 kap. 2 § första stycket i vapenlagen ska gälla på motsvarande sätt vid yrkesmässig förmedling av sådan egendom som omfattas av bestämmelserna. Det innebär att en vapenmäklare vid förmedling av ammunition får en straffbelagd skyldighet att förvissa sig om att mottagaren har rätt att inneha ammunitionen.

Det behövs nya regler om rapportering av misstänkta transaktioner

I Genomförandepromemorian (Ds 2018:1 s. 213 f.) görs bedömningen att den befintliga och föreslagna regleringen i vapenlagen innebär att såväl vapenhandlare som vapenmäklare är skyldiga att vägra att genomföra sådana transaktioner avseende ammunition som de med fog anser vara otillåtna. Promemorian anser därför att artikel 13.2 i det konsoliderade vapendirektivet inte kräver någon ytterligare författningsreglering.

Utredningen kan inte dela den bedömningen. Utredningen kan i och för sig instämma i att befintlig reglering i vapenlagen kan sägas svara mot innehållet i det första ledet av artikel 13.2 – att en vapenhandlare eller vapenmäklare får vägra att genomföra transaktioner med ammunition i vissa fall. Det kan i sammanhanget dock noteras att i direktivbestämmelsen används hjälpverbet ”får”. Bestämmelsen innebär alltså enbart att en vapenhandlare och vapenmäklare ska ha en möjlighet att vägra transaktioner i vissa fall. Det kan hävdas att en möjlighet för en säljare att vägra att ingå en affärstransaktion vid misstankar om att allt inte ”står rätt till” följer redan av allmän avtals- och köprätt. Under alla omständigheter behövs det inte någon ny eller ändrad reglering till följd av den delen av artikeln.

När det gäller det andra ledet i artikel 13.2 – som anger att en vapenhandlare eller vapenmäklare ska rapportera misstänkta transaktioner till de behöriga myndigheterna – bedömer utredningen att den nuvarande regleringen inte är tillräcklig, utan att det behövs en ny reglering. Att särskilda bestämmelser om rapporteringsskyldighet kan vara nödvändiga indikeras också av att artikel 13.2 omfattas av stämningen mot Sverige i det pågående överträdelseärendet (se avsnitt 3.5.1).

Utredningen överväger i det följande hur den nödvändiga regleringen bör utformas utifrån vilka vapenhandlare och vapenmäklare som berörs av rapporteringsskyldigheten, till vilken eller vilka myndigheter rapporteringen bör göras och hur rapporteringen närmare bör gå till. Avslutningsvis överväger utredningen behovet av att koppla en sanktion till underrättelseskyldigheten.

Vapenhandlare och vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten om misstänkta försök till transaktioner med ammunition

De vapenhandlare och vapenmäklare som ska omfattas av rapporteringskyldigheten är sådana vapenhandlare och vapenmäklare som handlar med respektive förmedlar ammunition.

Tillstånd till verksamhet som består av handel med ammunition regleras i lagen om brandfarliga och explosiva varor. Utredningen föreslår i avsnitt 10.1.4 att tillståndsmyndigheterna – kommunerna – ska föra register över sådana tillstånd.

Tillstånd till yrkesmässig förmedling av ammunition, dvs. vapenmäklarverksamhet avseende ammunition, ska enligt utredningens förslag regleras i vapenlagen (se avsnitt 9.2). Utredningen föreslår även att Polismyndigheten ska föra ett register över dem som meddelats tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet (avsnitt 10.1.2).

Det kan övervägas om artikel 13.2 bör genomföras på så sätt att det föreskrivs en skyldighet för berörda vapenhandlare och vapenmäklare att rapportera misstänkta transaktioner till sina respektive tillståndsmyndigheter. De myndigheterna skulle kunna anses vara behörig myndighet i artikelns mening.

När det gäller vapenhandlare som bedriver handel med ammunition är det kommunerna som är ansvariga tillståndsmyndigheter enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor. Om exempelvis en kommun, i egenskap av tillståndsmyndighet, skulle ta emot uppgifter om misstänkta transaktioner med ammunition skulle kommunen inte vara skyldig att agera utifrån de lämnade uppgifterna, utom i de eventuella fall där det misstänkta försöket till ammunitionsförvärv har genomförts av någon tillståndshavare i kommunen.

Syftet med att vapenhandlare och vapenmäklare ska rapportera misstänkta transaktioner med ammunition måste rimligen vara att ge den mottagande myndigheten underlag för att utreda eventuell misstänkt brottslighet. Det är av de uppräknade organen bara Polismyndigheten som har skyldighet och förutsättningar att göra det. En reglering som bygger på att misstänkta transaktioner ska rapporteras till kommuner i egenskap av tillståndsmyndigheter skulle därför behöva kompletteras med en skyldighet att vidarebefordra informationen till Polismyndigheten.

Utredningen bedömer därför en ordning där tillståndsmyndigheterna pekas ut som behöriga myndigheter som mindre lämplig av

såväl ändamålsskäl som av praktiska skäl. Det är inte heller lämpligt att ha olika bestämmelser om rapporteringsskyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare. Det framstår därför som den bästa lösningen att föreskriva att både vapenhandlare och vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten vid misstänkta transaktioner.

För att åstadkomma en sammanhållen reglering bör bestämmelsen placeras i vapenlagen. Även om tillstånd till handel med ammunition inte regleras i vapenlagen och vapenförordningen finns det vissa bestämmelser i lagen som rör själva handeln. Som framgått föreskrivs i 2 kap. 9 § vapenlagen att vapenhandlare och, enligt utredningens förslag i avsnitt 9.2, vapenmäklare får överlåta, respektive förmedla, ammunition endast till den som har tillstånd att inneha ammunition. Här finns således redan en reglering av handel med ammunition. I 2 kap. 10–10 d §§ regleras tillstånd till handel eller yrkesmässig förmedling. Bestämmelsen om underrättelseskyldighet bör lämpligen placeras som en ny 2 kap. 10 e § vapenlagen.

Vad ska underrättelseskyldigheten omfatta?

Det som ska rapporteras är med direktivets ord varje transaktion som är ”misstänkt”. Det kan vara svårt för en näringsidkare att bedöma om något beteende når upp till en brottsmisstanke. Det är därför bättre att välja ett annat uttryck. Utredningen anser att uttrycket tveivelaktiga transaktioner bättre avspeglar det som avses i direktivet. Det kan t.ex. vara att någon försöker köpa onormalt stora mängder ammunition, att köparen uppträder på ett sätt som väcker misstänksamhet eller att han eller hon vill betala köpet på ett sätt som avviker från det normala.

Den misstänkta transaktionen ska enligt ändringsdirektivet ha avsett komplett ammunition eller delar till ammunition. I vapenlagen definieras ammunition i 1 kap. 5 §. Definitionen överensstämmer i huvudsak med definitionen i artikel 1.1.3 i det konsoliderade vapendirektivet. Vapenlagens definition omfattar, liksom direktivets definition, vissa angivna delar till ammunition. I 1 kap. 7 § vapenlagen undantas vissa delar till ammunition från lagens tillämpningsområde. Av störst betydelse här är kanske kulor och patronhylsor utan tändhatt. Artikel 1.1.3 i direktivet får förstås så att delar till ammunition bara omfattas av direktivet under förutsättning att delarna

omfattas av krav på tillstånd i den berörda medlemsstaten. I fråga om delar till ammunition bör rapporteringsskyldigheten enbart gälla sådana delar som omfattas av vapenlagen. Skyldigheten ska därför omfatta ammunition i den mening som avses i 1 kap. 5 § vapenlagen, med de undantag som gäller enligt 1 kap. 7 § vapenlagen.

Hur och i vilka fall ska underrättelse göras?

Direktivet säger inte något om hur rapporteringen ska göras eller vad den närmare ska innehålla. Det är därför tillräckligt att föreskriva att berörda vapenhandlare och vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten. Den berörda vapenhandlaren eller vapenmäklaren kan då kontakta Polismyndigheten på det sätt som han eller hon finner lämpligast, exempelvis genom ett telefonsamtal eller ett e-postmeddelande.

Så som artikeln är utformad framgår det att underrättelseskyldigheten i vart fall inträder när en vapenhandlare eller vapenmäklare har vägrat att genomföra en transaktion. Starka ändamålsskäl talar emellertid för att underrättelseskyldigheten ska gälla i samtliga fall av tvivelaktiga transaktioner – oberoende av om transaktionen har genomförts eller inte. Det kan inte uteslutas att en vapenhandlare eller vapenmäklare i något fall först efter en genomförd transaktion inser att den var tvivelaktig, eller att han eller hon väljer att genomföra en transaktion, som i och för sig framstår som tvivelaktig, på grund av köparens agerande eller uppträdande. Även i sådana fall är det givetvis av stor vikt att Polismyndigheten underrättas om transaktionen.

Det bör därför föreskrivas att en vapenhandlare eller yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition ska underrätta Polismyndigheten om varje förvärv eller försök till förvärv av ammunition som han eller hon anser ha varit tvivelaktigt på grund av transaktionens karaktär eller omfattning.

Det finns enligt utredningens mening inte någon anledning att i lag eller förordning föreskriva närmare vilka uppgifter som vapenhandlaren eller vapenmäklaren ska lämna till Polismyndigheten. Det får bero på omständigheterna i varje enskilt fall.

Underrättelseskyldigheten bör inte vara särskilt sanktionerad

Enligt artikel 23 i det konsoliderade vapendirektivet ska medlemsstaterna fastställa regler om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt direktivet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Det behöver därför övervägas hur den nu föreslagna underrättelseskyldigheten ska vara sanktionerad.

Att belägga vissa handlingar eller underlåtenheter med straff föregås av ett politiskt beslut och innebär den mot individen mest ingripande formen av en s.k. formell social kontroll. Skälen för att ha en sådan kontroll i form av kriminalisering måste därför vara påtagliga. Den rådande inställningen hos lagstiftaren är att kriminalisering som metod för att söka hindra regelöverträdelser bör användas med försiktighet (se bl.a. Ett effektivare brottmålsförfarande, prop. 1994/95:23, s. 52).

Utredningen anser att det varken är lämpligt eller nödvändigt att straffbelägga underlåtenhet att underrätta Polismyndigheten om misstänkta transaktioner. Den berörda vapenhandlaren eller vapenmäklaren ska underrätta Polismyndigheten när han eller hon själv har bedömt en genomförd eller vägrad transaktion som tvivelaktig. Eftersom underrättelseskyldigheten till stor del är beroende av handlarens eller mäklarens subjektiva bedömning, skulle det innebära en alltför godtycklig reglering att straffbelägga underlåtenhet att underrätta Polismyndigheten. I bedömningsfrågor finns det ett betydande utrymme för olika uppfattningar utan att den ena eller andra uppfattningen kan sägas vara felaktig.

Det framstår dessutom som en självklarhet att en seriös vapenhandlare eller vapenmäklare, som har ansett att en transaktion varit tvivelaktig, underrättar Polismyndigheten om det. Det behövs enligt utredningens mening inte någon straffsanktion för att ytterligare motivera handlaren eller mäklaren att göra det.

När det gäller administrativa sanktioner är det sanktionsavgift som skulle kunna komma i fråga. I likhet med straffrättsliga påföljder och annan rättsverkan av brott syftar de administrativa sanktionerna till att sanktionera ett visst, icke önskvärt beteende. Lagstiftaren har dock inte funnit skäl att straffbelägga beteendet.

Administrativa sanktioner förekommer i stor omfattning i svensk rätt och kan rikta sig mot var och en som överträder en viss bestämmelse, eller mot den som bedriver en viss verksamhet. Det finns dock inte i dag några sanktionsavgifter på vapenområdet.

Utredningen anser att samma skäl som talar mot att straffsanktionera underrättelseskyldigheten talar mot att införa en sanktionsavgift.

Om en vapenhandlare eller vapenmäklare underlåter att underätta Polismyndigheten bör det däremot, om det är fråga om ett flagrant fall eller om det rör sig om återkommande underlåtenhet, vägas in i en prövning av om tillståndet att driva handel eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition ska återkallas (se 6 kap. 3 § vapenlagen).

Att vapenhandlaren eller vapenmäklaren riskerar att få sitt tillstånd till handel eller förmedling återkallat vid bristande följsamhet mot underrättelseskyldigheten får enligt utredningens mening ses som en tillräcklig sanktion i detta sammanhang.

11.2 Ändringar i direktivets bilaga I

Utredningens förslag: Bilagan till vapenförordningen ska ändras så att den överensstämmer med bilaga I till vapendirektivet i dess ändrade lydelse.

Skälen för utredningens förslag

Ändringsdirektivet

I det konsoliderade vapendirektivet avses med vapen dels skjutvapen, dels andra vapen än skjutvapen, som i den nationella lagstiftningen definieras som skjutvapen. Det är huvudsakligen skjutvapen som behandlas i direktivet. I direktivets bilaga I, del II, delas skjutvapen in i ett antal olika kategorier. Enligt bilagans tidigare lydelse fanns det fyra kategorier: A, B, C och D.

Genom ändringsdirektivet ändras kategorierna i flera avseenden. Som beskrivits närmare i avsnitt 7.2.2, kompletteras kategori A, som avser förbjudna skjutvapen, med fyra nya punkter (punkterna 6–9)

som bl.a. innebär att vissa halvautomatiska skjutvapen och skjutvapen som omvandlats på visst sätt ingår i kategorin.

I både kategori B, som avser skjutvapen för vilka det krävs tillstånd, och kategori C, som avser skjutvapen och vapen som ska anmälas, införs det bestämmelser som motsvarar den nya punkten 9 i kategori A. Som skjutvapen i kategori B och C ska således räknas varje skjutvapen i respektive kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen (punkten 8 i kategori B och punkten 5 i kategori C). Det görs också följdändringar i kategori B och C med anledning av justeringarna i kategori A, som bl.a. tydliggör att andra halvautomatiska vapen än de som anges i kategori A ingår i kategori B och C (se t.ex. punkten 5 i kategori B och punkten 3 i kategori C). I kategori C läggs till en punkt som omfattar sådana skjutvapen i kategori A, B och C som har deaktiverats enligt genomförandeförordning (EU) 2015/2403 (punkten 6). För deaktiverade vapen, som tidigare inte omfattades av direktivet, införs således en anmälningsplikt.

Slutligen tas kategori D bort och den enda punkt som tidigare fanns i kategori D, som avsåg enkelskotts långa skjutvapen med slätborrade lopp, flyttas till kategori C (punkten 7).

Bilaga I, del III, anger vissa föremål som undantas från direktivets tillämpningsområde. Enligt direktivets tidigare lydelse undantogs vapen som gjorts definitivt obrukbara. Genom ändringsdirektivet tas det undantaget bort. Vidare inskränks det undantag som tidigare gällde för antika vapen eller reproduktioner av sådana vapen till att endast avse antika vapen. Med andra ord innebär ändringarna i bilaga I, del III, att obrukbara vapen och reproduktioner av antika vapen numera omfattas av direktivet.

Vapenförordningens bilaga behöver ändras

Till vapenförordningen finns en bilaga. Den innehåller en kategoriindelning av vapen som motsvarar den som finns i vapendirektivets bilaga I. Vid tillämpningen av vissa av bestämmelserna i vapenförordningen, som genomför krav i vapendirektivet, används alltså den kategoriindelning som framgår av vapendirektivet. I exempelvis 2 kap. 12 §, som reglerar tillstånd till innehav av skjutvapen för per-

soner bosatta i ett annat EU-land, 3 kap. 9 §, som gäller europeiskt skjutvapenpass, och 6 kap. 1 §, som avser överföring av skjutvapen till ett annat EU-land, hänvisas till skjutvapen som avses i bilagan till vapenförordningen. Bilagan har utformats i enlighet med den tidigare lydelsen av direktivets bilaga. För att de paragrafer som hänvisar till vapenförordningens bilaga även i fortsättningen ska omfatta samma skjutvapen som direktivet – t.ex. även obrukbara vapen och reproduktioner av antika vapen – bör bilagan till förordningen ändras så att den överensstämmer med vapendirektivets bilaga i dess lydelse genom ändringsdirektivet.

Det behövs i övrigt inga ändringar av den svenska regleringen

Enligt 1 kap. 3 § b vapenlagen är obrukbara vapen som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen underkastade samma reglering som skjutvapen. Begreppet obrukbara skjutvapen omfattar både obrukbara skjutvapen som kan omvandlas till brukbart skick och varaktigt obrukbara skjutvapen. Även obrukbara vapen omfattas således av vapenlagens krav på tillstånd. Det förhållandet att direktivets tidigare undantag för obrukbara vapen tagits bort, kräver därför inte några författningsändringar, utöver den föreslagna ändringen av vapenförordningens bilaga. Samma sak gäller det borttagna undantaget för reproduktioner av antika vapen. Vapenlagen innehåller ingen särreglering av, eller undantag för, reproduktioner av antika vapen. Även sådana vapen betraktas således som skjutvapen i vapenlagens mening.

Tilläggen i kategori A innebär att fler typer av vapen kommit att omfattas av direktivets reglering av förbjudna vapen. I avsnitt 7.2.4 och 7.2.5 konstaterar utredningen att den utvidgade regleringen medför behov av vissa regeländringar, bl.a. i vapenlagen. Några ytterligare ändringar, utöver de som beskrivs där, behövs inte.

Tilläggen i kategori A, B och C gällande skjutvapen som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller akustiskt vapen, har behandlats i avsnitt 5.2 och 7.2.4. Som framgår där, anser utredningen att sådana vapen ska betraktas som obrukbara vapen vid tillämpning av vapenlagen, vilket innebär att sådana vapen i respektive kategori kommer att vara underkastade samma reglering

som motsvarande brukbara skjutvapen. Tilläggen kräver därför inga författningsändringar.

Som framgår av avsnitt 5.10, medför inte heller det faktum att det har införts en reglering av deaktiverade vapen i kategori A, B och C, som innebär att sådana vapen är anmälningspliktiga enligt direktivet, något behov av författningsändringar, utöver den föreslagna justeringen av bilagan till vapenförordningen.

11.3 Bemyndiganden kopplade till förslagen

Utredningens förslag: Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten får i enskilda fall besluta att vapenlagen inte ska gälla för vapenmagasin som innehåser av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Regeringen får meddela föreskrifter om att kravet på tillstånd för vapenmagasin inte ska gälla innehav av magasin som lämnats över från staten till bl.a. vissa statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.

Regeringen får vidare meddela föreskrifter om att vapenlagen inte ska gälla för vapenmagasin som en företrädare för bl.a. en annan stats myndighet medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid en resa genom Sverige för tjänsteändamål.

Möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om kraven på kunskap för att få driva handel med skjutvapen och vad som i övrigt ska gälla vid sådan handel ska även gälla för vapenmäklarverksamhet.

Möjligheten för regeringen enligt lagen om krigsmateriel att meddela undantag från kravet på tillstånd till tillhandahållande för vapenhandlarverksamhet som regleras genom vapenlagen utvidgas till att omfatta även vapenmäklarverksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare att föra förteckningar.

Polismyndigheten får meddela föreskrifter om hur vapenhandlare och vapenmäklare löpande ska anmäla transaktioner med skjutvapen till Polismyndigheten och vilka uppgifter en anmälan ska innehålla.

Skälen för utredningens förslag

Det behövs kompletterande bemyndiganden

Som framgår av de överväganden utredningen gör i det här betänkandet bedömer utredningen i vissa fall att det krävs kompletterande bestämmelser på lägre författningsnivå än lag. Det aktualiserar frågan om de bemyndiganden som redan finns i vapenlagen och lagen om krigsmateriel är tillräckliga eller om de behöver kompletteras i något avseende.

I det följande redovisar utredningen samlat vilka bemyndiganden som utredningen anser behöver kompletteras.

Bemyndiganden avseende vapenmagasin

I avsnitt 8.4.8 har utredningen föreslagit att det s.k. statliga undantaget i 1 kap. 8 § första stycket vapenlagen ska utvidgas till att även omfatta de vapenmagasin som regleras i lagen. Innebörden av förslaget är att vapenlagen inte ska gälla för sådana vapenmagasin som innehas av staten.

Det förekommer dock att polismän förfogar över sina tjänstevapen och sin ammunition på ett sådant sätt att staten inte kan anses inneha utrustningen. Detsamma kan gälla för t.ex. hemvärnsoldater. Vapenlagens bestämmelser är då, som utgångspunkt, tillämpliga. Bestämmelserna innebär bl.a. att skjutvapen, ammunition och ljuddämpare inte får innehas eller föras in i Sverige utan tillstånd (2 kap. 1 § vapenlagen).

Regeringen får meddela föreskrifter om att bestämmelserna om tillstånd inte ska gälla innehav av skjutvapen eller ljuddämpare som lämnats över från staten till bl.a. statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen. Regeringen har med stöd av bemyndigandet föreskrivit att krav på tillstånd inte gäller innehav av skjut-

vapen som staten har lämnat över till den personkretsen (11 kap. 1 § c vapenlagen och 2 kap. 2 § vapenförordningen).

Regeringen får även meddela föreskrifter om att vapenlagen inte ska gälla i fråga om skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som en företrädare för en annan stats myndighet eller för Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige (11 kap. 1 § f vapenlagen).

Av 11 kap. 3 § vapenlagen framgår vidare att regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarmakten får besluta att vapenlagen inte ska gälla skjutvapen, ammunition och ljuddämpare som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering. Bakgrunden är att det vid sådant internationellt samarbete har ansetts önskvärt att all materiel, inklusive skjutvapen, ammunition och ljuddämpare, kan föras mellan de länder som deltar i samarbetet utan några krav på tullhantering och tillstånd (Vissa rättigheter vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering, prop. 2004/05:7, s. 44, se även prop. 2021/22:46 s. 24).

Innehavet av vissa vapenmagasin ska, enligt utredningens förslag, regleras på i princip samma sätt som innehav av ammunition och ljuddämpare. För att innehavet av de vapenmagasin som omfattas av vapenlagen ska regleras på samma sätt som ammunition och ljuddämpare, bör de nämnda bemyndigandena utvidgas till att även omfatta vapenmagasin.

Bemyndiganden avseende vapenmäklarverksamhet

I avsnitt 9.2 har utredningen föreslagit att det ska tas in föreskrifter i vapenförordningen om vapenmäklarverksamhet. Möjligheten för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att enligt 11 kap. 2 § c vapenlagen meddela närmare föreskrifter om kraven på kunskap för att få driva handel med skjutvapen och vad som i övrigt ska gälla vid sådan handel bör utvidgas till att även gälla för vapenmäklarverksamhet.

Möjligheten för regeringen enligt 4 § tredje stycket lagen om krigsmateriel att meddela undantag från kravet på tillstånd till till-

handahållande för vapenhandlarverksamhet som regleras i vapenlagen bör utvidgas till att omfatta även vapenmäklarverksamhet. På så sätt finns det möjlighet att undvika krav på både vapenmäklartillstånd enligt vapenlagen och tillhandahållandetillstånd enligt lagen om krigsmateriel. Utredningen har i avsnitt 9.4 föreslagit att sådana föreskrifter ska tas in i förordningen om krigsmateriel.

Bemyndigande att meddela föreskrifter om krav att föra förteckningar

I avsnitt 10.3 har utredningen lämnat förslag om skyldigheter för vapenhandlare och vapenmäklare att föra vissa förteckningar.

Det nyss behandlade bemyndigandet i 11 kap. 2 § c vapenlagen föreskriver bl.a. att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ”i övrigt ska gälla” vid handel med skjutvapen. Utredningen föreslår, som nyss nämnts, att bestämmelsen ska utvidgas till att omfatta vapenmäklarverksamhet. För tydlighetens skull anser utredningen att det i en ny punkt i paragrafen uttryckligen bör anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på vapenhandlare och vapenmäklare att föra förteckningar.

Bemyndigande att meddela föreskrifter om anmälan om transaktioner

I avsnitt 10.4 har utredningen föreslagit att vapenhandlare och vapenmäklare ska vara skyldiga att löpande anmäla transaktioner till Polismyndigheten.

Utredningen föreslår ovan att bemyndigandet i 11 kap. 2 § c vapenlagen ska utvidgas till att omfatta vapenmäklarverksamhet. Enligt utredningens mening behövs det inte något bemyndigande i vapenlagen utöver det, för att regeringen och Polismyndigheten ska kunna meddela de föreskrifter om rapporteringsskyldighet som kan behövas. Det bör däremot införas en bestämmelse i vapenförordningen som ger Polismyndigheten rätt att meddela föreskrifter om hur en anmälan om transaktioner ska göras och vilka uppgifter den ska innehålla.

11.4 Anpassning av några bestämmelser

Utredningens förslag: Bemyndigandena i 11 kap. 1 § vapenlagen för regeringen att meddela föreskrifter om att kravet på tillstånd i 2 kap. 1 § vapenlagen inte ska gälla innehav respektive införsel av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare eller vapenmagasin, som lämnats över från staten till vissa tjänstemän, ska utvidgas till att omfatta även tjänstemän som tillhör Tullverket eller Kustbevakningen. Följdändringar görs i 2 kap. 2 § och 4 kap. 6 § vapenförordningen.

Skälen för utredningens förslag: I avsnitt 11.3 har utredningen redogjort för att regeringen enligt 11 kap. 1 § c vapenlagen får meddela föreskrifter om att bestämmelserna om tillstånd inte ska gälla innehav av bl.a. skjutvapen och vissa vapentillbehör som överlämnats av staten till statliga tjänstemän vid vissa myndigheter. Med stöd av bemyndigandet har det i 2 kap. 2 § vapenförordningen föreskrivits att krav på tillstånd enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 vapenlagen inte gäller innehav av skjutvapen som har överlämnats från staten till statliga tjänstemän eller personer som tillhör det militära försvaret, räddningstjänsten eller polisen, om de är skyldiga att inneha vapnet för tjänsten. I 11 kap. 1 § h vapenlagen och 4 kap. 6 § vapenförordningen finns motsvarande bestämmelser avseende undantag från kravet på tillstånd till införsel av skjutvapen med tillhörande ammunition och ljuddämpare.

Bemyndigandena i fråga räknar upp vissa yrkeskategorier till vilka staten kan komma att överlämna skjutvapen. Personal hos Tullverket och Kustbevakningen finns inte med i uppräknningen. Det kan bero på att det vid den tidpunkt när bemyndigandena infördes saknades behov av sådana bestämmelser. Särskilt mot bakgrund av det ökande gränssamarbetet inom EU och det förändrade säkerhetsläget kan även personal vid Kustbevakningen och Tullverket ha samma behov av lättnader från kraven i vapenlagen som Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Utredningen anser därför att bemyndigandena i 11 kap. 1 § c och h bör utvidgas till att omfatta även Kustbevakningen och Tullverket. En motsvarande ändring bör då göras i 2 kap. 2 § och 4 kap. 6 § vapenförordningen.

12 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

12.1 Ikraftträdande

Utredningens förslag: Förslagen till lagändringar ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Skälen för utredningens förslag: Genomförandet av ändringsdirektivet är försenat och Sverige har stämts inför EU-domstolen med anledning av det. Det är därför angeläget att förslagen kan träda i kraft så snart som möjligt. Utredningen bedömer att ett ikraftträdande den 1 juli 2023 är realistiskt.

Under utredningsarbetet har Polismyndigheten framfört att den ser svårigheter att hinna anpassa sin verksamhet till det föreslagna datumet för ikraftträdande. Utredningen bedömer dock att de anpassningar som krävs inte är så omfattande att ett senare ikraftträdande bör väljas.

12.2 Övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Kravet på deaktivering för tillstånd att inneha vapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde, ska inte gälla vid förnyelse av tidsbegränsade tillstånd som avser vissa halvautomatiska vapen som klassificeras som s.k. förbjudna skjutvapen enligt vapendirektivet och som har registrerats i vapenregistret före den 13 juni 2017.

Den som vid ikraftträdandet innehar vapenmagasin som det krävs tillstånd för enligt 2 kap. 1 § vapenlagen i den nya lydelsen får inneha magasinerna till utgången av oktober 2023 eller, om an-

sökan om tillstånd att inneha magasinen eller ett vapen som magasinen passar till har gjorts dessförinnan, till dess att ansökan om tillstånd har prövats slutligt.

Den som yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition som det krävs tillstånd för enligt 2 kap. 1 § vapenlagen i den nya lydelsen får bedriva sådan verksamhet utan särskilt tillstånd till utgången av oktober 2023 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts dessförinnan, till dess ansökan om tillstånd har prövats slutligt.

Utredningens bedömning: Det behövs inte några övergångsbestämmelser rörande de utökade kraven på märkning av skjutvapen och vapendelar eller förslagen om utökad kriminalisering.

Skälen för utredningens förslag och bedömning

Kravet på deaktivering av vissa skjutvapen

I avsnitt 7.2.5 har utredningen föreslagit att tillstånd att inneha skjutvapen som omfattas av vapendirektivets kategori A, och som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, endast ska få meddelas om vapnet har deaktiverats. Det kravet kommer endast att gälla för sådana tillstånd som meddelas efter ikraftträdandet.

Enligt artikel 10.5 i det konsoliderade direktivet får medlemsstaterna besluta att bekräfta, förnya eller förlänga tillstånd för halvautomatiska vapen som tidigare fanns i direktivets kategori B men som nu, genom de ändringar i kategoriseringen som ägt rum genom ändringsdirektivet, omfattas av punkterna 6, 7 och 8 i kategori A. En förutsättning för det är dock att vapnen i fråga lagligen har förvärvats och registrerats före den 13 juni 2017.

Enligt 2 kap. 6 a § vapenlagen ska tillstånd för en enskild att inneha helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott tidsbegränsas till att gälla i högst fem år om inte särskilda skäl talar mot en sådan begränsning. Eftersom det har gått mer än fem år sedan den 13 juni 2017 kommer sådana tidsbegränsade tillstånd som registrerades före den angivna tidpunkten, och som alltjämt är gällande, redan att ha förlängts när utredningens förslag träder i kraft. Enligt utredningens mening får dock även sådana redan förlängda tillstånd

anses omfattas av artikel 10.5, förutsatt att de ursprungligen registrerades före den 13 juni 2017. I enlighet med artikeln bör därför kravet på deaktivering inte gälla vid förnyelse av tidsbegränsade tillstånd som avser halvautomatiska vapen och som har registrerats i vapenregistret före den 13 juni 2017.

Utökade krav på märkning

I avsnitt 7.3.4–7.3.6 har utredningen föreslagit att utökade krav på märkning av skjutvapen ska gälla vid tillverkning, införsel och överlåtelse från staten.

Enligt ändringsdirektivet ska medlemsstaterna se till att skjutvapen som har tillverkats i eller importerats till EU den 14 september 2018 eller senare ska omfattas av de nya märkningskraven när de släpps ut på marknaden. Det datumet är passerat. De märkningsregler som nu föreslås kan inte ges retroaktiv verkan utan kan börja tillämpas först i samband med lagens ikraftträdande. Något behov av övergångsregler finns emellertid inte. De nya märkningsreglerna ska alltså tillämpas vid tillverkning, införsel och överlåtelser från staten som äger rum i tiden från och med reglernas ikraftträdande. Det kan noteras att det innebär att den som vid ikraftträdandet har en befintlig samling av historiska skjutvapen inte kommer att behöva ansöka om undantag från de nya märkningsreglerna för de skjutvapen som då ingår i samlingen.

Kravet på tillstånd till innehav av vapenmagasin

I avsnitt 8.4.2 har utredningen föreslagit att det under vissa förutsättningar ska krävas tillstånd till innehav av vapenmagasin av viss storlek. Utredningen har i avsnitt 8.4.3 också föreslagit att det ska vara straffbart att inneha sådana magasin utan att ha rätt till det. I sina remissvar över Genomförandepromemorian framförde vissa remissinstanser att de delvis motsvarande kraven som föreslogs i promemorian inte borde gälla vapenmagasin som redan innehades vid ikraftträdandet. Enligt utredningens mening skulle en sådan ordning medföra stora möjligheter att kringgå den föreslagna regleringen, eftersom det sannolikt ofta skulle vara svårt att fastställa när ett magasin förvärvats eller ett olovligt innehav annars påbörjats. I likhet

med den bedömning som regeringen gjorde i det tidigare lagstiftningsärendet, anser utredningen att den som innehar ett vapenmagasin som omfattas av den nya magasinregleringen, och som inte har rätt att inneha magasinet utan tillstånd när den nya regleringen träder i kraft, i stället bör få viss tid på sig att ansöka om tillstånd till innehav eller göra sig av med egendomen. Utredningen delar regeringens bedömning att en period om fyra månader framstår som rimlig (se prop. 2020/21:42 s. 91).

Utredningen anser således att den som innehar ett vapenmagasin som det krävs tillstånd för när lagändringarna träder i kraft, bör få inneha magasinet utan tillstånd till utgången av oktober 2023. Om innehavaren dessförinnan har gett in antingen en ansökan om tillstånd till innehav av vapenmagasinen eller en ansökan om tillstånd att inneha ett sådant skjutvapen som enligt förslaget i avsnitt 8.4.2 ger rätt att inneha vapenmagasinen utan särskilt tillstånd bör han eller hon få fortsätta inneha vapenmagasinen till dess att ansökan om tillstånd har prövats slutligt.

Straffansvar inträder därmed tidigast den 1 november 2023 eller, i de fall där en ansökan lämnats in, då ansökan har prövats slutligt och lett till avslag. I det senare fallet bör straffansvar inträda efter lagakraftvunnet beslut, men först efter att innehavaren har haft skäligt rådrum att göra sig av med egendomen.

Krav på tillstånd till yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition

Utredningen har i avsnitt 9.2 föreslagit att det ska krävas tillstånd enligt vapenlagen för att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. att bedriva vapenmäklarverksamhet, på motsvarande sätt som gäller för vapenhandlarverksamhet med skjutvapen. Om en vapenmäklare bedriver verksamhet vid ikraftträdandet kan han eller hon behöva avbryta sin verksamhet och låta den ligga nere i avvaktan på tillstånd, om inga övergångsbestämmelser införs. För att undvika det bör en övergångsreglering införas. En övergångsperiod om fyra månader framstår som rimlig. Den som vid ikraftträdandet yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition bör få fortsätta att bedriva sådan verksamhet utan särskilt tillstånd till utgången av oktober 2023 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts dessförinnan, till dess att ansökan om tillstånd har prövats slutligt. Straffansvar in-

träder därmed tidigast den 1 november 2023 eller, i de fall där ansökan om tillstånd har lämnats in, först då ansökan har prövats slutligt.

Förslag om kriminalisering

När det gäller utredningens förslag om kriminalisering anser utredningen inte att det behövs några särskilda övergångsbestämmelser. Av 5 § lagen (1964:123) om införande av brottsbalken följer att ingen får dömas för en gärning för vilken det inte var föreskrivet straff när den begicks. Vidare följer att straff ska bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs, om inte annan lag gäller när dom meddelas, som leder till frihet från straff eller lägre straff.

13 Konsekvenser

13.1 Konsekvenser för Polismyndigheten och andra statliga myndigheter

Utredningens bedömning: Förslagen leder inte till annat än marginella kostnadsökningar för MSB, ISP, Integritetsskyddsmyndigheten, Statens försvarshistoriska museer, Försvarsmakten och rättsväsendet. Dessa kostnadsökningar kan hanteras inom respektive myndighets befintliga anslagsram. För Polismyndigheten kan konsekvenserna visserligen bli något större, men de är även i det fallet så begränsade att de bör rymmas inom det befintliga anslaget.

Skälen för utredningens bedömning

Konsekvenser för Polismyndigheten och rättsväsendet

Utredningen föreslår att Polismyndigheten ska pröva ansökningar om undantag från skyldigheten att märka skjutvapen och vapendelar som importeras från tredjeland och som är av särskilt stort historiskt värde. Förslaget medför att Polismyndigheten i inledningsskedet behöver organisera sig för att kunna ta emot och handlägga sådana ansökningar. Utredningen bedömer emellertid att hanteringen av det nya ärendeslaget endast kommer att omfatta ett begränsat antal ansökningar per år. Ansökningarna bedöms därför innebära en endast marginellt ökad arbetsbelastning för myndigheten.

Utredningen föreslår vidare att Polismyndigheten ska pröva ansökningar om tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. bedriva vapenmäklarverksamhet. Vidare föreslås

att myndigheten ska föra ett register över de vapenmäklare som har beviljats sådant tillstånd.

Förslaget att Polismyndigheten ska föra ett vapenmäklarregister innebär en engångskostnad för att inrätta registret. Polismyndigheten för emellertid redan ett vapenhandlarregister. Det är möjligt att det nya registret tekniskt kan inordnas i det befintliga registret. I vart fall bör det befintliga registret kunna användas som modell för hur det nya registret ska utformas. Att inrätta det nya registret bedöms därför innebära endast en mindre kostnad för myndigheten.

Med hänsyn till det fåtal vapenmäklare som kan antas komma att vara verksamma i Sverige torde såväl hanteringen av tillståndsansökningar som den löpande driften av vapenmäklarregistret inte innebära annat än en marginellt ökad arbetsbelastning för Polismyndigheten.

Vapenhandlare och vapenmäklare ska enligt utredningens förslag löpande anmäla transaktioner och överföringar med skjutvapen till Polismyndigheten. Förslaget får till följd att Polismyndigheten måste skapa ett elektroniskt system för att ta emot och hantera de inkomna anmälningarna, exempelvis en webb-portal. Det är dock ingen ny uppgift för Polismyndigheten att ta emot och hantera stora mängder uppgifter från fysiska och juridiska personer som har viss författningsskyldighet. Myndigheten tar t.ex. emot anmälningar enligt lagen om penningtvätt och finansiering av terrorism från mellan 50 000 och 60 000 verksamhetsutövare. Kostnaden för att inrätta det elektroniska systemet bör därför kunna vara begränsad. Detsamma gäller kostnaden för det tillkommande arbete som krävs för att löpande hantera de anmälningar som kommer in från vapenhandlare och vapenmäklare.

Polismyndigheten ska enligt utredningens förslag informera behöriga myndigheter i andra medlemsstater i EU om avslag på ansökningar om, och återkallelser av, tillstånd att inneha skjutvapen och ammunition, om beslutet grundar sig på säkerhetsskäl eller sökandens bristande pålitlighet. Informationen ska lämnas i unionens informationssystem för den inre marknaden (IMI). Polismyndigheten har redan en kontaktpunkt som ansvarar för att underrättelser och information förs över i det systemet. Polismyndigheten måste i inledningsskedet upprätta en intern rutin för när uppgifter ska läggas in i informationssystemet, vilka uppgifter som ska läggas in och hur de relevanta uppgifterna ska förmedlas från den som handlägger till-

ståndsärendet till den som är behörig att lägga in dem i informationssystemet. Den tillkommande arbetsbelastningen till följd av den löpande informationshanteringen bedöms emellertid bli endast marginell.

Utredningens förslag innebär att Polismyndigheten ska ta fram nya föreskrifter på ett par områden, bl.a. om tekniska specifikationer för märkning av skjutvapen. Föreskrifterna bör vara begränsade till sin omfattning. Arbetet med att ta fram dem bedöms därför innebära endast en mindre arbetsinsats.

Polismyndighetens beslut om avslag på ansökningar om undantag från märkningskrav, om särskilt tillstånd till innehav av sådana vapenmagasin som regleras i vapenlagen och om tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet kommer att kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Ingen av dessa nya måltyper kan bedömas bli omfattande. Därför bedöms inte måltillströmningen till de allmänna förvaltningsdomstolarna öka mer än marginellt.

Kriminaliseringen av dels otillåtna innehav av vissa vapenmagasin, dels mäklarverksamhet utan tillstånd, dels yrkesmässig förmedling till någon som inte har tillstånd kan antas medföra en obetydlig ökning av antalet anmälda brott och antalet fall av förverkande. Förslaget kan därmed antas leda till en marginellt ökad arbetsbelastning för Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna.

Sammantaget bedömer utredningen att de kostnadsökningar som förslagen kan ge upphov till för rättsväsendet, är marginella och ryms inom ramen för respektive myndighets befintliga anslag. När det gäller Polismyndigheten kan konsekvenserna visserligen sammantaget bli något större, bl.a. eftersom det även kan krävas vissa utbildningsinsatser, men kostnaderna är även i det fallet så begränsade att de bör rymmas inom det befintliga anslaget.

Konsekvenser för andra statliga myndigheter

Förslaget att MSB ska föra register över verksamheter som beviljas tillstånd till sådan hantering av ammunition som myndigheten prövar kommer att medföra vissa initiala kostnader för myndigheten. Kostnaderna bedöms främst avse investeringar i datasystem för registerföringen, ändrade arbetsrutiner samt informations- och utbild-

ningsåtgärder. Eftersom MSB redan har tillsynsansvar för verksamheterna i fråga kan dock det nya kravet på registrering inte antas kräva någon större anpassning inom myndigheten.

Detsamma gäller för den föreslagna skyldigheten för ISP att föra register över verksamheter som beviljas tillstånd till tillverkning av viss krigsmateriel, nämligen tillstånd att tillverka jakt- eller sport-skyttevapen samt ammunition till sådana vapen. Enligt uppgift från ISP är det omkring 30 tillståndshavare hos ISP som kan vara aktuella för registrering i det nya registret.

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) är tillsynsmyndighet enligt EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen (3 § förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning). IMY kommer i den egenskapen att bli tillsynsansvarig för de föreslagna nya registren hos Polismyndigheten, MSB, ISP och kommunerna. Hur många register på kommunal nivå som IMY får tillsynsansvar för beror på var de verksamheter som ska registreras är lokaliserade. I förhållande till IMY:s totala tillsynsuppgift rör det sig om ett mycket litet antal register som vart och ett bara har ett begränsat antal personuppgifter. Utredningen bedömer därför att de tillkommande uppgifterna kommer att innebära en marginellt ökad arbetsbelastning för myndigheten.

När det gäller det föreslagna nya ärendeslaget hos Polismyndigheten, prövning av ansökningar om undantag från skyldigheten att märka skjutvapen och vapendelar av särskilt stort historiskt värde, har utredningen identifierat att Polismyndigheten i vissa ärenden inte själv kommer att kunna avgöra om ett vapen är historiskt betydelsefullt och om undantag bör medges. Polismyndigheten har då möjlighet att begära hjälp av andra statliga myndigheter, exempelvis Statens försvarshistoriska museer (SFHM), inom ramen för vanlig myndighetssamverkan. Utredningen bedömer att ansökningsförfarandet endast kommer att omfatta ett begränsat antal ärenden per år. Polismyndigheten kommer sannolikt inte heller att behöva begära hjälp i samtliga dessa ärenden. Det merarbete som Polismyndighetens förfrågningar kommer att innebära för SFHM eller eventuella andra statliga myndigheter kan därför bedömas bli marginellt.

Försvarsmakten berörs av förslaget att vapen eller vapendelar, när de överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk, ska förses med samma märkning som vid tillverkning. Eftersom staten även enligt befintlig reglering har en skyldighet att förse vapen som

överförs till civilt bruk med en viss märkning finns det redan i dag rutiner inom Försvarsmakten för att märka vapen och vapendelar. Det merarbete som förslaget medför bör därför inte kräva några större resurser. Övriga effekter för Försvarsmakten och de frivilliga försvarsorganisationerna bedöms bli begränsade.

Förslagen bedöms endast medföra marginella kostnadsökningar för MSB, ISP, IMY, SFHM och Försvarsmakten. De kostnader som förslagen kan ge upphov till bedöms kunna finansieras inom ramen för respektive myndighets befintliga anslag.

13.2 Konsekvenser för kommunerna

Utredningens bedömning: Förslagen innebär en inskränkning av den kommunala självstyrelsen som dock är nödvändig och proportionell.

Förslagen innebär marginella kostnader för kommunerna.

Skälen för utredningens bedömning: Förslaget att kommuner ska föra register över vissa beslutade tillstånd till vapenhandlarverksamhet bedöms ha konsekvenser för den kommunala självstyrelsen, eftersom det innebär ett nytt åliggande för kommunerna. Förslaget bedöms vara nödvändigt för att Sverige ska genomföra ändringsdirektivet. Utredningen bedömer att ingreppet i den kommunala självstyrelsen inte kan undvikas genom någon mindre ingripande åtgärd och att förslaget inte går utöver ändamålet som motiverar det.

Det har framkommit att kommunernas hantering av tillståndsgivningen redan i dag kräver ett system för registrering (se prop. 2020/21:42 s. 95). Att föra registren kommer enligt utredningens bedömning inte att innebära någon större ökning av arbetsbördan för kommunerna och därmed inte heller ge upphov till annat än marginella kostnader. Vissa informationsinsatser om den nya skyldigheten kommer att behövas.

13.3 Konsekvenser för näringsidkare, sammanslutningar och enskilda vapeninnehavare

Utredningens bedömning: Förslagen leder till marginella kostnadsökningar för vapenhandlare, vapenmäklare och enskilda.

Skälen för utredningens bedömning

Konsekvenser för vapenhandlare och vapenmäklare

Den föreslagna regleringen av vissa vapenmagasin innebär att vapenhandlare och vapenmäklare får en straffbelagd skyldighet att kontrollera att den som vill förvärva sådana vapenmagasin har rätt att inneha dem. För vapenmäklare införs även ett motsvarande krav på kontroll vid förvärv av vapen, ammunition och ljuddämpare. Förslagen kommer att medföra vissa administrativa kostnader, särskilt vid distanshandel.

Ett tillstånd att bedriva handel med skjutvapen ska enligt utredningens förslag ge rätt att inneha sådana löstagbara vapenmagasin som regleras i vapenlagen. Vidare föreslår utredningen inte några regler om förvaring av vapenmagasinen. Vapenhandlarna kan därför inte förväntas få några ökade kostnader i övrigt för hanteringen av vapenmagasin.

För personer eller organisationer som bedriver mäklarverksamhet med vapen eller ammunition innebär utredningens förslag att det kommer att krävas tillstånd enligt vapenlagen för att få bedriva verksamheten, på motsvarande sätt som i dag gäller för handel med skjutvapen. Tillståndskravet omfattar både sådan verksamhet som i dag omfattas av krigsmateriellagstiftningen och sådan verksamhet som i dag är helt oreglerad. Det bedöms dock endast medföra en marginell arbetsinsats för vapenmäklare att ansöka om tillstånd och därmed begränsade kostnader.

Utredningen föreslår att vapenmäklare ska föra förteckningar över de transaktioner avseende skjutvapen som vapenmäklare förmedlar, förhandlar eller arrangerar. Kravet har sin motsvarighet i vad som redan gäller för vapenhandlare. Det får anses ligga i en seriös vapenmäklares eget intresse att löpande förteckna gjorda transak-

tioner. Ett uttryckligt lagkrav om en sådan skyldighet kan därför i praktiken inte anses särskilt betungande.

Vapenhandlare och vapenmäklare ska enligt utredningens förslag löpande anmäla transaktioner och överföringar av skjutvapen enligt vapenlagen till Polismyndigheten. Den rapporteringen ska göras elektroniskt. Det krävs av vapenhandlarna och vapenmäklarna att de inrättar rutiner för sådan rapportering. De uppgifter som löpande ska rapporteras till Polismyndigheten motsvaras emellertid av sådana uppgifter som vapenhandlaren eller vapenmäklaren ska förteckna. Rapporteringsskyldigheten kräver alltså inte någon ny insamling av uppgifter. Den tillkommande arbetsinsatsen och kostnaden för varje vapenhandlare och vapenmäklare till följd av rapporteringsskyldigheten bedöms därför sammantaget bli begränsad.

Utredningen föreslår att vapenhandlare eller vapenmäklare ska underrätta Polismyndigheten i vissa fall när de vägrat att genomföra transaktioner avseende ammunition. Vapenhandlaren eller vapenmäklaren kan kontakta Polismyndigheten genom exempelvis ett e-postmeddelande eller ett telefonsamtal. Den föreslagna skyldigheten bedöms därför inte innebära annat än en marginellt ökad arbetsbelastning för vapenhandlarna och vapenmäklarna.

Konsekvenser för sammanslutningar för jakt eller målskytte, för museer och för enskilda

När det gäller sammanslutningar för jakt eller målskytte samt enskilda vapeninnehavare är det framför allt den föreslagna regleringen av vissa vapenmagasin som kan få konsekvenser.

Regleringen har emellertid begränsats till att avse enbart vissa, större, löstagbara vapenmagasin. Utgångspunkten är att det ska krävas tillstånd att inneha sådana vapenmagasin. Den som har tillstånd eller rätt att inneha ett vapen för skjutning eller för ändamålet samling ska emellertid utan särskilt tillstånd få inneha löstagbara magasin som passar till vapnet. Det gäller utan någon begränsning i fråga om antalet vapenmagasin och utan att det ställs några särskilda krav när det gäller förvaring av dem. Den som har tillstånd att låna ett skjutvapen ska likaså utan särskilt tillstånd ha rätt att inneha vapenmagasin som passar till vapnet. Vidare har utredningen föreslagit att den som överlåter ett skjutvapen, men som har kvar sådana vapenmagasin som utan vapeninnehav är tillståndspliktiga, ska få

fortsätta att inneha magasinen utan krav på särskilt tillstånd under tre månader efter överlåtelsen av vapnet.

Ändringsdirektivet nödvändiggör att vapenmagasinen regleras i någon form. Så som förslaget om reglering av vapenmagasin har utformats bedömer utredningen att de negativa konsekvenserna för sammanslutningar för jakt eller målskytte och enskilda vapeninnehavare har reducerats till en absolut miniminivå. Det stora flertalet sammanslutningar och vapeninnehavare kommer enligt utredningens bedömning i praktiken inte att drabbas alls av någon ökad administration till följd av förslagen. Inte heller museer kommer att påverkas nämnvärt negativt av förslagen.

De som kommer att beröras av förslagen är de personer som kommer att behöva ansöka om särskilt tillstånd att inneha vapenmagasin. Utredningen bedömer att det rör sig om ett litet antal. Det kan exempelvis röra sig om en person som samlar på vapenmagasin utan att ha tillstånd till innehav av ett skjutvapen som magasinen passar till. För en sådan person kommer det att medföra en marginell arbetsinsats att ansöka om tillstånd att inneha vapenmagasinen och därmed begränsade kostnader.

Förslaget om krav på deaktivering av s.k. förbjudna vapen som innehas av enskilda och som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde kan innebära vissa kostnader för den som innehar sådana vapen. Även i detta fall bedömer dock utredningen att regleringen rör ett begränsat antal personer.

De utvidgade märkningskraven vid import av skjutvapen och vapendelar till Sverige från tredjeland kan innebära vissa kostnader för enskilda vapeninnehavare. De bedöms dock bli begränsade.

Den vapensamlare som har importerat ett vapen från tredjeland och vill utnyttja den föreslagna möjligheten att ansöka om undantag från märkningskraven kan drabbas av vissa kostnader för ansökningsförfarandet. Polismyndigheten har dock ett eget utredningsansvar (se 23 § förvaltningslagen) vilket innebär att kostnaderna för den enskilda sökanden bör kunna bli begränsade.

Utvidgningen av märkningskraven vid tillverkning av skjutvapen och vapendelar är av marginell betydelse och kan inte antas få några nämnvärda konsekvenser för någon aktör.

13.4 Konsekvenser för det brottsförebyggande arbetet och för den personliga integriteten

Utredningens bedömning: Förslagen förväntas få positiva konsekvenser för arbetet med att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda och lagföra brottslighet med anknytning till skjutvapen.

Förslagen får vissa konsekvenser för den personliga integriteten. De inskränkningar av den personliga integriteten som förslagen innebär är dock nödvändiga för att Sverige ska genomföra ändringsdirektivet.

Förslagen får inte några specifika miljömässiga eller sociala konsekvenser.

Skälen för utredningens bedömning

Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Utredningen föreslår att sådana vapenmagasin som regleras i vapenlagen ska få överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas endast till den som har tillstånd eller rätt att inneha egendomen och att det ska vara straffbart att bryta mot det. Utredningen föreslår också att det ska vara straffbart att inneha sådana vapenmagasin som regleras i vapenlagen utan att ha rätt till det. Förslagen bedöms ha positiva effekter för både det brottsförebyggande och det brottsutredande arbetet med anknytning till skjutvapen.

Den bedömningen gäller även för förslagen att reglera vapenmäklarverksamhet. De förslagen innebär bl.a. att det ska vara straffbart att bedriva vapenmäklarverksamhet utan tillstånd. En vapenmäklare ska vidare kontrollera, vid straffansvar, att den som vill köpa t.ex. skjutvapen och ammunition har tillstånd eller rätt att inneha egendomen.

Vidare bedömer utredningen att förslaget att vapenhandlare och vapenmäklare löpande ska rapportera transaktioner och överföringar med skjutvapen enligt vapenlagen till Polismyndigheten kan ha positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet. Att tvivelaktiga försök till ammunitionsköp ska rapporteras syftar också att till att förebygga brott.

Konsekvenser för den personliga integriteten

Vissa av utredningens förslag får konsekvenser för den personliga integriteten. Utredningen föreslår bl.a. att register ska föras dels över dem som har fått tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet, dels över dem som har fått tillstånd att tillverka skjutvapen eller ammunition eller bedriva handel med ammunition. Ett sådant tillstånd kan innehas av en juridisk eller en fysisk person. Vidare föreslås att Polismyndigheten får samköra vapenregister om det behövs för kontroll av vapenmäklare. Konsekvenserna för den personliga integriteten av förslagen bedöms bli begränsade, eftersom det i samtliga fall är fråga om näringsidkare.

När det gäller uppgifter i Polismyndighetens vapenregister föreslår utredningen att bevarandetiden för sådana uppgifter ska utökas från 20 till 30 år från det att skjutvapnet eller vapendelen skrotades. Om egendomen förts ut ur landet permanent får den i stället avföras ur registren 30 år efter utförelsen. Förslagen får konsekvenser för den personliga integriteten, eftersom uppgifterna kommer att finnas kvar i registren under en längre tid än tidigare. Samtidigt föreslår utredningen att personuppgifterna ska raderas, dvs. permanent tas bort, från registren när 30-årsperioden har gått till ända. Det sistnämnda stärker skyddet för den personliga integriteten.

Utredningen föreslår att Polismyndigheten ska informera behöriga myndigheter i andra EU-medlemsstater om avslag på ansökningar om, och återkallelser av, tillstånd att inneha skjutvapen eller ammunition, om beslutet grundar sig på säkerhetsskäl eller sökandens bristande pålitlighet. Informationsutbytet ska dock begränsas till bara de personuppgifter som krävs enligt 2021 års förordning om informationsutbyte, dvs. den berörda personens födelsedatum, födelseort och nationalitet samt personens namn. På så sätt minimeras intrånget i den personliga integriteten.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Förslagen bedöms inte få några specifika miljömässiga konsekvenser. Förslagen bedöms inte heller få några nämnvärda sociala konsekvenser, t.ex. för jämlikhet, tillgänglighet, kultur, hälsa eller utbildning.

14 Författningskommentar

14.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1300) om krigsmateriel

4 §

I paragrafen anges vilka verksamheter som kräver tillstånd enligt lagen. Paragrafen har behandlats i avsnitt 11.3.

Första och andra styckena är oförändrade.

I tredje stycket bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet i första och andra styckena i fråga om viss verksamhet som regleras i vapenlagen (1996:67) eller lagen (2010:1011) om brandfarliga eller explosiva varor. Ändringen innebär att rätten för regeringen att meddela sådana föreskrifter utökas till att även avse undantag från tillståndskrav för yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition, dvs vapenmäklarverksamhet. Enligt 2 kap. 1 § vapenlagen gäller tillståndskrav för vapenmäklarverksamhet.

18 a §

Paragrafen, som är ny, föreskriver att Inspektionen för strategiska produkter (ISP) ska föra register över vissa personer och organisationer. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.4.

Paragrafen innebär att ISP ska föra ett register över personer och organisationer som har meddelats ett tillstånd enligt 3 § att tillverka sport- eller jaktvapen eller ammunition till sådana vapen. I 3 § första stycket finns regler som innebär att det krävs tillstånd för all tillverkning av krigsmateriel här i landet.

Att vapenhandlare ska registreras syftar främst till att förbättra kontrollen över sådana vapenhandlare som handlar med skjutvapen eller ammunition för civila ändamål. Det register som ISP ska föra avser endast sådan tillverkning, men inte tillverkning för huvudsakligen militära ändamål. Därför omfattar registret endast personer och organisationer som har meddelats tillstånd att tillverka sport- eller jaktvapen eller ammunition till sådana vapen.

Registret ska även omfatta fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har meddelats ett tillstånd enligt 3 §. Exempel på personer som kan ha betydande inflytande är verkställande direktörer, styrelseledamöter, bolagsmän och aktieägare med ett betydande aktieinnehav.

Paragrafen genomför artikel 4.3 a i ändringsdirektivet (artikel 4.4 a i det konsoliderade vapendirektivet).

18 b §

I paragrafen, som är ny, anges i två punkter för vilka ändamål det register som regleras i 18 a § ska föras. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.6.

Enligt *punkten 1* ska registret ha till ändamål att underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag. Det innebär att registret t.ex. kan innehålla uppgifter om vilka personer som har beviljats tillstånd, var verksamheten ska bedrivas, hur länge tillståndet gäller och om det är förenat med särskilda villkor. Vidare får registret användas för att skapa överblick över tillståndshavarna, för att kunna följa upp tillståndsgivningen och för att kunna planera tillsyn över tillståndshavarnas verksamhet.

Av *punkten 2* framgår att registret även ska ha till ändamål att ge information i brottsbekämpande syfte.

För de angivna ändamålen får uppgifterna också lämnas ut till andra myndigheter. Uppgifter får även, enligt finalitetsprincipen i artikel 5.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) behandlas och lämnas ut i andra fall om det inte är oförenligt med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.

Detta innebär bl.a. att de omständigheter som anges i artikel 6.4 a–e i dataskyddsförordningen ska beaktas vid bedömningen av om behandlingen är förenlig med insamlingsändamålen.

18 c §

I paragrafen, som är ny, anges hur bestämmelserna om det register som regleras i 18 a § förhåller sig till annan dataskyddslagstiftning. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.6.

I första stycket upplyses om att bestämmelserna i 18 a och 18 b §§ kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Förordningen är direkt tillämplig i varje medlemsstat. I vissa avseenden förutsätter eller tillåter dataskyddsförordningen emellertid att medlemsstaterna inför bestämmelser som kompletterar förordningen, antingen i form av preciseringar eller i form av undantag. Denna lag innehåller de kompletterande bestämmelser som gäller för behandling av personuppgifter i och uttag av personuppgifter ur det register som ISP ska föra enligt 18 a §. Hänvisningen till dataskyddsförordningen är dynamisk, dvs. den avser förordningen i dess vid varje tidpunkt gällande lydelse.

I andra stycket upplyses också om hur 18 a § förhåller sig till lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. Dataskyddslagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen gäller vid behandling av personuppgifter enligt 18 a och 18 b §§, men endast om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

14.2 Förslaget till lag om ändring i vapenlagen (1996:67)

1 kap.

1 §

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.1.3 och 8.1.4.

Ändringen innebär att lagen utvidgas till att gälla även vissa vapenmagasin. Vilka vapenmagasin som omfattas preciseras i 7 a §. Där framgår bl.a. att det endast är löstagbara magasin av viss storlek som omfattas.

Med vapenmagasin avses en behållare som är ämnad att innehålla ammunition till ett skjutvapen. Ur magasinet matas ammunitionen fram till pipans patronläge, vilket kan göras automatiskt eller manuellt. Löstagbara magasin kan bestå av olika komponenter beroende på den aktuella konstruktionen. Ett sådant vapenmagasin som avses i 7 a § och som är komplett och fungerande omfattas alltid av bestämmelsen. Detsamma gäller en komplett samling av nödvändiga delar som enkelt kan monteras samman till ett sådant användbart magasin.

Tillägget i paragrafen genomför, tillsammans med ändringarna i 7 a § samt 2 kap. 1 och 8 §§, artikel 5.3 och 10.1 andra stycket i ändringsdirektivet (artikel 6.3 och 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet).

7 a §

I paragrafen, som är ny, preciseras vilka vapenmagasin som avses i lagen. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.1.4.

Av paragrafen framgår att lagen omfattar löstagbara magasin för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning och för helautomatiska skjutvapen. Om ett sådant magasin kan innehålla fler än 20 patroner är lagen alltid tillämplig. Om ett sådant magasin är möjligt att sätta in i ett halvautomatiskt skjutvapen med centralantändning eller i ett helautomatiskt skjutvapen, vars pipas längd överstiger 30 cm eller totala längd överstiger 60 cm, räcker det dock att magasinet kan innehålla fler än 10 patroner för att lagen ska gälla.

Paragrafen genomför, tillsammans med ändringarna i 1 § och 2 kap. 1 och 8 §§, artikel 5.3 och 10.1 andra stycket i ändringsdirektivet (artikel 6.3 och 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet).

8 §

Av paragrafen framgår bl.a. att sådana skjutvapen som innehas av staten i princip undantas från lagens tillämpningsområde, med ett fåtal undantag. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.8.

Genom ändringen i *första stycket* undantas vapenmagasin som innehas av staten från lagens tillämpningsområde, vilket bl.a. innebär att de inte är tillståndspliktiga.

Andra stycket är oförändrat.

1 a kap.

7 §

I paragrafen anges vilka vapenregister som Polismyndigheten ska föra. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.2.

Första stycket punkterna 1 och 2 är oförändrade. Ändringen i *punkten 3* innebär att Polismyndigheten ska föra ett vapenmäklarregister över personer och organisationer som meddelats tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. att bedriva vapenmäklarverksamhet. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet. Registret ska även omfatta personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har meddelats tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet samt personer som har godkänts att som föreståndare eller ersättare svara för sådan verksamhet. Exempel på personer som kan ha betydande inflytande över en juridisk person är verkställande direktörer, styrelseledamöter, bolagsmän och aktieägare med ett betydande aktieinnehav. *Punkten 4* är oförändrad.

Andra stycket är oförändrat.

Ändringen genomför artikel 4.3 a i ändringsdirektivet (artikel 4.4 a i det konsoliderade vapendirektivet).

10 §

I paragrafen anges hur länge vissa uppgifter i vapenregister ska bevaras. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.2.5.

Paragrafen reglerar, tillsammans med artikel 5.1 e i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), hur länge uppgifter ska bevaras i Polismyndighetens vapenregister. Enligt artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen får personuppgifter inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål som personuppgifterna behandlas för. Enligt paragrafen ska emellertid vissa uppgifter alltid bevaras under en minimitid.

Ändringen i *första stycket* innebär att den tid som de uppgifter som omfattas av paragrafen alltid ska bevaras utökas från 20 år från registreringen till 30 år efter det att det aktuella skjutvapnet eller vapendelen har skrotats. Det förutsätter dock att det nya andra stycket till paragrafen inte är tillämpligt. De personuppgifter som omfattas av paragrafen begränsas till sådana skjutvapen eller vapendelar som omfattas av krav på märkning enligt 2 a kap. (dvs. skjutvapen som är avsedda att skjuta ut hagel, kulor eller andra projektiler med hjälp av ett antändbart drivämne samt slutstycken, trummor, eldrör, pipor, stommar, lådor och mantlar till sådana vapen). Dessutom innebär ändringen att personuppgifter om den som har fått tillstånd att driva handel med skjutvapen inte längre omfattas av paragrafen. För personuppgifter om den som meddelats tillstånd att inneha andra slags skjutvapen eller vapendelar än de som omfattas av kravet på märkning enligt 2 a kap., eller som har meddelats tillstånd till vapenhandlarverksamhet, gäller i stället den allmänna bestämmelsen i artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen.

I *andra stycket*, som är nytt, finns ett undantag från bestämmelserna i första stycket i fråga om skjutvapen eller vapendelar som har överförs till en mottagare i utlandet. Sådana uppgifter får avföras ur registret 30 år efter utförseln, om vapnet eller vapendelen inte dessförinnan har återinförts.

Tredje stycket, som är nytt, innebär att när perioden om 30 år i första respektive andra styckena har löpt ut, ska personuppgifter ra-

deras. Bestämmelsen säkerställer att personuppgifter raderas från vapenregister vid utgången av de tidsperioder som anges i ändringsdirektivet. Med att en uppgift ska raderas menas att uppgiften ska tas bort från registret permanent. Radering innebär dock, enligt 5.1 e dataskyddsförordningen, inte något hinder mot att uppgifter där efter bevaras i arkiv för historiska, vetenskapliga eller statistiska ändamål.

Ändringen i paragrafens första stycke genomför artikel 4.4 andra stycket i ändringsdirektivet (artikel 4.5 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet). Det nya tredje stycket genomför artikel 4.4 fjärde stycket i ändringsdirektivet (artikel 4.5 fjärde stycket i det konsoliderade vapendirektivet).

2 kap.

1 §

Paragrafen innehåller de grundläggande reglerna om i vilka fall som olika slags befattning med bl.a. skjutvapen kräver tillstånd. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.2 och 9.2.

Ändringen i *första stycket punkten a* innebär att det införs krav på tillstånd för att få inneha vapenmagasin som omfattas av 1 kap. 7 a §. Undantag från tillståndsplikten regleras i 2 kap. 8 §. Otillåtet innehav av vapenmagasin är straffbelagt i 9 kap. 2 § första stycket d.

Av punkten 2 i övergångsbestämmelserna framgår att den som innehar vapenmagasin som det enligt 2 kap. 1 § krävs tillstånd för, får fortsätta att inneha magasinen utan särskilt tillstånd till utgången av oktober 2023 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts före den tidpunkten, till dess att ansökan om tillstånd prövats slutligt.

Punkten b är oförändrad.

Genom *punkten c*, som är ny, införs krav på tillstånd för att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. bedriva vapenmäklarverksamhet. Med förmedling avses sådan verksamhet som går ut på att arrangera överlåtelser. Kravet på att förmedlingen ska vara yrkesmässig innebär att förmedlingen ska äga rum inom ramen för näringsverksamhet.

Personer eller företag som endast anlitas för att utföra transporter eller överföringar av skjutvapen eller ammunition, eller som endast tillhandahåller annonsplats, bedriver enligt utredningens upp-

fattning inte yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition i lagens mening. Detsamma gäller för de personer eller företag som förmedlar enstaka affärer utan att uppfylla kravet på näringsverksamhet. Vapenmäklarverksamhet innefattar inte någon fysisk hantering av skjutvapen eller ammunition. Om det förekommer en fysisk hantering kan verksamheten däremot utgöra vapenhandlarverksamhet.

Om någon som har ett tillstånd att bedriva vapenhandel endast förmedlar enstaka affärer utan att i den delen uppfylla kravet på yrkesmässighet, behöver han eller hon inte söka särskilt tillstånd för vapenmäklarverksamhet. Om vapenhandlaren däremot avser att förmedla affärer i sådan omfattning att kravet på yrkesmässighet uppfylls, behöver han eller hon dock söka tillstånd för vapenmäklarverksamhet och följa de särskilda regler som gäller för sådan verksamhet.

Av 9 kap. 2 § första stycket framgår att det är straffbelagt att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition utan tillstånd.

Av punkten 3 i övergångsbestämmelserna framgår att den som yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition som det krävs tillstånd för enligt denna paragraf får fortsätta att bedriva sådan verksamhet utan särskilt tillstånd till utgången av oktober 2023 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts dessförinnan, till dess att ansökan om tillstånd prövats slutligt.

I *punkterna d och e* görs enbart redaktionella ändringar.

Andra-fjärde styckena är oförändrade.

Ändringarna avseende vapenmäklarverksamhet genomför artikel 4.3 b i ändringsdirektivet (artikel 4.4 b i det konsoliderade vapendirektivet). Ändringarna avseende vapenmagasin genomför, tillsammans med ändringarna i 8 § samt 1 kap. 1 och 7 a §§, artikel 5.3 och 10.1 andra stycket i ändringsdirektivet (artikel 6.3 och 13.1 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet).

5 a §

Paragrafen reglerar tillstånd att inneha skjutvapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde. Den har behandlats i avsnitt 7.2.5.

Genom ändringen klargörs att det finns undantagsfall i vilka paragrafens regler om vad som krävs för tillstånd att inneha skjutvapen

som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde inte gäller. Av formuleringen framgår att dessa undantagsfall följer av 5 b §.

5 b §

Paragrafen, som är ny, reglerar tillstånd till innehav av vissa skjutvapen som huvudsakligen har prydnads- eller affektionsvärde. Paragrafen har behandlats i avsnitt 7.2.5.

Av paragrafen framgår att det finns särskilda bestämmelser som innebär att tillstånd att inneha vapen som huvudsakligen har prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde, för annat ändamål än skjutning, i vissa fall får meddelas endast om vapnet har deaktiverats, dvs. gjorts definitivt funktionsodugligt i enlighet med den i paragrafen angivna genomförandeförordningen. Av 11 kap. 1 § i framgår att regeringen får meddela föreskrifter om i vilka fall deaktivering krävs. Möjligheten att behålla vapnet i brukbart skick som föreskrivs i 5 a § andra meningen gäller inte i de fall där deaktivering krävs enligt förevärande paragraf.

Av punkten 4 i övergångsbestämmelserna framgår att kravet på deaktivering inte gäller vid förnyelse av tidsbegränsade tillstånd som avser sådana halvautomatiska vapen som anges i kategori A punkterna 6–8 i bilaga I, del II, till det konsoliderade vapendirektivet och som har registrerats i Polismyndighetens vapenregister före den 13 juni 2017.

Paragrafen genomför, tillsammans med ändringen i 11 kap. 1 §, artikel 6 i ändringsdirektivet (artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet).

8 §

Av paragrafen framgår i vilken utsträckning den som har tillstånd eller rätt att inneha skjutvapen även får inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin till vapnet. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.2.

I *första stycket*, som motsvarar tidigare första och andra styckena, anges i två punkter att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning utan särskilt tillstånd får inneha dels am-

munition till vapnet om ammunitionen är avsedd för samma ändamål som tillståndet eller rätten till innehav av vapnet avser, dels ljuddämpare som passar till vapnet. Bestämmelserna i stycket innebär ingen ändring i sak jämfört med det som tidigare gällde.

Det nya *andra stycket* innebär att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning eller ett vapen som huvudsakligen har samlarvärde inte behöver ha ett särskilt innehavstillstånd för vapenmagasin som passar till vapnet. På så sätt knyts rätten att inneha ett vapenmagasin till rätten att inneha visst vapen. Magasinet måste passa till vapnet i dess ursprungliga utförande för att *andra stycket* ska vara tillämpligt. *Andra stycket* ger alltså inte rätt att inneha ett vapenmagasin utan särskilt tillstånd om magasinet passar till vapnet endast om vapnet manipuleras eller ändras, exempelvis genom användning av en magasinadapter.

Undantaget från kravet på särskilt magasinstillstånd gäller som framgår av styckets lydelse inte bara den som har tillstånd att inneha ett visst vapen som magasinet passar till utan även den som har rätt att, utan särskilt tillstånd, inneha ett sådant vapen. Av störst praktisk betydelse i det här sammanhanget är sannolikt rätten för en person att låna vapen utan särskilt tillstånd med stöd av 3 kap. 1 a § *andra stycket* 1 och 2. Den som lånar ett vapen på detta sätt har rätt att inneha vapnet och därmed också, under den tid som vapnet innehas, rätt att utan tillstånd inneha vapenmagasin som passar till vapnet.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att de grundläggande förutsättningarna för tillstånd att i andra fall inneha ammunition och ljuddämpare ska gälla även för tillstånd att inneha vapenmagasin. Det gäller t.ex. enskilda eller museer som samlar vapenmagasin utan att ha tillstånd till att inneha vapen som magasinet passar till.

Att bryta mot bestämmelserna är straffbelagt genom 9 kap. 2 § första stycket d.

Ändringen i paragrafen genomför, tillsammans med ändringarna i 1 § samt 1 kap. 1 och 7 a §§, artikel 5.3 och 10.1 *andra stycket* i ändringsdirektivet (artikel 6.3 och 13.1 *andra stycket* i det konsoliderade vapendirektivet).

8 a §

Paragrafen, som är ny, reglerar i vilken utsträckning den som har haft ett skjutvapen som har överlåtits har rätt att utan särskilt tillstånd behålla vapenmagasin som passar till det överlåtna vapnet. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.2.

Av paragrafen framgår att den som innehar ett eller flera vapenmagasin utan särskilt tillstånd enligt 8 § andra stycket, dvs. vapenmagasin som passar till skjutvapen som denne har tillstånd eller rätt att inneha, men som därefter överlåter sitt vapen, får fortsätta att inneha vapenmagasinen utan särskilt tillstånd under tre månader därefter. Med överlåtelse i paragrafens mening avses köp, byte eller gåva. Tremånadersfristen räknas från den dag som överlåtaren lämnar ut vapnet till förvärvaren, vilket överlåtaren enligt 12 kap. 1 § vapenförordningen (1996:70) får göra först när han eller hon fått en dubblert av förvärvarens tillståndsbevis. Om innehavaren av vapenmagasinen inom tremånadersfristen ger in en ansökan om tillstånd att inneha magasinen, eller om tillstånd att inneha ett vapen för skjutning eller samling som magasinen passar till, får han eller hon utan särskilt tillstånd fortsätta att inneha magasinen till dess att ansökan har prövats slutligt, dvs. till dess att ett avgörande i tillståndsfrågan vunnit laga kraft.

9 §

Paragrafen reglerar till vem bl.a. skjutvapen och ammunition får överlåtas eller yrkesmässigt förmedlas. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.4 och 9.5.

Ändringarna innebär dels att bestämmelsen utvidgas till att omfatta även vapenmagasin, dels att skyldigheten att kontrollera förvärvarens rätt att inneha de föremål som omfattas av paragrafen även ska gälla den som yrkesmässigt förmedlar sådan egendom. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med yrkesmässigt förmedlar.

Det är straffbelagt att bryta mot bestämmelserna. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet överlåter eller yrkesmässigt förmedlar skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet kan dömas för vapenbrott enligt 9 kap. 1 §. Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet överlåter eller yrkesmässigt förmedlar ammunition, ljud-

dämpare eller vapenmagasin till någon som inte har rätt att inneha egendomen kan dömas för brott mot vapenlagen enligt 9 kap. 2 § första stycket e.

Tillstånd till handel eller yrkesmässig förmedling

10 §

Paragrafen reglerar tillstånd till handel med skjutvapen och vapenmäklarverksamhet. Paragrafen har behandlats i avsnitt 9.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att de allmänna förutsättningarna för att få tillstånd att driva handel med skjutvapen på motsvarande sätt gäller för att få tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. att bedriva vapenmäklarverksamhet. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet.

Andra och tredje styckena är oförändrade. Ändringen i första stycket får dock till följd att föreskrifterna i andra och tredje styckena utvidgas till att avse vapenmäklarverksamhet.

Ändringen i paragrafen genomför artikel 4.3 c i ändringsdirektivet (artikel 4.4 c i det konsoliderade vapendirektivet).

10 a §

Paragrafen reglerar krav på att en juridisk person som har tillstånd att driva handel med skjutvapen eller att vara vapenmäklare ska ha en föreståndare. Paragrafen har behandlats i avsnitt 9.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att kravet att ha en föreståndare utvidgas till att omfatta den som meddelats tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. bedriva vapenmäklarverksamhet. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet.

Andra stycket är oförändrat.

10 b §

Paragrafen reglerar krav på att ha en ersättare till den föreståndare som regleras i 10 a §. Paragrafen har behandlats i avsnitt 9.3.

Första stycket är oförändrat.

Andra stycket, som är nytt, innebär att en juridisk person som har tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. bedriva vapenmäklarverksamhet, får utse en ersättare till föreståndaren. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet.

Det är alltså inte något krav på den som bedriver vapenmäklarverksamhet att utse en ersättare, utan en möjlighet. Att utse en ersättare kan vara aktuellt exempelvis om verksamheten är av stor omfattning.

Tredje stycket är oförändrat. Det nya andra stycket får emellertid till följd att föreskriften om att ersättaren ska ha godkänts av Polismyndigheten utvidgas till att avse vapenmäklarverksamhet om verksamheten vill utnyttja möjligheten att utse en ersättare för föreståndaren.

10 d §

Paragrafen reglerar bl.a. vad som ska anges i ett tillstånd att driva handel med skjutvapen och i vilken utsträckning ett sådant tillstånd ger rätt att inneha skjutvapen och vapenmagasin. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.2.

Första och andra styckena är oförändrade.

Av *tredje stycket*, som är nytt, framgår att ett tillstånd att driva handel med skjutvapen ger rätt att inneha vapenmagasin som omfattas av lagen. Vapenhandlare behöver alltså inte söka särskilt tillstånd för att få inneha sådana vapenmagasin som regleras i lagen i sin verksamhet.

10 e §

Paragrafen, som är ny, reglerar skyldigheten för en vapenhandlare eller yrkesmässig förmedlare av skjutvapen eller ammunition, dvs. en vapenmäklare, att underrätta Polismyndigheten i vissa fall. Paragrafen har behandlats i avsnitt 11.1.

Skyldigheten att underrätta Polismyndigheten inträder när en vapenhandlare eller vapenmäklare anser att ett förvärv eller försök till förvärv av ammunition har varit tvivelaktigt på grund av transaktio-

nens karaktär eller omfattning. Det kan exempelvis handla om att en förfrågan om att anskaffa en viss typ av ammunition, eller en större mängd ammunition, har gett vapenhandlaren eller vapenmäklaren anledning att misstänka att ammunitionen kan eller skulle kunna komma att användas i andra än legala syften. Det kan även vara fråga om att köparen uppträder på ett sätt som inger misstankar, t.ex. att han eller hon vill betala köpet på ett sätt som inte är normalt eller inte på begäran vill legitimera sig.

Med ammunition förstås ammunition i den mening som avses i 1 kap. 5 §, med de undantag som gäller enligt 1 kap. 7 §. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet.

Vapenhandlaren eller vapenmäklaren kan underrätta Polismyndigheten på det sätt som han eller hon finner lämpligast, exempelvis genom ett telefonsamtal eller ett e-postmeddelande. Vilka uppgifter som vapenhandlaren eller vapenmäklaren ska lämna vid sin underrättelse är inte särskilt reglerat utan får bero på omständigheterna i det enskilda fallet.

Underrättelseskyldigheten är inte straffsanktionerad. Om en vapenhandlare eller vapenmäklare underlåter att underrätta Polismyndigheten bör det däremot, om det är ett flagrant fall eller om det rör sig om upprepad underlåtenhet, vägas in i en prövning av om tillståndet att driva handel eller yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition ska återkallas (se 6 kap. 3 §).

Paragrafen genomför artikel 10.2 i ändringsdirektivet (artikel 13.2 i det konsoliderade vapendirektivet).

2 a kap.

2 §

Paragrafen reglerar vilka krav som gäller för märkning av skjutvapen vid tillverkning. Paragrafen har behandlats i avsnitt 7.3.4.

Första och andra styckena är oförändrade.

I tredje stycket, som är nytt, anges att märkning enligt första stycket om möjligt även ska innefatta uppgift om modell. Det kan finnas olika skäl till att en märkning med uppgift om modell inte är möjlig. Exempelvis kan vapnet eller vapendelen ha handtillverkats och därför, eller av annat skäl, sakna modellbeteckning.

Fjärde stycket, som är också nytt, innebär att om en vapendel är för liten för att kunna märkas med de uppgifter som föreskrivs i paragrafen, ska delen åtminstone märkas med ett serienummer eller liknande. En motsvarande märkning skulle kunna vara t.ex. en alfa-numerisk eller digital kod.

Att bryta mot bestämmelserna i första, andra och fjärde styckena är straffbelagt genom 9 kap. 1 b §.

Ändringarna i paragrafen genomför, tillsammans med ändringarna i 4 och 7 §§, artikel 4.2 i ändringsdirektivet (artikel 4.2 i det konsoliderade vapendirektivet).

4 §

Paragrafen reglerar krav på märkning av vapendelar vid tillverkning. Paragrafen har behandlats i avsnitt 7.3.4.

Genom ändringen överensstämmer kravet på märkning enligt paragrafen med kravet på märkning enligt 2 §, vilket bl.a. innebär att en vapendel som är för liten för att kunna märkas med tillverkarens namn, landet eller platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår, åtminstone ska märkas med ett serienummer eller liknande. Genom ändringen framgår även att märkning om möjligt ska innefatta uppgift om modell.

Att bryta mot paragrafen är straffbelagt genom 9 kap. 1 b §.

Ändringen i paragrafen genomför, tillsammans med ändringarna i 2 och 7 §§, artikel 4.2 i ändringsdirektivet (artikel 4.2 i det konsoliderade vapendirektivet).

5 §

Paragrafen reglerar krav på märkning av vapen som överläts från staten till någon annan för permanent civilt bruk. Paragrafen har behandlats i avsnitt 7.3.6.

Ändringarna i *första stycket* innebär att sådana vapen eller vapendelar som omfattas av 2 och 3 §§, vid överlåtelse från staten till någon annan för permanent civilt bruk ska märkas med samma unika märkning som vid tillverkning. Märkningen ska alltså omfatta tillverkarens namn, landet och platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår om tillverkningsår inte framgår av serienumret, och

om möjligt uppgift om modell. Utöver den märkning som anges i 2 § ska skjutvapen och vapendelar som förs över från staten till någon annan för permanent civilt bruk, liksom tidigare, förses med en märkning av vilken det framgår att det är en svensk myndighet som har överlåtit föremålet. Vid överlåtelse av skjutvapen ska märkningen placeras på varje sådan vapendel som anges i 2 § andra stycket. Första stycket ändras även så att märkningskravet även gäller när vapendelar överläts separat. Hänvisningen till 2 § innebär också att bestämmelsen om märkning av små vapendelar i 2 § även gäller vid överlåtelse från staten enligt förevarande paragraf. Samma krav på märkning gäller även vid överlåtelse av ett obrukbart vapen, om vapnet i brukbart skick skulle omfattas av märkningskravet.

I stycket görs även språkliga och redaktionella ändringar.

Andra stycket är oförändrat.

Ändringarna i paragrafen genomför artikel 4.2 femte stycket i ändringsdirektivet (artikel 4.2 femte stycket i det konsoliderade vapendirektivet).

7 §

Paragrafen reglerar krav på märkning av skjutvapen och vapendelar vid införsel till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen. Paragrafen har behandlats i avsnitt 7.3.5.

Ändringen i *första stycket* innebär att skjutvapen och vapendelar vid införsel till Sverige från en stat utanför Europeiska unionen ska märkas med samma unika märkning som vid tillverkning. Märkningen ska alltså omfatta tillverkarens namn, landet och platsen för tillverkningen, serienummer och tillverkningsår om tillverkningsår inte framgår av serienumret, och om möjligt uppgift om modell. Liksom tidigare ska märkningen även visa att föremålet har förts in till Sverige och året för införseln. Vid införsel av skjutvapen ska märkningen placeras på varje sådan vapendel som anges i 2 § andra stycket. Genom ändringen klargörs vidare att undantaget avseende märkning av små vapendelar i 2 § gäller även för märkning vid införsel. Samma krav på märkning gäller också vid införsel av ett obrukbart vapen, om vapnet i brukbart skick skulle omfattas av krav på märkning.

Andra stycket är oförändrat.

Bristande märkning är straffbelagd genom 9 kap. 1 b §.

Ändringen i paragrafen genomför, tillsammans med ändringarna i 2 och 4 §§, artikel 4.1 a och 4.2 i ändringsdirektivet (artikel 4.1 a och 4.2 i det konsoliderade ändringsdirektivet.)

8 §

Paragrafen, som är ny, reglerar ansökan om undantag från skyldigheten i 7 § att märka ett skjutvapen eller en vapendel. Paragrafen har behandlats i avsnitt 7.3.7.

Av *första stycket* framgår att undantagsmöjligheten gäller skjutvapen eller vapendelar som är av särskilt stort historiskt värde. Ordet värde syftar i detta sammanhang i första hand på andra värden än ekonomiska. Att ett skjutvapen eller en vapendel har ett stort historiskt värde innebär alltså inte nödvändigtvis att föremålet också betingar ett högt ekonomiskt värde.

Faktorer som, enskilda eller i kombination, kan ha betydelse vid bedömningen av om ett skjutvapen eller en vapendel är av särskilt stort historiskt värde är exempelvis skjutvapnets ålder eller skick eller antalet förekommande bevarade exemplar av skjutvapnet eller vapendelen. Skjutvapnets eller vapendelens proveniens kan också ha betydelse, dvs. dess ursprung, ägarhistoria eller annan historia.

Det finns inte något krav på att skjutvapnet eller vapendelen ska vara av särskilt stort historiskt värde i ett nationellt perspektiv. Det kan alltså förekomma att ett visst skjutvapen är historiskt betydelsefullt främst för en begränsad grupp av människor, exempelvis en sammanslutning av något slag. Ett skjutvapen kan också vara historiskt betydelsefullt för ett visst geografiskt område, exempelvis en viss ort där det förekommit vapentillverkning eller där någon särskild historisk händelse har inträffat. Då får det bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet om skjutvapnet kan anses vara historiskt betydelsefullt i den mening som bör krävas för att frågan om undantag från märkningskravet ska aktualiseras. Det bör inte ställas alltför stränga krav i det avseendet.

Att ett visst skjutvapen har viss historisk betydelse bör dock inte räcka. I paragrafen talas det om ”särskilt stort historiskt värde”. Det betyder att en restriktiv bedömning bör göras av vilka vapen och vapendelar som kan omfattas av undantagsmöjligheten. Det bör alltså

finnas något som gör att skjutvapnet i fråga – även om det är historiskt värdefullt – utmärker sig på något sätt i förhållande till andra historiskt betydelsefulla vapen.

Att Polismyndigheten ska medge undantag om det finns särskilda skäl innebär att myndigheten har ett relativt stort diskretionärt utrymme att vid sin prövning ta hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

En utgångspunkt för prövningen av om undantag ska medges bör vara att undantag kan medges om vapnets eller vapendelens historiska betydelse skulle minska om föremålet märktes enligt de ordinarie reglerna.

Ett vapens historiska betydelse kan exempelvis gå förlorad eller minska genom att en märkning rent fysiskt måste anbringas på det som gör vapnet historiskt intressant, om ett vapen exempelvis har en särpräglad utformning eller utsmyckning. Det kan också tänkas att en märkning skulle störa den rent estetiska upplevelsen av vapnet.

Att det ekonomiska värdet av ett skjutvapen skulle minska av en märkning bör inte ensamt kunna vara avgörande för om undantag kan beviljas. Men om ett vapen eller en vapendel skulle få minskad historisk betydelse genom märkning, och till följd av det också ett minskat ekonomiskt värde, bör det kunna vägas in i bedömningen.

Om ett historiskt betydelsefullt skjutvapen eller en sådan vapendel kan identifieras och spåras genom befintlig märkning bör det också vägas in i bedömningen av om ett undantag från de ordinarie märkningskraven kan medges.

Polismyndigheten har möjlighet att vid behov begära hjälp av andra statliga myndigheter, exempelvis Statens försvarshistoriska museer, för att kunna göra bedömningen av om ett visst skjutvapen eller en vapendel är av särskilt stort historiskt värde eller om undantag bör medges.

Den som ansöker om undantag bör i sin ansökan redogöra för varför vapnet har särskilt stort historiskt värde och vilka negativa konsekvenser en ordinarie märkning skulle kunna få.

Enligt 2 a kap. 7 § gäller en tidsfrist om en månad efter införseln för den som har fört in skjutvapen eller vapendelar till Sverige. *Andra stycket* innebär att om vapeninnehavaren under den tiden vänder sig till Polismyndigheten med en ansökan om undantag från märkningskravet, gäller inte skyldigheten att märka skjutvapnet eller vapendelen i avvaktan på Polismyndighetens beslut.

Om Polismyndigheten avslutar ärendet på annat sätt än genom att bifalla ansökan, exempelvis genom ett avslagsbeslut, innebär det att den sökande vapeninnehavaren är skyldig att märka vapnet eller vapendelen. Enligt *tredje stycket* ska Polismyndigheten i ett sådant beslut ange inom vilken tid föremålet senast ska vara märkt. Skyldigheten att märka vapen eller vapendelar enligt en sådan föreskrift är straffsanktionerad på motsvarande sätt som skyldigheten att märka föremålet enligt de ordinarie reglerna i 2 a kap. 7 §, se 9 kap. 1 b §.

Om ett avslagsbeslut överklagas till förvaltningsdomstol, och domstolens dom eller slutliga beslut inte innebär att undantag från märkningsreglerna medges, bör domstolen på motsvarande sätt i det slutliga avgörandet ange när föremålet senast ska vara märkt.

I normalfallet bör det anses rimligt att vapeninnehavaren ser till att märka föremålet inom en månad från den dag han eller hon fick del av beslutet eller domen. Eftersom tidsfristen utgår från när vapeninnehavaren får del av beslutet, bör beslutet delges honom eller henne.

Paragrafen genomför artikel 4.2 andra stycket i ändringsdirektivet (artikel 4.2 andra stycket i det konsoliderade vapendirektivet).

3 kap.

10 §

Paragrafen reglerar förutsättningarna för att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin vid lån av skjutvapen. Den har behandlats i avsnitt 8.4.4.

Ändringen av paragrafen tydliggör att den som har tillstånd att låna ett skjutvapen även får inneha vapenmagasin som passar till vapnet utan särskilt tillstånd under den tid som han eller hon innehar det lånade vapnet.

6 kap.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd att inneha ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Den har behandlats i avsnitt 8.4.3.

Ändringen innebär att tillstånd att inneha vapenmagasin ska återkallas under samma förutsättningar som tillstånd att inneha ammunition och ljuddämpare.

3 §

Paragrafen reglerar i vilka fall ett tillstånd att driva handel med skjutvapen eller bedriva vapenmäklarverksamhet ska återkallas. Paragrafen behandlas i avsnitt 9.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. bedriva vapenmäklarverksamhet, ska återkallas under samma förutsättningar som gäller för handel med skjutvapen. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet.

Andra och tredje styckena är oförändrade. Ändringen i första stycket innebär dock att andra stycket, som gäller återkallelse som inte är obligatorisk, gäller för tillstånd att bedriva vapenmäklarverksamhet.

Omhändertagande av vapen, ammunition, vapentillbehör och tillståndsbevis

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omhändertagande av skjutvapen med tillhörande ammunition m.m. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att vapenmagasin ska tas om hand under samma förutsättningar som gäller för bl.a. ammunition och ljuddämpare.

Andra stycket är oförändrat.

7 kap. Inlösen av vapen, ammunition och vapentillbehör

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om inlösen av skjutvapen, ammunition, ljuddämpare och vapenmagasin. Den har behandlats i avsnitt 8.4.7.

Ändringarna innebär att samma förutsättningar gäller för inlösen av vapenmagasin som för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

2 §

Paragrafen innehåller undantag från bestämmelserna om inlösen. Den har behandlats i avsnitt 8.4.7.

Ändringarna i *första* och *andra styckena* innebär att de undantag från krav på inlösen som gäller för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare även gäller för de vapenmagasin som omfattas av lagen.

Tredje stycket är oförändrat.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldigheter för den som innehar egendom som ska lösas in. Den har behandlats i avsnitt 8.4.7.

Ändringen innebär att skyldigheten för innehavaren av egendom som ska lösas in att lämna över egendomen och tillhörande handlingar till Polismyndigheten, eller den som myndigheten bestämmer, utvidgas till att även gälla vapenmagasin som ska lösas in.

4 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om ersättning vid inlösen. Den har behandlats i avsnitt 8.4.7.

Ändringen innebär att den ersättning som betalas vid inlösen av vapenmagasin ska beräknas på samma sätt som vid inlösen av vapen, ljuddämpare och ammunition.

8 kap. Vapen, ammunition och vapentillbehör i dödsbon och konkursbon

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att utan särskilt tillstånd få inneha bl.a. skjutvapen och ammunition som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.7.

Ändringen innebär att samma regler gäller för ett dödsbos eller konkursbos innehav av vapenmagasin utan särskilt tillstånd som för dess innehav av skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för särskild förvaring av bl.a. skjutvapen och ammunition som ingår i ett dödsbo eller ett konkursbo. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.7.

Ändringen innebär att samma regler gäller för särskild förvaring av vapenmagasin som för skjutvapen, ammunition och ljuddämpare.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

3 §

Paragrafen innehåller en upplysning om att bestämmelser om inlösen av bl.a. vapen och ammunition i dödsbon finns i 7 kap. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.7.

Genom ändringen ges en upplysning om att det i 7 kap. finns bestämmelser om inlösen av vapenmagasin som tillhör dödsbon.

9 kap.

1 §

Paragrafen reglerar straffansvar för vapenbrott. Paragrafen har behandlats i avsnitt 9.5.

Genom ändringen i *första stycket* kriminaliseras yrkesmässig förmedling av ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha det. Av 2 kap. 9 § framgår att skjutvapen får yrkesmässigt förmedlas en-

dast till den som har tillstånd eller rätt att inneha vapnet. Att bryta mot den bestämmelsen utgör således vapenbrott. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som menas med yrkesmässig förmedling.

Andra stycket är oförändrat.

1 a §

Paragrafen reglerar straffansvar för grovt och synnerligen grovt vapenbrott. Paragrafen har behandlats i avsnitt 9.5.

Första stycket punkterna 1 och 2 är oförändrade. Ändringen i *punkten 3* innebär att antalet vapen är en omständighet som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett vapenbrott, som består i att någon yrkesmässigt har förmedlat skjutvapen till någon som inte haft rätt att inneha det, är grovt. *Punkterna 4 och 5* är oförändrade.

I *andra stycket* anges omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett vapenbrott, som består i att någon yrkesmässigt har förmedlat skjutvapen till någon som inte haft rätt att inneha det, är synnerligen grovt.

Tredje stycket är oförändrat.

1 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om straff för brott mot reglerna om märkning i vapenlagen. Den har behandlats i avsnitt 7.3.4 och 7.3.7.

Genom ändringarna i *första stycket* klargörs att den nya bestämmelsen i 2 a kap. 2 § tredje stycket om att märkning vid tillverkning om möjligt även ska innefatta uppgift om modell, inte är straffbelagd. Det är därmed inte heller straffbelagt att underlåta att märka med modell i samband med tillverkning av obrukbara vapen enligt 2 a kap. 3 §, tillverkning av vapendelar enligt 2 a kap. 4 §, överlåtelser från staten till annan för permanent civilt bruk enligt 2 a kap. 5 § eller införsel enligt 2 a kap. 7 §.

Genom ändringarna klargörs även att det framöver kommer att vara straffbart att bryta mot bestämmelsen om märkning av små vapendelar i 2 a kap. 2 § fjärde stycket, som förutom vid tillverkning också gäller vid överlåtelser från staten till annan för civilt bruk och vid införsel.

Ändringarna innebär vidare att det blir straffbart att bryta mot den nya bestämmelsen om märkning av historiska vapen i 2 a kap. 8 §. Den som inte märker föremålet inom den tidsfrist som anges i Polismyndighetens beslut i ett sådant ärende, eller den tidsfrist som anges i ett senare avgörande från domstol, kan därför dömas till ansvar.

Andra stycket är oförändrat.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om straffansvar för andra brott mot vapenlagen än vapenbrott och brott mot bestämmelserna om märkning. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.3, 8.4.4 och 9.5.

Första stycket punkterna a–c är oförändrade.

Genom ändringen i *punkten d* straffbeläggs olovligt innehav av vapenmagasin (jfr 2 kap. 1 och 8 §§).

Punkten e ändras på två sätt. Dels straffbeläggs att överlåta vapenmagasin som omfattas av lagen till någon som inte har rätt att inneha egendomen. Dels införs motsvarande straffansvar för vapenmäklare som för vapenhandlare.

Genom tillägget i *punkten f* straffbeläggs att driva mäklarverksamhet med skjutvapen eller ammunition utan tillstånd (jfr 2 kap. 1 § c).

Punkterna g–i är oförändrade.

Ändringen i *andra stycket* innebär att ringa fall av otillåtet innehav av vapenmagasin undantas från det straffbara området. Innehav av enstaka magasin under en kortare tid bör inte leda till straffrättsligt ingripande, om inte särskilda omständigheter motiverar det.

Tredje stycket är oförändrat.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förverkande av bl.a. vapen, vapendelar och ammunition som har varit föremål för vissa brott enligt vapenlagen. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.3.

Ändringarna i *första stycket* innebär att vapenmagasin som har varit föremål för brott enligt lagen ska kunna förverkas under samma förutsättningar som gäller för ammunition och ljuddämpare. Ett

vapenmagasin ska således förklaras förverkat om det varit föremål för brott enligt 2 § första stycket d eller e. Det får även förklaras förverkat om det hör till ett skjutvapen som förklaras förverkat.

Andra och tredje styckena är oförändrade.

7 §

I paragrafen finns en särskild regel om särskild åtalsprövning för den som frivilligt lämnar in bl.a. skjutvapen och ammunition. Paragrafen har behandlats i avsnitt 8.4.3.

Ändringen innebär att särskild prövning av om åtal ska väckas ska göras även beträffande den som frivilligt lämnar in vapenmagasin som omfattas av lagen. Ett exempel på när åtal kan vara motiverat från allmän synpunkt är om någon beslutar sig för att lämna in ett vapenmagasin till polisen först i och med att han eller hon riskerar att upptäckas och inlämnandet alltså inte är frivilligt i egentlig mening (jfr prop. 1999/2000:27 s. 71 och 98).

10 kap.

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om verkställighet av Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt lagen. Paragrafen har behandlats i avsnitt 9.2.

Första stycket är oförändrat.

I andra stycket görs ett undantag från huvudregeln i första stycket att Polismyndighetens eller en domstols beslut enligt lagen ska gälla omedelbart. Undantaget gäller för beslut om återkallelse av handels-tillstånd eller auktorisation. Sådana beslut ska gälla omedelbart endast i de fall det har förordnats i beslutet. Ett sådant förordnande får meddelas om det finns särskilda skäl. Ändringen innebär att även beslut om återkallelse av tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. bedriva vapenmäklarverksamhet, omfattas av undantaget. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet. Vidare görs vissa språkliga ändringar.

11 kap.

1 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen att meddela föreskrifter. Den har behandlats i avsnitt 11.3 och 11.4.

Punkterna a–b, d–e och g är oförändrade.

Genom ändringen i *punkten c* utvidgas regeringens rätt att meddela föreskrifter om att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla innehav av skjutvapen och ljuddämpare som lämnats över från staten till vissa statliga tjänstemän till att även gälla innehav av vapenmagasin. Bemyndigandet utvidgas också till att även gälla innehav av sådana föremål som lämnats över till tjänstemän som tillhör Tullverket och Kustbevakningen.

Genom ändringen i *punkten f* utvidgas regeringens rätt att meddela föreskrifter om att lagen inte ska gälla i fråga om bl.a. skjutvapen och ammunition som bl.a. en företrädare för en annan stats myndighet medför vid tillfällig tjänstgöring i Sverige eller vid resa för tjänsteändamål genom Sverige, till att även gälla vapenmagasin.

Genom ändringen i *punkten h* utvidgas regeringens rätt att meddela föreskrifter om att bestämmelserna om tillstånd i 2 kap. 1 § inte ska gälla införsel av bl.a. skjutvapen, med tillhörande ammunition, som lämnats över från staten till vissa statliga tjänstemän till att även gälla sådana tjänstemän som tillhör Tullverket och Kustbevakningen.

Genom *punkten i*, som är ny, ges regeringen rätt att meddela föreskrifter om att tillstånd att inneha vissa vapen som huvudsakligen har prydnads- eller särskilt affektionsvärde, för annat ändamål än skjutning, får meddelas endast om vapnet har deaktiverats i enlighet med den i punkten angivna genomförandeförordningen.

Ändringen i punkt i genomför, tillsammans med den nya 2 kap. 5 b §, artikel 6 i ändringsdirektivet (artikel 9 i det konsoliderade vapendirektivet).

2 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Paragrafen har behandlats i avsnitt 11.3.

Bemyndigandena i *punkterna a och b* är oförändrade.

Bemyndigandet i *punkten c* utvidgas till att även omfatta yrkesmässig förmedling av skjutvapen eller ammunition, dvs. vapenmäklarverksamhet. Se kommentaren till 2 kap. 1 § angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet.

Bemyndigandena i *punkterna d–i* är oförändrade.

Genom bemyndigandet i *punkten j*, som är ny, tydliggörs att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har möjlighet att meddela föreskrifter om skyldighet för vapenhandlare och vapenmäklare att föra förteckningar.

Bemyndigandena i *punkterna k och l*, som motsvarar de tidigare punkterna j och k, är oförändrade men punkterna ändras redaktionellt.

3 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten att i enskilda fall besluta att lagen inte ska gälla bl.a. skjutvapen och ammunition som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering. Paragrafen har behandlats i avsnitt 11.3.

Ändringen innebär att bemyndigandet utvidgas till att även gälla beslut att lagen inte ska gälla vapenmagasin i sådana fall.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna har behandlats i avsnitt 12.1 och 12.2.

I *punkten 1* föreskrivs att lagen ska träda i kraft den 1 juli 2023.

Ändringarna i 1 kap. 1 och 7 a §§ samt 2 kap. 1 § första stycket a innebär att det krävs tillstånd för innehav av vissa vapenmagasin. I *punkten 2* föreskrivs att ett sådant tillstånd inte krävs under en övergångsperiod. Bestämmelsen innebär att den som innehar vapenmagasin som det krävs tillstånd för, och som inte har rätt enligt 2 kap. 8 § att inneha vapenmagasinen, måste ansöka om sådant tillstånd senast under oktober 2023. Har en sådan ansökan gjorts får magasinen innehas utan tillstånd till dess att ansökan prövats slutligt, dvs. till

dess att ett avgörande i tillståndsfrågan har vunnit laga kraft. Dessamma gäller om innehavaren före utgången av oktober 2023 har gett in en ansökan om att inneha ett vapen för skjutning eller ett vapen som huvudsakligen har samlarvärde och som magasinerna passar till.

Ändringen i 2 kap. 1 § första stycket c innebär att det krävs tillstånd för att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. att bedriva vapenmäklarverksamhet. I *punkten 3* föreskrivs att sådant tillstånd inte krävs under en övergångsperiod. Bestämmelsen innebär att den som, när lagändringarna träder i kraft, yrkesmässigt förmedlar skjutvapen eller ammunition, som det krävs tillstånd för, måste ansöka om sådant tillstånd senast under oktober 2023. Har en sådan ansökan gjorts får verksamheten bedrivas utan tillstånd till dess att ansökan har prövats slutligt, dvs. till dess att ett avgörande i tillståndsfrågan har vunnit laga kraft.

Enligt *punkten 4* gäller inte kravet på deaktivering enligt 2 kap. 5 b § vid förnyelse av vissa tillstånd att inneha vapen som har registrerats i vapenregistret före den 13 januari 2017.

14.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

18 kap.

16 §

I paragrafen regleras vilken sekretess som gäller för uppgifter som hänför sig till vapenregister enligt vapenlagen (1996:67). Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.3.

Första och andra styckena är oförändrade.

I *tredje stycket* görs undantag från sekretessen enligt första stycket i fråga om dels uppgift i vapenregister om namn och adress för den som har tillstånd att driva handel med skjutvapen, dels uppgifter i vapenregister om vilka typer av vapen som omfattas av ett sådant tillstånd. Ändringen innebär att dessa undantag även omfattar den som har tillstånd att yrkesmässigt förmedla skjutvapen eller ammunition, dvs. bedriva vapenmäklarverksamhet. Se kommentaren till 2 kap. 1 § vapenlagen angående vad som avses med vapenmäklarverksamhet.

14.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

21 a §

Paragrafen, som är ny, reglerar register över dem som har meddelats tillstånd enligt 16 §. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.4.

Genom paragrafen åläggs den myndighet som prövar frågor om tillstånd enligt 16 § att hantera ammunition att föra register över personer och organisationer som har meddelats sådant tillstånd. Verksamheter som bedriver handel med ammunition ska således registreras av den kommun där handeln bedrivs och verksamheter som ägnar sig åt annan hantering av ammunition ska registreras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Registren ska, förutom dem som meddelats tillstånd, omfatta fysiska personer som har ett betydande inflytande över en juridisk person som har meddelats sådant tillstånd. Exempel på personer som kan ha ett betydande inflytande är verkställande direktörer, styrelseledamöter, bolagsmän och aktieägare med ett betydande aktieinnehav.

Paragrafen genomför artikel 4.3 a i ändringsdirektivet (artikel 4.4 a i det konsoliderade vapendirektivet).

21 b §

I paragrafen, som är ny, anges i två punkter för vilka ändamål det register som regleras i 21 a § ska föras. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.6.

Enligt *punkten 1* ska registret ha till ändamål att underlätta handläggningen av frågor om tillstånd enligt denna lag. Det innebär att registren t.ex. kan innehålla uppgifter om vilka personer som har beviljats tillstånd, var verksamheten ska bedrivas, hur länge tillståndet gäller och om det är förenat med särskilda villkor. Vidare får registren användas för att skapa överblick över tillståndshavarna, för att kunna följa upp tillståndsgivningen och för att kunna planera tillsyn över tillståndshavarnas verksamhet.

Av *punkten 2* framgår att registret även ska ha till ändamål att ge information i brottsbekämpande syfte.

För de angivna ändamålen får uppgifterna också lämnas ut till andra myndigheter. Uppgifter får även, enligt finalitetsprincipen i artikel 5.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), behandlas och lämnas ut i andra fall om det inte är oförenligt med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in. Detta innebär bl.a. att de omständigheter som anges i artikel 6.4 a–e i dataskyddsförordningen ska beaktas vid bedömningen av om behandlingen är förenlig med insamlingsändamålen.

21 c §

I paragrafen, som är ny, anges hur bestämmelserna om det register som regleras i 21 a § förhåller sig till annan dataskyddslagstiftning. Paragrafen har behandlats i avsnitt 10.1.6.

I *första stycket* upplyses om att bestämmelserna i 21 a och 21 b §§ kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). Förordningen är direkt tillämplig i varje medlemsstat. I vissa avseenden förutsätter eller tillåter dataskyddsförordningen emellertid att medlemsstaterna inför bestämmelser som kompletterar förordningen, antingen i form av preciseringar eller i form av undantag. Denna lag innehåller de kompletterande bestämmelser som gäller för behandling av personuppgifter i och uttag av personuppgifter ur de register som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och kommunerna ska föra enligt 21 a §. Hänvisningen till dataskyddsförordningen är dynamisk.

I *andra stycket* upplyses också om hur 21 a och 21 b §§ förhåller sig till lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen. De bestämmelserna gäller vid behandling av personuppgifter enligt 21 a och 21 b §§, men endast om inte något annat följer av denna lag eller av föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Kommittédirektiv 2022:40

Genomförande av ändringarna i EU:s vapendirektiv och en översyn av vapenlagstiftningen

Beslut vid regeringssammanträde den 12 maj 2022

Sammanfattning

En särskild utredare ska lämna förslag till de författningsändringar som krävs i svensk rätt för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv på miniminivå. Utredaren ska också se över vapenlagstiftningen och ta ställning till vilka ändringar som bör göras i regelverket utifrån de tillkännagivanden från riksdagen som finns på vapenområdet. Det huvudsakliga syftet med översynen är att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar samt att göra regelverket mer över-skådligt och lättillgängligt.

Utredaren ska bland annat

- analysera behovet av och lämna förslag på författningsändringar som är nödvändiga för att genomföra ändringsdirektivet på miniminivå, och
- ta ställning till om regelverket behöver förenklas eller ändras för att inte vara onödigt betungande för legala vapeninnehavare och lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredaren ska biträdas av en parlamentariskt sammansatt referensgrupp.

Uppdraget att föreslå hur ändringsdirektivet ska genomföras ska redovisas senast den 11 november 2022. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 10 november 2023.

Uppdraget att föreslå hur ändringsdirektivet ska genomföras

Ändringsdirektivet och tillhörande rättsakter

Inom EU finns bestämmelser om kontroll av vapen i rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (vapendirektivet) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/51/EG om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (2008 års ändringsdirektiv). Båda direktiven är genomförda i svensk rätt. I maj 2017 antogs ytterligare ett direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ändringsdirektivet).

Ändringsdirektivet har till huvudsyfte att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet. Genom ändringsdirektivet skärps vapendirektivets krav när det gäller bland annat märkning, reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet, registerföring, förbud för förvärv och innehav av vissa vapen och viss ammunition, omprövning av tillstånd, reglering av vapenmagasin och andra vapendelar samt utbyte av information mellan medlemsstaterna. Ändringsdirektivet skulle i de flesta delar ha varit genomfört senast den 14 september 2018. Direktivet har ännu inte genomförts i svensk rätt. Vapendirektivet och efterföljande ändringar har kodifierats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555 om kontroll av förvärv och innehav av vapen.

Till ändringsdirektivet finns ett genomförandedirektiv om fastställande av tekniska specifikationer för märkningen, kommissionens direktiv (EU) 2019/68 om fastställande av tekniska specifikationer för märkning av skjutvapen och deras väsentliga delar enligt rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (genomförandedirektivet). Direktivet skulle ha varit genomfört senast den 17 januari 2020. Som en konsekvens av att ändringsdirektivet inte har genomförts har inte heller detta direktiv genomförts.

Av ändringsdirektivet följer att medlemsstaterna ska utbyta information om vissa avslag på ansökningar om vapentillstånd. Kommissionen har antagit en förordning som närmare beskriver hur informationsutbytet ska gå till, kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1423 om fastställande i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2021/555 av de närmare formerna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg om

avslag på ansökningar om tillstånd att förvärva eller inneha vissa skjutvapen. Förordningen skulle ha börjat tillämpas från och med den 31 januari 2022. Med anledning av att ändringsdirektivet inte är genomfört i svensk rätt har förordningen inte börjat tillämpas.

Vilka författningsändringar behövs för att genomföra direktiven?

Frågan om hur ändringsdirektivet ska genomföras i svensk rätt har utretts i promemorian Genomförande av 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv (Ds 2018:1). I oktober 2020 lade regeringen fram ett förslag till genomförande (prop. 2020/21:42), som röstades ned av riksdagen med hänvisning till att förslaget innebar en överimplementering av direktivet. Riksdagen har också tillkännagett för regeringen att ett genomförande inte ska gå längre än vad direktivet kräver (bet. 2019/20:JuU33 punkt 10, rskr. 2019/20:304 och bet. 2020/21: JuU11 punkt 2, rskr. 2020/21:167).

Kommissionen fattade i februari 2022 beslut om att stämna Sverige i EU-domstolen på grund av för sent genomförande av ändringsdirektivet. Kommissionen har också avgett ett motiverat yttrande med anledning av att genomförandedirektivet inte har genomförts. För att regeringen ska kunna lägga fram ett nytt förslag på genomförande behöver frågan utredas på nytt. Det behöver också övervägas hur genomförandedirektivet ska genomföras.

Vapendirektivet är ett minimidirektiv vilket innebär att medlemsstaterna får anta bestämmelser som är strängare än de som finns i direktivet. En utgångspunkt för uppdraget ska dock vara att genomförandet av ändringsdirektivet ska ske på absolut miniminivå. Utredaren ska också beakta att direktivet ger utrymme för medlemsstaterna att fastställa märkningskrav för vapen och vapendelar av särskilt stor historiskt värde i nationell rätt.

Utredaren ska

- analysera behovet av och lämna förslag på författningsändringar som är nödvändiga för att genomföra ändringsdirektivet på miniminivå,
- ta ställning till om det behövs några författningsändringar för att förordningen om informationsutbyte ska kunna tillämpas, och
- överväga hur genomförandedirektivet ska genomföras i svensk rätt och lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att se över vapenlagstiftningen

En generell översyn av regelverket

Den nu gällande vapenlagen (1996:67) trädde i kraft år 1996. Sedan dess har ändringar gjorts i lagen vid ett flertal tillfällen. Lagen kompletteras av vapenförordningen (1996:70) samt av föreskrifter och allmänna råd som utfärdats av Polismyndigheten och Naturvårdsverket. Vad gäller tillverkning och utförelse av vissa skjutvapen och viss ammunition finns bestämmelser i lagen (1992:1300) om krigsmateriel och i förordningen (1992:1303) om krigsmateriel. För ammunition som räknas till explosiva varor finns även bestämmelser i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Vapenlagstiftningen måste vara utformad så att den i möjligaste mån motverkar förekomsten av illegala vapen i landet och förhindrar att vapen kommer till brottslig användning. Samtidigt får lagstiftningen inte vara onödigt betungande för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar.

Riksdagen har beslutat flera tillkännagivanden om en generell översyn av vapenlagstiftningen i syfte att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte (bet. 2018/19:JuU29 punkt 9, rskr. 2018/19:298, bet. 2019/20:JuU33 punkt 8, rskr. 2019/20:304, bet. 2020/21: JuU5 punkt 2 rskr. 2020/21:31 och bet. 2020/21:JuU30 punkt 7, rskr. 2020/21:398). På vapenområdet finns också flera andra tillkännagivanden som kan hanteras inom ramen för en större översyn av lagstiftningen (se t.ex. bet. 2021/22:JuU28, rskr. 2021/22:275). Det finns därmed ett behov av att se över vapenlagstiftningen och överväga vilka ändringar som bör göras i regelverket utifrån de tillkännagivanden från riksdagen som finns på vapenområdet.

En utgångspunkt för uppdraget ska vara att skapa ett regelverk för tillståndsgivning och innehav av vapen och vapendelar som inte i onödan försvårar för legala vapeninnehavare som jägare och sportskyttar samtidigt som förekomsten av illegala vapen motverkas på ett effektivt sätt. Det kan bland annat övervägas om processen vid vapenbyte kan förenklas och om kravet på synnerliga skäl för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen kan förtydligas (bet. 2019/20:JuU33 punkt 13 och 14, rskr. 2019/20:304 och bet. 2020/21:JuU30 punkt 8 och 9 rskr. 2020/21:398). I enlighet med riksdagens tillkännagivanden ska det också övervägas om en tydligare åtskillnad bör göras mellan bestämmelser som rör jakt- och sportskyttars vapen-

hantering och de straffrättsliga bestämmelserna som syftar till att komma till rätta med illegal vapenhantering.

En annan utgångspunkt för uppdraget ska vara att – så långt det bedöms ändamålsenligt – upprätthålla nuvarande skydds nivå i lagstiftningen. I översynen ska relevanta tillkännagivanden från riksdagen beaktas.

Utredaren ska

- lämna förslag på ändringar som bedöms nödvändiga för att göra vapenlagstiftningen mer överskådlig och lättillgänglig,
- ta ställning till om reglerna för tillståndsgivning och innehav av vapen och vapendelar behöver ändras för att inte vara onödigt betungande för legala vapeninnehavare,
- ta ställning till om en tydligare åtskillnad bör göras mellan bestämmelser som rör legala vapeninnehavares vapenhantering och de straffrättsliga bestämmelserna, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Nedan följer en närmare redogörelse för frågor som utredaren särskilt ska uppmärksamma inom ramen för sin översyn.

Handläggningstiderna i ärenden om vapentillstånd

Handläggningstiderna i ärenden om vapentillstånd påverkar både jägare och sportskyttar negativt. Långa handläggningstider berör inte bara den som vill söka vapentillstånd för ett nytt vapen utan även den som behöver förnya sitt tillstånd var femte år (s.k. femårslicens).

För att kunna korta handläggningstiderna i vapentillståndsärenden finns det skäl att undersöka om ärendena kan effektiviseras i något avseende. Det kan exempelvis övervägas om flera femårslicenser bör kunna omprövas gemensamt i stället för att separata ansökningar om förnyelse ska ges in i anslutning till att respektive femårsperiod löper ut.

Riksdagen har tillkännagett att regeringen ska verka för att handläggningstiderna i vapenlicensärenden minskar och att det därvid ska övervägas om servicegarantier och ett krav på skyndsamt handläggning eller en skarp tidsgräns bör införas (bet. 2019/20:JuU33 punkt 6, rskr. 2019/20:304 och bet. 2020/21:JuU30 punkt 6, rskr. 2020/21:398).

Utredaren ska därför

- undersöka om handläggningen i ansökningsärenden – både vad gäller nya vapentillstånd och femårslicenser – kan effektiviseras, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Förtydligande av kraven för vapentillstånd

För att få tillstånd att inneha ett skjutvapen för skjutning krävs bland annat att vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse (2 kap. 5 § andra stycket vapenlagen). Vid jakt får endast sådana vapen som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver användas. Polismyndigheten ska göra en självständig bedömning av om ett visst vapen är lämpat för jakt utifrån de krav som uppställs i såväl Naturvårdsverkets föreskrifter som i vapenlagen.

Kritik har riktats mot att Polismyndigheten har för stort tolkningsutrymme när det gäller att avgöra om ett visst vapen är lämpat för sitt ändamål. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att reglerna behöver förtydligas för att minska risken för att lika fall behandlas olika och för att jägare felaktigt nekas tillstånd att inneha vapen. Enligt tillkännagivandet bör det särskilt tydliggöras att Polismyndighetens licensprövning endast ska omfatta licenspliktiga vapendelar (bet. 2020/21:JuU30 punkt 10, rskr. 2020/21:398).

Utredaren ska därför

- se över de krav som gäller för att enskilda ska meddelas tillstånd att inneha skjutvapen, och
- föreslå de författningsändringar som bedöms nödvändiga för att förtydliga reglerna.

Ska vapengarderoben utökas med fler vapen?

Den s.k. vapengarderoben utgör en presumtion för hur många vapen en person kan anses ha behov av. Garderoben är avsedd att återspegla ett normalbehov inom vilken en schablonmässig prövning av sökandens behov kan göras. Vapengarderoben för jakt omfattar fyra vapen, om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så. Tillstånd till fler än sex vapen får beviljas endast om

sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen (2 kap. 4 § femte stycket vapenförordningen).

Vad gäller målskjutningsvapen finns inte någon presumtion motsvarande vad som gäller för jaktvapen. En behovsprövning ska i stället göras vid varje ansökan om tillstånd. För tillstånd till fler än tio enhandsvapen eller åtta andra vapen för målskjutning krävs att sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen (2 kap. 4 a § vapenförordningen).

Svenska Jägareförbundet har i en skrivelse till regeringen (Ju2016/02691) framfört att vapengarderoben för jakt bör utökas till att omfatta fler vapen. Enligt förbundet har jägarnas normalbehov ökat i takt med att viltstammarna har förändrats vilket ställer krav på annan och specialiserad beväpning. Av samma skäl har riksdagen riktat ett tillkännagivande till regeringen om att se över antalet vapen som ingår i garderoben (bet. 2018/19:JuU29 punkt 20, rskr. 2018/19:298 och bet. 2020/21:JuU30 punkt 13, rskr. 2020/21:398). Riksdagen har också tillkännagett att det bör utredas om ett större antal vapen ska tillåtas för jakt och sportskytte (bet. 2018/19:JuU29 punkt 9, rskr. 2018/19:298).

Utredaren ska därför

- ta ställning till om – och i så fall i vilken utsträckning – det finns behov av att utöka vapengarderoben för jakt med fler vapen eller vapendelar,
- ta ställning till om – och i så fall i vilken utsträckning – det finns behov av att ändra gränsen för när ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen ska påvisas, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Kravet på yrkesmässighet för att driva handel med skjutvapen

För att få tillstånd att driva handel med skjutvapen krävs bland annat att handeln bedrivs yrkesmässigt (2 kap. 10 § första stycket vapenlagen). I kravet på yrkesmässighet ligger att verksamheten måste ha en viss omfattning. I förarbetena anges några tiotal transaktioner om året som en lämplig riktlinje för att kravet ska anses tillgodosett (prop. 1990/91:130 s. 39). I dåvarande Rikspolisstyrelsens allmänna råd anges minst 20 transaktioner per år som ett nedre riktmärke.

Oro har framförts över att kravet på yrkesmässighet riskerar att leda till att seriösa vapenhandlare tvingas att stänga ner sin verksamhet för att de inte kommer upp i tillräckligt antal transaktioner. Riksdagen har tillkännagett att det bör göras en översyn av vad kravet på yrkesmässighet ska innebära i syfte att fler vapenhandlare ska kunna fortsätta bedriva sin verksamhet (bet. 2020/21:JuU30 punkt 17, rskr. 2020/21:398).

Utredaren ska därför

- undersöka om det finns anledning att ändra de krav som gäller för att en verksamhet ska anses bedrivas yrkesmässigt, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Kvalifikationsgrunderna för grovt vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor

I vapenlagen respektive lagen om brandfarliga och explosiva varor anges vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt, s.k. kvalifikationsgrunder. År 2020 infördes en ny kvalifikationsgrund som innebär att det särskilt ska beaktas om vapen eller explosiva varor innehåfts eller hanterats i en sådan miljö att de typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning. Det har därefter påtalats att det är oklart om den nya kvalifikationsgrunden omfattar situationen att vapen påträffas med avslipade serienummer (bet. 2017/18:JuU8, punkt 3, rskr. 2017/18:65 och bet. 2020/21:KU21, rskr. 2020/21:371).

Utredaren ska därför

- analysera om det krävs några ändringar i vapenlagen och lagen om brandfarliga och explosiva varor för att omständigheten att vapen och explosiva varor påträffas med avslipade serienummer särskilt ska kunna beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Utredaren ska bedöma de ekonomiska konsekvenserna av förslagen för det allmänna och konsekvenserna i övrigt av förslagen. Om förslagen kan förväntas leda till kostnadsökningar för det allmänna, ska

utredaren föreslå hur dessa ska finansieras. Utredaren ska bedöma vilka konsekvenser förslagen får för företag samt för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet. Utredaren ska även redovisa förslagens konsekvenser för den personliga integriteten.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska biträdas av en parlamentariskt sammansatt referensgrupp. I den del av uppdraget som rör handläggningstiderna i vapentillståndsärenden ska utredaren samverka med Polismyndigheten.

Under genomförandet av uppdraget ska utredaren inhämta synpunkter och upplysningar från Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Naturvårdsverket, Inspektionen för strategiska produkter och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt andra myndigheter som kan vara berörda av aktuella frågor. Möten ska i den utsträckning som utredaren bedömer lämpligt hållas med följande organisationer: Jägarnas Riksförbund, Svenska Jägareförbundet, Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet, Svenska Pistolskytteförbundet, Svenska Skidskytteförbundet, Svenska Skyttesportförbundet, Svenska Vapensamlarföreningen och Sveriges Vapenhandlareförening.

Om det bedöms ändamålsenligt och ryms inom tiden för uppdraget, får utredaren ta upp och lämna förslag i andra frågor som aktualiseras med anledning av uppdraget.

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet, utredningsväsendet och EU.

Uppdraget att föreslå hur ändringsdirektivet och genomförandedirektivet ska genomföras ska redovisas senast den 11 november 2022. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 10 november 2023.

(Justitiedepartementet)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2017/853

av den 17 maj 2017

om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Rådets direktiv 91/477/EEG ⁽³⁾ utgör en kompletterande åtgärd för den inre marknaden. Genom den skapades det en balans mellan, å ena sidan, åtagandet att säkerställa en viss frihet för handel med vissa skjutvapen och deras väsentliga delar inom unionen och, å andra sidan, kravet att den friheten begränsas av vissa garantier som gäller säkerheten och som är anpassade till dessa produkter.
- (2) Vissa aspekter av direktiv 91/477/EEG behöver förbättras ytterligare på ett proportionellt sätt för att motverka att skjutvapen missbrukas för brottslig verksamhet, samt med tanke på terroristattackerna nyligen. I detta sammanhang efterfrågade kommissionen, i sitt meddelande av den 28 april 2015 om den europeiska säkerhetsagendan, en översyn av det direktivet och en gemensam strategi för deaktivering av skjutvapen för att förhindra att dessa reaktiveras och används av brottslingar.
- (3) Så snart skjutvapen lagligen förvärvats och innehas i enlighet med direktiv 91/477/EEG, bör nationella bestämmelser om rätten att bära vapen och om jakt eller tävlingskytte tillämpas.
- (4) Vid tillämpning av direktiv 91/477/EEG bör definitionen av vapenmäklare omfatta varje fysisk eller juridisk person, inbegripet partnerskap och termen *tillhandahållande* anses inbegripa uthyrning och leasing. Eftersom vapenmäklare tillhandahåller tjänster som liknar de som tillhandahålls av vapenhandlare bör de också omfattas av direktiv 91/477/EEG när det gäller de skyldigheter för vapenhandlare som är av relevans för vapenmäklares verksamhet, i den mån de kan fullgöra dessa skyldigheter och i den mån skyldigheterna i fråga inte fullgörs av en vapenhandlare vad beträffar samma underliggande transaktion.
- (5) Vapenhandlars verksamhet inbegriper inte bara tillverkning utan även ändring eller omvandling av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition, t.ex. förkortande av ett komplett skjutvapen som leder till att deras kategori eller underkategori ändras. Rent privat, icke-kommersiell verksamhet, t.ex. manuell laddning och omladdning av ammunition från ammunitionsdelar för eget bruk eller ändringar av skjutvapen eller väsentliga delar som ägs av den berörda personen, såsom ändringar av stocken eller siktet eller underhåll för att åtgärda slitage på väsentliga delar, bör inte anses utgöra verksamhet som endast vapenhandlare får utföra.

⁽¹⁾ EUT C 264, 20.7.2016, s. 77.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 mars 2017 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 25 april 2017.

⁽³⁾ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen (EGT L 256, 13.9.1991, s. 51).

24.5.2017

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 137/23

- (6) För att öka spårbarheten för alla skjutvapen och väsentliga delar och för att främja den fria rörligheten för dessa, bör alla skjutvapen eller deras väsentliga delar förses med en tydlig, beständig och unik märkning samt registreras i medlemsstaternas register.
- (7) Registrens poster bör innehålla alla uppgifter som gör det möjligt att knyta ett skjutvapen till dess innehavare, och bör inbegripa namnet på tillverkaren eller varumärkesnamnet, landet eller platsen för tillverkningen, skjutvapnets typ, märke, modell, kaliber och serienummer eller eventuella unika märkningar som anbringats på skjutvapnets stomme eller låda. Andra väsentliga delar än stammen och lådan bör i registren anges inom ramen för posten för det skjutvapen på vilket de ska monteras.
- (8) För att förhindra att märkningar lätt avlägsnas och för att klargöra vilka väsentliga delar som ska märkas bör gemensamma unionsregler för märkning införas. Dessa regler bör tillämpas endast på skjutvapen eller väsentliga delar som tillverkas i eller importerats till unionen den 14 september 2018 eller senare, när dessa släpps ut på marknaden, medan skjutvapen och delar som tillverkas i eller importerats till unionen före det datumet fortsatt bör omfattas av de märknings- och registreringskrav enligt direktiv 91/477/EEG som är tillämpliga fram till det datumet.
- (9) Mot bakgrund av hur farliga skjutvapen och väsentliga delar är och med tanke på deras livslängd krävs det, för att säkerställa att de behöriga myndigheterna kan spåra skjutvapen och väsentliga delar inom ramen för administrativa och straffrättsliga förfaranden och med beaktande av nationell processrätt, att registrens poster bevaras under en period av 30 år efter det att skjutvapnen eller de väsentliga delarna i fråga skrotats. Tillgång till dessa registerposter och alla tillhörande personuppgifter bör för beviljande eller återkallande av tillstånd eller tullförfarande, inbegripet ett eventuellt påförande av administrativa sanktioner, begränsas till behöriga myndigheter och tillåtas endast upp till 10 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats, och upp till 30 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats när sådan tillgång är nödvändig i brottsbekämpningssyfte.
- (10) Ett effektivt informationsutbyte mellan vapenhandlare och vapenmäklare å ena sidan och nationella behöriga myndigheter å andra sidan är viktigt för att registret ska fungera på ändamålsenligt sätt. Vapenhandlare och vapenmäklare bör därför utan onödigt dröjsmål förse de nationella behöriga myndigheterna med information. För att underlätta detta bör de nationella behöriga myndigheterna gentemot vapenhandlare och vapenmäklare tillgängliggöra möjligheter till elektronisk kommunikation, vilka kan inbegripa inlämnande av informationen antingen genom e-post eller direkt genom en databas eller ett register av något annat slag.
- (11) När det gäller medlemsstaternas skyldighet att ha ett övervakningssystem för att säkerställa att villkoren för tillstånd för skjutvapen är uppfyllda under hela deras varaktighet, bör medlemsstaterna besluta huruvida bedömningen ska inbegripa läkarundersökningar och psykologiska undersökningar på förhand.
- (12) Utan att det påverkar nationell rätt om yrkesansvar bör bedömningen av relevant medicinsk eller psykologisk information inte förutsätta att den medicinska personal eller andra personer som tillhandahåller sådana uppgifter har något ansvar om skjutvapen som innehas i enlighet med direktiv 91/477/EEG missbrukas.
- (13) Skjutvapen och ammunition bör förvaras på ett säkert sätt när de inte hålls under omedelbar uppsikt. Om de förvaras på annat sätt än i säkerhetsskåp bör skjutvapen och ammunition förvaras åtskilt från varandra. När skjutvapnet och ammunitionen ska överlämnas till en transportör bör denne vara ansvarig för lämplig övervakning och förvaring. Kriterier för lämplig förvaring och säker transport bör definieras i nationell rätt, med beaktande av antalet berörda vapen och ammunition samt deras kategori.
- (14) Direktiv 91/477/EEG bör inte påverka de regler i medlemsstaterna som tillåter lagliga transaktioner gällande skjutvapen, väsentliga delar och ammunition via postorder, internet eller *distansavtal* enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU⁽¹⁾, exempelvis genom internetbaserade auktionskataloger eller radannonser, telefon eller e-post. Det är emellertid mycket viktigt att identiteten på parterna i sådana transaktioner och parternas lagliga rätt att delta i sådana transaktioner är möjliga att kontrollera och faktiskt blir föremål för en sådan kontroll. När det gäller köpare är det därför lämpligt att säkerställa att deras identitet och

(¹) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

i tillämpliga fall deras tillstånd för förvärv av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition kontrolleras av en vapenhandlare eller vapenmäklare som är licensierad eller har tillstånd eller av en offentlig myndighet eller dess företrädare, senast vid leveransen.

- (15) För de farligaste skjutvapnen bör det införas strängare regler i direktiv 91/477/EEG som säkerställer att det inte är tillåtet att förvärva, inneha eller bedriva handel med dessa skjutvapen, med vissa begränsade, vederbörligen motiverade undantag. Om dessa regler inte följs bör medlemsstaterna vidta samtliga lämpliga åtgärder, som skulle kunna inbegripa beslagtagande av skjutvapnen i fråga.
- (16) Medlemsstaterna bör dock ha möjlighet att tillåta förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A när så krävs för utbildningsändamål, kulturella ändamål, inbegripet film och teater, forskningsändamål eller historiska ändamål. Personer som beviljas tillstånd skulle kunna vara bl.a. vapensmeder, kontrollanstalter, tillverkare, certifierade experter, kriminaltekniker och i vissa fall de som är involverade i film- och tv-inspelningar. Medlemsstaterna bör också ha möjlighet att tillåta enskilda att förvärva och inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A för det nationella försvaret, t.ex. inom ramen för frivillig militär utbildning som föreskrivs i nationell rätt.
- (17) Medlemsstaterna bör kunna välja att bevilja erkända museer och samlare tillstånd för förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A när så krävs för historiska, kulturella, vetenskapliga, tekniska, utbildningsrelaterade eller kulturarvsrelaterade ändamål, under förutsättning att sådana museer och samlare, innan ett sådant tillstånd beviljas, visar att de vidtagit de åtgärder som krävs för att motverka eventuella risker för den allmänna säkerheten eller den allmänna ordningen, också genom lämplig förvaring. Vid beviljande av varje sådant tillstånd bör den specifika situationen beaktas och tas med i beräkningen, t.ex. samlingsens karaktär och ändamålen med den, och medlemsstaterna bör säkerställa att det finns ett system för övervakning av samlare och samlingar.
- (18) Vapenhandlare och vapenmäklare bör inte hindras att hantera skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A i fall där förvärv och innehav av sådana skjutvapen, väsentliga delar och ammunition undantagsvis är tillåtna, när hantering av dessa är nödvändig för deaktivering eller omvandling eller närhelst annars så är tillåtet enligt direktiv 91/477/EEG, enligt ändring genom det här direktivet. Inte heller bör vapenhandlare och vapenmäklare hindras från att hantera sådana skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i fall som inte omfattas av direktiv 91/477/EEG, enligt ändring genom det här direktivet, t.ex. skjutvapen, väsentliga delar och ammunition som ska exporteras utanför unionen eller vapen som ska förvärfas av försvarsmakten, polisen eller offentliga myndigheter.
- (19) Vapenhandlare och vapenmäklare bör få vägra att genomföra varje transaktion för förvärv av komplett ammunition eller skarpa tändrör för ammunition som de anser vara misstänkt. En transaktion kan anses vara misstänkt om den exempelvis inbegriper mängder som är ovanliga för den planerade privata användningen, om köparen inte verkar känna till ammunitionens användning eller om köparen insisterar på att betala i kontanter och samtidigt är ovillig att visa upp identitetsbevis. Vapenhandlare och vapenmäklare bör också kunna rapportera sådana misstänkta transaktioner till de behöriga myndigheterna.
- (20) Risken är hög för att akustiska vapen och andra typer av vapen som använder lösa skott omvandlas till verkliga skjutvapen. Det är därför mycket viktigt att ta itu med problemet med sådana omvandlade vapen som används för att begå brottslig verksamhet, i synnerhet genom att låta dem omfattas av direktiv 91/477/EEG. I syfte att undvika risken för att larm- och signalvapen tillverkas på ett sådant sätt som gör dem möjliga att omvandlas till att avfira ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne, bör kommissionen anta tekniska specifikationer för att säkerställa att de inte går att omvandla på ett sådant sätt.
- (21) Med hänsyn till att det finns stor risk för att skjutvapen som inte deaktiverats på rätt sätt reaktiveras och i syfte att höja säkerhetsnivån i hela unionen bör sådana skjutvapen omfattas av direktiv 91/477/EEG. En definition av deaktiverade skjutvapen bör anges som återspeglar de generella principer för deaktivering av skjutvapen som anges i protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar av och komponenter till dessa samt ammunition, fogat till rådets beslut 2014/164/EU ⁽¹⁾, varigenom protokollet införlivas i unionens rättsliga ramar.

(¹) Rådets beslut 2014/164/EU av den 11 februari 2014 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar av och komponenter till dessa samt ammunition, vilket kompletterar Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (EUT L 89, 25.3.2014, s. 7).

24.5.2017

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 137/25

- (22) Skjutvapen som är utformade för militärt bruk, t.ex. AK47 och M16, och som genom sin utformning erbjuder ett val mellan olika avfyrningsätt, och manuellt kan ställas in på antingen helautomateld eller halvautomateld, bör klassificeras i kategori A skjutvapen, och därför förbjudas för civilt bruk. Om de omvandlas till halvautomatiska skjutvapen bör de klassificeras i kategori A punkt 6.
- (23) Vissa halvautomatiska skjutvapen kan lätt omvandlas till automatiska skjutvapen och utgör därmed ett hot mot säkerheten. Men även utan en sådan omvandling skulle vissa halvautomatiska skjutvapen kunna vara mycket farliga om de kan rymma många patroner samtidigt. Därför bör halvautomatiska skjutvapen med en fast laddningsanordning som gör det möjligt att avfyra många patroner samt halvautomatiska skjutvapen i kombination med en löstagbar laddningsanordning med hög kapacitet förbjudas för civilt bruk. Möjligheten att montera på en laddningsanordning med en kapacitet som överstiger 10 patroner för långa skjutvapen och 20 patroner för korta skjutvapen avgör inte i sig klassificeringen av skjutvapnet i en viss kategori.
- (24) Utan att det påverkar förlängning av tillstånd i enlighet med direktiv 91/477/EEG bör halvautomatiska skjutvapen med kantantändning, inbegripet skjutvapen av kaliber .22 eller mindre, inte klassificeras i kategori A, såvida de inte omvandlats från automatiska skjutvapen.
- (25) Bestämmelserna i direktiv 91/477/EEG gällande Europeiska skjutvapenpasset, som den huvudsakliga handling som krävs för de olika verksamheter som bedrivs av tävlingskyttare och andra personer som beviljats tillstånd i enlighet med det direktivet, bör förbättras genom att det i de relevanta bestämmelserna införs en hänvisning till skjutvapen i kategori A, utan att det påverkar medlemsstaternas rätt att välja att tillämpa strängare regler.
- (26) Föremål som fysiskt ser ut som skjutvapen (*replikvapen*), men är tillverkade så att de inte kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne, bör inte omfattas av direktiv 91/477/EEG.
- (27) Om medlemsstaterna har nationell rätt som reglerar antika vapen omfattas dessa vapen inte av direktiv 91/477/EEG. Reproduktioner av antika vapen är dock inte av samma historiska värde eller intresse och kan tillverkas med hjälp av moderna tekniker som kan öka livslängden och precisionen. Därför bör reproduktioner ingå i tillämpningsområdet för direktiv 91/477/EEG. Direktiv 91/477/EEG är inte tillämpligt på andra produkter, såsom airsoftvapen, som inte motsvarar definitionen av ett skjutvapen och därför inte regleras genom det direktivet.
- (28) För att förbättra informationsutbytet mellan medlemsstaterna vore det värdefullt om kommissionen gjorde en bedömning av vad som krävs för ett system som kan stödja utbytet av de uppgifter som finns i medlemsstaternas datoriserade register, inbegripet möjligheten att låta varje medlemsstat få tillgång till ett sådant system. Det systemet kan använda en modul från informationssystemet för den inre marknaden (IMI) – inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 ⁽¹⁾ som är särskilt anpassad för skjutvapen. Sådant informationsutbyte mellan medlemsstater bör ske i överensstämmelse med de uppgiftsskyddsregler som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽²⁾. När den behöriga myndigheten behöver ha tillgång till uppgifter ur kriminalregistret för en person som ansöker om tillstånd att förvärva eller inneha ett skjutvapen bör myndigheten i fråga kunna erhålla dessa uppgifter enligt rådets rambeslut 2009/315/RIF ⁽³⁾. Kommissionens bedömning skulle vid behov kunna åtföljas av ett förslag till lagstiftning som beaktar befintliga system för informationsutbyte.
- (29) I syfte att säkerställa ett lämpligt informationsutbyte på elektronisk väg mellan medlemsstaterna rörande beviljade tillstånd för överföring av skjutvapen till en annan medlemsstat och om avslag på ansökningar om tillstånd

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (*IMI-förordningen*) (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskydds-förordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽³⁾ Rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll (EUT L 93, 7.4.2009, s. 23).

att förvärva eller inneha ett skjutvapen bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på att fastställa bestämmelser som gör det möjligt för medlemsstaterna att skapa ett sådant system för utbyte av information. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016⁽¹⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet i synnerhet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.

- (30) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽²⁾.
- (31) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
- (32) Förordning (EU) 2016/679 bör gälla för behandling av personuppgifter inom ramen för direktiv 91/477/EEG. Om personuppgifter som samlats in enligt direktiv 91/477/EEG behandlas i syfte att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, bör de myndigheter som behandlar dessa uppgifter följa bestämmelser som antagits enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680⁽³⁾.
- (33) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (34) Direktiv 91/477/EEG bör därför ändras i enlighet med detta.
- (35) När det gäller Island och Norge utgör detta direktiv och direktiv 91/477/EEG, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket⁽⁴⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av de områden som avses i artikel 1 i rådets beslut 1999/437/EG⁽⁵⁾.
- (36) När det gäller Schweiz utgör detta direktiv och direktiv 91/477/EEG, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket⁽⁶⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av de områden som avses i artikel 1 i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽⁴⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽⁵⁾ Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31).

⁽⁶⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 52.

⁽⁷⁾ Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 1).

- (37) När det gäller Liechtenstein utgör detta direktiv och direktiv 91/477/EEG, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Lichtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽¹⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av de områden som avses i artikel 1 i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU ⁽²⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Direktiv 91/477/EEG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ersättas med följande:

"Artikel 1

1. I detta direktiv avses med

1. *skjutvapen*: varje bärbart vapen med pipa som avfyrar, är avsett att avfyra eller kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne, om det inte utesluts från den definitionen av någon av anledningarna i del III i bilaga I. Skjutvapen klassificeras i del II i bilaga I.

Ett föremål ska anses kunna omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne om

- a) det liknar ett skjutvapen, och
 - b) det på grund av sin konstruktion eller sina materialegenskaper kan omvandlas på detta sätt,
2. *väsentlig del*: pipan, stommen, lådan, inklusive både övre och nedre i tillämpliga fall, manteln, cylindern samt slutstycket, vilka, som separata delar, tillhör samma kategori som det skjutvapen på vilket de är eller är tänkta att vara monterade,
 3. *ammunition*: alla patroner eller deras komponenter, inklusive patronhylsor, tändhattar, drivladdningar, kulor eller projektiler som används i skjutvapen, förutsatt att dessa komponenter själva omfattas av krav på tillstånd i den berörda medlemsstaten,
 4. *larm- och signalvapen*: anordningar med patroner som är konstruerade endast för att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk signalammunition och som inte kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne,
 5. *salutvapen och akustiska vapen*: skjutvapen som har omvandlats särskilt så att de endast kan avfyra lösa skott för användning vid t.ex. teaterföreställningar, fotografering, film- och tv-inspelningar, återskapande av historiska händelser, parader, idrotsevenemang och utbildning,
 6. *deaktiverade skjutvapen*: skjutvapen som har gjorts permanent obrukbara genom åtgärder som medför att det berörda skjutvapnets samtliga väsentliga delar gjorts definitivt oanvändbara och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle möjliggöra någon form av reaktivering av skjutvapnet,
 7. *museum*: en permanent institution som verkar i samhällets tjänst och för dess utveckling, är öppen för allmänheten och förvärvar, bevarar, bedriver forskning om och ställer ut skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition för historiska, kulturella, vetenskapliga, tekniska eller utbildnings-, kulturarvs- eller fritidsrelaterade ändamål, och som erkänts som sådan av den berörda medlemsstaten,

⁽¹⁾ EUT L 160, 18.6.2011, s. 21.

⁽²⁾ Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUT L 160, 18.6.2011, s. 19).

8. *samlare*: varje fysisk eller juridisk person som samlar in och bevarar skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition för historiska, kulturella, vetenskapliga, tekniska eller utbildnings- eller kulturårsvrelaterade ändamål, och som erkänts som sådan av den berörda medlemsstaten,
 9. *vapenhandlare*: varje fysisk eller juridisk person vars näringsverksamhet helt eller delvis består av något av följande:
 - a) tillverka, bedriva handel eller byteshandel med, hyra ut, reparera, ändra eller omvandla skjutvapen eller väsentliga delar,
 - b) tillverka, bedriva handel eller byteshandel med, ändra eller omvandla ammunition,
 10. *vapenmäklare*: varje fysisk eller juridisk person, med undantag av vapenhandlare, vars näringsverksamhet helt eller delvis består av något av följande:
 - a) förhandla om eller arrangera transaktioner för inköp, försäljning eller leverans av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition,
 - b) arrangera överföringen av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition inom en medlemsstat, från en medlemsstat till en annan medlemsstat, från en medlemsstat till ett tredjeland eller från ett tredjeland till en medlemsstat,
 11. *olaglig tillverkning*: olaglig tillverkning eller sammansättning av skjutvapen, väsentliga delar till dessa och ammunition
 - a) med hjälp av väsentliga delar till skjutvapen som varit föremål för olaglig handel,
 - b) utan tillstånd som utfärdats i enlighet med artikel 4 av en behörig myndighet i den medlemsstat där tillverkningen eller sammansättningen har skett, eller
 - c) utan märkning av vapnen då de tillverkas i enlighet med artikel 4,
 12. *olaglig handel*: förvärv, försäljning, leverans, transport och överföring av skjutvapen, väsentliga delar till dessa eller ammunition från en medlemsstat eller genom denna medlemsstat till en annan medlemsstat, om någon av de berörda medlemsstaterna inte tillåter det i enlighet med detta direktiv eller om skjutvapnen, de väsentliga delarna eller ammunitionen inte har märkts i enlighet med artikel 4,
 13. *spårning*: en systematisk utredning av hur skjutvapen och i förekommande fall väsentliga delar till dessa och ammunition går från tillverkare till köpare, i syfte att hjälpa medlemsstaternas behöriga myndigheter att upptäcka, utreda och analysera olaglig tillverkning och olaglig handel.
2. Vid tillämpning av detta direktiv ska en person betraktas som bosatt i det land som anges i adressen i någon officiell handling som utvisar personens hemvist, såsom pass eller nationellt identitetskort som visas upp för behöriga myndigheterna i en medlemsstat eller för en vapenhandlare eller en vapenmäklare vid kontroll vid förvärv eller av innehav. Om en persons adress inte framgår av hans eller hennes pass eller nationella identitetskort ska bosättningslandet avgöras på grundval av andra officiella bevis för bosättning som godtas i den berörda medlemsstaten.
3. Ett *europiskt skjutvapenpass* ska på begäran utfärdas av en medlemsstats behöriga myndigheter till en person som legalt förvärvat och använder ett skjutvapen. Passet ska ha en giltighetstid på högst fem år, som kan förlängas, och det ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga II. Det ska vara en personlig handling där det eller de skjutvapen förs in som passets innehavare äger och använder i enlighet med passet. Då skjutvapnet används ska passet alltid medföras av den berörda personen och eventuella förändringar i skjutvapeninnehavet eller i skjutvapnets egenskaper ska anges i passet, liksom förlust eller stöld av skjutvapnet."
2. Artikel 2 ska ersättas med följande:
- "Artikel 2
1. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av nationella bestämmelser om rätten att bära vapen och om jakt eller tävlingsskytte, om de vapen som används lagligen förvärvats och innehas i enlighet med detta direktiv.

24.5.2017

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 137/29

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på förvärv eller innehav av vapen och ammunition i enlighet med nationell rätt av försvarsmakten, polisen eller de offentliga myndigheterna. Det ska inte heller tillämpas på överlåtelse som regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG (*).

(* Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen (EUT L 146, 10.6.2009, s. 1)."

3. Artikel 4 ska ändras på följande sätt:

a) punkterna 1, 2 och 3 ska ersättas med följande:

"1. När det gäller skjutvapen som tillverkats i eller importerats till unionen den 14 september 2018 eller senare ska medlemsstaterna säkerställa att alla skjutvapen eller väsentliga delar som släpps ut på marknaden har

a) försetts med en tydlig, permanent och unik märkning utan dröjsmål efter tillverkning och senast innan de släpps ut på marknaden, eller utan dröjsmål efter import till unionen, och

b) registrerats i enlighet med detta direktiv utan dröjsmål efter tillverkning och senast innan de släpps ut på marknaden, eller utan dröjsmål efter import till unionen.

2. Den unika märkning som avses i punkt 1 a ska inbegripa tillverkarens namn eller varumärkesnamnet, landet eller platsen för tillverkningen, serienumret och tillverkningsåret, om detta inte redan framgår av serienumret, samt om möjligt modellen. Detta ska inte påverka möjligheten att anbringa tillverkarens varumärke. Om en väsentlig del är för liten för att kunna märkas i enlighet med denna artikel ska den märkas med åtminstone ett serienummer eller en alfanumerisk eller digital kod.

Märkningskraven för skjutvapen och väsentliga delar som är av särskilt stort historiskt värde ska fastställas i enlighet med nationell rätt.

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje enskild förpackning med komplett ammunition märks på ett sådant sätt att tillverkarens namn, varupartiets identifikationsnummer, kalibern och ammunitionstypen anges.

Vid tillämpning av punkt 1 och den här punkten får medlemsstaterna välja att tillämpa bestämmelserna i konventionen av den 1 juli 1969 om ömsesidigt erkännande av kontrollstämplar på handeldvapen.

När ett skjutvapen eller dess väsentliga delar överförs från en statlig depå till permanent civilt bruk ska medlemsstaterna dessutom säkerställa att det eller de förses med den unika märkning som föreskrivs i punkt 1 och som tillåter identifiering av den enhet från vilken överföringen har skett.

2a. Kommissionen ska anta genomförandeakter med tekniska specifikationer för märkningen. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13b.2.

3. Medlemsstaterna ska inrätta ett system för reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet. Sådana system ska inbegripa åtminstone

a) registrering av vapenhandlare och vapenmäklare som är verksamma på den medlemsstatens territorium,

b) licens eller tillstånd för vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet på den medlemsstatens territorium, och

c) en prövning av den berörda vapenhandlaren eller vapenmäklarens personliga och yrkesmässiga integritet och relevanta förmåga. I fråga om juridiska personer gäller prövningen både den juridiska personen och den fysiska person eller de personer som leder företaget."

b) Punkt 4 ska ändras på följande sätt:

i) I första stycket ska andra meningen ersättas med följande:

"Det registret ska omfatta alla de uppgifter med anknytning till skjutvapen som krävs för att spåra och identifiera skjutvapnen i fråga, däribland

- a) typ, märke, modell, kaliber och serienummer för varje skjutvapen samt den märkning som anbringats på dess stomme eller låda som en unik märkning i enlighet med punkt 1, varigenom varje skjutvapens unika identitet ska fastställas,
- b) det serienummer eller den unika märkning som anbringats på de väsentliga delarna, om det eller den skiljer sig från märkningen på skjutvapnets stomme eller låda,
- c) namn och adress avseende leverantörerna av och förvärvarna av eller ägarna till skjutvapnet, tillsammans med relevant eller relevanta datum, och
- d) angivelser om omvandlingar eller ändringar av skjutvapnet som leder till att dess kategori eller underkategori ändras, inklusive certifierad deaktivering eller skrotning, med relevant eller relevanta datum.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna behåller uppgifterna för skjutvapen och väsentliga delar i registret, inklusive tillhörande personuppgifter, under en period av 30 år efter det att skjutvapnen eller de väsentliga delarna i fråga skrotats.

Registeruppgifterna för skjutvapen och de väsentliga delar som avses i första stycket i denna punkt och tillhörande personuppgifter ska kunna tas del av

- a) för myndigheter med behörighet att bevilja eller återkalla de tillstånd som avses i artikel 6 eller 7 eller för myndigheter med behörighet för tullförfaranden för en period om 10 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats, och
- b) för myndigheter med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder för en period om 30 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats.

Medlemsstaterna ska säkerställa att personuppgifterna raderas från registret vid utgången av de perioder som anges i andra och tredje stycket. Detta påverkar inte fall där specifika personuppgifter har överförts till en myndighet med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder och används i det specifika sammanhanget, eller till andra myndigheter som är behöriga för jämförbara ändamål som föreskrivs i nationell rätt. I dessa fall ska de behöriga myndigheternas behandling av sådana uppgifter regleras av den berörda medlemsstatens nationella rätt, till fullo i överensstämmelse med unionsrätten, i synnerhet dess uppgiftsskyddsbestämmelser."

ii) Andra stycket ska ersättas med följande:

"Vapenhandlare och vapenmäklare ska vara skyldiga att, så länge verksamheten bedrivs, föra ett register där varje skjutvapen och varje väsentlig del som omfattas av detta direktiv och som de tagit emot eller lämnat ut registreras, tillsammans med uppgifter som gör det möjligt att identifiera och spåra det berörda skjutvapnet eller de berörda väsentliga delarna, särskilt uppgifter om typ, märke, modell, kaliber och serienummer samt leverantörers och förvärvares namn och adress.

Efter det att deras verksamhet har upphört ska vapenhandlarna och vapenmäklarna överlämna det registret till de nationella myndigheter som är ansvariga för det register som avses i första stycket.

Medlemsstater ska säkerställa att vapenhandlare och vapenmäklare som är etablerade på dess territorium rapporterar transaktioner som inbegriper skjutvapen eller väsentliga delar utan onödigt dröjsmål till de behöriga nationella myndigheterna, att vapenhandlare och vapenmäklare kan kommunicera elektroniskt med de myndigheterna för sådana rapporteringsändamål och att registret uppdateras omedelbart efter det att de mottagit uppgifter om sådana transaktioner."

c) Punkt 5 ska ersättas med följande:

"5. Medlemsstaterna ska se till att alla skjutvapen vid varje givet tillfälle kan kopplas till sina respektive ägare."

4. Artikel 4a ska ersättas med följande:

"Artikel 4a

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 ska medlemsstaterna tillåta förvärv och innehav av skjutvapen bara för personer som har beviljats en licens eller, när det gäller skjutvapen i kategori C, för personer som har erhållit ett särskilt tillstånd för förvärv och innehav av sådana skjutvapen i enlighet med nationell rätt."

5. Artikel 4b ska utgå.

6. Artiklarna 5 och 6 ska ersättas med följande:

"Artikel 5

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 ska medlemsstaterna tillåta förvärv och innehav av skjutvapen bara för personer som har giltiga skäl och som

a) fyllt 18 år; undantag ska dock göras för dels annat förvärv än köp, dels för innehav av skjutvapen avsedda för jakt och tävlingssskytte, förutsatt att personer under 18 år i detta fall har föräldrarnas tillstånd eller får vägledning från en förälder eller en vuxen med en giltig skjutvapenlicens eller jaktlicens eller befinner sig på ett licensierat eller på annat sätt godkänt träningscenter och att föräldern, eller en vuxen med en giltig skjutvapenlicens eller jaktlicens, tar ansvar för lämplig förvaring enligt artikel 5a, och

b) inte kan antas utgöra en fara för sig själva eller andra eller för allmän ordning och säkerhet. Det faktum att en person har befunnits skyldig till ett uppsåtligt våldsbrott, ska anses tala för att sådan fara föreligger.

2. Medlemsstaterna ska ha ett övervakningssystem, där övervakningen kan ske fortlöpande eller på annat sätt, i syfte att säkerställa att de villkor för tillstånd som fastställs i nationell rätt är uppfyllda under den tid som tillståndet gäller och att det görs bedömningar av bl.a. relevant medicinsk och psykologisk information. De specifika formerna ska fastställas i enlighet med nationell rätt.

Om något av dessa villkor för tillstånd inte längre är uppfyllt ska medlemsstaterna återkalla respektive tillstånd.

Medlemsstaterna får inte förbjuda personer bosatta inom deras territorier att inneha skjutvapen som förvärvats i en annan medlemsstat, om de inte förbjuder förvärv av samma typ av skjutvapen inom sitt eget territorium.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillstånd att förvärva och tillstånd att inneha ett skjutvapen i kategori B ska återkallas om det framkommer att den person som beviljades det tillståndet innehar en laddningsanordning som är möjlig att montera på halvautomatiska skjutvapen med centralantändning eller repeterande skjutvapen och

a) som kan innehålla mer än 20 patroner, eller

b) i fall av långa skjutvapen kan innehålla mer än 10 patroner,

såvida inte personen har beviljats tillstånd enligt artikel 6 eller tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 7.4a.

Artikel 5a

För att minimera risken att en obehörig person får tag i skjutvapen och ammunition ska medlemsstaterna fastställa regler för lämplig övervakning av skjutvapen och ammunition samt regler för hur dessa ska förvaras på ett lämpligt och säkert sätt. Skjutvapen och ammunition till skjutvapen får inte förvaras lättillgängligt tillsammans. Lämplig övervakning ska innebära att den person som lagligt innehar skjutvapnet eller ammunitionen i fråga har kontroll över det/den under dess transport och användning. Kontrollnivån för lämpliga förvaringsarrangemang ska återspegla antal och kategori av de berörda skjutvapnen och ammunitionen i fråga.

Artikel 5b

Medlemsstaterna ska, i fall då skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition i kategorierna A, B eller C förväras och säljs genom *distansavtal* enligt definitionen i artikel 2 led 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU (*), säkerställa att identitet och, när så krävs, tillstånd för förvärvaren av skjutvapnet, de väsentliga delarna eller ammunitionen kontrolleras före eller allra senast vid leveransen av dessa till personen i fråga genom

- a) en vapenhandlare eller vapenmäklare som är licensierad eller har tillstånd, eller
- b) en offentlig myndighet eller en företrädare för den myndigheten.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

Artikel 6

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2.2 ska medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A. De ska säkerställa att skjutvapen, väsentliga delar och ammunition som innehas olagligt i strid med detta förbud beslagtas.

2. För skydd av säkerheten för kritisk infrastruktur, kommersiell sjöfart, konvojer av högt värde och känsliga fastigheter och för ändamål som rör det nationella försvaret, utbildnings-, kultur- och forskningsändamål samt historiska ändamål, får de nationella behöriga myndigheterna, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1, i enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall bevilja tillstånd för skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A om detta inte är i strid mot allmän säkerhet eller allmän ordning.

3. Medlemsstaterna får i särskilda enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall besluta att bevilja samlare tillstånd att förvärva och inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A, under förutsättning att strikta säkerhetsvillkor är på plats och att samlarna för de nationella behöriga myndigheterna visar att åtgärder vidtagits för att motverka eventuella risker för den allmänna säkerheten eller den allmänna ordningen och att skjutvapnen, de väsentliga delarna eller ammunitionen i fråga förvaras på ett säkert sätt motsvarande de risker som är förbundna med obehörig tillgång till sådana produkter.

Medlemsstaterna ska säkerställa att samlare som beviljats tillstånd enligt första stycket i denna punkt är identifierbara i det register som avses i artikel 4. Sådana samlare med tillstånd ska vara skyldiga att föra register över samtliga skjutvapen i kategori A som de innehar, och nämnda register ska vara tillgängligt för de nationella behöriga myndigheterna. Medlemsstaterna ska inrätta ett lämpligt övervakningsystem för sådana samlare med tillstånd, med beaktande av alla relevanta faktorer.

4. Medlemsstaterna får tillåta vapenhandlare eller vapenmäklare att inom ramen för sin respektive yrkesutövning – och under förutsättning att strikta villkor om säkerhet är uppfyllda – förvärva, tillverka, deaktivera, reparera, leverera, överföra och inneha skjutvapen, väsentliga delar till skjutvapen och ammunition i kategori A.

5. Medlemsstaterna får tillåta museer att förvärva och inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A under förutsättning att strikta villkor om säkerhet är uppfyllda.

6. Medlemsstaterna får tillåta tävlingskyttar att förvärva och inneha halvautomatiska skjutvapen i kategori A punkterna 6 eller 7 under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

- a) En tillfredsställande bedömning av de relevanta uppgifterna till följd av tillämpningen av artikel 5.2.
- b) Tillhandahållande av bevis för att den berörda tävlingskytten aktivt tränar inför eller deltar i skyttetävlingar som erkänns av en officiellt erkänd skyttesportorganisation i den berörda medlemsstaten eller av ett internationellt etablerat och officiellt erkänt skyttesportförbund.

- c) Tillhandahållande av ett intyg från en officiellt erkänd skyttesportorganisation som styrker att
- i) tävlingskytten är medlem i en skytteklubb och regelbundet har bedrivit tävlingskytte vid denna klubb under minst tolv månader, och
 - ii) skjutvapnet i fråga uppfyller de specifikationer som krävs för utövande av en skyttegren som erkänns av ett internationellt etablerat och officiellt erkänt skyttesportförbund.

När det gäller skjutvapen i kategori A punkt 6 får medlemsstater som tillämpar ett militärt system som grundar sig på allmän värnplikt och som under de senaste 50 åren har tillämpat ett system med överföring av militära skjutvapen till personer som lämnar armén efter att ha fullgjort sin militärtjänst, bevilja dessa personer tillstånd, i deras egenskap av tävlingskyttar, att behålla ett skjutvapen som använts under den obligatoriska militärtjänstgöringen. Den relevanta offentliga myndigheten ska omvandla dessa skjutvapen till halvautomatiska skjutvapen, och ska regelbundet kontrollera att de personer som använder skjutvapnen inte utgör en risk för den allmänna säkerheten. Bestämmelserna som fastställs i första stycket leden a, b och c ska tillämpas.

7. Tillstånd som beviljas enligt denna artikel ska regelbundet omprövas, med intervaller som inte överstiger fem år."

7. Artikel 7 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 4 ska följande stycke läggas till:

"Tillstånden för innehav av skjutvapen ska regelbundet omprövas, med intervaller som inte överstiger fem år. Ett tillstånd kan förnyas eller förlängas om de villkor som låg till grund för att det beviljades fortfarande är uppfyllda."

b) Följande punkt ska införas:

"4a. Medlemsstaterna får besluta att bekräfta, förnya eller förlänga tillstånd för halvautomatiska skjutvapen i kategori A punkterna 6, 7 eller 8 avseende ett skjutvapen som klassificerats i kategori B, och som lagligen förvärvats och registrerats före den 13 juni 2017, i enlighet med de övriga villkor som fastställs i detta direktiv. Dessutom får medlemsstaterna tillåta att sådana skjutvapen förvärvas av andra personer som beviljats tillstånd av medlemsstaterna i enlighet med detta direktiv, i dess ändrade lydelse genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 (*).

(* Europaparlamentet och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (EUT L 137, 24.5.2017, s. 22)."

8. I artikel 8 ska punkt 3 ersättas med följande:

"3. Om en medlemsstat förbjuder eller kräver tillstånd för förvärv och innehav av ett skjutvapen i kategori B eller C inom sitt territorium, ska den underrätta de andra medlemsstaterna om detta; dessa stater ska enligt artikel 12.2 föra in en uttrycklig anmärkning om detta förhållande i varje europeiskt skjutvapenpass som de utfärdar för ett sådant skjutvapen."

9. Artikel 10 ska ersättas med följande:

"Artikel 10

1. Bestämmelserna för förvärv och innehav av ammunition ska vara desamma som de som gäller för innehav av de skjutvapen som ammunitionen är avsedd för.

Förvärv av laddningsanordningar för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning vilka kan innehålla mer än 20 patroner eller delar av ammunition som de med fog anser vara misstänkta på grund av sin karaktär eller tillstånd enligt artikel 6 eller ett tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 7.4a.

2. Vapenhandlare och vapenmäklare får vägra att genomföra varje transaktion för förvärv av komplett ammunition eller delar av ammunition som de med fog anser vara misstänkta på grund av sin karaktär eller omfattning, och ska rapportera varje försök till sådan transaktion till de behöriga myndigheterna."

10. Följande artiklar ska införas:

Artikel 10a

1. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att anordningar med patroner som är konstruerade endast för att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk signalammunition inte kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne.
2. Medlemsstaterna ska som skjutvapen klassificera anordningar med patroner som är konstruerade endast för att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk signalammunition och som kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne.
3. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande av tekniska specifikationer för larm- och signalvapen som tillverkas i eller importeras till unionen den 14 september 2018 eller efter detta datum, för att säkerställa att de inte går att omvandla till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13b.2. Kommissionen ska anta en första sådan genomförandeakt senast den 14 september 2018.

Artikel 10b

1. Medlemsstaterna ska låta en behörig myndighet kontrollera åtgärderna för deaktivering av skjutvapen för att säkerställa att ändringarna av ett skjutvapen gör alla dess väsentliga delar definitivt funktionsodugliga och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle tillåta någon form av reaktivering av skjutvapnet. Medlemsstaterna ska föreskriva att det i samband med denna kontroll utfärdas ett intyg och en annan handling av vilka det framgår att skjutvapnet deaktiverats, och att vapnet förses med en väl synlig märkning i detta syfte.
2. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande av standarder och teknik för deaktivering som säkerställer att alla väsentliga delar av ett skjutvapen görs definitivt funktionsodugliga och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle tillåta någon form av reaktivering av skjutvapnet. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13b.2.
3. De genomförandeakter som avses i punkt 2 ska inte vara tillämpliga på skjutvapen som deaktiverats före den dag då de genomförandeakterna börjar tillämpas, såvida inte dessa skjutvapen överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden efter den dagen.
4. Medlemsstaterna får inom två månader efter den 13 juni 2017 underrätta kommissionen om sina nationella deaktiveringsstandarder och tekniker som tillämpades före den 8 april 2016 och motivera på vilka sätt säkerhetsnivån som säkerställs av dessa nationella standarder och tekniker är likvärdig med den som säkerställs av de tekniska specifikationer för deaktivering av skjutvapen som fastställs i bilaga I till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 (*), som började tillämpas den 8 april 2016.
5. När medlemsstaterna underrättar kommissionen i enlighet med punkt 4 i denna artikel ska kommissionen, senast 12 månader efter underrättelsen, anta genomförandeakter som fastställer huruvida nämnda nationella deaktiveringsstandarder och tekniker som det underrättats om säkerställde att skjutvapen deaktiverades med en säkerhetsnivå likvärdig med den som säkerställs av de tekniska specifikationer för deaktivering av skjutvapen som fastställs i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2015/2403, som började tillämpas den 8 april 2016. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 13b.2.
6. Innan dessa genomförandeakter som avses i punkt 5 börjar tillämpas ska varje skjutvapen som deaktiverats i enlighet med nationella deaktiveringsstandarder och tekniker tillämpade före den 8 april 2016 när det överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden stämma överens med de tekniska specifikationer för deaktivering av skjutvapen som fastställs i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2015/2403.
7. Skjutvapen som deaktiverats före den 8 april 2016 i enlighet med nationella deaktiveringsstandarder och tekniker och som bedömts säkerställa en säkerhetsnivå likvärdig med de tekniska specifikationer för deaktivering av

skjutvapen som fastställs i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2015/2403, som började tillämpas den 8 april 2016, ska anses vara deaktiverade skjutvapen, inbegripet när de överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden efter den dag då de genomförandeakter som avses i punkt 5 började tillämpas.

(* Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga (EUT L 333, 19.12.2015, s. 62)."

11. I titeln på kapitel 3 ska ordet "gemenskapen" ersättas med ordet "unionen".

12. I artikel 11 ska punkt 1 ersättas med följande:

"1. Skjutvapen får, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 12, överföras från en medlemsstat till en annan endast i enlighet med det förfarande som fastställs i den här artikeln. Det förfarandet ska också tillämpas på överföring av skjutvapen efter försäljning genom *distansavtal* enligt definitionen i artikel 2 led 7 i direktiv 2011/83/EU."

13. Artikel 12 punkt 2 ska ändras på följande sätt:

a) Första stycket ska ersättas med följande:

"Utan hinder av punkt 1 får jägare och återskapare av historiska händelser i fråga om skjutvapen i kategori C, samt tävlingskyttar i fråga om skjutvapen i kategorierna B eller C och skjutvapen i kategori A för vilka tillstånd beviljats, undantagsvis enligt artikel 6.6 eller för vilka tillståndet bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 7.4a, utan det föregående tillstånd som avses i artikel 11.2 inneha ett eller flera skjutvapen under en resa genom två eller flera medlemsstater i syfte att utöva sin verksamhet, förutsatt att

a) de har ett europeiskt skjutvapenpass, där skjutvapnet eller skjutvapnen är införda, och

b) de kan styrka skälen för resan, särskilt genom uppvisande av en inbjudan eller något annat bevis på sin jaktverksamhet, tävlingskytteverksamhet eller verksamhet rörande återskapande av historiska händelser i den medlemsstat som är destinationsland."

b) Tredje stycket ska ersättas med följande:

"Detta undantag ska dock inte tillämpas på resor till en medlemsstat som enligt artikel 8.3 antingen förbjuder förvärv och innehav av skjutvapnet i fråga eller som kräver ett tillstånd för vapnet. I detta fall ska i så fall detta uttryckligen anmärkas i Europeiska skjutvapenpasset. Medlemsstaterna får även vägra att tillämpa detta undantag i fall av skjutvapen i kategori A för vilka ett tillstånd beviljats enligt artikel 6.6 eller för vilka tillståndet bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 7.4a."

14. I artikel 13 ska följande punkter läggas till:

"4. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska på elektronisk väg utbyta information om tillstånd som beviljats för överföring av skjutvapen till en annan medlemsstat samt information om avslag på ansökningar om tillstånd som föreskrivs i artiklarna 6 och 7 av säkerhetsskäl eller med avseende på den berörda personens pålitlighet.

5. Kommissionen ska ombesörja ett system för utbyte av information såsom anges i denna artikel.

Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 13a för att komplettera detta direktiv genom att fastställa de närmare bestämmelserna för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg. Kommissionen ska anta de första sådana delegerade akter senast den 14 september 2018."

15. Artikel 13a ska ersättas med följande:

"Artikel 13a

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 13.5 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 13 juni 2017.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 13.5 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 13.5 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ."
16. Följande artikel ska införas:
- "Artikel 13b*
1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 (*).
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförande-befogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13)."
17. I artikel 15 punkt 1 ska ordet "gemenskapens" ersättas med ordet "unionens".
18. Artikel 17 ska ersättas med följande:
- "Artikel 17*
- Senast den 14 september 2020 och vart femte år därefter ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv, inklusive en kontroll av dess bestämmelsers ändamålsenlighet, vid behov åtföljd av lagstiftningsförslag till åtgärder, särskilt i fråga om kategorierna av skjutvapen i bilaga I och de frågor som rör genomförandet av systemet för Europeiska skjutvapenpasset, märkningen och ny teknik, t.ex. konsekvenserna av friformsframställning med 3D-skrivare, användning av QR-kod och användning av radiofrekvensidentifiering (RFID)."
19. Bilaga I ska ändras på följande sätt:
1. Del II ska ändras på följande sätt:
- a) Inledningen ska ersättas med följande:
- "Vid tillämpning av detta direktiv klassificeras skjutvapen i följande kategorier:"
- b) Led A ska ändras på följande sätt:
- i) Inledningen ska utgå.
- ii) I kategori A ska följande punkter läggas till:
- "6. Automatiska skjutvapen som omvandlats till halvautomatiska skjutvapen, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7.4a.

7. Följande halvautomatiska skjutvapen med centralantändning:
- a) Korta skjutvapen med vilka mer än 21 patroner kan avfyras utan omladdning, om
 - i) en laddningsanordning med kapacitet för mer än 20 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller
 - ii) en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för mer än 20 patroner sätts in i det.
 - b) Långa skjutvapen med vilka mer än 11 patroner kan avfyras utan omladdning, om
 - i) en laddningsanordning med kapacitet för mer än 10 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller
 - ii) en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för mer än 10 patroner sätts in i det.
8. Halvautomatiska långa skjutvapen (dvs. skjutvapen som ursprungligen är avsedda att avfyras från axeln) vars längd kan minskas till mindre än 60 cm utan att funktionaliteten går förlorad genom en vikbar kolv eller en kolv av teleskopisk typ eller genom en kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg.
9. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.”
- iii) Kategori B ska ersättas med följande:
- ”Kategori B – Skjutvapen för vilka det krävs tillstånd
1. Repeterande korta skjutvapen.
 2. Korta skjutvapen med enkelskott med centralantändning.
 3. Korta vapen med enkelskott med kantantändning, vars totala längd är mindre än 28 cm.
 4. Halvautomatiska långa skjutvapen vars laddningsanordning och patronläge tillsammans kan innehålla mer än tre patroner då det rör sig om skjutvapen med kantantändning och mer än tre men mindre än tolv patroner då det rör sig om skjutvapen med centralantändning.
 5. Halvautomatiska korta skjutvapen andra än de som står upptagna i kategori A punkt 7 a.
 6. Halvautomatiska långa skjutvapen som står upptagna i kategori A punkt 7 b vars laddningsanordning och patronläge tillsammans inte kan innehålla mer än tre patroner och där laddningsanordningen kan tas bort eller det inte är uteslutet att vapnet med hjälp av vanliga verktyg kan omändras på sådant sätt att laddningsanordning och patronläge tillsammans kan innehålla mer än tre patroner.
 7. Repeterande och halvautomatiska långa skjutvapen med slätborrade lopp som inte överstiger 60 cm i längd.
 8. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.
 9. Halvautomatiska skjutvapen för civilt bruk som liknar vapen med automatisk mekanism andra än de som står upptagna i kategori A punkterna 6, 7 eller 8.”
- iv) Kategori C ska ersättas med följande:
- ”Kategori C – Skjutvapen och vapen som ska anmälas
1. Repeterande långa skjutvapen andra än de som står upptagna i kategori B punkt 7.
 2. Långa skjutvapen med räfflade lopp för enkelskott.
 3. Halvautomatiska långa skjutvapen andra än de som står upptagna i kategori A eller B.
 4. Korta vapen för enkelskott med kantantändning vars totala längd inte är mindre än 28 cm.

5. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.
6. Skjutvapen i kategorierna A eller B eller denna kategori som har deaktiverats i enlighet med genomförandeförordning (EU) 2015/2403.
7. Enkelskotts långa skjutvapen med slätborrade lopp som släpps ut på marknaden den 14 september 2018 eller senare.”

v) Kategori D ska utgå.

c) Led B ska utgå.

2. Del III ska ersättas med följande:

”III. Definitionen av *skjutvapen* ska i denna bilaga inte omfatta föremål som stämmer med definitionen men som

- a) är gjorda för larm, signalering, livräddning, djurslakt eller harpunfiske eller för industriell eller tekniskt bruk, förutsatt att de bara kan användas i ett sådant syfte,
- b) betraktas som antika vapen, om dessa inte har inkluderats i kategorier som fastställs i del II och är föremål för nationell rätt.

I avvaktan på samordning inom unionen får medlemsstaterna tillämpa sin nationella rätt på skjutvapnen i denna del.”

20. I bilaga II ska led f ersättas med följande:

”f) Anmärkningarna:

’Rätten att resa till en annan medlemsstat med ett eller flera i passet uppräknade skjutvapen i kategorierna A, B eller C förutsätter ett eller flera föregående tillstånd från den besökta medlemsstaten. Sådana tillstånd får noteras i passet.

Ett sådant föregående tillstånd som avses ovan är i princip inte nödvändigt för att resa med ett skjutvapen i kategori C i syfte att delta i jakt eller återskapa historiska händelser eller med ett skjutvapen i kategorierna A, B eller C för att delta i tävlingskytte, förutsatt att resenären har ett skjutvapenpass och kan styrka skälet för resan.’

Om en medlemsstat har informerat de andra medlemsstaterna i enlighet med artikel 8.3 om att innehav av vissa skjutvapen i kategori B eller C är förbjudet eller kräver tillstånd ska en av följande anmärkningar läggas till:

’Inresa i ... (berörda stater) med skjutvapen ... (identifikation) är förbjuden.’

’Inresa i ... (berörda stater) med skjutvapen ... (identifikation) kräver tillstånd.’

Artikel 2

1. Medlemsstaterna ska senast den 14 september 2018 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.
2. Med avvikelse från punkt 1 i den här artikeln, ska medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 4.3 och 4.4 i direktiv 91/477/EEG i dess ändrade lydelse senast den 14 december 2019. De ska genast underrätta kommissionen om detta.
3. När en medlemsstat antar bestämmelserna enligt punkterna 1 och 2 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

24.5.2017

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 137/39

4. Trots vad som sägs i punkt 1 får medlemsstaterna när det gäller skjutvapen som förvärvats före den 14 september 2018 upphäva kravet att lämna uppgift om innehav av sådana skjutvapen i punkterna 5, 6 eller 7 till och med den 14 mars 2021.

5. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 17 maj 2017.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

C. ABELA

Ordförande

RÄTTELSE**Rättelse till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen**

(Europeiska unionens officiella tidning L 137 av den 24 maj 2017)

1. Termen "tävlingssskytt" i dess olika grammatiska former ska ersättas med "målskytt" i hela direktivet i lämplig grammatisk form.
 2. Termen "tävlingssskytte" ska ersättas med "målskytte" i hela direktivet.
 3. Sidan 35, artikel 1 led 13 a (ersättning av artikel 12.2 första stycket led b i direktiv 91/477/EEG).
I stället för: "... bevis på sin jaktverksamhet, tävlingssskytteverksamhet eller verksamhet ..."
ska det stå: "...bevis på sin jaktverksamhet, målskytteverksamhet eller verksamhet ...".
-

Rättelse till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853 av den 17 maj 2017 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen

(Europeiska unionens officiella tidning L 137 av den 24 maj 2017, rättad i EUT L 160, 25.6.2018)

Sidan 35, artikel 1.13 a (ersätter artikel 12.2 första stycket)

I stället för:

”a) Första stycket ska ersättas med följande:

”Utan hinder av punkt 1 får jägare och återskapare av historiska händelser i fråga om skjutvapen i kategori C, samt målskyttar i fråga om skjutvapen i kategorierna B eller C och skjutvapen i kategori A för vilka tillstånd beviljats, undantagsvis enligt artikel 6.6 [...]”

ska det stå:

”a) Första stycket ska ersättas med följande:

”Utan hinder av punkt 1 får jägare och återskapare av historiska händelser i fråga om skjutvapen i kategori C, samt målskyttar i fråga om skjutvapen i kategorierna B eller C och skjutvapen i kategori A för vilka tillstånd beviljats enligt artikel 6.6 [...]”

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2021/555

av den 24 mars 2021

om kontroll av förvärv och innehav av vapen

(kodifiering)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Rådets direktiv 91/477/EEG ⁽³⁾ har ändrats väsentligt flera gånger ⁽⁴⁾. För att skapa klarhet och överskådlighet bör det direktivet kodifieras.
- (2) Direktiv 91/477/EEG utgör en kompletterande åtgärd för den inre marknaden. Genom den skapades det en balans mellan, å ena sidan, åtagandet att säkerställa en viss frihet för handel med vissa skjutvapen och deras väsentliga delar inom unionen och, å andra sidan, kravet att den friheten begränsas av vissa garantier som gäller säkerheten och som är anpassade till dessa produkter.
- (3) Polisunderrättelser tyder på att användningen av ombyggda vapen i unionen har ökat. Det är därför mycket viktigt att se till att sådana ombyggbara vapen omfattas av definitionen av *skjutvapen* i detta direktiv.
- (4) Vapenhandlars verksamhet inbegriper inte bara tillverkning utan även ändring eller omvandling av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition, t.ex. förkortande av ett komplett skjutvapen, som leder till att deras kategori eller underkategori ändras. Rent privat, icke-kommersiell verksamhet, t.ex. manuell laddning och omladdning av ammunition från ammunitionsdelar för eget bruk eller ändringar av skjutvapen eller väsentliga delar som ägs av den berörda personen, såsom ändringar av stocken eller siktet, eller underhåll för att åtgärda slitage på väsentliga delar, bör inte anses utgöra verksamhet som endast vapenhandlare får utföra.

⁽¹⁾ EUT C 311, 18.9.2020, s. 52.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 9 februari 2021 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 9 mars 2021.

⁽³⁾ Rådets direktiv 91/477/EEG av den 18 juni 1991 om kontroll av förvärv och innehav av vapen (EGT L 256, 13.9.1991, s. 51).

⁽⁴⁾ Se bilaga III, del A.

- (5) Vid tillämpning av detta direktiv bör definitionen av *vapenmäklare* omfatta varje fysisk eller juridisk person, inbegripet partnerskap, och termen *tillhandahållande* anses inbegripa uthyrning och leasing. Eftersom vapenmäklare tillhandahåller tjänster som liknar de som tillhandahålls av vapenhandlare bör de också omfattas av detta direktiv när det gäller de skyldigheter för vapenhandlare som är av relevans för vapenmäklares verksamhet, i den mån de kan fullgöra dessa skyldigheter och i den mån dessa skyldigheter inte fullgörs av en vapenhandlare vad beträffar samma underliggande transaktion.
- (6) Det är lämpligt att bestämma kategorier av skjutvapen som privatpersoner bör förbjudas att förvärva eller inneha, eller som kräver tillstånd eller anmälan.
- (7) Tillstånd att förvärva och tillstånd att inneha ett skjutvapen bör så vitt det är möjligt ges genom ett enda förvaltningsförfarande.
- (8) Så snart skjutvapen lagligen förvärvats och innehas i enlighet med detta direktiv, bör nationella bestämmelser om rätten att bära vapen, om jakt eller om målskytte tillämpas.
- (9) Detta direktiv berör inte medlemsstaternas rätt att vidta åtgärder för att förhindra illegal handel med vapen.
- (10) Det är nödvändigt att medlemsstaterna upprättar ett datoriserat register, antingen centraliserat eller decentraliserat, som garanterar behöriga myndigheters tillgång till de register som innehåller nödvändiga uppgifter om varje skjutvapen. Polismyndigheters, rättsliga myndigheters och andra behöriga myndigheters tillgång till uppgifterna i detta datoriserade register måste regleras i enlighet med artikel 8 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
- (11) För att öka spårbarheten för alla skjutvapen och väsentliga delar och för att främja den fria rörligheten för dessa, bör alla skjutvapen eller deras väsentliga delar förses med en tydlig, permanent och unik märkning samt registreras i medlemsstaternas register.
- (12) Registrens poster bör innehålla alla uppgifter som gör det möjligt att knyta ett skjutvapen till dess innehavare, och bör inbegripa namnet på tillverkaren eller varumärkesnamnet, landet eller platsen för tillverkningen, skjutvapnets typ, märke, modell, kaliber och serienummer samt eventuella unika märkningar som anbringats på skjutvapnets stomme eller låda. Andra väsentliga delar än stammen och lådan bör i registren anges inom ramen för posten för det skjutvapen på vilket de ska monteras.
- (13) För att underlätta spårning av vapen är det nödvändigt att använda alfanumeriska koder och att i märkningen även ange vapnets tillverkningsår, om året inte är en del av serienumret.
- (14) För att förhindra att märkningar lätt avlägsnas och för att klargöra vilka väsentliga delar som ska märkas krävs gemensamma unionsregler för märkning. Dessa regler bör tillämpas endast på skjutvapen eller väsentliga delar som tillverkats i eller importerats till unionen den 14 september 2018 eller senare, när dessa släpps ut på marknaden, medan skjutvapen och delar som tillverkats i eller importerats till unionen före det datumet fortsatt bör omfattas av de märknings- och registreringskrav enligt direktiv 91/477/EEG som var tillämpliga fram till det datumet.
- (15) Eftersom vapenhandlars och vapenmäklares verksamhet kännetecknas av särskilda förhållanden är det nödvändigt att medlemsstaterna utövar strikt kontroll över sådan verksamhet, särskilt genom att kontrollera vapenhandlars och vapenmäklares yrkesmässiga integritet och förmåga.
- (16) Mot bakgrund av hur farliga skjutvapen och väsentliga delar är och med tanke på deras livslängd krävs det, för att säkerställa att de behöriga myndigheterna kan spåra skjutvapen och väsentliga delar inom ramen för administrativa och straffrättsliga förfaranden och med beaktande av nationell processrätt, att registrens poster bevaras under en period av 30 år efter det att skjutvapnen eller de väsentliga delarna i fråga skrotats. Tillgång till dessa registerposter och alla tillhörande personuppgifter bör för beviljande eller återkallande av tillstånd eller tullförfarande, inbegripet ett eventuellt påförande av administrativa sanktioner, begränsas till behöriga myndigheter och tillåtas endast i upp till tio år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats, och i upp till 30 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats när sådan tillgång är nödvändig i brottsbekämpningssyfte.

- (17) Ett effektivt informationsutbyte mellan vapenhandlare och vapenmäklare, å ena sidan, och nationella behöriga myndigheter, å andra sidan, är viktigt för att registret ska fungera ändamålsenligt. Vapenhandlare och vapenmäklare bör därför utan onödigt dröjsmål förse de nationella behöriga myndigheterna med information. För att underlätta detta bör de nationella behöriga myndigheterna gentemot vapenhandlare och vapenmäklare tillgängliggöra möjligheter till elektronisk kommunikation, vilka kan inbegripa inlämnande av informationen antingen genom e-post eller direkt genom en databas eller ett register av något annat slag.
- (18) Det bör finnas ett allmänt förbud mot att personer som enligt lagakraftvunnen dom har fällt för vissa allvarliga brottsliga handlingar förvärvar skjutvapen.
- (19) Medlemsstaterna bör ha ett övervakningssystem för att säkerställa att villkoren för ett tillstånd för skjutvapen är uppfyllt under hela dess varaktighet. Medlemsstaterna bör besluta huruvida bedömningen ska inbegripa läkarundersökningar och psykologiska undersökningar på förhand.
- (20) Utan att det påverkar nationell rätt om yrkesansvar bör bedömningen av relevant medicinsk eller psykologisk information inte förutsätta att den medicinska personal eller andra personer som tillhandahåller sådana uppgifter har något ansvar om skjutvapen som innehas i enlighet med detta direktiv missbrukas.
- (21) Skjutvapen och ammunition bör förvaras på ett säkert sätt när de inte hålls under omedelbar uppsikt. Om de förvaras på annat sätt än i säkerhetsskåp bör skjutvapen och ammunition förvaras åtskilt från varandra. När skjutvapnet och ammunitionen ska överlämnas till en transportör bör denne vara ansvarig för lämplig övervakning och förvaring. Kriterier för lämplig förvaring och säker transport bör definieras i nationell rätt, med beaktande av antalet berörda vapen och ammunition samt deras kategori.
- (22) Detta direktiv bör inte påverka de regler i medlemsstaterna som tillåter lagliga transaktioner gällande skjutvapen, väsentliga delar och ammunition via postorder, internet eller distansavtal enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU^(f), exempelvis genom internetbaserade auktionskataloger eller radannonser, telefon eller e-post. Det är emellertid mycket viktigt att identiteten på parterna i sådana transaktioner och parternas lagliga rätt att delta i sådana transaktioner är möjliga att kontrollera och faktiskt blir föremål för en sådan kontroll. När det gäller köpare är det därför lämpligt att säkerställa att deras identitet och, i tillämpliga fall, att de har tillstånd för förvärf av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition, kontrolleras av en vapenhandlare eller vapenmäklare som är licensierad eller som har tillstånd eller av en offentlig myndighet eller dess företrädare, senast vid leveransen.
- (23) För de farligaste skjutvapnen bör det föreskrivas stränga regler i detta direktiv som säkerställer att det inte är tillåtet att förvärva, inneha eller bedriva handel med dessa skjutvapen, med vissa begränsade, vederbörligen motiverade undantag. Om dessa regler inte följs bör medlemsstaterna vidta samtliga lämpliga åtgärder, som skulle kunna inbegripa beslagtagande av skjutvapnen i fråga.
- (24) Medlemsstaterna bör dock ha möjlighet att tillåta förvärf och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A när så krävs för utbildningsändamål, kulturella ändamål, inbegripet film och teater, forskningsändamål eller historiska ändamål. Personer som beviljas tillstånd skulle kunna vara bl.a. vapensmeder, kontrollanstalter, tillverkare, certifierade experter, kriminaltekniker och i vissa fall de som är involverade i film- och tv-inspelningar. Medlemsstaterna bör också ha möjlighet att tillåta enskilda att förvärva och inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A för det nationella försvaret, t.ex. inom ramen för frivillig militär utbildning som föreskrivs i nationell rätt.
- (25) Medlemsstaterna bör kunna välja att bevilja erkända museer och samlare tillstånd för förvärf och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A när så krävs för historiska, kulturella, vetenskapliga, tekniska, utbildningsrelaterade eller kulturarvsrelaterade ändamål, under förutsättning att sådana museer och samlare, innan ett sådant tillstånd beviljas, visar att de vidtagit de åtgärder som krävs för att motverka eventuella risker för den allmänna säkerheten eller den allmänna ordningen, också genom lämplig förvaring. Vid beviljande av varje sådant tillstånd bör den specifika situationen beaktas och tas med i beräkningen, t.ex. samlingens karaktär och ändamålen med den, och medlemsstaterna bör säkerställa att det finns ett system för övervakning av samlare och samlingar.

^(f) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

- (26) Vapenhandlare och vapenmäklare bör inte hindras att hantera skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A i fall där förvärv och innehav av sådana skjutvapen, väsentliga delar och ammunition undantagsvis är tillåtna, när hantering av dessa är nödvändig för deaktivering eller omvandling eller när det i övrigt är tillåtet enligt detta direktiv. Vapenhandlare och vapenmäklare bör inte heller hindras från att hantera sådana skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i fall som inte omfattas av detta direktiv, t.ex. skjutvapen, väsentliga delar och ammunition som ska exporteras utanför unionen eller vapen som ska förvärvas av försvarsmakten, polisen eller offentliga myndigheter.
- (27) Vapenhandlare och vapenmäklare bör få vägra att genomföra varje transaktion för förvärv av komplett ammunition eller skarpa tändrör för ammunition som de anser vara misstänkt. En transaktion skulle kunna anses vara misstänkt om den exempelvis inbegriper mängder som är ovanliga för den planerade privata användningen, om köparen inte verkar känna till ammunitionens användning eller om köparen insisterar på att betala i kontanter och samtidigt är ovillig att visa upp identitetsbevis. Vapenhandlare och vapenmäklare bör också kunna rapportera sådana misstänkta transaktioner till de behöriga myndigheterna.
- (28) Risken är hög för att akustiska vapen och andra typer av vapen som använder lösa skott omvandlas till verkliga skjutvapen. Det är därför mycket viktigt att ta itu med problemet med sådana omvandlade vapen som används för att begå brottslig verksamhet. I syfte att undvika risken för att larm- och signalvapen tillverkas på ett sätt som gör dem möjliga att omvandla till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne, bör kommissionen anta tekniska specifikationer för att säkerställa att de inte går att omvandla på ett sådant sätt.
- (29) Med hänsyn till att det finns stor risk för att skjutvapen som inte deaktiverats på rätt sätt reaktiveras och i syfte att höja säkerhetsnivån i hela unionen bör sådana skjutvapen omfattas av detta direktiv. Definitionen av *deaktiverade skjutvapen* bör återspegla de generella principer för deaktivering av skjutvapen som anges i protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar av och komponenter till dessa samt ammunition, fogat till rådets beslut 2014/164/EU^(*), varigenom protokollet införlivas i unionens rättsliga ramar.
- (30) Europeiska skjutvapenpasset bör betraktas som den huvudsakliga handling som målskyttar och andra personer som beviljats tillstånd i enlighet med detta direktiv behöver för att inneha ett skjutvapen under en resa till en annan medlemsstat. Medlemsstaterna bör inte kräva att en avgift betalas för att Europeiska skjutvapenpasset ska kunna godtas.
- (31) Bestämmelserna i detta direktiv gällande Europeiska skjutvapenpasset bör även hänvisa till skjutvapen i kategori A, utan att det påverkar medlemsstaternas rätt att välja att tillämpa strängare regler.
- (32) För att göra det lättare att spåra skjutvapen och effektivt bekämpa olaglig handel med och tillverkning av skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition är det nödvändigt med informationsutbyte mellan medlemsstaterna.
- (33) Skjutvapen som är utformade för militärt bruk, till exempel AK47 och M16, och som genom sin utformning erbjuder ett val mellan olika avfyringssätt, och manuellt kan ställas in på antingen helautomateld eller halvautomateld, bör klassificeras i kategori A skjutvapen, och därför förbjudas för civilt bruk. Om de omvandlas till halvautomatiska skjutvapen bör de klassificeras i kategori A punkt 6.
- (34) Vissa halvautomatiska skjutvapen kan lätt omvandlas till automatiska skjutvapen och utgör därmed ett hot mot säkerheten. Men även utan en sådan omvandling skulle vissa halvautomatiska skjutvapen kunna vara mycket farliga om de kan rymma många patroner samtidigt. Därför bör halvautomatiska skjutvapen med en fast laddningsanordning som gör det möjligt att avfyra många patroner samt halvautomatiska skjutvapen i kombination med en löstagbar laddningsanordning med hög kapacitet förbjudas för civilt bruk. Möjligheten att montera på en laddningsanordning med en kapacitet som överstiger 10 patroner för långa skjutvapen och 20 patroner för korta skjutvapen bör inte i sig avgöra klassificeringen av skjutvapnet i en viss kategori.

(*) Rådets beslut 2014/164/EU av den 11 februari 2014 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, delar av och komponenter till dessa samt ammunition, vilket kompletterar Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (EUT L 89, 25.3.2014, s. 7).

- (35) Utan att det påverkar förlängning av tillstånd i enlighet med detta direktiv bör halvautomatiska skjutvapen med kantantändning, inbegripet skjutvapen av kaliber.22 eller mindre, inte klassificeras i kategori A, såvida de inte omvandlats från automatiska skjutvapen.
- (36) Föremål som fysiskt ser ut som skjutvapen (replikvapen), men är tillverkade så att de inte kan omvandlas till att avfira ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne, bör inte omfattas av detta direktiv.
- (37) Om medlemsstaterna har nationell rätt som reglerar antika vapen bör dessa vapen inte omfattas av detta direktiv. Reproduktioner av antika vapen är dock inte av samma historiska värde eller intresse och kan tillverkas med hjälp av moderna tekniker som kan öka livslängden och precisionen. Därför bör sådana reproduktioner ingå i tillämpningsområdet för detta direktiv. Detta direktiv bör inte vara tillämpligt på andra produkter, såsom airsoftvapen, som inte omfattas av definitionen av *skjutvapen* och därför inte regleras genom detta direktiv.
- (38) För att förbättra informationsutbytet mellan medlemsstaterna vore det värdefullt om kommissionen bedömde vad som krävs för ett system som kan stödja utbytet av de uppgifter som finns i medlemsstaternas datoriserade register, inbegripet möjligheten att låta varje medlemsstat få tillgång till ett sådant system. Det systemet skulle kunna använda en modul från informationssystemet för den inre marknaden (IMI) – inrättat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 ⁽⁷⁾ – som är särskilt anpassad för skjutvapen. Sådant informationsutbyte mellan medlemsstater bör ske i överensstämmelse med de dataskyddsregler som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽⁸⁾. När den behöriga myndigheten behöver ha tillgång till uppgifter ur kriminalregistret för en person som ansöker om tillstånd att förvärva eller inneha ett skjutvapen bör myndigheten i fråga kunna erhålla dessa uppgifter enligt rådets rambeslut 2009/315/RIF ⁽⁹⁾. Kommissionens bedömning skulle vid behov kunna åtföljas av ett förslag till lagstiftning som beaktar befintliga system för informationsutbyte.
- (39) I syfte att säkerställa ett lämpligt informationsutbyte på elektronisk väg mellan medlemsstaterna rörande beviljade tillstånd för överföring av skjutvapen till en annan medlemsstat och rörande avslag på ansökningar om tillstånd att förvärva eller inneha ett skjutvapen bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på att fastställa bestämmelser som gör det möjligt för medlemsstaterna att skapa ett sådant system för utbyte av information. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning ⁽¹⁰⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet i synnerhet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (40) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av detta direktiv bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽¹¹⁾.

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 av den 25 oktober 2012 om administrativt samarbete genom informationssystemet för den inre marknaden och om upphävande av kommissionens beslut 2008/49/EG (IMI-förordningen) (EUT L 316, 14.11.2012, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁹⁾ Rådets rambeslut 2009/315/RIF av den 26 februari 2009 om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll (EUT L 93, 7.4.2009, s. 23).

⁽¹⁰⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (41) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns särskilt i Europeiska unionens stadge om de grundläggande rättigheterna.
- (42) Förordning (EU) 2016/679 bör gälla för behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv. Om personuppgifter som samlats in enligt detta direktiv behandlas i syfte att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, bör de myndigheter som behandlar dessa uppgifter följa bestämmelser som antagits enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 ⁽¹²⁾.
- (43) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (44) När det gäller Island och Norge utgör detta direktiv, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽¹³⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 i rådets beslut 1999/437/EG ⁽¹⁴⁾.
- (45) När det gäller Schweiz utgör detta direktiv, i enlighet med avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽¹⁵⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2008/146/EG ⁽¹⁶⁾.
- (46) När det gäller Liechtenstein utgör detta direktiv, i enlighet med protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket ⁽¹⁷⁾, en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket som omfattas av det område som avses i artikel 1 i beslut 1999/437/EG jämförd med artikel 3 i rådets beslut 2011/350/EU ⁽¹⁸⁾.
- (47) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell rätt av direktiven som anges i del B i bilaga III.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF (EUT L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽¹³⁾ EGT L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁽¹⁴⁾ Rådets beslut 1999/437/EG av den 17 maj 1999 om vissa tillämpningsföreskrifter för det avtal som har ingåtts mellan Europeiska unionens råd och Republiken Island och Konungariket Norge om dessa båda staters associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EGT L 176, 10.7.1999, s. 31).

⁽¹⁵⁾ EUT L 53, 27.2.2008, s. 52.

⁽¹⁶⁾ Rådets beslut 2008/146/EG av den 28 januari 2008 om ingående på Europeiska gemenskapens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 1).

⁽¹⁷⁾ EUT L 160, 18.6.2011, s. 21.

⁽¹⁸⁾ Rådets beslut 2011/350/EU av den 7 mars 2011 om ingående på Europeiska unionens vägnar av protokollet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen, Schweiziska edsförbundet och Furstendömet Liechtenstein om Furstendömet Liechtensteins anslutning till avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket, om avskaffande av kontroller vid de inre gränserna och om personers rörlighet (EUT L 160, 18.6.2011, s. 19).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL 1

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Artikel 1

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:

- 1) *skjutvapen*: varje bärbart vapen med pipa som avfyrar, är avsett att avfyra eller kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne, om det inte utesluts från denna definition av någon av anledningarna i del III i bilaga I. Skjutvapen klassificeras i del II i bilaga I.

Ett föremål ska anses kunna omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne om

- a) det liknar ett skjutvapen, och
- b) det på grund av sin konstruktion eller sina materialegenskaper kan omvandlas på detta sätt.
- 2) *väsentlig del*: pipan, stommen, lådan, oavsett om det är en övre eller en nedre låda, i tillämpliga fall, manteln, cylindern samt slutstycket, vilka, som separata delar, tillhör samma kategori som det skjutvapen på vilket de är, eller är tänkta att vara, monterade.
- 3) *ammunition*: alla patroner eller deras komponenter, inklusive patronhylsor, tändhattar, drivladdningar, kulor eller projektiler som används i skjutvapen, förutsatt att dessa komponenter själva omfattas av krav på tillstånd i den berörda medlemsstaten.
- 4) *larm- och signalvapen*: anordningar med patroner som är konstruerade endast för att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk signalammunition och som inte kan omvandlas till att avfyra ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne.
- 5) *salutvapen och akustiska vapen*: skjutvapen som har omvandlats särskilt så att de endast kan avfyra lösa skott för användning vid t.ex. teaterföreställningar, fotografering, film- och tv-inspelningar, återskapande av historiska händelser, parader, idrottsevenemang och utbildning.
- 6) *deaktiverade skjutvapen*: skjutvapen som har gjorts permanent obrukbara genom åtgärder som medför att det berörda skjutvapnets samtliga väsentliga delar gjorts definitivt oanvändbara och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle möjliggöra någon form av reaktivering av skjutvapnet.
- 7) *museum*: en permanent institution som verkar i samhällets tjänst och för dess utveckling, är öppen för allmänheten och förvarar, bevarar, bedriver forskning om och ställer ut skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition för historiska, kulturella, vetenskapliga, tekniska eller utbildnings-, kulturarvs- eller fritidsrelaterade ändamål, och som erkänts som sådan av den berörda medlemsstaten.
- 8) *samlare*: varje fysisk eller juridisk person som samlar in och bevarar skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition för historiska, kulturella, vetenskapliga, tekniska eller utbildnings- eller kulturarvsrelaterade ändamål, och som erkänts som sådan av den berörda medlemsstaten.
- 9) *vapenhandlare*: varje fysisk eller juridisk person vars näringsverksamhet helt eller delvis består av följande:
- a) tillverka, bedriva handel eller byteshandel med, hyra ut, reparera, ändra eller omvandla skjutvapen eller väsentliga delar,
- b) tillverka, bedriva handel eller byteshandel med, ändra eller omvandla ammunition.
- 10) *vapenmäklare*: varje fysisk eller juridisk person, med undantag av vapenhandlare, vars näringsverksamhet helt eller delvis består av något av följande:
- a) förhandla om eller arrangera transaktioner för inköp, försäljning eller leverans av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition,

- b) arrangera överföringen av skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition inom en medlemsstat, från en medlemsstat till en annan medlemsstat, från en medlemsstat till ett tredjeland eller från ett tredjeland till en medlemsstat.
- 11) *olaglig tillverkning*: olaglig tillverkning eller sammansättning av skjutvapen, väsentliga delar till dessa och ammunition
- a) med hjälp av väsentliga delar till skjutvapen som varit föremål för olaglig handel,
- b) utan tillstånd som utfärdats i enlighet med artikel 4 av en behörig myndighet i den medlemsstat där tillverkningen eller sammansättningen har skett, eller
- c) utan märkning av vapnen då de tillverkas i enlighet med artikel 4.
- 12) *olaglig handel*: förvärv, försäljning, leverans, transport och överföring av skjutvapen, väsentliga delar till dessa eller ammunition från en medlemsstat eller genom denna medlemsstat till en annan medlemsstat, om någon av de berörda medlemsstaterna inte tillåter det i enlighet med detta direktiv eller om skjutvapnen, de väsentliga delarna eller ammunitionen inte har märkts i enlighet med artikel 4.
- 13) *spårning*: en systematisk utredning av hur skjutvapen och i förekommande fall väsentliga delar till dessa och ammunition går från tillverkare till köpare, i syfte att hjälpa medlemsstaternas behöriga myndigheter att upptäcka, utreda och analysera olaglig tillverkning och olaglig handel.

2. Vid tillämpning av detta direktiv ska en person betraktas som bosatt i det land som anges i adressen i en officiell handling som utvisar personens hemvist, såsom pass eller nationellt identitetskort som visas upp för de behöriga myndigheterna i en medlemsstat eller för en vapenhandlare eller en vapenmäklare vid kontroll vid förvärv eller av innehav. Om en persons adress inte framgår av hans eller hennes pass eller nationella identitetskort ska bosättningslandet avgöras på grundval av andra officiella bevis för bosättning som godtas i den berörda medlemsstaten.

3. Ett *Europeiskt skjutvapenpass* ska på begäran utfärdas av en medlemsstats behöriga myndigheter till en person som legalt förvärvat och använder ett skjutvapen. Passet ska ha en giltighetstid på högst fem år, som kan förlängas, och det ska innehålla de upplysningar som anges i bilaga II. Det ska vara en personlig handling där det eller de skjutvapen förs in som passets innehavare äger och använder i enlighet med passet. Det ska alltid medföras av den person som använder skjutvapnet och eventuella förändringar avseende skjutvapeninnehavet eller skjutvapnets egenskaper ska anges i passet, liksom eventuell förlust eller stöld av skjutvapnet.

Artikel 2

1. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av nationella bestämmelser om rätten att bära vapen och om jakt eller målskytte, om de vapen som används lagligen förvärvats och innehas i enlighet med detta direktiv.

2. Detta direktiv ska inte tillämpas på förvärv eller innehav av vapen och ammunition i enlighet med nationell rätt av försvarsmakten, polisen eller de offentliga myndigheterna. Det ska inte heller tillämpas på överlåtelse som regleras i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG⁽¹⁹⁾.

Artikel 3

Medlemsstaterna får i sin lagstiftning anta strängare bestämmelser än vad som föreskrivs i detta direktiv, med förbehåll för de rättigheter som ges personer bosatta i medlemsstaterna enligt artikel 17.2.

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen (EUT L 146, 10.6.2009, s. 1).

KAPITEL 2

HARMONISERING AV LAGSTIFTNINGEN OM SKJUTVAPEN

Artikel 4

1. När det gäller skjutvapen som tillverkats i eller importerats till unionen den 14 september 2018 eller senare ska medlemsstaterna säkerställa att alla skjutvapen eller väsentliga delar som släpps ut på marknaden har

- a) försetts med en tydlig, permanent och unik märkning utan dröjsmål efter tillverkning och senast innan de släpps ut på marknaden, eller utan dröjsmål efter import till unionen, och
- b) registrerats i enlighet med detta direktiv utan dröjsmål efter tillverkning och senast innan de släpps ut på marknaden, eller utan dröjsmål efter import till unionen.

2. Den unika märkning som avses i punkt 1 a ska inbegripa tillverkarens namn eller varumärkesnamnet, landet eller platsen för tillverkningen, serienumret och tillverkningsåret, om detta inte redan framgår av serienumret, samt om möjligt modellen. Detta ska inte påverka möjligheten att anbringa tillverkarens varumärke. Om en väsentlig del är för liten för att kunna märkas i enlighet med denna artikel ska den märkas med åtminstone ett serienummer eller en alfanumerisk eller digital kod.

Märkningskraven för skjutvapen och väsentliga delar som är av särskilt stort historiskt värde ska fastställas i enlighet med nationell rätt.

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje enskild förpackning med komplett ammunition märks på ett sådant sätt att tillverkarens namn, varupartiets identifikationsnummer, kalibern och ammunitionstypen anges.

Vid tillämpning av punkt 1 och den här punkten får medlemsstaterna välja att tillämpa bestämmelserna i konventionen av den 1 juli 1969 om ömsesidigt erkännande av kontrollstämplar på handeldvapen (nedan kallad *1969 års konvention*).

När ett skjutvapen eller dess väsentliga delar överförs från en statlig depå till permanent civilt bruk ska medlemsstaterna dessutom säkerställa att det eller de förses med den unika märkning som föreskrivs i punkt 1 och som tillåter identifiering av den enhet från vilken överföringen har skett.

3. Kommissionen ska anta genomförandeakter med tekniska specifikationer för märkningen. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 20.2.

4. Medlemsstaterna ska inrätta ett system för reglering av vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet. Sådana system ska inbegripa åtminstone

- a) registrering av vapenhandlare och vapenmäklare som är verksamma på den medlemsstatens territorium,
- b) licens eller tillstånd för vapenhandlar- och vapenmäklarverksamhet på den medlemsstatens territorium, och
- c) en prövning av den berörda vapenhandlaren eller vapenmäklarens personliga och yrkesmässiga integritet och relevanta förmåga. I fråga om juridiska personer gäller prövningen både den juridiska personen och den eller de fysiska personer som leder företaget.

5. Medlemsstaterna ska föra ett datoriserat register, antingen centraliserat eller decentraliserat, som garanterar behöriga myndigheter tillgång till de register där varje skjutvapen som omfattas av detta direktiv registreras. Det registret ska omfatta alla de uppgifter med anknytning till skjutvapen som krävs för att spåra och identifiera skjutvapnen i fråga, däribland

- a) typ, märke, modell, kaliber och serienummer för varje skjutvapen samt den märkning som anbringats på dess stomme eller låda som en unik märkning i enlighet med punkt 1, varigenom varje skjutvapens unika identitet ska fastställas,

- b) det serienummer eller den unika märkning som anbringats på de väsentliga delarna, om det eller den skiljer sig från märkningen på skjutvapnets stomme eller låda,
- c) namn och adress avseende leverantörerna av och förvärvarna av eller ägarna till skjutvapnet, tillsammans med relevant eller relevanta datum, och
- d) angivelser om omvandlingar eller ändringar av skjutvapnet som leder till att dess kategori eller underkategori ändras, inklusive certifierad deaktivering eller skrotning, med relevant eller relevanta datum.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna behåller uppgifterna för skjutvapen och väsentliga delar i registret, inklusive tillhörande personuppgifter, under en period av 30 år efter det att skjutvapnen eller de väsentliga delarna i fråga skrotats.

Registeruppgifterna för skjutvapen och de väsentliga delar som avses i första stycket i denna punkt och tillhörande personuppgifter ska vara möjliga att ta del av

- a) för myndigheter med behörighet att bevilja eller återkalla de tillstånd som avses i artikel 9 eller 10 eller för myndigheter med behörighet för tullförfaranden för en period om tio år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats, och
- b) för myndigheter med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder för en period om 30 år efter det att skjutvapnet eller de väsentliga delarna i fråga skrotats.

Medlemsstaterna ska säkerställa att personuppgifter raderas från registret vid utgången av de perioder som anges i andra och tredje styckena. Detta ska inte påverka fall där specifika personuppgifter har överförts till en myndighet med behörighet att förebygga, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder och används i det specifika sammanhanget, eller till andra myndigheter som är behöriga för jämförbara ändamål som föreskrivs i nationell rätt. I sådana fall ska de behöriga myndigheternas behandling av sådana uppgifter regleras av den berörda medlemsstatens nationella rätt, till fullo i överensstämmelse med unionsrätten, i synnerhet dess dataskyddsregler.

Vapenhandlare och vapenmäklare ska vara skyldiga att, så länge verksamheten bedrivs, föra ett register där varje skjutvapen och varje väsentlig del som omfattas av detta direktiv och som de tagit emot eller lämnat ut registreras, tillsammans med uppgifter som gör det möjligt att identifiera och spåra det berörda skjutvapnet eller de berörda väsentliga delarna, särskilt uppgifter om typ, märke, modell, kaliber och serienummer samt leverantörens och förvärvarens namn och adress.

Efter det att deras verksamhet har upphört ska vapenhandlarna och vapenmäklarna överlämna det registret till de nationella myndigheter som är ansvariga för det register som avses i första stycket.

Medlemsstater ska säkerställa att vapenhandlare och vapenmäklare som är etablerade på dess territorium rapporterar transaktioner som inbegriper skjutvapen eller väsentliga delar utan onödigt dröjsmål till de behöriga nationella myndigheterna, att vapenhandlare och vapenmäklare kan kommunicera elektroniskt med de myndigheterna för sådana rapporteringsändamål och att registret uppdateras omedelbart efter det att de mottagit uppgifter om sådana transaktioner.

- 6. Medlemsstaterna ska se till att alla skjutvapen vid varje givet tillfälle kan kopplas till sina respektive ägare.

Artikel 5

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 ska medlemsstaterna tillåta förvärv och innehav av skjutvapen bara för personer som har beviljats en licens eller, när det gäller skjutvapen i kategori C, för personer som har erhållit ett särskilt tillstånd för förvärv och innehav av sådana skjutvapen i enlighet med nationell rätt.

Artikel 6

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 ska medlemsstaterna tillåta förvärv och innehav av skjutvapen bara för personer som har giltiga skäl och som

- a) fyllt 18 år; undantag ska dock göras för dels annat förvärv än köp, dels för innehav av skjutvapen avsedda för jakt och målskytte, förutsatt att personer under 18 år i detta fall har föräldrarnas tillstånd eller får vägledning från en förälder eller en vuxen med en giltig skjutvapenlicens eller jaktlicens eller befinner sig på ett licensierat eller på annat sätt godkänt träningscenter och att föräldern, eller en vuxen med en giltig skjutvapenlicens eller jaktlicens, tar ansvar för lämplig förvaring enligt artikel 7, och
- b) inte kan antas utgöra en fara för sig själva eller andra eller för allmän ordning och säkerhet; det faktum att en person har befunnits skyldig till ett uppsåtligt våldsbrott ska anses tala för att sådan fara föreligger.

2. Medlemsstaterna ska ha ett övervakningssystem, där övervakningen kan ske fortlöpande eller på annat sätt, i syfte att säkerställa att de villkor för tillstånd som fastställs i nationell rätt är uppfyllda under den tid som tillståndet gäller och att det görs bedömningar av bl.a. relevant medicinsk och psykologisk information. De specifika formerna ska fastställas i enlighet med nationell rätt.

Om något av dessa villkor för tillstånd inte längre är uppfyllt ska medlemsstaterna återkalla respektive tillstånd.

Medlemsstaterna får inte förbjuda personer bosatta inom deras territorier att inneha skjutvapen som förvärvats i en annan medlemsstat, om de inte förbjuder förvärv av samma typ av skjutvapen inom sitt eget territorium.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillstånd att förvärva och tillstånd att inneha ett skjutvapen i kategori B ska återkallas om det framkommer att den person som beviljades det tillståndet innehar en laddningsanordning som är möjlig att montera på halvautomatiska skjutvapen med centralantändning eller repeterande skjutvapen och som

- a) kan innehålla mer än 20 patroner, eller
- b) i fall av långa skjutvapen kan innehålla mer än 10 patroner,

såvida inte personen har beviljats tillstånd enligt artikel 9 eller tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5.

Artikel 7

För att minimera risken att en obehörig person får tag i skjutvapen och ammunition ska medlemsstaterna fastställa regler för lämplig övervakning av skjutvapen och ammunition samt regler för hur dessa ska förvaras på ett lämpligt och säkert sätt. Skjutvapen och ammunition till skjutvapen får inte förvaras lättillgängligt tillsammans. Lämplig övervakning ska innebära att den person som lagligt innehar skjutvapnet eller ammunitionen i fråga har kontroll över det/den under dess transport och användning. Kontrollnivån för lämpliga förvaringsarrangemang ska återspegla antal och kategori av de berörda skjutvapnen och ammunitionen i fråga.

Artikel 8

Medlemsstaterna ska, i fall då skjutvapen, väsentliga delar eller ammunition i kategorierna A, B eller C förvärvas och säljs genom distansavtal enligt definitionen i artikel 2.7 i direktiv 2011/83/EU, säkerställa att identitet och, när så krävs, tillstånd för förvärvaren av skjutvapnet, de väsentliga delarna eller ammunitionen kontrolleras före eller allra senast vid leveransen av dessa till personen i fråga genom

- a) en vapenhandlare eller vapenmäklare som är licensierad eller har tillstånd, eller
- b) en offentlig myndighet eller en företrädare för den myndigheten.

Artikel 9

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2.2 ska medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att förbjuda förvärv och innehav av skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A. De ska säkerställa att skjutvapen, väsentliga delar och ammunition som innehas olagligt i strid med detta förbud beslagtogs.

2. För skydd av säkerheten för kritisk infrastruktur, kommersiell sjöfart, konvojer av högt värde och känsliga fastigheter och för ändamål som rör det nationella försvaret, utbildnings-, kultur- och forskningsändamål samt historiska ändamål, får de nationella behöriga myndigheterna, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1, i enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall bevilja tillstånd för skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A om detta inte står i strid med allmän säkerhet eller allmän ordning.

3. Medlemsstaterna får i särskilda enskilda och vederbörligen motiverade undantagsfall besluta att bevilja samlare tillstånd att förvärva och inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A, under förutsättning att strikta säkerhetsvillkor är på plats och att samlarna för de nationella behöriga myndigheterna visar att åtgärder vidtagits för att motverka eventuella risker för den allmänna säkerheten eller den allmänna ordningen och att skjutvapnen, de väsentliga delarna eller ammunitionen i fråga förvaras på ett säkert sätt motsvarande de risker som är förbundna med obehörig tillgång till sådana produkter.

Medlemsstaterna ska säkerställa att samlare som beviljats tillstånd enligt första stycket i denna punkt är identifierbara i det register som avses i artikel 4. Sådana samlare med tillstånd ska vara skyldiga att föra register över samtliga skjutvapen i kategori A som de innehar, och det registret ska vara tillgängligt för de nationella behöriga myndigheterna. Medlemsstaterna ska inrätta ett lämpligt övervakningssystem för sådana samlare med tillstånd, med beaktande av alla relevanta faktorer.

4. Medlemsstaterna får tillåta vapenhandlare eller vapenmäklare att inom ramen för sin respektive yrkesutövning – och under förutsättning att strikta villkor om säkerhet är uppfyllda – förvärva, tillverka, deaktivera, reparera, leverera, överföra och inneha skjutvapen, väsentliga delar till skjutvapen och ammunition i kategori A.

5. Medlemsstaterna får tillåta museer att förvärva och inneha skjutvapen, väsentliga delar och ammunition i kategori A under förutsättning att strikta villkor om säkerhet är uppfyllda.

6. Medlemsstaterna får tillåta målskyttar att förvärva och inneha halvautomatiska skjutvapen i kategori A punkt 6 eller 7 under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

- a) En tillfredsställande bedömning av de relevanta uppgifterna till följd av tillämpningen av artikel 6.2.
- b) Tillhandahållande av bevis för att den berörda målskytten aktivt tränar inför eller deltar i skyttetävlingar som erkänns av en officiellt erkänd skyttesportorganisation i den berörda medlemsstaten eller av ett internationellt etablerat och officiellt erkänt skyttesportförbund.
- c) Tillhandahållande av ett intyg från en officiellt erkänd skyttesportorganisation som styrker att
 - i) målskytten är medlem i en skytteklubb och regelbundet har bedrivit målskytte vid denna klubb under minst tolv månader, och
 - ii) skjutvapnet i fråga uppfyller de specifikationer som krävs för utövande av en skyttegren som erkänns av ett internationellt etablerat och officiellt erkänt skyttesportförbund.

När det gäller skjutvapen i kategori A punkt 6 får medlemsstater som tillämpar ett militärt system som grundar sig på allmän värnplikt och som under de senaste 50 åren har tillämpat ett system med överföring av militära skjutvapen till personer som lämnar armén efter att ha fullgjort sin militärtjänst, bevilja dessa personer tillstånd, i deras egenskap av målskyttar, att behålla ett skjutvapen som använts under den obligatoriska militärtjänstgöringen. Den relevanta offentliga myndigheten ska omvandla dessa skjutvapen till halvautomatiska skjutvapen, och ska regelbundet kontrollera att de personer som använder skjutvapnen inte utgör en risk för den allmänna säkerheten. Bestämmelserna som fastställs i första stycket leden a, b och c ska tillämpas.

7. Tillstånd som beviljas enligt denna artikel ska regelbundet omprövas, med intervaller som inte överstiger fem år.

Artikel 10

1. Ett skjutvapen i kategori B får inte förväras inom en medlemsstats territorium utan den medlemsstatens tillstånd.

Ett sådant tillstånd får inte ges till en person som är bosatt i en annan medlemsstat utan den medlemsstatens föregående samtycke.

2. Ett skjutvapen i kategori B får inte innehas inom en medlemsstats territorium utan den medlemsstatens tillstånd. Om innehavaren av vapnet är bosatt i en annan medlemsstat ska den andra medlemsstaten informeras.

3. Tillstånd att förvärva, och tillstånd att inneha, ett skjutvapen i kategori B får ges i ett gemensamt förvaltningsbeslut.

4. Medlemsstaterna får överväga att till personer som uppfyller kraven för tillstånd för skjutvapen utfärda en flerårig licens för förvärv och innehav av alla skjutvapen som kräver tillstånd, utan att det påverkar

- a) skyldigheten att underrätta de behöriga myndigheterna om överföringarna,
- b) den fortlöpande kontrollen av att dessa personer efterlever villkoren, och
- c) de tak för innehav som fastställs i nationell rätt.

Tillstånden för innehav av skjutvapen ska regelbundet omprövas, med intervaller som inte överstiger fem år. Ett tillstånd kan förnyas eller förlängas om de villkor som låg till grund för att det beviljades fortfarande är uppfyllda.

5. Medlemsstaterna får besluta att bekräfta, förnya eller förlänga tillstånd för halvautomatiska skjutvapen i kategori A punkt 6, 7 eller 8 avseende ett skjutvapen som klassificerats i kategori B, och som lagligen förvärvats och registrerats före den 13 juni 2017, i enlighet med de övriga villkor som fastställs i detta direktiv. Dessutom får medlemsstaterna tillåta att sådana skjutvapen förväras av andra personer som beviljats tillstånd av medlemsstaterna i enlighet med detta direktiv.

6. Medlemsstaterna ska anta bestämmelser för att se till att de personer som enligt nationell rätt innehar giltiga tillstånd för skjutvapen i kategori B den 28 juli 2008 inte behöver ansöka om licens eller tillstånd för skjutvapen som de innehade i kategorierna C eller D före denna tidpunkt. Vid varje överföring av vapen i kategorierna C eller D krävs dock att mottagaren införskaffar eller innehar licens för eller har särskilt tillstånd att inneha skjutvapnen i enlighet med nationell rätt.

Artikel 11

1. Innehav av ett skjutvapen i kategori C är bara tillåtet om innehavaren har lämnat uppgift om detta till myndigheterna i den medlemsstat där vapnet innehas.

Medlemsstaterna får när det gäller skjutvapen som förvärvats före den 14 september 2018 upphäva kravet att lämna uppgift om innehav av skjutvapen i kategori C punkt 5, 6 eller 7 till och med den 14 mars 2021.

2. Varje säljare, vapenhandlare och privatperson ska informera myndigheterna i den medlemsstat där transaktionen äger rum om överlåtelse eller utlämnande av ett skjutvapen i kategori C med angivande av de uppgifter som krävs för att vapnet och förvärvaren ska kunna identifieras. Om den som förvärfvar ett sådant skjutvapen är bosatt i en annan medlemsstat ska denna informeras om förvärvet såväl av den medlemsstat i vilken förvärvet ägde rum som av förvärvaren.

3. Om en medlemsstat förbjuder eller kräver tillstånd för förvärv och innehav av ett skjutvapen i kategori B eller C inom sitt territorium, ska den underrätta de andra medlemsstaterna om detta; dessa stater ska enligt artikel 17.2 föra in en uttrycklig anmärkning om detta förhållande i varje europeiskt skjutvapenpass som de utfärdar för ett sådant skjutvapen.

Artikel 12

1. Överlämnande av ett skjutvapen i kategori A, B eller C till en person som inte är bosatt i den aktuella medlemsstaten ska tillåtas under förutsättning att bestämmelserna i artiklarna 9, 10 och 11 iakttas, om
 - a) förvärvaren fått tillstånd enligt artikel 16 att själv utföra överföringen till det land där förvärvaren är bosatt,
 - b) förvärvaren lämnar in en skriftlig anmälan där förvärvaren intygar och motiverar sin avsikt att inneha skjutvapnet i den medlemsstat där förvärvet skett, förutsatt att denne uppfyller medlemsstatens rättsliga villkor för innehavet.
2. Medlemsstaterna får tillåta tillfälliga överlämnanden av skjutvapen enligt närmare föreskrifter som de själva bestämmer.

Artikel 13

1. Bestämmelserna för förvärv och innehav av ammunition ska vara desamma som de som gäller för innehav av de skjutvapen som ammunitionen är avsedd för.

Förvärv av laddningsanordningar för halvautomatiska skjutvapen med centralantändning vilka kan innehålla mer än 20 patroner eller mer än 10 patroner vad gäller långa skjutvapen ska tillåtas endast för personer som beviljas tillstånd enligt artikel 9 eller ett tillstånd som har bekräftats, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5.

2. Vapenhandlare och vapenmäklare får vägra att genomföra varje transaktion för förvärv av komplett ammunition eller delar av ammunition som de med fog anser vara misstänkt på grund av dess karaktär eller omfattning, och ska rapportera varje försök till sådan transaktion till de behöriga myndigheterna.

Artikel 14

1. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att anordningar med patroner som är konstruerade endast för att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk signalammunition inte kan omvandlas till att avfira ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne.
2. Medlemsstaterna ska som skjutvapen klassificera anordningar med patroner som är konstruerade endast för att avfira lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk signalammunition och som kan omvandlas till att avfira ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne.
3. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande av tekniska specifikationer för larm- och signalvapen som tillverkats i eller importerats till unionen den 14 september 2018 eller senare, för att säkerställa att de inte går att omvandla till att avfira ett skott, en kula eller en projektil med hjälp av ett antändbart drivämne. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 20.2.

Artikel 15

1. Medlemsstaterna ska låta en behörig myndighet kontrollera åtgärderna för deaktivering av skjutvapen för att säkerställa att ändringarna av ett skjutvapen gör alla dess väsentliga delar definitivt oanvändbara och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle möjliggöra någon form av reaktivering av skjutvapnet. Medlemsstaterna ska föreskriva att det i samband med denna kontroll utfärdas ett intyg och en annan handling av vilka det framgår att skjutvapnet deaktiverats, och att vapnet förses med en väl synlig märkning i detta syfte.
2. Kommissionen ska anta genomförandeakter om fastställande av standarder och teknik för deaktivering som säkerställer att alla väsentliga delar av ett skjutvapen görs definitivt oanvändbara och omöjliga att avlägsna, ersätta eller ändra på ett sätt som skulle möjliggöra någon form av reaktivering av skjutvapnet. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 20.2.

3. De genomförandeakter som avses i punkt 2 ska inte vara tillämpliga på skjutvapen som deaktiverats före den dag då de genomförandeakterna börjar tillämpas, såvida inte dessa skjutvapen överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden efter den dagen.
4. Medlemsstaterna får inom två månader efter den 13 juni 2017 underrätta kommissionen om sina nationella deaktiveringsstandarder och -tekniker som tillämpades före den 8 april 2016 och motivera på vilka sätt säkerhetsnivån som säkerställs av dessa nationella deaktiveringsstandarder och -tekniker är likvärdig med den som säkerställs av de tekniska specifikationer för deaktivering av skjutvapen som fastställs i bilaga I till kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403⁽⁹⁾, som började tillämpas den 8 april 2016.
5. När medlemsstaterna underrättar kommissionen i enlighet med punkt 4 ska kommissionen, senast tolv månader efter underrättelsen, anta genomförandeakter som fastställer huruvida de nationella deaktiveringsstandarder och -tekniker som det underrättats om säkerställde att skjutvapen deaktiverades med en säkerhetsnivå likvärdig med den som säkerställs av de tekniska specifikationer för deaktivering av skjutvapen som fastställs i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2015/2403, som började tillämpas den 8 april 2016. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 20.2.
6. Innan de genomförandeakter som avses i punkt 5 börjar tillämpas ska varje skjutvapen som deaktiverats i enlighet med nationella deaktiveringsstandarder och tekniker tillämpade före den 8 april 2016 när det överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden stämma överens med de tekniska specifikationer för deaktivering av skjutvapen som fastställs i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2015/2403.
7. Skjutvapen som deaktiverats före den 8 april 2016 i enlighet med nationella deaktiveringsstandarder och -tekniker och som bedömts säkerställa en säkerhetsnivå likvärdig med de tekniska specifikationer för deaktivering av skjutvapen som fastställs i bilaga I till genomförandeförordning (EU) 2015/2403, som började tillämpas den 8 april 2016, ska anses vara deaktiverade skjutvapen, inbegripet när de överförs till en annan medlemsstat eller släpps ut på marknaden efter den dag då de genomförandeakter som avses i punkt 5 började tillämpas.

KAPITEL 3

FORMALITETER FÖR FÖRFLYTTNING AV VAPEN INOM UNIONEN

Artikel 16

1. Skjutvapen får, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17, överföras från en medlemsstat till en annan endast i enlighet med det förfarande som fastställs i den här artikeln. Det förfarandet ska också tillämpas på överföring av skjutvapen efter försäljning genom distansavtal enligt definitionen i artikel 2.7 i direktiv 2011/83/EU.
2. Om ett skjutvapen ska föras över till en annan medlemsstat, ska den berörda personen först lämna följande uppgifter till den medlemsstat där skjutvapnet finns:
 - a) Namn och adress på den som säljer eller överlåter skjutvapnet och på den som köper eller förvärvar det eller i förekommande fall ägaren.
 - b) Den adress som skjutvapnet ska transporteras till.
 - c) Antalet skjutvapen som ska transporteras.
 - d) Uppgifter som möjliggör identifiering av skjutvapnet samt en angivelse om att vapnet har kontrollerats i enlighet med 1969 års konvention
 - e) Överföringssättet.
 - f) Dag för avsändandet och beräknad ankomstidag.

⁽⁹⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2403 av den 15 december 2015 om fastställande av gemensamma riktlinjer om standarder och metoder för deaktivering i syfte att se till att deaktiverade skjutvapen görs irreversibelt funktionsodugliga (EUT L 333, 19.12.2015, s. 62).

Upplysningarna i punkterna e och f behöver inte lämnas om överföringen sker mellan två vapenhandlare.

Medlemsstaten ska undersöka under vilka omständigheter överföringen av skjutvapen ska ske, särskilt med tanke på säkerheten.

Om medlemsstaten tillåter en sådan överföring ska den utfärda ett tillstånd med alla de uppgifter som nämns i första stycket. Ett sådant tillstånd ska följa skjutvapnet till dess destinationsort; det ska visas upp på begäran av medlemsstaternas myndigheter.

3. Utom i fråga om krigsvapen, som enligt artikel 2.2 är undantagna från tillämpningsområdet för detta direktiv, får varje medlemsstat ge vapenhandlare rätt att utan föregående tillstånd enligt punkt 2 i den här artikeln föra över skjutvapen från sitt territorium till en vapenhandlare som är bosatt i en annan medlemsstat. För detta ändamål ska den utfärda ett tillstånd som gäller högst tre år och som när som helst kan dras in tillfälligt eller upphävas genom ett motiverat beslut. En handling som hänvisar till detta tillstånd ska följa skjutvapnet till destinationsorten. Det dokumentet ska visas upp på begäran av medlemsstaternas myndigheter.

Före datumet för överföringen ska vapenhandlaren lämna alla de uppgifter som anges i punkt 2 första stycket till myndigheterna i den medlemsstat från vilken överföringen ska äga rum. Dessa myndigheter ska genomföra inspektioner, i tillämpliga fall på plats, för att kontrollera överensstämmelsen mellan de uppgifter som lämnats av vapenhandlaren och de faktiska kännetecknen för överföringen. Uppgifterna ska lämnas av vapenhandlaren inom en period som ger tillräckligt med tid.

4. Varje medlemsstat ska tillhandahålla de övriga medlemsstaterna en förteckning över vilka skjutvapen som utan medlemsstatens föregående samtycke får överföras till dess territorium.

Förteckningarna ska förmedlas till vapenhandlare som enligt förfarandet i punkt 3 medgivits rätt att föra över skjutvapen utan föregående tillstånd.

Artikel 17

1. Tillämpas inte förfarandet i artikel 16, ska innehav av skjutvapen under en resa genom två eller fler medlemsstater vara tillåtet endast om den berörda personen har fått tillstånd av var och en av dessa medlemsstater.

Medlemsstaterna får ge sådana tillstånd för en eller flera resor och för en maximitid om ett år, med möjlighet till förlängning. Sådana tillstånd ska föras in i det europeiska skjutvapenpass som den resande ska visa upp på begäran av medlemsstaternas myndigheter.

2. Utan hinder av punkt 1 får jägare och äterskapare av historiska händelser i fråga om skjutvapen i kategori C, samt målskyttar i fråga om skjutvapen i kategori B eller C och skjutvapen i kategori A för vilka tillstånd beviljats enligt artikel 9.6 eller för vilka tillståndet bekräftar, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5, utan det föregående tillstånd som avses i artikel 16.2 inneha ett eller flera skjutvapen under en resa genom två eller flera medlemsstater i syfte att utöva sin verksamhet, förutsatt att

- a) de har ett europeiskt skjutvapenpass, där skjutvapnet eller skjutvapnen är införda, och
- b) de kan styrka skälen för resan, särskilt genom uppvisande av en inbjudan till, eller något annat bevis på, sin jaktverksamhet, målskytteverksamhet eller verksamhet rörande äterskapande av historiska händelser i den medlemsstat som är destinationsland.

Medlemsstaterna får inte kräva att en avgift betalas för att Europeiska skjutvapenpasset ska kunna godtas.

Det undantag som avses i första stycket i denna punkt ska dock inte tillämpas på resor till en medlemsstat som enligt artikel 11.3 antingen förbjuder förvärv och innehav av skjutvapnet i fråga eller som kräver ett tillstånd för vapnet. I detta fall ska detta uttryckligen anmärkas i Europeiska skjutvapenpasset. Medlemsstaterna får även vägra att tillämpa detta undantag i fall av skjutvapen i kategori A för vilka ett tillstånd beviljats enligt artikel 9.6 eller för vilka tillståndet bekräftar, förnyats eller förlängts enligt artikel 10.5.

I samband med den rapport som avses i artikel 24 ska kommissionen i samråd med medlemsstaterna även överväga effekterna av tillämpningen av tredje stycket, särskilt beträffande dess inverkan på allmän ordning och säkerhet.

3. Genom avtal om ömsesidigt erkännande av nationella dokument får två eller flera medlemsstater införa ett smidigare system för resor med skjutvapen inom sina territorier än som föreskrivs i denna artikel.

Artikel 18

1. Varje medlemsstat ska lämna alla relevanta upplysningar den har tillgång till angående slutgiltiga överföringar av skjutvapen till den medlemsstat till vars territorium överföringen har skett.

2. De upplysningar som medlemsstaterna får genom förfarandena enligt artikel 16 om överföring av skjutvapen och enligt artikel 10.2 och artikel 11.2 om utlandsbosattas förvärv och innehav av skjutvapen, ska senast vid tidpunkten för den aktuella överföringen meddelas den medlemsstat som är destinationsland och, i förekommande fall, de medlemsstater som är transiteringsländer.

3. I syfte att effektivt tillämpa detta direktiv ska medlemsstaterna regelbundet utbyta upplysningar inom den kontaktgrupp som inrättats enligt artikel 13.3 i direktiv 91/477/EEG. Medlemsstaterna ska underrätta varandra och kommissionen om vilka nationella myndigheter som är ansvariga för att överföra och ta emot information och för att uppfylla skyldigheterna enligt artikel 16.4 i det här direktivet.

4. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska på elektronisk väg utbyta information om tillstånd som beviljats för överföring av skjutvapen till en annan medlemsstat samt information om avslag på ansökningar om tillstånd som föreskrivs i artiklarna 9 och 10 av säkerhetsskäl eller med avseende på den berörda personens pålitlighet.

5. Kommissionen ska ombesörja ett system för utbyte av den information som anges i denna artikel.

Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 19 för att komplettera detta direktiv genom att fastställa närmare bestämmelser för det systematiska utbytet av information på elektronisk väg.

Artikel 19

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 18.5 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 13 juni 2017.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 18.5 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artikel 18.5 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 20

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 21

Medlemsstaterna ska anta alla bestämmelser som behövs för att förbjuda införsel till deras territorier av

- a) skjutvapen, utom i de fall som avses i artiklarna 16 och 17 och förutsatt att de villkor som föreskrivs i de artiklarna är uppfyllda,
- b) andra vapen än skjutvapen, förutsatt att den ifrågavarande medlemsstatens nationella föreskrifter tillåter det.

KAPITEL 4

SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 22*

1. Medlemsstaterna ska skärpa kontrollen av vapeninnehav vid unionens yttre gränser. De ska särskilt övervaka att resande från tredje land som avser att resa vidare till en annan medlemsstat iakttar bestämmelserna i artikel 17.
2. Detta direktiv ska inte utesluta kontroller som utförs av medlemsstaterna eller transportföretaget i samband med ombordstigning i ett transportmedel.
3. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om hur de kontroller som avses i punkterna 1 och 2 utförs. Kommissionen ska sammanställa de upplysningarna och göra dem tillgängliga för alla medlemsstater.
4. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om sina nationella bestämmelser, däribland om ändringar som berör förvärv och innehav av vapen, om nationell rätt är strängare än de minimikrav de är skyldiga att anta. Kommissionen ska vidarebefordra sådana upplysningar till de andra medlemsstaterna.

Artikel 23

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt detta direktiv och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.

Artikel 24

Senast den 14 september 2020 och vart femte år därefter ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv, inklusive en kontroll av dess bestämmelsers ändamålsenlighet, vid behov åtföljd av lagstiftningsförslag, särskilt i fråga om kategorierna av skjutvapen i bilaga I och de frågor som rör genomförandet av systemet för Europeiska skjutvapenpasset, märkningen och ny teknik, t.ex. konsekvenserna av friformsframställning med 3D-skrivare, användning av QR-kod och användning av radiofrekvensidentifiering (RFID).

Artikel 25

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 26

Direktiv 91/477/EEG, i dess lydelse enligt de direktiv som anges i del A i bilaga III till det här direktivet, upphör att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av direktiven som anges i del B i bilaga III till det här direktivet.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga IV till det här direktivet.

Artikel 27

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 28

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 24 mars 2021.

På Europaparlamentets vägnar
D.M. SASSOLI
Ordförande

På rådets vägnar
A.P. ZACARIAS
Ordförande

BILAGA I

- I. I detta direktiv avses med *vapen*
- alla skjutvapen som definieras i artikel 1,
 - andra vapen än skjutvapen såsom dessa definieras i den nationella lagstiftningen.
- II. Vid tillämpning av detta direktiv klassificeras skjutvapen i följande kategorier:
- Kategori A – Förbjudna skjutvapen
1. Explosiva militära missiler och startlavarter.
 2. Automatiska skjutvapen.
 3. Skjutvapen maskerade som andra föremål.
 4. Ammunition med kroppsskyddspenetrerande projektiler, explosions- eller brandprojektiler och projektiler för sådan ammunition.
 5. Pistol- och revolverammunition med utvidgande projektiler och projektiler för sådan ammunition, med undantag för de fall då de ska användas till sådana vapen avsedda för jakt eller målskytte som innehas av personer med rätt att bruka dem.
 6. Automatiska skjutvapen som omvandlats till halvautomatiska skjutvapen, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10.5.
 7. Följande halvautomatiska skjutvapen med centralantändning:
 - a) Korta skjutvapen med vilka mer än 21 patroner kan avfyras utan omladdning, om
 - i) en laddningsanordning med kapacitet för mer än 20 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller
 - ii) en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för mer än 20 patroner sätts in i det.
 - b) Långa skjutvapen med vilka mer än 11 patroner kan avfyras utan omladdning, om
 - i) en laddningsanordning med kapacitet för mer än 10 patroner utgör en del av det skjutvapnet, eller
 - ii) en löstagbar laddningsanordning med kapacitet för mer än 10 patroner sätts in i det.
 8. Halvautomatiska långa skjutvapen, dvs. skjutvapen som ursprungligen är avsedda att avfyras från axeln, vars längd kan minskas till mindre än 60 cm utan att funktionaliteten går förlorad genom en vikbar kolv eller en kolv av teleskopisk typ eller genom en kolv som kan avlägsnas utan användning av verktyg.
 9. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.
- Kategori B – Skjutvapen för vilka det krävs tillstånd
1. Repeterande korta skjutvapen.
 2. Korta skjutvapen med enkelskott med centralantändning.
 3. Korta vapen med enkelskott med kantantändning, vars totala längd är mindre än 28 cm.
 4. Halvautomatiska långa skjutvapen vars laddningsanordning och patronläge tillsammans kan innehålla mer än tre patroner då det rör sig om skjutvapen med kantantändning och mer än tre men mindre än tolv patroner då det rör sig om skjutvapen med centralantändning.
 5. Andra halvautomatiska korta skjutvapen än de som står upptagna i kategori A punkt 7 a.
 6. Halvautomatiska långa skjutvapen som står upptagna i kategori A punkt 7 b vars laddningsanordning och patronläge tillsammans inte kan innehålla mer än tre patroner och där laddningsanordningen kan tas bort eller det inte är uteslutet att vapnet med hjälp av vanliga verktyg kan omändras på sådant sätt att laddningsanordning och patronläge tillsammans kan innehålla mer än tre patroner.
 7. Repeterande och halvautomatiska långa skjutvapen med slätborrade lopp som inte överstiger 60 cm i längd.

8. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.
9. Halvautomatiska skjutvapen för civilt bruk som liknar vapen med automatisk mekanism andra än de som står upptagna i kategori A punkt 6, 7 eller 8.

Kategori C – Skjutvapen och vapen som ska anmälas

1. Repeterande långa skjutvapen andra än de som står upptagna i kategori B punkt 7.
2. Långa skjutvapen med räfflade lopp för enkelskott.
3. Halvautomatiska långa skjutvapen andra än de som står upptagna i kategori A eller B.
4. Korta vapen för enkelskott med kantantändning vars totala längd inte är mindre än 28 cm.
5. Varje skjutvapen i denna kategori som har omvandlats till att avfyra lösa skott, retande ämnen, andra verksamma ämnen eller pyroteknisk ammunition, eller till ett salutvapen eller ett akustiskt vapen.
6. Skjutvapen i kategori A eller B eller den här kategorin som har deaktiverats i enlighet med genomförandeförordning (EU) 2015/2403.
7. Enkelskotts långa skjutvapen med slätborrade lopp som släpps ut på marknaden den 14 september 2018 eller senare.

III. Definitionen av *skjutvapen* ska i denna bilaga inte omfatta föremål som stämmer med definitionen men som

- a) är gjorda för larm, signalering, livräddning, djurslakt eller harpunfiske eller för industriellt eller tekniskt bruk, förutsatt att de bara kan användas i ett sådant syfte,
- b) betraktas som antika vapen, om sådana vapen inte har inkluderats i kategorier som fastställs i del II och är föremål för nationell rätt.

I avvaktan på samordning inom unionen får medlemsstaterna tillämpa sin nationella rätt på skjutvapnen i denna del.

IV. I denna bilaga avses med

- a) *korta vapen*: ett skjutvapen med en pipa som inte överstiger 30 cm eller vars totala längd inte överstiger 60 cm,
- b) *långa vapen*: alla skjutvapen som inte är korta vapen,
- c) *automatvapen*: ett skjutvapen som laddar om automatiskt varje gång ett skott avfyras och som kan avfyra mer än ett skott med ett tryck på avtryckaren,
- d) *halvautomatiskt skjutvapen*: ett skjutvapen som laddar om automatiskt varje gång ett skott avfyras och som bara kan avfyra ett skott med ett tryck på avtryckaren,
- e) *repeaterande skjutvapen*: ett skjutvapen som efter att ett skott har avfyrats är avsett att laddas om från ett magasin eller cylinder med hjälp av ett manuellt tillvägagångssätt,
- f) *skjutvapen för enkelskott*: ett skjutvapen utan magasin som laddas för varje skott genom att man manuellt sätter in ett skott i patronläget eller i ett laddningsutrymme där pipan bryts,
- g) *ammunition med kroppsskyddspenetrerande kulor*: ammunition för militärt bruk där kulan är försedd med mantel och har en massiv hård kärna,
- h) *ammunition med explosiva projektiler*: ammunition för militärt bruk där projektilen innehåller en laddning som exploderar när den stöter emot något,
- i) *ammunition med brandprojektiler*: ammunition för militärt bruk där projektilen innehåller en kemisk blandning som börjar brinna vid kontakt med luften eller vid anslaget.

BILAGA II

EUROPEISKA SKJUTVAPENPASSET

Passet ska innehålla följande avsnitt:

- a) Innehavarens identitet.
- b) Identifikation av vapnet eller skjutvapnet med angivande av kategori enligt detta direktiv.
- c) Passets giltighetstid.
- d) Ett avsnitt att användas av den medlemsstat som utfärdar passet (tillståndens art, referenser etc.).
- e) Ett avsnitt för ifyllnad av andra medlemsstater (tillstånd till inresa i landet etc.).
- f) Anmärkningarna:

"Rätten att resa till en annan medlemsstat med ett eller flera i passet uppräknade skjutvapen i kategori A, B eller C förutsätter ett eller flera föregående tillstånd från den besökta medlemsstaten. Sådana tillstånd får noteras i passet.

Ett sådant föregående tillstånd som avses ovan är i princip inte nödvändigt för att resa med ett skjutvapen i kategori C i syfte att delta i jakt eller återskapa historiska händelser eller med ett skjutvapen i kategori A, B eller C för att delta i målskytte, förutsatt att resenären har ett skjutvapenpass och kan styrka skälet för resan."

Om en medlemsstat har informerat de andra medlemsstaterna i enlighet med artikel 11.3 om att innehav av vissa skjutvapen i kategori B eller C är förbjudet eller kräver tillstånd ska en av följande anmärkningar läggas till:

"Inresa i ... (berörda stater) med skjutvapen ... (identifikation) är förbjuden."

"Inresa i ... (berörda stater) med skjutvapen ... (identifikation) kräver tillstånd."

BILAGA III

DEL A

Upphävda direktiv och en förteckning över ändringar av detta

(som det hänvisas till i artikel 26)

Rådets direktiv 91/477/EEG	(EGT L 256, 13.9.1991, s. 51)
Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/51/EG	(EUT L 179, 8.7.2008, s. 5)
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/853	(EUT L 137, 24.5.2017, s. 22)

DEL B

Tidsfrister för införlivande med nationell rätt

(som det hänvisas till i artikel 26)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande
91/477/EEG	31 december 1992
2008/51/EG	28 juli 2010
(EU) 2017/853	14 september 2018 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Enligt artikel 2.2 i direktiv (EU) 2017/853 gäller dock följande: "Med avvikelse från punkt 1 i den här artikeln, ska medlemsstaterna sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 4.3 och 4.4 i direktiv 91/477/EEG i dess ändrade lydelse senast den 14 december 2019."

BILAGA IV

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 91/477/EEG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4.1 och 4.2	Artikel 4.1 och 4.2
Artikel 4.2a	Artikel 4.3
Artikel 4.3	Artikel 4.4
Artikel 4.4	Artikel 4.5
Artikel 4.5	Artikel 4.6
Artikel 4a	Artikel 5
Artikel 5	Artikel 6
Artikel 5a	Artikel 7
Artikel 5b	Artikel 8
Artikel 6	Artikel 9
Artikel 7.1–7.4	Artikel 10.1–10.4
Artikel 7.4a	Artikel 10.5
Artikel 7.5	Artikel 10.6
Artikel 8.1 första stycket	Artikel 11.1 första stycket
Artikel 8.1 andra stycket	—
—	Artikel 11.1 andra stycket
Artikel 8.2 och 8.3	Artikel 11.2 och 11.3
Artikel 9.1 inledningen	Artikel 12.1 inledningen
Artikel 9.1 första strecksatsen	Artikel 12.1 a
Artikel 9.1 andra strecksatsen	Artikel 12.1 b
Artikel 9.2	Artikel 12.2
Artikel 10	Artikel 13
Artikel 10a	Artikel 14
Artikel 10b	Artikel 15
Artikel 11.1	Artikel 16.1
Artikel 11.2 första stycket inledningen	Artikel 16.2 första stycket inledningen
Artikel 11.2 första stycket första strecksatsen	Artikel 16.2 första stycket a
Artikel 11.2 första stycket andra strecksatsen	Artikel 16.2 första stycket b
Artikel 11.2 första stycket tredje strecksatsen	Artikel 16.2 första stycket c
Artikel 11.2 första stycket fjärde strecksatsen	Artikel 16.2 första stycket d
Artikel 11.2 första stycket femte strecksatsen	Artikel 16.2 första stycket e
Artikel 11.2 första stycket sjätte strecksatsen	Artikel 16.2 första stycket f

Direktiv 91/477/EEG	Detta direktiv
Artikel 11.2 andra, tredje och fjärde styckena	Artikel 16.2 andra, tredje och fjärde styckena
Artikel 11.3 och 11.4	Artikel 16.3 och 16.4
Artikel 12	Artikel 17
Artikel 13	Artikel 18
Artikel 13a	Artikel 19
Artikel 13b	Artikel 20
Artikel 14 inledningen	Artikel 21 inledningen
Artikel 14 första strecksatsen	Artikel 21 a
Artikel 14 andra strecksatsen	Artikel 21 b
Artikel 15	Artikel 22
Artikel 16	Artikel 23
Artikel 17	Artikel 24
Artikel 18	—
—	Artiklarna 25, 26 och 27
Artikel 19	Artikel 28
Bilaga I	Bilaga I
Bilaga II	Bilaga II
—	Bilaga III
—	Bilaga IV